

ДУХЪТ И ПЛЪТТА

[Преписана:] Дънов, Петър Константинов. Духът и плътта. Сила и Живот. Втора серия. Първо фототипно издание. София, Издателска къща Жануа-98, 1999. ISBN 954-9589-47-X.

[Оригинал:] Дънов, Петър Константинов. Духът и плътта. Сила и Живот. Беседи, държани от Дънов (по стенографски бележки). Втора серия. София, 1915.

1. Духът и плътта. Приливи и отливи в живота
2 ноември 1914 г.

2. Словесното мляко
16 ноември 1914 г.

3. Учителите
7 декември 1914 г.

4. Великден
22 март 1915 г.

5. Многоценният бисер
19 април 1915 г.

6. Новото основание
10 май 1915 г.

7. Божественият Промисъл
24 май 1915 г.

8. Стари и нови мехове
12 юли 1915 г.

9. Свобода на Духа
23 август 1915 г.

10. Рождението
25 декември 1915 г.

11. Истината
24 април 1916 г.

12. Растете в благодат!
7 януари 1917 г.

13. Марта и Мария
14 януари 1917 г.

14. Двамата господари
21 януари 1917 г.

15. Блажените
4 февруари 1917 г.

16. Децата
11 февруари 1917 г.

Беседите са преписани от първо фототипно издание, 1999 г., на издателска къща Жануа 98. Оригиналът е издаден в София от Царска Придворна Печатница през 1915 г.

ДУХЪТ И ПЛЪТТА. ПРИЛИВИ И ОТЛИВИ В ЖИВОТА

Защото плътта похотствува противното на Духа, а Духът противното на плътта, а те се противят едно на друго... А плодът на Духа е: любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, мислосърдие, вяра, кротост, въздържание. (Гал 5:17,22)

Изобщо хората имат много смътни понятия за ония дълбоки закони, върху които почива животът. Светът, в който живеем, се управлява от закони, от правила, които Бог е положил отдавна,

когато е устройвал вселената. И когато е въвел в нея първия човек – Писанието тук мълчи – Господ дълго време го е учил и му е преподавал небесните знания. Запознал го е с всичките основни закони на това голямо здание, в което го е поставил да живее, показал му е свойствата на билките, запознал го е с качествата и действията на елементите, и като го е поставил господар над всичко, казал му е: Ако спазваш законите, които съм положил, ще бъдеш всякога щастлив, радостен, блажен, и във всичко, което захванеш, ще сполучваш; но в деня, в който престъпиш Моята заповед, всичко ще се опълчи против тебе. Че това е факт, свидетелстват двете дървета, за които се говори в Писанието: дървото на живота и дървото за познание на доброто и злото. Ако бих се спрял да ви обяснявам какви са тия дървета, бих се отвялякъл много; това ще оставя за друга беседа. Тия две дървета в рая бяха живи, интелигентни, имаха известна сила, известни качества в себе си. И каза Господ на първия човек: В дървото за познание на доброто и злото се крие голяма опасност, и в който ден посегнеш на него, ще изгубиш всичко – елементите, скрити в това дърво, не са за тебе, ти не си достатъчно силен, за да ги владееш. В бъдеще може да ги изучиш, но засега ще се ползваш от всички други дървета, от всяко нещо в живота, но не и от дървото за познание на доброто и злото.

Няма да се спирам да говоря за дълбоките причини, които подбудиха Адам да престъпи Божествената заповед. Някои проповядват, че трябва да имаме вяра. Действително, вяра е необходима, било положителна или отрицателна: тя е основа в живота, без нея животът не може да съществува. Съществата, колкото малки и да са, като започнете от микроскопичните и дойдете до най-висшите, всички имат вяра. Но каква е тяхната вяра? Един безверник казва: Аз не вярвам в Бога, но същевременно това негово твърдение показва, че той вярва на нещо: той вярва, че няма Бог, значи пак трябва да вярва. Бих желал да видя как човек може да остане съвсем без вяра, да не вярва и в себе си. Щом той вярва в себе си, значи има вяра, само че вярва в своя ум. Когато казваме, че някой е безверник, то не е право: то е наполовина истина; оставил е вярата в Бога, но има пък вяра в себе си. И тъй, вярата може да бъде положителна и отрицателна. Адам и Ева, като са проявили този принцип на невярване в Бога, понеже е влязъл Луцифер в райската градина, повярвали са в последния и оставили Бога. Вследствие на това е станало и грехопадението. И апостол Павел казва в посланието към Римляните: Комуто се подчиниш, нему слуга ставаш.

Тази сутрин моята беседа ще бъде върху двата велики закона, които формулирам така: законът на противоположностите и законът на подобие. Това са закони, които можем да проверяваме всеки ден. Те не са отвличена философия, не са като прераждането, или трансигрирането на душите; те са неща, които можем ежедневно да проверим в себе си. И тъмните страни от това гледище на законите ще ви станат до известна степен ясни. За пример, вие се намирате при морския бряг. Виждате морето тихо и спокойно; но изведнъж забелязвате, че то почва постепенно да се вълнува и повдига към брега, образува течение – туй, което учените наричат прилив. Има места, дето морето се повдига до 60 крака височина; тогава трябва да избягате колкото се може по-скоро: само така можете да се избавите, иначе ще бъдете застигнати и погълнати от вълните. И този прилив, туй повдигане на вълните продължава 12 часа; след 12 часа ще забележите, че вълните почват да се отдръпват назад – към морето. Туй може да го наблюдавате често, някога всеки ден: в 24 часа веднъж напред, веднъж назад от брега. Такъв прилив и отлив става и във вас. Къде? Разбира се, не в планинските високи места, не във високите върхове на живота, ами в ниските места. Често ви се е случвало, може би, да слизате в тихо време на брега на морето и да запявате някоя хубава песен и току погледнете – дошла вълна и задигнала и вас с хубавата ви песен, или най-малко свършено ви измокрила. Или пък качили сте се на лодка в тихо море, дойде буря, обърне лодката, и вие се намерите в развълнуваното море. Може някой да помисли, че това е преувеличение на фактите, но това е вярно в живота. Колко пъти хората изчезват безследно в това житейско море със своите песни, мечти и идеали! Вие казвате: Нещастие! Вие търсите причината, без да знаете законите на природата. Когато старите философи са казвали: Познай себе си!, подразбирали са – да познае човек тия два закона на отмерените движения на прилив и отлив. Във вашия ум тия две думи са смътни, но ще се постарая да ви ги обясня. Туй проявление в съвременната наука го наричат закон на ритмичното движение. Във всички неща има течение от центъра към периферията и от периферията към центъра; във всички неща има приливане и отливане, повдигане и спадане, зараждане и израждане. В химията има акция и реакция; акцията е прилив, след туй се образува реакция, която пък е отлив. Ако наблюдавате някой път часовник, ще

забележите, че гласът му, веднъж усилен, почва постепенно да отслабва, да замира и като че по едно време спира, после пак се усилюва, и пак спада; същото това става и във вашето сърце. Ако турите ръка на сърцето си, ще забележите, че някой път то почва да бие по-бърже, и вие се уплашвате, докторът казва: Тоя човек има сърцебиене. То е прилив на вашия организъм, който прилив се отразява върху сърцето. Този закон действа навсякъде, и когато лекарите казват за някого, че имал порок на сърцето, аз казвам чисто и просто, че тоя човек има известен прилив на своя ум, на своето сърце, на своята душа, и че след 12 часа този прилив ще спадне, и сърцебиенето ще мине. Тия 12 часа може да са 12 секунди, 12 минути, 12 часа, 12 дена, 12 седмици, 12 месеца, 12 години, 12 века, 12,000 години, 12,000,000 години и т.н. – все едно, отношението на нещата си остава все същото. Така действа този закон.

Апостол Павел, в прочетената от мене глава, говори за закона на плътта – то е законът на отлива; законът на Духа – това е законът на прилива. Законът на противоположностите включва в себе си закона на отлива, а законът на подобие – закона на прилива. В някои места се образуват миазми, изпаренията може да разпространят микробите, и около тази местност се явяват болести. Този закон действа в нашия мозък, в нашето сърце и в нашата душа. В организма стават често утайки, от които се образуват болестите и които ние наричаме ревматизъм в ставите, в краката и в главата; тогава ние усещаме болки и почваме да се оплакваме. Ако сме умни и разбираме закона, там, дето има прилив, можем да турим силна преграда, голяма стена. Ако ли сме глупави, зяпаме по брега на бурното море. Хората постоянно казват: Светът е лош. Но в какво е лош? Ами тази обща война! – Тя е прилив на силите, и в този прилив има сблъскване, та всички бягат и казват, че морето иде. И това бягане наричат война. Питат какво ще стане със света. Казвам: След 12 часа или след 12 седмици, или след 12 години, всичко това ще утихне, напоените с кръв местности пак ще пресъхнат, и хората ще се попитат: Каква беше тази работа, коя беше причината, защо туй море се разяри срещу нас? Морето не се е разярило, то диша и когато се напъне в дишането, неговата коруба, неговите гърди се подигат на 60 крака; само че когато морето диша и поема своя дъх, ти трябва да бъдеш 60 километра далеч – на някой висок връх. Когато издиша, можеш да отидеш на брега и да се полюбуваш, но щом видиш, че почва да поема въздух, пак бягай там – на високо място.

Тия два закона на противоположностите и подобие, ако можем да ги разберем, са две велики неща в света. Единият закон – на подобие, е закон на Небето; другият закон – на противоположностите – това е законът на земята, на органическия свят, на плътта. Ставате сутрин неразположен духом, целият свят ви е крив, не ви се работи, умът ви е смутен; казвате: Господ не е направил света, както трябва; всички дяволи са във вашия ум, вие сте готови да се карате с всекиго – пуснали сте си пояса и чакате някой да го настъпи, готови да избухнете – това е законът на противоположностите. Него ден жената, като види мъжа, че си е пуснал пояса, ако разбира закона, трябва да бяга два километра далеч и да си каже: У мъжа ми днес има отлив на духа и прилив на плътта. Не трябва да се смеете, защото утре пък жената ще си пусне пояса. То е закон. Всички едновременно не си пущат пояса. Преди 10 години живеех в едно семейство; то се състоеше от 7 члена: баща, майка, един син и четири дъщери; правех малки наблюдения и проверявах този закон: вървеше като часовник. Всички членове от тази фамилия всеки ден в седмицата се редуваха. В понеделник бащата неразположен, поясът му пуснат; всички казват: Татко е неразположен, навъсен, вика, кряска; всички се спотайват и търсят само причината. Във вторник бащата е весел, но гледат – майката си пуснала пояса. Бащата се подсмива и дума: Днес майка ви е дежурна. Интересно е, че в сряда големият син си пуснал пояса. Всички се смеят, защото си го знаят, и по тоя начин се изреждат всички. Аз знаех кой кога е дежурен, и програмата вървеше ненарушимо. Хубаво, туй донякъде е приятно. Ако един си пусне пояса, а другият не, лесно е, но когато и двамата са дежурни и са пуснали пояса си, казано на научен език – когато и двамата имат отлив, тогава е лошо. Ето какво казва Апостол Павел в прочетената глава – че плътта противодейства на духа, и обратното. Не можем да примирим тия два закона; то е немислимо, защото те имат диаметрално противоположно движение – единият се движи напред, а другият назад. Законът на противоположностите е закон, който разрушава, той руши хармонията, щастието; щом дойде във вас, като се връща, той задига всичката ви покъщнина. Когато попаднете дълго време в този закон на противоположностите, той може да има влияние върху вашия ум 12 минути, 12 часа, 12 години. Има известни периоди в

живота, които влияят върху характера на човека още от самото начало. Ако някое дете се зачене и роди в периода на противоположностите, то ще стане непременно престъпник, най-големият вагабонтин, не може да избегне последствията, защото те са му дали ония елементи, които подтикват живота в друга посока. Ако бащата и майката са под влиянието на закона на подобие, у тях ще се роди много благороден син или дъщеря, с добър и развит ум. Така действат тия велики закони, и първите хора, преди да съгрешат, са ги разбирали, но след съгрешаването са ги забравили.

Хората искат свещеник след черква да им проповядва, но той е в закона на противоположностите, неговите вибрации, неговото настроение, неговата проповед този ден не могат да донесат благословение на хората. Той може да служи от немай-къде, длъжен е. Ако беше свободен, щеше да си вземе капата и да отиде някъде; но хората искат да им проповядва. Какво ще им проповядва? Ще ги кастри: Вие сте такива, вие сте онакива, вие сте лоши хора, и ще ги прати в пъкъла. Него ден той е казал една лъжа; той е говорил за себе си, защото туй, което той е говорил, се е отразявало във вас: вие сте били огледало, и той се е оглеждал във вас, живял е под влиянието на закона на противоположностите. Разправят за един знаменит американски проповедник в град Ню Йорк, който проповядвал дълго време под влиянието на закона на противоположностите и изказал такива ужасни работи, щото изпоплашил всички енорияши, като че ли светът се е свършвал. Понеже под влиянието на този закон на противоположностите често остава утайка в стомаха, който не може тогава да се смила и отделя соковете и вреди на целия организъм, то вземат един ден проповедника и го откарват в болницата, за да очистят от стомаха му тия малки папили. Пъхнат в устата му едно черво, пушат 4–5 килограма топла вода, измиват веднъж, дважд стомаха, изчистват утайките от него, и втората седмица проповедникът се явява в черква и проповядва за Царството Божие, за идването на Христа, за Любовта и т.н. Хората си казват: Я вижте, нашият проповедник се преобразил. Та казвам, когато един проповедник или оратор излезе да проповядва в черква или в камарата, трябва да изхвърли утайките от стомаха си, от сърцето си, от ума си, и тогава да говори на хората.

Ставате, да кажем, сутрин, малко сте неразположен, но не можете да си дадете сметка; минат се 5–10 минути, почва умът ви да се проведрява и казвате: Слава Богу, светна ми. Минава се известен период време, налегнат ви пак лоши мисли и пак казвате: Този дявол откъде се намери? Хората не могат да разберат, че тук има закон, който периодично и систематично действа в света; тук не е дошъл някъде дявол с капан да ги хване; то е един Божествен закон. Господ казва: Аз ти дадох ум да разсъдиш за наредбата на света, Аз ти разправих едно време за този закон, но ти го забрави, и сега самият този закон ще те научи. Когато съвременните общества дойдат да разберат дълбокия смисъл на тия два закона, само тогава ще може да се оправи коренно светът, ще се оправят съдилищата – всичко. Някои питат как може да се оправи светът. Може. Когато почнем да постъпваме съобразно с този закон, светът ще се уреди тъй, както Бог го е наредил първоначално. Еднакви причини произвеждат еднакви следствия; противоположни причини произвеждат противоположни действия. Индусите, които знаят тия два закона, изясняват ги с думата карма – закон за причините и следствията. Но карма може да бъде карма в прилив и карма в отлив, т.е. карма добра и карма лоша. На търговски език то значи да даваш – да вземаш: даваш ли, това е отлив, вземаш ли, това е прилив, и онзи, комуто дължите, ще дойде при вас точно на падежа да ви покани да си платите. Падеж – това значи закон, който регулира нещата. Този закон е обусловен от такива длъжници и от лицето, което има да взема. Следователно, когато Бог ни постави в света, Той постави известни условия; ние сме подписали задължително, че ще направим това или онова, но сега Му казваме: Не Ти дължим нищо. – Тъй ли? Аз ще приложа закона върху тебе, ще приложа закона за противоположностите. Ти биеш някого, и той ще те бие; ти го обичаш, и той ще те обича, т.е. каквото правиш, такова и ще ти правят. Тия два закона владеят и действат на земята. Подобното с подобно всякога се отблъскват. Един петел се качва на купището, друг по-силен отива и го изгонва. Защо и двата не вземат да кукуригат? Законът казва тъй: На едно купище само един петел трябва да пее. Тъй че в света може да има само добро или зло. Две злини не могат да се търпят на едно място. Светия със светия не могат да се търпят, учен с учен – също. Вземете двама лекари – пак тъй. Върху това една турска пословица казва, че Памукчия от бяло куче хас не струва. Защото тук на земята действат именно тия два закона – на противоположностите и на подобие. Доброто има стремление към злото, а злото – към доброто; затуй именно онзи, който иска да живее на

земята, непременно трябва да има за приятели лоши хора, па и лошите трябва да имат за приятели добри хора. На Небето законът е друг, но на земята е тъй. Онзи, който иска да се събира с добри хора, с хора като себе си, всякога ще има нещастие. Защо? Защото трябва да има обмяна. Да кажем, един търговец има изработени платове за милиони левове, и съседът му има също такива платове, кому ще ги продават и двамата? Интересите им не съвпадат. Единият ще каже на другия: Махни се от тук, иди на друго място, на другия край на земята, аз ще търгувам тук. То е, значи, законът на противоположностите. Затуй казва Христос, Който е разбирал този закон: Да се отречем от себе си, да оставим на това място други да живеят. Щом човек се отрича, става слуга, и като стане слуга, Господ казва: Аз те обичам. Ама ако каже някой: И аз искам да бъда господар, Бог казва: Двама не могат да бъдат господари; единият трябва да бъде господар, а другият – слуга. Злото се ражда, когато и двамата искат да станат господари. А щом искат да станат господари, и настояват на това, Бог каже: Двама господари не може да бъдат при Мене; щом настоявате на това, хайде на другия край на света! А кой е другият край на света? – Земята. Затуй Господ е пратил хората на земята. Във всички вас, които искате да разберете закона на подобие, действа законът на контрастите, и затова сте нещастни; трябва да излезете от закона на противоположностите и да влезете в закона на подобие, а законът на подобие е самоотричане. Да се самоотречеш не значи да изгубиш живота си, ни най-малко; ще замениш само една служба с друга. Да кажем, двама кандидати искат да бъдат директори на една гимназия; единият, ако действа по закона на подобие, ще каже на другия: Ти стани директор, аз ще стана учител, но ако и двамата искат непременно да станат директори, ще има интриги пред министъра, всеки от тях ще му казва: Аз съм по-способен. Кой ги управлява тук? – Законът на контрастите. А учението на Христа спада към закона на подобие. Христос слезе на земята, за да установи закона на подобие. Той казва: Аз не искам да господарувам над вас; а искам да ви науча как да бъдете щастливи, и ако ме обичате и изпълнявате Моя закон, ще бъдете честити. Неразположен си, мразиш, одумваш, нещастен си – ти си в закона на противоположностите. Трябва да го напуснеш, или, в научна форма казано, да излезеш от закона на контрастите и да влезеш в закона на подобие. С други думи, да измениш условията и средата. Почни да обичаш. Как ще обичам? Ти, наистина, не можеш да се научиш да обичаш, докато не отидеш в мястото на Любовта. Виждате колко е разумно това. Излезте и идете в ония места, дето можете да черпите елементите, необходими за вашето щастие, за вашето сърце. Не може да направите това, ако сте в закона на противоположностите. Тогава за един стол, за една професорска катедра ще се борите мнозина. Веднъж във Франция устроили конкурс за една катедра, и се явили 15,000 души кандидати. Е, колко души могат да седнат на нея? Един кандидат за един стол. В този свят често се раждат известни желания. Защо? Завиждате – вие искате тази катедра. Мразите някого и се стараете да го премахнете от пътя си, явно мога да ви отговоря: Аз зная защо го мразите – или вие, или той искате тази катедра. Законът на контрастите в живота е неумолим: този закон действа и в нашите мисли, и нашите сърца, и в нашите тела. Клетките, тия милиарди клетки, от които сме сглобени в нашите кости, в нашата нервна система, в стомаха, в белите дробове, в сърцето, в мозъка, – всички клетки на тия органи попадат в известен период под тия два закона на противоположностите и подобие, защото в тях става прилив и отлив. Човек се гневи, неразположен е, значи има отлив. Ще трябва непременно да дойде в него прилив. Как? Ще се съсредоточи, ще отправи ума си нагоре към Бога, ще се качи на тази планина, на която е Господ, ще отиде да се разговори с Него, и когато мине отливът, ще си дойде на земята.

Прилив не разбирам само когато е в морето, но и когато се повдига прилив и в растителността, когато има влага във въздуха. Щом узрее, всяко нещо почва да съхне – имаме закон на контраста, който приготвя почва за идващата година. И другият закон, значи, има своето място. Законът на контрастите трябва да снесе старите дрехи. Вие се събличате – това е закон на контрастите; обличате се – това е закон на подобие. Окирливи ви се тялото – имате закона на контрастите; окъпете се – сте в закона на подобие. Всякой ден ставаме сутрин и си мием лицето; защо? По навик. Днес трябва да отидете пред Господа, защото във вас има отлив, вие си омивате лицето и казвате: Ще снеса от сърцето си товара, ще смъкна надолу утайките на моя ум, и тогава ще отида горе пред Господа. Миенето на лицето с тегленето ръце отгоре надолу – това показва. Но вие, като не можете да изтълкувате това, омивате се и цял ден пак бъркате вътре в калта. И работата не върви. Как ще върви, калта е у вас! Трябва да бъдете на някое високо планинско място.

Трябва да приложим този закон, както казва апостол Павел, в плодовете на Духа. А те са: любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милосърдие, вяра, кротост, въздържание. – Любовта – това е бащата, радостта – това е майката, мирът – това е тяхното дете, значи те са един триъгълник, който спада в Божествените неща. Който иска да бъде блажен, трябва да притежава тия неща. Тогава той е на Небето. След това идва втората категория, която отива към Ангелите: дълготърпение – това е бащата; благодат – майката; милосърдие – тяхното чадо. Придобийте ги и ще бъдете между ангелите. Третата категория: вярата – това е бащата; кротостта – майката; въздържанието – тяхното дете. И тъй, аз казвам, според този закон на подобие, вие трябва първо да имате баща. Кой е вашият баща? – Вярата. Ама аз нямам вяра. За тебе, приятелю, аз имам лошо мнение. Щом нямаш баща, ти си роден от незаконни родители; тебе майка ти не те е родила по Божествен начин. Туй подразбирам, когато някой каже: Нямам вяра. А когато каже: Имам вяра, – ублажавам те, ти имаш баща, който е много благороден, който е от високо произхождение, от царска фамилия. Ама не вярвам в този баща – ти си последен негодник. Да дойдем на думата кротост. Казахме, кротостта е майка; тя е от царска фамилия. Вярваш в кротостта, значи имаш майка. Ама не искам да бъда кротък – тогава ти си без майка. Следователно един християнин трябва да има баща и майка – вяра и кротост, и самият той е въздържанието. Когато кажем въздържание, трябва да подразбираме себе си – детето на нашия баща – вярата, и на нашата майка – кротостта. Някои казват: Аз искам да отида между ангелите. Може да отидеш; но трябва да се родиш от баща – дълготърпението, и трябва да те зачене майка ти – благодатта, тя да те носи в своята утроба и ти, като се родиш, какъв ще бъдеш? Милосърдие – ангел, светия. Милосърден ли си, ти си ангел, ти имаш горе, между ангелите, баща – дълготърпението, и майка – благодат. Този е законът, който регулира човешкия живот: той е основание на една философия, която може да се проследи всеки ден. Той не е никакво предположение; той може да се провери от всекиго. Не лъжа, както не обичам да ме лъжат. Да лъжа, значи да бъда глупав, както и ако ме лъжат, ще бъда глупав. Изключвам закона за контрастите от себе си. Ако съм в отлив, отивам при Бога; ако съм в прилив, дохождам на земята на работа. А ако съм при Бога, кой ще ме излъже? Затуй казвам в една минала своя беседа: Там, където Господ влиза, дявол не може да влезе. Дето не е Бог, там е дяволът. Когато някой каже: Дявол ме гази, аз разбирам какво иска да каже. Ако Господ е в твоето сърце, дяволът не може да те гази. По този закон за подобие, зло не можем да превърнем в добро, нито доброто в зло. При един светия, който живял 20 години в пустиня, се явил един белообраз старец и рекъл: Аз съм много голям грешник, моля те да се помолиш на Господ да ми прости греховете. Като заминал старецът, светията почнал да се моли Богу за него. Явил се един ангел и му казал: Твоята молитва не е приета пред Бога, защото този старец е дяволът. За да го опиташ, истина ли говори, кажи му така: Аз ще се помоля за тебе, но ти трябва да изповядаш греховете си и да отидеш горе на една скала и да речеш: Господи, бъди милостив към мене, който съм голям грешник, мерзост на запустението, и цяла година да повтаряш тия думи. След няколко време старецът дошъл пак при пустинника, но последният му рекъл това, що му поръчал ангелът. Как? – извикал дяволът – не мога да го направя. Аз, който управлявам света и му заповядвам, не искам да се моля, ти се помоли. Тогава той му рекъл: Старата злоба не може да бъде нова добродетел. Онези, които проповядват Евангелието, трябва да знаят, че никога не можем да превърнем закона на противоположностите в закон на подобие, т.е. не можем да обърнем към Господ един човек, който живее постоянно в закона на контрастите, не можем да го направим щастлив, както не можем да превърнем жена в мъж. Една жена иска мъжа и? да я направи щастлива; как ще я направи щастлива, когато тя не го обича? Купува и? костюм – недоволна; донася месо – не било хубаво; къщата не била съградена, както трябва; това и онова не било на мястото. Че как ще я задоволи, когато тя се намира в областта на противоположностите на своя ум и когато всичките неща, които мъжът може да направи, не са в състояние да изменят нейния нрав? Нито пък жената може да угоди на мъжа, ако той е с такъв нрав. Може да му стотви, да ошъта къщата, но той ще бъде все недоволен, защото живее в закона на противоположностите. И тогава някои идват при мене и ми казват: Не знам какво да правя, моят мъж е стана опак, като оса. Аз разсъждавам хладнокръвно и казвам: Той се намира, по нещастие, под закона на контрастите, намира се в отлива; турете го във вашата каруца, впрегнете коня, изведете го на високо място, да си откъхне – туй иска вашият мъж. Вземете юздата на коня – Хайде днес, мъжо, да направим една раходка. И когато една жена иска да заведе мъжа си на черква, тя

взема файтона и казва: Ще отидем при Господа; в черквата ще проповядва еди-кой си и ще научим нещо.

Сега ние седим и казваме: Да се оправи светът. Че как ще се оправи? Ако една свиня милиони години е грухтяла под дървото и след като изяла крушите на дървото, почне да рови корените му в земята и да пита: Къде се скриха тия круши?, как ще роди дървото други круши? Тя ще развали цялото дърво. И вие, като не намерите круши горе, почнете да ровите долу; казвате: Парите, които търсим, са закопани в земята, и ставате малджии. Аз ви казвам: Вие се намирате в тази област на закона на контрастите; няма никакви круши, никакво имане; не трябва да ровите на едно място, а трябва да си турите торбата на рамо, да си вземете тояжките и да отидете на друго място; защото когато дойде Господарят и види, че ровите на едно място, ще ви набие хубаво. Ето това е, което Господ прави сега на земята. Ние ровим и търсим круши, а Господ казва: Ударете на всекиго едно по 25.

Затуй казвам: приложете този закон, жената да не рови около корена на мъжа си: като няма круши, да чака; мъжът, и той да не рови около корена на жена си; поповете – около корените на своето паство; учениците – около корените на своите учители. Приложете всички закона, и ще дойдете да разберете живота, както Господ го е направил. То е философия, която можем да приложим в този свят, и тя е толкова проста, че всеки може да я разбере. Ако ли речете: Аз туй не мога да направя, ще ви кажа, че вие сте в блатото, в тинята на противоположностите. Като кажете: Мога, вие сте в закона на подобие, вие ще направите крачка напред и ще влезете в пътя на спасението. Казват някои: Аз не мога да любя – съжалявам, не мога да ви помогна, понеже вие сте в областта на противоположностите, дето събирате утайките, тинята. Мога да любя – вие сте в закона на подобие, и Господ ще бъде с вас. Ставате сутрин неразположен, кажете в себе си: Днес имам отлив, чакай да впрегна каруцата, да взема хомота на коня, ще пътувам. Не стойте там. Не ходете около дървото да берете круши, когато не му е времето, ще ги намерите на друго място, по-далеч. Станете, идете и помолете се, ако знаете как да се молите. В силата на молитвата ще укрепнете. Да се моли човек – това е най-високото и благородно занимание, което може да се върши в тоя свят. Само така се въздига и облагородява човешкото сърце. Не говоря тук за външната страна на молитвата, дето взема участие само езикът; но за оная молитва, в която се изразява съзнателният стремеж на душата към Бога – висшата Любов. Но не всички гледат така. Някои хора казват: Аз не мога да се моля, други се смеят и казват: Заблуждение е да се молим, аз – учен, който съм свършил, да се моля на Господа. Но нашите учени са непоследователни, и ето защо: Те искат длъжност и правят прошение: Понеже баща ми е бил такъв, майка ми такава, понеже имам нужда, моля най-учтиво да благоволите да ме назначите, като обещавам да изпълнявам точно и акуратно длъжността си. Това не е ли молитва? Да, молитва доста характерна. А щом е молитва за Господа, било срамота! Докато имаме хора, които се молят само на подобните на себе си, а не на Господа, висшето благо, светът ще бъде такъв. Те живеят в закона на контрастите. Как можем да бъдем добри, когато на всяка стъпка лъжата е наша спътница? Мамим себе си, ближните си и Господа. Несъзнателно сме дали гражданство на лъжата. Ние действаме под страх. Нека се освободим от страха, нека си турим за девиз да говорим истината поне пред Бога. Нека кажем: Днес няма да говоря измама пред Господа. Направим ли грешка, да кажем: Съгреших, а не: Еди-кой си е причината; аз седя малко по-високо от него – като фарисеина, – имай за мене по-високо мнение. Тогава сме в областта на закона на контрастите, в тъмница. Нека си кажем правото: Аз направих това, защото като изповядваме грешките си, ще се поправим. Ако прочетете изповедта на Толстой, ще намерите добър пример за това: Той стана велик, когато изповяда прегрешенията си. Само един-два такива примера има в историята. Можете ли да направите такава изповед? Ако искате да станете благороден, ангел, светия, то е много лесно. На ден можете да станете 10 пъти и ангел, и дявол. Някои не вярват в прераждането, ама вие 10 пъти на ден можете да се преродите. Вие сте прероден дявол, щом искате да убиете човек – тогава се намирате в областта на противоположностите и сте в състояние да направите всякакво зло. В закона на подобие ли сте, вие сте ангел. Готови ли сте да се самопожертвате или да направите благородно дело, вие сте светия. Само че не можете да задържите това положение дълготрайно. Казват, че човек е направен по образ и подобие Божие. Какво разбирам под това, ще изтъкнавам. Когато кажат: Направили някого генерал или министър, той не е ли съществувал по-рано? Той е съществувал, бил е прост гражданин. И когато Господ казва: Да

направим човека по образ и подобие Божие, Той иска, значи, да произведе, да направи човека генерал, да го облече с мундир генералски, да му тури генералски еполети. Обаче човек не изпълнил волята Божия, и Господ го разжалвал, снел му еполетите и дрехите. Това е грехопадането. Свалете му мундира – казал, – защото не изпълнява генералската длъжност, както трябва. Обърнете се към Господ. Той каже: Днес си по образ и подобие на генерал, турете го в рая. След 5–10 минути не изпълните закона, казва: Разжалвайте го. Гневни ли сте, неразположени ли сте, извън рая сте. Мине година, две, почнете да се разкайвате, Господ казва: Доведете го, ще го произведе пак генерал. Господ много пъти – всеки ден, всеки час – може да ви направи генерал или да ви разжалва. Ако сте днес добре, вие сте ангел на Небето; утре сте зле, той ви праща на земята. Не се ли молите, не спазвате ли закона, ще бъдете дявол. Тия два закона на противоположностите и подобие то регулират света. Онези духове, които живеят под закона на противоположностите, нямат разположението да се върнат в закона на подобие то, и затова тях Господ не може да пренесе от една област в друга. Първото нещо в християнството е границата, която съществува между тия два закона. Като дойдем до границата, трябва да оставим всичкия багаж – мисли и желания, които са под закона на контрастите, – и да влезем чисти в закона на подобие то. Тогава Господ ще ни тури Своите дрехи, пак ще ни произведе генерали. Поради непослушание на заповедта Божия – да не посяга на забранения плод – човек оголя, Господ му съблече генералските дрехи, и човек бе принуден да си направи такива от листа. Господ каза: Скоро му направете дрехи от кожа; затуй сте облечени в тази кожа, която имате. Ако искате да хвърлите вашата кожа, кога ще я хвърлите? Когато влезете в закона на подобие то. Тази кожа ще падне от вас, и Господ ще ви даде генералска дреха с еполети, които ще бъдат много пъстри. Такава е тази християнска философия. Нея може да приложите в живота. Това не е философия на миналото, то е философия, която се прилага на практика. Вие всеки ден се прераждате от ангели на дяволи и обратно. Ето това е прераждане. Сега спорят и казват: Който вярва в прераждането, ще го изхвърлим от църквата. Как ще ме изхвърлите, като вярвам в законите на контрастите и подобие то и живея според тях? Когато аз живея според закона, дали ще ме изхвърлите от църквата или ще ме държите в нея, то малко може да засегне душата ми. Когато аз живея при Бога, когато никого не мразя на земята, и се старая да обичам всичко чистосърдечно, може ли някой да ме изхвърли? Може да ме изхвърли само един Бог. Това е учението, което ви проповядвам. И казвам ви, че само в деня, в който съгрешите, вие сте изпдени от Божествената църква – рая. Що са съвременните църкви? Те са само едно далечно възпоменание за величието на миналото. Знаете ли какви тайни крият в тия църкви? Ако бих седнал да ви тълкувам какво значи църква, какво значат тия камъни, от които са съградени черквите, да ви разправам за свещеническите одежди, за свещите, които се палят, във всичко туй има дълбока философия. Върху тия дрехи на свещениците са написани всичките Божии закони. Те всеки ден ги обличат, но забравят да четат какво пише върху тях. Знаете ли какво значат тия дрехи, които носи владиката – короната, патерицата, завъртяна отгоре с нещо като две змии и т.н.? Ами кадилницата и тамянтът? Ние сме затворили книгата и казваме: А, тя е много свята книга, не барайте! Обаче Господ казва: Гледайте да я не охлузите отвън, пазете я чиста, но отваряйте я внимателно, прочитайте всякой ден по малко и забележете тия ценни неща, които тя съдържа. Тия неща – църквата, одеждите, иконите, свещите, кадилницата, книгите – всички са на място. Трябва внимателно да пазите съдържанието на Свещената Книга: по нея ще разбирате законите за противоположностите и подобие то. И когато ги разберете и понесете на рамо кръста Христов, готови да ви приковат, тогава ще каже Бог: Ето, тоя ще бъде с мене в рая – ще бъдете спасени. То става моментално: ей-сега мога да бъда в Небето и също сега да бъда в пъкъла – в един миг, в момента, когато се поколебая в Бога и мисля лошо за него, съм в дъното на пъкъла. В момента, когато възлюбя Бога в душата си и кажа: Прости ме Господи!, аз съм при Него, и Той простира Своята десница и ме прибира.

Сега ще ви приведа един пример и с него ще заключа. В миналото някой си човек умрял, и го занесли в пъкъла. Живял той дълго време, с векове там, мъчил се и се молил на Господа да го прости. Най-после, Господ казал: Отворете книгата на живота и вижте дали е направил поне едно добро в целия си живот. Като разтворили книгата, намерили, че веднъж бил дал един морков на един беден човек. Тогава казва Господ: Този човек може да бъде пуснат. Заповядва на един ангел: Ще му подадеш този морков да се хване той за него и така ще го изтеглиш от ада. Обаче заедно с него се хванали и други грешници – наловили се един на друг за краката, и ангелът ги понесъл към

рая; но този, чийто бил морковът, рекъл на другите: Този морков е мой, и щом издумал, веригата се скъсала, та всички паднали пак в пъкълта. Нека вашият морков послужи за спасението и на други хора, за да се издигнат към Небето, защото инак, ако кажете: Този морков е мой, ще паднете пак долу. Може да се хванат за вашите дрехи, за вашите крака, мълчете, нищо не казвайте. Него ден, когато кажете: Този морков е мой, вие сте далеч от Господа. Безкористието живее всякога под закона на подобие. Жертва и себеотричане за другите – това е християнството.

Беседа, държана на 2 ноември 1914 г.

Словесното мляко

Пожелайте, като новородени младенци, чистото словесно мляко, с него да порастете; понеже вкусихте, че Господ е благ: при Когото идвайте като при камък жив, от човеците отхвърлен, а от Бога избран и драгоценен. (I Петрово послание 2:2–4)

В една заповед на Мойсеевия закон се казва: Не пожелавай, а в това послание на Петър се казва: Пожелай. Кой от двамата е прав? И двамата са прави от свое становище. Обаче ако Мойсей бъде на мястото на Петър, ще бъде крив, и Петър, ако бъде на мястото на Мойсей, също ще бъде крив. Мойсей казва да не пожелаеш – какво? – власт, богатство, жена, а Петър казва пожелай – какво? – словесно мляко. Защо? Защото то е необходимо за духовното растение. Първото нещо, което потърсва детето, когато излезе от утробата на майка си, е цицката мляко, защото като сучи, расте и се развива. И Петър казва същото – да намерим цицката, която ще ни храни духовно, защото ако не я намерим, по същия закон, както детето, не можем да живеем. Подир 3–4 години, когато детето порасте малко, изникват му зъби, което ще рече, че неговият организъм се пригажда вече за твърда храна. Същото е и в духовния живот: не бива да се възприемат още отначало твърди учения, които може да причинят смърт.

Пита се: Дали всички, които живеят на земята, са смукнали това словесно мляко? Не всички, и затова умират. Майката трябва не само да роди детето и да има мляко, но туй мляко трябва да бъде и непокуварено. Колко майки са отровили своите деца с лошото си мляко! Ако майката се гневи по няколко пъти на ден, подир няколко дена ще отрови с млякото си детето. Също и свещениците, които по отношение на паството си са на мястото на майките, когато проповядват, и учителите, когато преподават, ако се смущават и тревожат, тровят своите пасоми и питомци. Съвременните хора страдат от едно голямо невежество: те много неща знаят – от геометрия, аритметика, граматика, ботаника, физика, за движението на небесните тела, как е създал Бог човека, как последният се е развил, – но същественото знание, необходимото словесно мляко те нямат. И знаете ли на какво приличат те? Има анекдот за един турски мъдрец, който разправял, че знаел всичко, каквото ставало на Небето – в колко часа ставал Господ, какво правел, какво правели ангелите. Като разправял един ден това на султана, последният повикал още един, като него философ, и като искал да ги изобличи, че има неща, които не знаят, рекъл им: Желая да се поразходим с моя параход насаме и да си поприказваме приятелски. Тръгнали. Като се разговаряли, сложили им тепсия с хляб и мляко; султанът рекъл на съпътниците си да дробят зальци в млякото; като надробили хляба, той разбъркал зальците и рекъл: Всеки да изяде своите зальци. – Отде да знаем кои чии са?, възразили философите. – Ами като не знаете зальците, които вие сами дробите, как ще знаете какво става на Небето?

Петър в цитираните стихове по-нататък отправя слушателите си към живия камък. Ние знаем, че има само мъртви камъни, от които правят къщи; ала както виждате, има и живи камъни. Ако можете да изтълкувате думата камък на духовен език, ще намерите, че има друго значение. Под думата камък в духовен смисъл се разбира завършен характер, в който всички сили са уравновесени, процесът на развитието върви хармонично, мозъкът, дробовете, стомахът, нервната система са в ред и функционират добре. Ето защо и Христос казва: Бъдете камък, който може да расте и се развива, и на друго място: Трябва да съградиш дом Божествен – подразбира – от такъв камък.

Но да дойда пак на думите словесно мляко. Някои често казват: Искаме да бъдем духовни. Какво подразбират те под това – дали да се затворят в себе си, да бъдат спокойни и да мислят и съзерцават? Това не ги прави духовни. Да бъдеш духовен ще рече: Да бъдеш в съприкосновение с

окръжаващите условия, със средата, с почвата, върху която живееш, и едновременно да знаеш правилно да реагираш на тази почва, среда и условия – елементи, които създават живота. Най-високото положение, което може да заеме човек, то е, когато умът, сърцето, душата – всички тия сили – защото те са сили – са на своята висота, в максималното си развитие. Камъкът, в своето естествено състояние, не може да възприеме течно вещество; но опече ли се във варница, той служи за белосване. И Господ, когато иска да белоса Своя дом, опича камъка, туря малко вода и като се образува реакция, замазва го с белота, наричана духовно – чистота и доброта в живота. Дойдат ли страдания, това ще рече: Вас са ви пуснали в пещта, да се превърнете в необходимата духовна вар. Има някои твърди камъни, които и след като ги турят в пещ, не се опичат; тях считат съвсем безполезни, вземат ги и ги изхвърлят на пътя.

Сега, когато Петър казва пожелай, иска да изрази този вътрешен процес на опичане, да се образуват в ума ония висши форми, които чрез процеса на разреждането ще могат да минат от един в друг свят. Имате две мисли в ума си, които ви безпокоят, вземете едната, не я жалете, ами я турете във варницата, турете отдолу дърва и я опечете. И като опечете така всяка мисъл от хилядите, които налитат върху вас, ще бъде също като да изпечете няколко хиляди килограма вар и да я продадете. С туй, освен дето ще се отървете от един голям багаж, който ви тежи, но ще имате и голяма печалба. Туй, което става във физическия свят, става, по аналогия, и в духовния свят: всеки процес на физическото поле едновременно е процес и на Небето и обратното. Ако разберете правилно това нещо, ще знаете, че когато страдате на земята, на Небето се радват; защото когато ви пекат във варницата, вие, като не разбирате дълбоките причини, казвате: Изгоря ни животът!, а на Небето викат: Колко се радваме, че този камък ще се превърне на вар! Когато си мислите: Тези ангели горе нямат никакво състрадание към нас, те отговарят: Имаме, имаме; ние виждаме, че и вие, като нас, ставате бели и чисти. Та трябва да желаем не ония неща, които сгъстват и втвърдяват, а ония, които разширяват нашите души, ум, сили и способности.

Но ще зададете въпрос: Как можем да приложим това на практика в живота? Аз имам немирни ученици, непослушни деца, как ще може да им въздействаме? Или: Аз съм свещеник, имам хора невъзпитани и невярващи, които не могат да разберат философията на живота. Или: Търговец съм, моите съдружници и мющерии искат да ме ограбят. Всички се оплакват – защо? – защото вашето въже е тънко и слабо, а искате да вдигнете товар от 100 килограма; разбира се, че тогава въжето ще се скъса, и товарът ще падне. Как може да се живее в Стария Завет, а да се прилага Петровото учение? Приятели сте на Мойсей, а искате едновременно да бъдете приятели и на Христа. Мойсей казва: Не пожелай, но по-нататък не казва какво трябва да се прави. Той казва на едно място: Да възлюбиш Господа; ама как ще Го възлюбя, когато не съм Го виждал? На друго място казва: Да обичаш своя народ, а за другите народи друго говори. Говоря за Мойсеевия закон в широк смисъл. Разбира се, когато Мойсей е полагал своя закон, условията са били други. Неговият закон е бил подготвяне на човечеството за Христовото учение. Мойсеевият закон е първото полукълбо на земята, Христовото учение – другото; може да живеете в него, когато се осветлява от слънцето; но когато то е извън слънчевите лъчи, не може да живеете. И в съвременния обществен живот нашите пожелания произлизат от приложението на този Мойсеев закон. Хората искат да са богати, да са учени, но понеже като възприемат този закон, нямат възможност всички да са богати и учени, ето стълкновението. На физическото поле няма условия всички хора да бъдат богати и учени; но добри – всички могат да бъдат. Пожелайте добродетелта, която не принадлежи на физическия свят. В Индия има хора, които разбират и прилагат този закон дори спрямо животните. Едно животно, колкото свирепо и да бъде, ако можете да влезете в контакт с него, то ще ви възлюби и ще ви стане предан приятел, ще изчезне от него предразположението да ви пакости, и щом му заповядате, то е готово да изпълни вашето желание. И когато Христос е казал: Възлюби врага си, Той е разбирал този закон.

Та първото нещо, което християнството препоръчва за пречистване на човека, е страданието. Трябва твърдите камъни да минат през варницата, за да могат да белосват; суровият хляб трябва да се опече, за да може да се яде; същото е и с човека – вие можете да влезете в Небето само като опечен хляб; само тогава ще ви сложат на трапезата и ще ви разчупят. Защо Господ ви е дал ум, сърце, защо ви е дал очи, уши, език – трябва да размислите защо са те предназначени. Аз нахвърлям тия въпроси и ви оставям вие да размислите върху тях. Казвате: Искам да служа на Бога, но не разбирате как да

служите. Зная хора, които уж разбират окултните закони, но не могат да служат на Бога. Като ги знаят, те трябва да умеят и да ги прилагат поне за своето собствено развитие. Някои искат да им кажа много работи, философски и окултни; може да ви ги кажа, но първо аз искам да турим основа здрава и върху нея да градим, та всеки камък, който поставяме, да бъде хубаво издялан и на място турнат – на ъгъла. Предстои ни велика задача – да оправим този свят. Аз виждам, че туй здание, върху което е съграден сега животът, се събаря, и че един ден Господ ще ни повика да градим ново. Но ще знаем ли да го градим, когато ни повика – ето въпросът. За да бъдем готови, ние отсега трябва да се нахраним от онова мляко, за което ви говорих. Да бъдем така готови, щото един ден, когато ни даде Бог нова дреха, да не я оцапаме. Едни гарджета поискали майка им да ги премести в друго гнездо; тя ги попитала: Ами ще вземете ли с вас и оцапаните си задници? – И тях ще вземем. – Не може: ще оцапате и другото гнездо. Някои несмислени жени казват: Защо Господ ме е направил жена? Ето защо: Като жена изучавате едно изкуство, което като мъж не бихте изучили – изкуството да приготвите млякото, с което трябва да отхраните децата си. Вие чисто и просто сте гувернантки на Господа, които отглеждат Неговите деца; ако не изпълните майчината си длъжност, Господ ще ви попита: Защо ви поставих на тая важна длъжност? Не трябваше такова мляко да давате на децата си. – Ама дадохме вече. – Още веднъж да не давате; инак ще ви уволня. – Ама искам мъж да стана. – Няма да станеш мъж; ако продължаваш да искаш неща, които не заслужаваш, ако си все така упорита, втория път говедо ще станеш.

Философията на съвременните християни не почива на здрава основа. Всеки сектант твърди и проповядва: Това, което проповядваме, е истинско християнско учение, онова не е; но никой не може да определи точно кое е истинското християнско учение. Казваме, че сме венец на създанието на света. Да не лъжем и себе си, и Бога: ние не сме венец; венец са само ония, които са завършили своето развитие; ние, които още крякаме в блатото, не сме друго, освен жаби; ние, които искаме пари и къщи, които сме готови да продадем и Господа за тях, не сме венец на създанието, а венец на падането, на ада.

Ние сме пред една дилема. Трябва да се попитаме: Можем ли да вървим дълго време по този път? Не можем да мръднем по-нататък: съвременното човечество е достигнало оня предел, дето ако направи още крачка, всичко изгубва. Но една крачка в обратната посока, една крачка напред, една крачка нагоре – и неговото бъдеще е велико. Та ние вече трябва да се замислим къде отиваме и да се отречем от преходното, което ни води към падане. Христос казва: Който обича майка си и баща си, трябва да се отрече от тях и да Ме последва. И човекът трябва вече да каже: Не искам повече досегашното мляко; по-добре да мра без мляко, отколкото с такова мляко, защото смърт без мляко е по-добра, отколкото с покварено мляко. Трябва да се откажем от всички мамещи неща, които покваряват нашите мисли, и желаня, които тровят нашия живот, и да потърсим и намерим Божествената Истина. Намерението ми не е да ви плаша, а да ви свърна да помислите вече за себе си. Вземете и се огледайте, вижте как изглежда вашето лице, каква краска има то; ако е много червено, показва, че е възбудено, че тялото е в нездраво състояние; ако е много бледо, показва апатия към живота; и едното, и другото не е християнско. А ако употребите Христовата храна, за която говори апостол Петър, ще имате добро разположение, радост, веселие, подем на вашия дух, смелост и решителност в борбата; ако бъдете наситени от това живо мляко, никакви микроби не могат вече да се загнездят във вас. Ако имах сега малко по-свободно време, щях да дам описание какъв трябва да бъде християнинът в пълния смисъл на думата. Вие имате известни стремежи, искате да бъдете добри, да обичате, но не можете – защо? – защото не знаете как да постъпите. Един лекар бил повикан от една богата мома, болна от скука; първото нещо, което и? препоръчал, било упражнение. – Как да се упражнявам! – Ако не се упражняваш, бедстваш да погинеш. – Тогава ще се упражнявам; моля, дайте наставленията си. Той дава наставленията, и тя почва да се упражнява, и скуката и? минала. Вие седите често с ръце скръстени или въртите палците в едната посока, после в другата: въртенето на палците трябва вече да престане и да почнете да се упражнявате – да работите; тогава Господ ще ви благослови.

В това отношение трябва да работят жените, защото Господ на тях предаде ключа от рай – те държат ключа на Царството Божие. Петър е женско име. Само че жените са малко по-слабохарактерни и скоро се отказват от служба. Обича някоя един мъж, ама като види друг, казва: За този ще се омъжа; Ако не се омъжа за него, за мене живот няма; ала като се минат 2–3 години,

прежалва и него и е готова и за друг да се омъжи. Господ вече казва на жените: Вие, които държите ключа на Царството Божие, ако не следвате Моите заповеди, ще ви изпъдя, да поплачете отвън, да се разкаете и изхвърлите всички ваши грехове. Когато не следваме заповедите на Христа, ние се отклоняваме от Него, ние го отричаме, мислим зло за Него, предаваме Го постоянно на Пилата, на страдания – на ежедневно приковаване на кръста. И питате защо не се оправи светът. Как ще се оправи, когато всеки ден мъчим своя Господ? Да престанем вече да забиваме гвоздеи в Неговото тяло; гвоздеите, които забиваме в Него, по отражение засягат нас. Знаете ли поговорката за онзи рибар, който намерил една безценна риба и искал да я поднесе дар на царя? Вратарят не искал да го пусне и за да го пусне, рибарят му обещал половината печалба. Влязъл, но когато царят го попитал: Какво искаш за награда?, той отговорил: 50 тояги. – Ама как така?, рекъл царят. – Туй възнаграждение искам. След като му ударили 25 тояги, рекъл: Имам ортак – вратарят Ви – моля, останалите 25 да платите на него. И Христос, когато забивате гвоздеи в Неговото тяло, казва: Повикайте ортака ми и ударете на него останалите. Това, което става сега всеки ден, не е друго, освен останалите тояги – половината възнаграждение, което сме поискали. Колко страдам, ще ми се пръсне душата!; ще ви се пръсне, защото колко гвоздеи сте забивали в Господа! Болни сте – Да дойде лекарят. Истинският лекар, който ще ви излекува, няма да влезе в къщата, докато продължавате забиването на гвоздеите. Туй, което ви проповядвам, както виждате, е едно напълно практическо учение, което всеки може да приложи. Когато ви налети лоша мисъл, когато пожелаете нещо недобро, турете този твърд камък в пещта, да се превърне във вар, с която да белосате душата си – да я направите да светне. Така ако се упражнявате, ще видите как душата ви ще се озари.

Това е учението, което проповядва апостол Петър. Вие го смятате прост рибар, но той е такъв рибар, който е пекъл и не е ял рибата сурова. В какво трябва да я опечете и вие? В Божествения огън – Любовта. И когато я опечете така, ще кажете: Виж каква отлична риба! Ако не станем сътрудници на ония, които живеят на Небето, какво място ще имаме на онзи свят? И когато Господ казва да се самоотречем, да изгубим своя живот, Той разбира да го изгубим не за свинете, а за ония, които седят на по-високо стъпало от нас; само тогава ще спечелим. Ще кажете, че този закон е несъвместим със законите на природата. Съвместим е. Ония, които ще изядат соковете, ще посеят ново семе, и от него ново дърво ще израсте и даде плод. Следователно, за да можем да израстем, трябва да влезем в пътя на развитието. Тогава ангелите ще вземат участие в нашата работа. За да вземат участие, трябва да им платим нещо. За да ни посеят един ден наново, при добри условия на живот, трябва още отсега, докато живеем на земята, да приготвим наградата. Ако се храним със словесно мляко, ще се приближим към тях и най-сетне към Христа.

В това подвизаване искам да изчезне от вас всеки страх: който иска да се подвизава в Христа, не трябва да се плаши от всеки процес. Опечете вашите съвести в Божествения огън, както рибата, която ловите. Рибата – едно от двете – или трябва да се опече, или да се осоли; същото е и с човека: среден път няма; инак ще се вмирише. Христос, като казва: Ако солта е обезсолена, разбира, че ако не сте обсолени, ще бъдете изхвърлени вън, когато инак ще ви турят в кацата. Аз бих предпочел да ме опекаат, а не да ме осолят: за света е солта, а за нас е огънят; процесът на огъня е по-добър, защото той е процес на растене – на живот; осолването е процес на съхранение – да се спастри зародишът, за да се не развали. Ще рече, вие може да бъдете в две положения: или в положението на растене в Божествената градина, или зародиш в Божествения хамбар. Направете опит върху себе си, но опит върху този стих, който ви прочетох: той има дълбоко значение. Би могло да се напишат томове върху туй: как да се съгради животът, как да се възпитават децата, мъжете, жените, учениците, обществото и т.н. Всичко е в този стих. Но той трябва да се посеете хубаво – къде? – в ума. Сварете този стих в Божествената вода, опечете го в Божествения огън, и този наглед костелив стих веднага ще се превърне в храна, чиито сокове можете да възприемете. Ако се нахраните от това словесно мляко, за което говори Петър, ще се измени и лицето ви, и общественото ви положение. Искам да възприемете този Божествен метод и да се приготвите за друг живот – за Небето.

Туй е, което искам тази сутрин от вас – да пожелаете; досега не сте пожелали, сега искам да пожелаете словесното мляко, да влезете в положителната страна на живота, и тогава каквото поискате, Господ ще ви даде.

Беседа, държана на 16 ноември 1914 г.

Учителите

Но вие не се наричайте учители, защото един е вашият учител – Христос; всинца вие сте братя. (Ев.Матей 23:8)

Христос схваща тия думи малко по-другояче, отколкото обществото. От чисто органическо гледище светът има няколко института, които са Божествени, например бащата и майката, домът. Те са първите институти на земята: по-благородно и по-светло учреждение от дома няма, и по-високо от званието на баща и майка пак няма. Истина, има много бащи и майки на земята, но те са всъщност пастроци и мащехи. По отношение на органическия свят бащата и майката играят важна роля: те с кръвта си предават на децата си качествата на своите души. Възпитанието на децата се обуславя от качествата, които майката влага в детето още в крехката му възраст. Под думата кръв подразбирам не обикновената кръв, а оная кръв, която във всички случки на живота остава неизменна, една и съща. Няма да се спирам сега да обяснявам разликата между тази двойка кръв; едно само мога да кажа – че тя не е оная преходна изменяема кръв, но другата, която като есенция розово масло излиза над розовата вода и която собствено има същинска цена. Благородните зародиши, които майката влага в кръвта на детето, са ценна есенция, която отсетне се разлива и разнася благоуханно у окръжаващите това вече порасло дете. Отподире нищо не може да се вложи и посее в човека. Туй, което съвременните хора наричат възпитание, то е просто дресиране. При майчиното възпитание процесът е в корена; там той образува и видоизменя ума и сърцето; при дресирането имате само една външна полировка. Може да дресирате маймуна, може да дресирате гълъб, но щом пак ги поставите в естественото им положение, те ще заживеят първия си живот. В американските Съединени щати са правили опити: правителството е отпущало грамадни суми за възпитанието на местни индианци; някои от тези индианци са свършили разни колегии и университети, но върнат ли се при своя народ, забравят това, що са учили, и пак подивяват. Само ако някой от тях се обърне и усвои коренно християнството, в него става промяна.

Такова е положението на учителя по отношение на духовния живот. Да бъдеш учител, то значи да родиш някого. Христос не казва: Не учителствай, но: Не вземайте званието учител, званието на болна майка, защото такава майка какво дете ще роди, освен хилаво? Ако майката има известни органически, умствени и душевни слабости, детето не ще прави изключение. Съвременният учител може ли да научи учениците си, например, как се съединява кислородът с водорода, когато сам не разбира свойствата на тия елементи? Той може да прави опити, обаче тия елементи не му се подчиняват, защото той още не е техен господар. Друг може да учи за въртенето на телата горе в пространството, но попитайте го да ви определи математически с един метър, а не със стотици хиляди метри или километри, обикалянето на тия тела около слънцето, не ще може да ви установи точно. И аз мога да правя такива изчисления, но те не ще бъдат точни. Да бъде разликата с няколко сантиметра или милиметра, разбирам, но с няколко километра и стотици хиляди километри, това не разбирам. Това са вече хипотези, предположения. Вие често се спирате и казвате: Защо някои неща не се случиха така и така? Ако вие правите погрешни изчисления, кой ви е крив? В живота всинца грешат. Вие искате да строите къща; ще повикате архитект, да ви направи плана и изчисленията за количеството на потребните камъни, дървета, желяза, гвоздеи, пясък, вар и т.н.; ще купите тия материали; обаче ако не направите необходимите точни съчетания, вашата постройка ще се събори, и вие ще пострадате под нейните развалини.

Ще обясня моята мисъл с един анекдот от българския живот. Това се е случило нещо около 40–50-те години. Някой българин от южната част на Балканския полуостров, нататък където е Солун, ходил с баща си да работи градинарство; станал на 20 години и нищо не спечелил от него; дотегнала му мотиката, и рекъл да подири някой друг подходящ на него занаят; настанява се по едно време на работа у един абаджия и казва си: Ето лесен занаят: ще седя и прибадам. След една седмица идва в дюкяна един турски бей, вика господаря му да взема аршина и ножиците, да му скрои гащи от сукно, и ей-такива – бирбучуклия; обаче господарят не бил разположен и праща чирака, който вече учил една седмица, като му казва: Иди, аз ще дойда подир тебе. Чиракът отива с бея, чакал час, два, майсторът не идва. Тогава беят се обърнал към чирака: Както те виждам, ти си голям, трябва да знаеш занаята; може ли да ми скроиш гащи? Калфата отговаря Мога. Беят изважда

един голям топ сукно и казва: Искам да ми скроиш гащи бирбучуклия. Захваща чиракът, крои оттук, оттам; вижда боят, че това, което чиракът крои, не прилича на бирбучуклия гащи и му казва: Гащи не станаха, скрой ми поне една салтамарка. Чиракът захваща оттук, оттам, мери, крои; турчинът гледа, че и салтамарка не става; Ще ми скроиш барем една тютюнева кесия и ако не я скроиш, ще те набия, рекъл най-последно. Та и от вас мнозина едва са седели една седмица при майстор, вземат ножиците и аршина, като този българин, и са готови да кроят – учители да бъдат. Христос казва: Не бивайте такива учители. За да бъде някой учител, трябва да има положително знание, само един начин на разбиране, да няма изключения. С едно средство да лекувате и същевременно с него да убивате, това не значи, че имате положително знание. Ако с един нож вие правите операция, изрязвате на човека болното месо, и със същия инструмент му прерязвате гръкляна, не може да кажете, че на място сте употребили вашия нож; то е вече вършено на престъпление. Ама някои ще речат: Ние не сме направили такова нещо. О, колко учители зная, които са прерязали гръкляна на своите ученици; на колцина те са отрязали и краката, ръцете, ушите! – в морално отношение разбирам. Господ не е поставил тези хора за учители, те са самозвани такива. Във всяка църква има такива учители, които са седели, като споменатия българин, само една седмица в училището и са тръгнали да проповядват.

Сега какво трябва да подразбирате под думата учител? Тази дума има отношение към чисто духовния свят. Не е учителстване да учиш хората как да градят църкви, как да посяват цветя, зеле; това не е учителстване. Доброто учителстване подразбира един акт на висше самосъзнание – трябва да се извърши един чисто духовен процес, между учителя и ученика трябва да има едно пълно съзнание върху задачата, която има да изпълнят, да съществува една обмяна, каквато съществува между майката и отглежданото от нея дете; учителят да предаде известни истини и ученикът да ги използва както трябва. Ще ви приведа за обяснение друг пример. Разправят за един англичанин, ходил на лов в Индия, че когато завивал по една пътека, усетил един силен удар на лявата ръка – удар, нанесен от една тигрица. Тя се задоволила само да му счупи лявата ръка, за да не стреля с пушката, която била окачена на дясната. Задига го и го отнася в леговището си при своите малки 3–4 тигърчета; слага го, натиска му главата и му казва: Ще кротуваш, защото ще обучавам малките си. Кара тигърчетата да се опитват да го давят; те обикалят наоколо му, но ги е страх да се приближат. Ловецът по едно време рекъл да повдигне главата си, да види какво става; но тигрицата пак му натиснала главата и повторила: Казах ти да кротуваш: уча малките си. Та както виждате, и тигрицата била учителка. Ловецът се избавил по някакъв начин, но казал, че най-тежко му било, когато му натискали главата, за да могат да го давят малките. Да събаря всеки може. Учителстването обаче разбира човек, който може да научи да се гради в ума и сърцето, който разбира дълбокия смисъл на елементите, които могат да обновяват, да съградят ново духовно жилище, духовно тяло, с което, както казва Писанието, един ден ще възкръснете. Господ чака да се съгради това тяло.

Как се раждат деца? Те, за да живеят, трябва да се родят на деветия месец, в известни случаи – на седмия месец, но никак не произволно – който месец иска родителят. Такъв е законът – трябва да се изпълни деветмесечният период, необходим за сформирание на тялото. И как започва сформиранието му? Най-първо се образуват крайните удова – краката, ръцете, че после мозъкът, стомахът и най-последно белите дробове, и щом се образуват последните, започва се дишането и след това, ако не се роди, детето може да умре. Значи природата не създава най-първо белите дробове, а крайните съчленения – краката и ръцете. По същия начин се сформират у вас висшите работи. Човешкият дух в утробата на майката също учи: той не седи в спящо състояние, а взема участие с духа на майката, двамата работят, за да създадат тялото. По същия закон ученикът и учителят трябва да работят едновременно двама с помощта на духа. Затова казва Христос: Един е вашият учител. И защо хората обичат Христа? Защото Той е дал нещо на света – Дадох живот на онези, които го нямат, за да имат този живот преизобилно. Искате да станете учители, ще ви попитам: Какво сте готови да дадете на оновова, когото искате да учите? Ако някого сте учили и след това той е станал по-лош, аз разбирам, че на нищо не сте го научили. В съвременните християни и в църквите владее голяма слабост да учителстват. Не е лош сам по себе си този стремеж, но трябва да се знаят законите на учителстването. Обикновените закони изискват от учителите известен ценз, известен изпит пред комисия, и след туй излиза заповед за назначение, т.е. за официално встъпване

в длъжност; и в духовния свят е същото – човек трябва да чака, докато Божественият Дух го осени и упъти. Онзи, който не е осенен от Духа Божии, няма право да учителства, защото ще престъпи Божествения закон. Когато схванем дълбокия смисъл на тия Христови думи, които имат вътрешен и външен израз (сега аз говоря за вътрешното християнство – за онова, което може да ни свърже с всички области на невидимия свят), тогава ще разберем смисъла на учителстването. Искаш да бъдеш учител, питам те: Къде си учил, кое училище си свършил? – Ама аз съм чел Библията, зная Евангелието. – Не е достатъчно. – Ама зная Християнската вяра. – Не е достатъчно. – Ама аз съм от еди-коя си църква. – Ти учил ли си на Небето – в онова висше заведение, дето се учат ангелите? Разбираш ли вътрешните закони на природата – как е устроен човекът, неговият ум и неговото сърце, какво е отношението на неговата душа към неговия дух? – Чел съм за тия работи. – Какво? – Душата тук е едно понятие отвлечено, една идея на съчетание. – От какво е съчетана? Човешкият ум бил съчетание на способности; ами как се съчетават тия неща? Мисли, че знае нещо. Не е такова съчетание, приятелю. То е действително съчетание, но не на отделни части. И поради тази тъмнота, която имаме, ние говорим тъй неразбрано за ума и сърцето, без да знаем да кажем на кое място е сърцето. То има три места, едното – физическото – вие знаете къде е; но къде е сърцето на вашите чувства и на вашия ум? Срещате един човек и казвате, че е лош; защо е лош? Преди години един бивол в Америка полудял формено и изпоплашил всички хора наоколо; помислили да го убият, обаче намерило се едно момче, което чело мислите на животните, то турило ръка на главата на бивола и го попитало: Какво ти е? – На задната част на крака ми е влязъл трън, той ме мъчи. Извадили тръна от крака му и биволът се укротил. Един ден вие също пощурявате, седнат хората да ви поливат с вода; казвам: На задната част на крака ви има трън, извадете го и работата ще се свърши, никакви маркучи не трябва. Учени хора, професори, доктори колко са смешни, когато разправят как се е повредил умът на човека и определят диагнозата – Има такава и такава зараза, трябва да се направи операция. Аз не виждам нищо друго, освен малко сгорещаване на мозъка. Преди 4–5 месеца дойдоха да ми кажат, че синът на един лекар заболял първо от хрема, която отсетне се усложнила, и най-после лекарят констатирал, че имало нагнояване на мозъка и че трябва да се направи операция. Казах: Не трябва никаква операция, 99 на 100 детето ще умре, ако му направите операция, иначе ще се излекува. Отиват, направят операция и синът умира. Операцията, разбира се, за лекарите бе сполучлива. Казвам, че и в духовно отношение хората правят операции – изрязват известни части, за да се излекуват; но това не е лекуване. Съвременните хора казват, че за да се поправи някой, трябва да бъде нахокан: Ти си вагабонтин, крадец, такъв, онакъв; не трябва да се бие, както по-рано; мислите ли, че с тия ваши звуци, които ще влязат в ухото му, вие ще го промените? Ни най-малко. Законът е друг – за да възпитате друго, първо трябва да възпитате себе си. Лош ли си, всички наоколо са лоши. Една майка, която зачене и почне да се нервирва и злослови, аз мога да и? предскажа последствията и да опиша напълно характера и съдбата на младенечка, какво ще стане в бъдеще с него. Майката, която се нервирва, не бива да мисли, че детето, което ще роди, ще бъде светия, да я гледа на старини; то един ден ще си отмъсти и ще и? рече: По-добре би било да не си ме раждала. Също тъй и ученикът ще каже на учителя: По-добре да не си ме учил. Учител в пълния смисъл на думата трябва да бъде чист като кристална вода, образец във всичко; в него не трябва да има нито сянка от колебание, двоумение и неверие. Христос, като дава това указание, иска да ни посочи голямата опасност, на която се излагаме, и голямата отговорност, която поемаме пред Него за осакатяването на някои души. Всяка майка, всеки учител, които не знаят да възпитават, ще бъдат наказани.

Сега, възгледите, които съвременните хора имат за Божиите закони, за Небето, за ангелите, са смътни и погрешни; те нямат никаква представа за тия закони и за Небето. Небето, на първо място, е организирано твърде умно и знае какво прави, а между ангелите и хората има известни съотношения тъй, както между нас и растенията и животните. Понеже не знаем как да възпитаваме, ние стоварваме с нашия остен и нашата тояга 40–50 удара върху животното, с което орем нивата, и с това мислим, че изпълняваме своя дълг. Господ казва: Тебе някой ден ще те науча как се управляват волове и как се оре нива. Някои мислят, че Господ не може да деградира, не може да връща хората назад. Ако Той е превърнал някои ангели на змии и на животни с рога, може да направи да ви израстнат и копита. Той може да ви превърне и на ангели, и на дяволи; може да измени и вашата форма. И понеже в света са важни формите – те регулират нашия живот – ние трябва да обърнем

особено внимание на тях. Ако аз ви съградя една нехигиенична къща, не оставя никакъв прозорец на южната страна, а оставя такива само на северната страна, и при това я съградя дълбоко в земята, вие, след като живеете в нея 6–7 години, знаете ли как ще се почувствате? По няколко лекари ще започнат да влизат и излизат от къщата ви. Също и ония учители, които ви казват, че не трябва да имате прозорци към духовния свят, са първокласни лъжци. Там е слънцето на живота. Аз бих даже казал, че и покривите ви трябва да бъдат стъклени, за да ви огрява отгоре слънцето. Ако вие имате така направени светли къщи, вашите форми ще бъдат видоизменени и вие ще станете много красиви. Върху това, което ви проповядвам, мога да направя, па и вие можете да направите, опит, и в 4–5 години ще видите какви ще бъдат резултатите. Аз не уча, че трябва да бягате от живота. Този свят, според моето схващане, е много добър, и хората са много добри, само намирам, че в пета?та на крака имат по един трън. Че това е тъй, апостол Павел го казва и моли Бога да му извади тръна. Този трън може да бъде и на друго място, но повечето пъти бива на пета?та на крака, понеже с краката сме приковани към този свят. Трябва да научим да изваждаме този трън научно, защото християнството, по моето схващане, е дълбока наука. Една мома иска да се ожени за един момък; гледа го красив, приличен човек; пита: Може ли да ме храни? – Получава 4–500 лева месечно. – А, може. Какво е свършил? – Еди-какво си. – Хубаво. Ама тия неща не са още съществени: този мъж утре може да бъде уволнен и тия 4–500 лева доход да изчезнат; ако жената разбира, тя трябва да пита и да наблюдава сърцето и ума му, да бъде ясновидка, да влезе в неговата къща, да обиколи неговите стаи, неговата библиотека, книгите как са наредени, да види неговата готварница, неговата градина, да посети градината на неговата любов, на неговото милосърдие, на неговата справедливост, какви цветя е посадил; да обходи и да види как е наредено, и ако всичко е в изправност, може да каже: Виж, оженвам се за този мъж – то е истинската женитба. Същото трябва да направи и мъжът. Мнозина искат да разменят положението си, разискват въпроса, кой да бъде мъж и кой да бъде жена, защо Бог е направил мъжа така, а жената иначе. Какво лошо от това? Едно време и жените, и мъжете са раждали, но отсетне мъжът е изгубил способността да ражда и остана жената да върши това. Библията казва: Авраам роди Исаака, а не казва, че Сара е родила. Когато мъжът е раждал, светът е бил в отлично положение, а когато той престана да ражда, светът се развали. Мъжът трябва да роди – да бъде добър учител. Майката може да роди дете, тя може да вложи в душата му всички благородни качества, но ако учителят не умее да култивира тия благородни качества, нищо добро няма да излезе; значи иска се учителят да ражда. Учителят не трябва да прилича на онзи поп, който като не бил в нормално състояние, при кръщаване на децата подържал едно дете в купата повече време и то умряло, а той казал: Дайте друго: това не можа да се кръсти. Когато кръщавате, като учители, вашият ум трябва да бъде на мястото си. Туй кръщение подразбира да внесете в детето, което учите, Божествения Дух. Свещеникът, като учител, трябва да знае Божествените закони. Ама така писала църквата. Да окъпеш детето във вода, това не е кръщение. Съвременните попове, учители и съдии са професионалисти, работят за пари, за 300–500 или 1,000 лева, които им плащат. В Америка им плащат повече – 3,000 долара, т.е. 15,000 лева. Според схващането на истинското Христово учение те не са служители на Бога, а обикновени работници. Първото нещо, което трябва да направи духовният учител, то е да разкрие на ученика невидимия свят, както майката, когато зачене, казва на детето: Почакай 9 месеца, ще те въведа в нов за тебе свят и ще ти покажа чудесата му; сега не бива да мърдаш и скачаш. След 9 месеца, като роди детето, тя му става първата учителка, а други учители ще подедат отсетне възпитанието на детето оттам, докъдето е дошла майката. Тя напуска своята работа, понеже детето влиза в нова област, дето трябва да има нов учител – туй, което Евангелието казва: Да се роди човек втори път.

Моята беседа иска да ви подтикне да помислите повече върху себе си; да се не заражда у вас желание да бъдете учители, понеже човек страда от голямо невежество. Но седнете като търговците, вижте с какво разполагате във вашата вътрешна каса, имате ли някой познат на Небето, отпратили ли сте някому там писмо. Вярваме в Христа; но познавате ли Го? Познавате ли Павла, познавате ли Петра? Ама църквата казва, че не могло да се съобщаваме с онзи свят, че това било грешно. Туй е велико невежество. Да се съобщавате с духовете на ада може, а с Небето е грешно! Да установите съобщение с дявола – това е на място, а да се съобщавате със светиите, да се разговаряте с тях – не бива да ги смущавате! Тогава защо смущавате и дявола? Каква е тази логика? То е учение, което не почива на никакви закони. Както зная аз, старите християни са имали преки съобщения с Небето, те

са се разговаряли с Бога, със светиите, и затова са умирали с такава готовност и самопожертване. Не са били като сегашните – Чакай да умра, че тогава да видя. Нищо няма да видиш. Като се събори къщата отгоре ти, какво ще видиш? Ще чакаш, докато те изровят.

Христос описва на своите ученици лъжливите учители, които, облечени в мантии с широки поли, са проповядвали, а всъщност са заблуждавали прозелитите, и той ги укорява за това. Същото туй нещо важи и за нашето време. Ако дойде Христос сега, пак същото ще каже: Той не Си е променил ума. Христос мълчи, но когато заговори и каже истината, ще ни заболи много дълбоко. Ще вдигне, и ще видим всички заблуждения.

Ще ви приведа два примера от гръцката история. Двама художника, скулптори, се състезавали кой разбира по-добре изкуството и се завзели всеки от тях да докаже кой е по-добър скулптор. Единият направил грозд толкова изкусно, толкова приличен на природен, че заблудил птиците и те се спуснали да го кълват. Другият изваял една красива жена и метнал каменния воал толкова изкусно, че като дошъл другият художник, рекъл му: Вдигни воала, за да видя статуята. Значи първият художник измамил птиците, а вторият – майстора на птиците. Питам сега и вас: Кого искате да подражавате – птиците или майстора? Аз бих предпочел втория. Искате да обсебите целия свят, но как ще го обсебите без необходимото за това знание? Тези знания трябва да почиват на духовна основа. Знанията в духовния свят са като котел, пълен с пара – те имат сила. В духовния свят знанията имат такова отношение, както физическите сили. Вие пътувате из софийските улици, трамваите се движат насам-нататък, но отгоре на техния покрив има прът, който щом се изплъзне от жицата – проводник на електричеството – трамваят веднага спира. Значи трябва да има известен контакт, през който да мине електричеството и да тури колата в движение. Вашите учители турили ли са пръта на тази жица, съединили ли са ви с тока? Механизмът на човешката кола може да е отличен и в изправност, но щом прътът е изплъзнат и не съединява колата с тока, няма никакво движение напред. Хората търсят причината на спиране на движението другаде, когато тя може да се отстрани, като се хване въженцето и се намести прътът; тогава ватманът ще завърти апарата, ще потече електричеството и колата ще тръгне. За да може вашите мисли да действат – понеже са сила двигателна – трябва да се съедините с духовния свят. По думата способност разбирам формата, в която е ограничена известна сила, която действа в духовния свят. Когато формата се разглоби или развали, силата не може да се прояви. В централния наш мозък има области, където са вложени известни способности, а тия способности са съединени със силите в духовния свят и работят. Ако вашият прът не е на мястото си, тези сили не работят. Освен това, изискват се и други условия – релси да има, ватманът да разбира своето изкуство; изискват се много съчетания. И вие, като един господар, трябва често да обхождате своята държава, да видите всички работници на мястото ли са, как извършват своята работа. Често осъждате управляващите, че не управляват добре. Ами у вас управлението как е? Казвате този или онзи не бил толкова умен, ами вие вътре какви сте? Вашите съждения ще бъдат дотолкова верни, доколкото вие сте изправни вътрешно в себе си. Ние казваме за даден човек, че е добър; в какво обаче се състои неговата доброта? – Понеже с нас се отнася учтиво. Това ни най-малко не значи доброта. Утре, като ни посрещне неучтиво, ще кажем лош. Добър човек е всякога добър, лош – всякога лош. Не може един ден да бъде светия, а утре – последен вагабонтин. То е немислимо. Казвате, че лошият човек може да се покае? Знаете ли колко хиляди години се изискват за това? Едно дете, като се роди, изведнъж ли става професор? Ще се учи най-малко 12 години и неговото съзнание постепенно ще се развива. Когато се изучи вътрешният духовен свят, ще се разберат законите на християнството. То има за цел да оправи света, да оправи семействата, да тури хармония между мъж и жена, брат и сестра, господар и слуга. Съвременният свят страда не че човек е лошо да бъде слуга, но от това, че не умее да бъде добър господар. Доктор Миркович казваше така: Не искам да бъда втори път богат, искам да бъда слуга при някой господар. Вие искате да бъдете господари, да имате милиони левове; о, тогава вие ще бъдете най-нещастните хора, ще бъдете затворници, оградени във вашите пари. Един милион лева на гърба ви – то е тежък товар. Ублажавате такива хора и искате да отнемете от техния товар, да го турите на вашия гръб. Това не е разбрано учение. Нима ще се сравните с онзи осел, натоварен с икони – когато всички почнали да се кланят на иконите, то взело да рита, като помислило, че на него се кланят? Ако хората ви почитат и ублажават, то е за кръстовете и иконите, които носите. А какви са тези кръстове? – Добродетели. Благодарете на Бога, че ви ги е турил на гърба.

Христос се обръща към своите ученици и им казва: Не се наричайте учители. Ама някой ще рече: Аз го обърнах към Господа. Хубаво, ако си го научил, Господ ще те благослови; но ако си го родил сакал, ако си счупил ума и сърцето му, какво ще каже Господ? Ще има съдба на Небето – ще отговаряш. Всички вие тук колко хора сте осакатили в този свят! На онзи свят те ще се явят кой с куц крак, кой с изкълчена ръка, ще се съберат всички ваши питомци и ще кажат на Господа какви учители сте били. Фактически така ще бъде. И тогава Господ ще каже: Глобявам този учител с 10,000 таланта, затворете го в тъмницата, докато изплати глобата. Господ никога не се шегува. Той е благ, добър, справедлив, но и сериозно строг; ще хване такива незвани учители и ще им наложи глоба 10,000 таланта и ще прибави: Затворете го в тъмницата, да научи изкуството как се преподава. И като изплатите дълга си – като понесете всички страдания – след време ще станете много учени и добри учители. А знаете ли колко хиляди години ще минат за това? Така се учат сега падналите ангели и хората.

Казваме сега, уж църквата не върви добре; нека и? покажем добър пример. Искам да имате силата да можете да видоизмените нещата. Вижте Мойсей: хванал тоягата и тя се превърнала на змия; уплашил се и Господ му казал: Дръж опашката, и като хванал змията за опашката, тя се превърнала пак на тояга. Ама – ще кажете – той е бил Мойсей. – Нищо. И той се е учил, но се е учил при най-великите учители на Египет. Той не беше глупав, защото Господ никога не избира за водачи на човечеството или на един народ глупави хора. Учил е дълго време и е минал известна школа. И виждате колко чудеса е направил пред Фараона. Мойсей имаше две желаниа – да стане учител и същевременно избавител на евреите. Първо, той си каза: Тази работа не е за мене, и отиде в уединение – 40 години да пасе овце, за да изкупи греховете на убийството, и знаете ли какво правеше? Предаде се на дълбоки размишления, понеже беше посветен във всички тайни на Египет. За едно убийство трябваше да учи 40 години. И в това време той имаше второ посвещение. Питам: Вие колко години сте пасли овце? Да бъдете овчари, то е велика работа, то е да бъдете учители. Познали ли сте вашия учител? Баща ви, майка ви, дядо ви 2,000 години са били християни, но познали ли са Христа? Ако сте го познали, кажете пропуска, който ви е дал, също както военните, за да ви пропуснат, искат да им кажете пропуска. Какъв е вашият пропуск, вашата лозинка? Учените хора трябва да имат някакъв девиз; а какъв трябва да бъде нашият девиз? – Да служим на Христа. Как ще му служим? – Да се учим. Как да се учим? Приятели ли сте на училището? Да обикаляте отвън училището, то е едно нещо, да сте вътре в него е друго нещо. Къде ви са училищните книжки, училищните свидетелства? Нямаме свидетелство, пък учители искате да ставате! Същото е и с някои свещеници и владици – и те го нямат. И в такива лъжи като живеем, искаме да дойде Царството Божие! Царството Божие идва сега и разкрива всички кални неща на човечеството. Заели се сега чрез война народите да защитават своята кауза; защитавайте Царството Божие на справедливост! Всеки народ трябва да има толкова, колкото залужава; тъй и всеки човек. Задайте си сериозно въпроса: Познавате ли Христа? Не искам сега отговор; ако можете да дадете отговора до една година, то ще бъде за вас едно благословение. Може да кажете Видяхме Христа. Павел Го видя – Савле, Савле, защо Ме гониш? А той рече: Кой Си Ти, Господи? – чул Господа. Вие чули ли сте вашия Учител? Когато вдигнете скандал в някое религиозно общество или в Божия храм, не гоните ли, като Савла, Христа? Тогаз и на вас ще каже както на него: Савле, Савле, защо Ме гониш?, и: Не ти е лесно да риташ срещу остен. Павел съзна своята грешка и Господ му каза: Понеже това, което направи, направи го в незнание, ще те изпратя при езичниците, да научиш урока, и го биха 3 пъти по 39 удара. Така бие Господ само възрастните; Той никога не бие децата. 33 години – годините на Христа – като ви ударят по 39, ще се издигнете. Трябва да се претърпят тия удари. Железарят, когато иска от желязото да направи някой нож или друг инструмент, също слага тия удари. Вие сте на наковалнята, Господ ви кове отгоре. Той всъщност не ви бие, а казва: От този материал искам да направя нож, рало или писалка. Ако сте от лошите хора, ще направи от вас нож, да колите лошите хора, ако сте от по-добрите, ще направи перо, да ви държи в ръка някой писател. Перото, с което пише писателят, има по-голяма интелигентност, отколкото ралото, с което орат земята. Ще кажете, че в желязото няма никаква интелигентност. И то се уморява. Вземете бръснача, като се наточи, след известна работа и той се уморява – изхабява. Всяко нещо се уморява. Един англичанин правил опити, че и машините – всичко се уморява. Машината, като се умори, почва да издава известен нов звук и машинистът казва: Машината вече трябва да си почине. И в човека по

същия закон наставя същата реакция – уморява се и иска да си почине. Великият учител казва: В такива случаи да се остави вашия мозък да си почине една седмица и след това той пак ще почне да работи. Всяко нещо иска своето време на работа и на почивка. Разгледайте как се развиват растенията и как се излюпват гъсениците и ще разберете закона. Вашата мисъл може да има форма на гъсеница или на пеперуда. Човек, за да успее в света, трябва да има само една идея. Това е вярно и невярно. Трябва да има и повече идеи, но всички те трябва да бъдат благородни. На очите на конете турят капаци, за да гледат само напред, да не се плашат от странични влияния, и човек по-добре е да има такива капаци, устремен към една само идея, благородна. Ако не можеш да имаш много благородни идеи, имай поне една; нея дръж като прицелна точка, която може да те издигне и да те избави. Казваме: Христос ни избави; нещо повече, Той ни изкупи. Ала изкуплението има и своята лоша страна, защото лош човек, когато иска да използва облагите, които му са дадени, всякога може да изкара криво заключение за нещата. Знанията не трябва да се поверяват в невежи ръце. Говоря за прераждането – каква опасност има за ония, които криво го тълкуват? Например гъсеницата, която има стотина крака и лази по дърветата, може да каже: Мене не ми трябва никаква философия, доста ми е един лист, като го намеря, ще го изям и свършено; обаче един ден тя се обвива в пашкул и се излюпва на пеперуда и вече казва: Мене сега лист не ми е достатъчен, трябва ми цветя, да забия своя хобот и да изсмуча соковете, аромата им. За да влезете в духовния свят, трябва да съблечете тази кожа, в която сте обвити, както гъсеницата. Не съблечете ли я, в духовния свят ще заемате пространството само на един лист и ще разбирате духовния свят, колкото го разбира гъсеницата. Аз искам да влезете в духовния свят, но питам: излюпени ли сте? Когато влезете в духовния свят, ще разберете смисъла на един вол, на един осел, на един вълк, на един гълъб, на една лисица и т.н.; във всяка форма, която съществува във физическия свят, е вложена една велика идея, и този, който разгадае тази идея, ще разбере значението на нещата в света. – Ама вълкът има зъби. – Нищо не значи. Ако таралежът има бодли, те са създадени не за друго, а от стратегически съображения – да може да се защити от змията или от друго някое същество, което иска да му напаости. Той хване змията за опашката, почне полека да я яде и додето я глътне, варди се с тия бодили. След време и този таралеж ще се измени. Как може да се измени? – ще попитате. Знаете ли и вие каква форма имате в духовния свят? В Библията има един стих, в който Господ нарича Яков червей. Ама ще кажете, че това е в преносен смисъл. И Христос нарича своите последователи овце. Знаете ли какво значи това? Овце – това са всички ония души, в които живеят духовете и както овцете в този свят ни дават мляко и вълна, по същия закон душите дават на човека необходимите мляко и вълна. Опитайте туй учение. Защо сте на този свят? Турете ума в действие. Най-първото нещо, което трябва да научите, то е да изчезне всяко съмнение, да дойдете в съприкосновение с духовния свят и ако може да го проектирате, вашите приятели веднага ще ви се явят на помощ. Какво е вашето огнище? Ако го направите много гореще, т.е. ако има тази сила, каквато има горницата, може да изпечете каквато мисъл искате. Ако вашето сърце няма потребната горещина, то ще падне. От сърцето зависи колко далеч да препратите вашата молба. Аз се молих; но аз виждам, че молитвата ви стои само две педи над главата ви. Ще се помолите 5–10–100 пъти от дълбочината на сърцето си, докато успеете да пратите прощението си до Господа. И когато то дойде в Неговите уши, Той ще ви отговори. Какво ще отговорите на прощението, което не е дошло до Него? Когато се молите, трябва да се съсредоточите, да забравите всичко, което е около вас; трябва да се пренесете дотам, щото нищо, освен молитвата, да не минава през вашия ум. Питам сега: Топло ли е огнището на вашето сърце, на вашия ум, да пратят молитвите си нагоре? Ама имало около вас немирни деца. Господ ги е пратил на земята да се възпитат, понеже и на Небето не са живели мирно; деградирал ги е. Господ не иска хора, които вдигат шум на Небето. Те ще се научат да орат, да копаят, обуца да правят и след време, когато научат урока, може да станат и царски синове. Преди да влезете в Небето, ще минете пред изпитна комисия, която ще ви зададе въпроси, какви са вашите чувства и идеи, какво е вашето милосърдие, вашата любов към ближния и към Бога и много още въпроси. Защото сега Христос иде и ще се отворят, както е казано, книгите на живота, и ще бъдат съдени хората, дали заслужават или не да минат в един клас по-горе или да влязат в Небето. Ще се даде всекиму това, за което е достоен.

Затуй Христос се обръща към вас и ви казва: Един е вашият учител – Христос. От всинца ви искам да запомните този Учител, Който е дошъл пред 2,000 години, да ви изкупи от греха. И вие

още Го търсите! Записал ли е Христос Името Си във вашата душа, във вашето сърце поне един път? Ако Го е записал, ублажавам ви; ако не Го е записал, постарайте се да Го срещнете и да Го помолите да Го запише. И когато запише Името Си, да не тръгнете да тръбите и да се хвалите: Христос записа Името Си в нашата книжка, не! То ви е необходимо не за тук, а за Небето; когато отидете там, ангелите ще ви спрат и ще ви попитат: Я извадете тефтерчето си, и ако Господ се е разписал в него, ще ви кажат: Свободни сте да влезете. Тогава и Христос, и светиите, и вашите големи и малки братя ще ви посрещнат с вейки и голяма радост ще бъде, че сте дошли. В Питагоровото училище някога е имало правило, когато приемали някой ученик, първата година да го подлагат на най-големи подигравки и ако е могъл да изтърпи подигравките, приемали са го. И Христос е пратил сега някои на земята да ви подиграват – Искра да стане светия, хлопа му дъската, смахнат е, малко луд е, цяло говедо е – това е Питагоровата система за приемане на ученици. Ако може да издържите тези подигравки, знайте, че сте издържали изпита. И тогава ще бъдете приети. Ако ли пък се разгорещите от нападите и кажете: Аз ли – чакай!, вие сте изгубен. Мъжът ми е лош; отде знаете, че той не е нарочно поставен от комисията да ви изпита? Претърпете една година, издържете изпита, и тогава Господ ще каже на мъжа: Няма вече да подиграваш и вредиш на жена си, и ще видите как той ще стане кротък като агне. Но само тогава – когато претърпите и когато каже Христос. Запомнете това учение, аз ви говоря за външната негова страна; то са мисли нахвърляни, колкото да може да различите лъжливото от благородното. Когато влезе във вас Христовото учение, то ще ви подигне, вие ще познаете хората, ще виждате техните души. Често се срещат двама и се питат: Аз съм християнин, ти вярваш ли в Христа? Ако сте християни, няма защо да се питате: самото питане показва, че в него няма никакво християнство. Никога няма да питам какво е дадено цвете – като го помириша, ще зная дали е роза или карамфил. Носът ми е на мястото си. Ако обонянето ми е затъпено, парализирано, или съм сляп и не виждам, тогава може да попитам, но ако всички мои сетива са здрави, аз само като видя или помириша цветето, по външната обвивка или по аромата му ще позная какво е. Тъй и всяка душа се изявява чрез своите външни страни – чрез постъпките. Аз ви виждам отвътре като карамфили, ама някои още неразцъфтели. Имате пъпки, някои обещават да се развият в бъдеще. Не искам само да цъфтите, но и да завържете и узреете. Ангелите идват като пчелите, ще оплодотворят цветовете в душите. Ако цъфнете, вие сте вече в общение с тях. Каква дълбока наука е това, а колко работи има още да узнаете! Трябва да ви дам 10 лекции; но да ви разправам тия работи, които са много уморителни, вие ще кажете, че не е интересно, и ще заспите. И прави сте, защото не сте още готови за това. Ще дойде време, когато ще бъдете готови. Например, ако вземете да ядете мед и преедете, ще ви се втръсне. Защо? Защото сте се преситили. Дружите с някой добър човек, черпите постоянно от него, по едно време речете: Да се махне от мене, не мога да го гледам. На вас трябваше да ви се даде толкова мед и да дружите с човека дотолкова, колкото да не ви втръсне. Тъй също и вие не давайте много от вашия мед, достатъчно е по една лъжичка, а не цяла паница, за да се не втръсне на гостенина; защото и българската поговорка казва: Прекален светец и Богу не е драг. Вие четете и четете и се сбабичасвате. Прочетете само един стих, спрете се върху него и разсъждавайте. Бог е Любов – разсъдете в какво отношение е Любов и почувствайте тази Любов в себе си. Тя не трябва да бъде, както когато изядем ябълка или котката някоя мишка. Да ви любя – това значи да вляза във вас; да ме любите – това значи да бъдете в мене вътре. Когато имате образа на един приятел, вие го туряте на видно място. Нашето сърце представя астралния свят, умът – чисто духовния свят. Ако вашият ум може да се повдигне на дадена висота – ето ви духовния свят. Туй, което става в мозъка, то е отражение на духовния свят; всяка мисъл е форма в духовния свят – разбирам всяка благородна мисъл. И мислите се различават по форма и съдържание. Когато дойде някоя благородна мисъл, тя произвежда радост и веселие. И когато издигнете ума си и сърцето си към Христа, Той ще ви хване за ръката и ще ви въведе в Божествената градина; ще ви заведе при извора на Любовта, да вкусите от нея; опитно ще вкусите нещата. По-щастлив момент от този за вас няма да има. И когато влезете, няма да кажете: И мъж ми да влезе, не; всеки сам трябва да влезе; не трябва да се ходатайства за друг. У всеки трябва да има дълбоко желание сам да влезе. Ако е способен, ще му съдействате да влезе и той, но неспособните, недъгавите трябва да стоят вън, докато се излекуват. Този свят е за недъгави хора. Ония, които трябва да влязат в училището, трябва да бъдат чисти: чистота в мислите и в желанията е необходима. Също необходимо е и пълно безкористие. По-нататък, самоотричане.

То е високата степен; то е да издържите изпита. Сега, първото нещо, което се изисква от вас, то е чистота в мисли и желаня и непоколебима вяра, че каквото е казал Господ, то ще бъде. Когато туряш Господа отпред на някоя работа, няма защо да се питаш дали ще успееш. Може да бъдеш учител, съдия, свещеник, земеделец, ако изпълняваш своята длъжност, няма сила в света, която да ти попречи. Ще имате много препятствия, мъчности и изпитания, но те са необходими за вашето растене. Страданията, които са пратени, те са благословение.

Сега ви оставям с тази мисъл: да познаете вашия учител – Христос. Когато познаете вашия Истински Баща, тогава и ангелите, и светът ще бъдат ваши братя, и не един и двама, а с хиляди. С хиляди години ще ви разведат из своето жилище на Небето. Там има много приятни работи, дълги разходки, образцови училища, нови слънца, нови същества и колко още неща! И тогава ще кажете: Сега разбираме дълбокия смисъл на живота, защо трябва да се живее. То ще стане, когато имате само един учител. Ако речете, че имате двама, ще кажа: И мене, и Бога лъжете. Една майка има на физическото поле, на духовния свят – един Учител, на Божествения – един Баща, който е Господ. Всичко трима са. На земята един, между ангелите е Учителят, а между боговете е Бог. Когато минете през тия трима, тогава всеки от вас ще разбере дълбокия смисъл, вътрешната страна на сегашния живот, и с радост и песни ще понасяте всички страдания; няма за вас да има мъка в живота, и работите между мъжете и жените, между родителите и децата и между всички народи ще се оправят. Тогава няма да има и питането: Какво ще стане с българския народ? Нека всички българи се обърнат към Бога, аз им гарантирам, че всичко ще бъде в ред. Но ако носят сегашните глави, по 39 тояги ще ядат. Тъй е писано в Божествената книга. Ама Русия била такава-онакава; и тя, ако следва Господа, ще бъде благословена, ако не го следва, ще яде 39 тояги. Същото е и с Германия, с Франция, с Англия, с всички – Господ всички бие наред, на общо основание. Всички тук на земята трябва да изпълним волята на нашия Учител, на нашия Баща. Аз вярвам, че у вас има всичкото желание да я изпълните; виждам, че сте обърнали сега нов лист и, като блудния син, казвате: Татко, прости, съгрешихме, изядохме и изпихме това, което ни даде, отсега нататък няма да правим това, приеми ни като слуги в дома Си. Бъдете уверени, че Баща ви ще заличи всичко, ще ви облече, ще заколи най-тлъстото теле и ще ви нагости, и ще има в дома му веселие, защото Неговото блудно дете се е завърнало. Ще му тури на пръста нов пръстен, ще го благослови и ще каже: Хайде, синко, на училище – иди се учи наново!

Беседа, държана на 7 декември 1914 г.

Великден

Идете, прочее, научете всички народи и кръщавайте ги в името на Отца и Сина и Светаго Духа; и учете ги да пазят всичко, що съм ви заповядал: и ето, Аз съм с вас през всичките дни, до скончанието на века. (Ев.Матей 28:19)

В проповедите на целия християнски свят днес се взема текстът за Христовото възкресение: само в Америка има 80–90–100,000 проповедници, а в България 3,300 свещеници, които проповядват днес върху възкресението – навсякъде се говори за него. Понеже толкоз души говорят за възкресението, аз искам да направя едно малко отклонение.

Разбира се, мнозина разглеждат въпроса исторически и философски – възможно ли е възкресение? Спорът е и от чисто физиологическо гледище – възможно ли е човек да възкръсне? Идеолози и богослови пишат и се мъчат да доказват, че възкресението е възможно, но и те не могат да го докажат.

Спирам се върху тия думи: Идете, прочее, научете всичките народи и кръщавайте ги в името на Отца и Сина и Светаго Духа. Учението върху Отца и Сина и Светаго Духа е дълбоко учение. Каква е тази наука? Често вие изговаряте тия думи: Отец, Син и Свети Дух, но какъв смисъл имат тия думи за вас? Те ще имат смисъл за вас само когато могат да произведат известен ефект. Когато държите една кибритена клечка, никога не може да опитате нейната сила, ако не умееете да я запалите; само когато я запалите, можете да усетите нейната сила. И възкресението ще бъде предмет неизвестен за вас, ако вие не запалите тази дума като кибрита – да произведе във вашия ум и във вашето сърце светлина, или ако я не посееете като семе – да изникне, да видите плода и?. Доста е в живота на човека да има две или само една такава дума, която да разбира както трябва, и

той ще стане гений; когато разбере две такива думи, човек става светия, а разбере ли три, той ще стане едно с Исуса Христа. Тъй, във всеки език, който говорим, има думи, които като ги разберем, добиват за нас магичен смисъл. Мойсей, когато дигна своя жезъл при Червеното море, изрече една дума, и то се раздели. И Христос, когато бе пред гроба на Лазара и дигна очи нагоре, каза само една дума – Лазаре, излез от гроба! И в началото Господ рече само една дума, и светът стана. Ние знаем да говорим и пишем правилно, граматически – със запетаите и точките му, с въпросителните и възклицателните му. Разискваме много философски въпроси, но не знаем как да наредим живота си. Ние приличаме на онзи философ, който излязъл да се разхожда по морето и в разговор запитал лодкаря: Учен ли си, знаеш ли нещо от астрономия? И като му отговорил: Не зная, той му казал: Изгубил си една четвърт от живота. След това го запитал: Знаеш ли нещо от геология? – Не знам. – Две четвърти си изгубил от живота си. Ами не знаеш ли математика? – Не знам. – Три четвърти от своя живот си изгубил. По едно време се дигнала страшна буря, и се явила опасност да се обърне лодката; тогава лодкарят от своя страна попитал философа: Умееш ли да плаваш? Последният отговорил: Не умея. Лодкарят на свой ред му казал: Четири четвърти от живота си изгубил. Сега ние седим като този философ и питаме как се е родил Христос и как е дошъл на земята, но щом се подигне буря в нашия живот, дойдат известни мъчнотии и страдания, не знаем да плаваме и почнем да потъваме. Тогава къде е вашата философия, математика, в какво ви помагат те? А математиката е наука – как трябва да построим разумно живота си; биологията – как трябва да турим клетките в ред и порядък; геологията – какво е нашето отношение към земята и така нататък.

В живота на Христа има три периода, които са важни – има ги всякой живот – раждане, смърт и възкресение. Забележете, че когато Христос се роди, ангелите се явиха на небето и възвестиха мир между човеците; значи Христос се роди тържествено, но виждаме, че този тържествуващ Христос трябваше да умре с най-позорна смърт. А пита се: Защо трябваше така да умре? Съвременните хора умират, и често са ме питали защо умират. Има причини. Христос умря позорно и най-после възкръсна. Сега ще направя едно малко съпоставяне. Как се появи смъртта в света? Знаем, че когато Адам беше в рая, Бог изрази живота и смъртта във вид на две плодни растения, от които едното нарече Дърво на Живота, а другото – Дърво за познание на доброто и злото. В чисто окултен и мистичен смисъл, под Дърво на Живота се разбират всичките стремежи на природата към Божеството, стремежът, който върви отдолу нагоре. То е приливът, който расте. Дърво за познание на доброто и злото, обаче, идва отгоре надолу. Сега, как се е родила смъртта? По най-естествен път. Ако пуснем два влака от две противоположни страни да се движат към една и съща точка, какво ще стане? – Катастрофа. Адам се намери между два такива влака и като не знаеше как да избегне катастрофата, умря. И всякой от вас по същия начин ще завърши, ако пипне от забраненото дърво – в деня, в който пипне, същото нещо ще се случи с него. Но понеже, когато пипне, той ще влезе в това велико течение отгоре надолу – към земята, него може само Божествената сила да избави от това течение. Именно затова Христос дойде на земята, за да вмъкне хората пак в първоначалния поток на живота, в обратния процес, който ние наричаме **възкресение**. За да можем да разберем това учение, трябва да разберем учението на Отца и Сина и Светаго Духа. Какво трябва да се разбира по **Отца**? – Учението на Божествената Мъдрост. Под **Сина**? – Учението на Божествената Любов. Под **Духа**? – Учението за въздигането, еволюцията на човека. И казва се в Писанието: Който повярва в това учение, спасен ще бъде. Трябва да разберем законите на туй учение. Какво се изисква от нас? Всякой от вас е баща; но разбирате ли като бащи своето призвание? Всякой е бил в положението на син, но знаете ли какви трябва да бъдат отношенията на сина към бащата? Като **Духа** не сте, но ще бъдете; сега сте именно в процеса на Духа, този именно Дух, който въздига хората и който сега трябва да въздигне Христа в нас.

За да можем да разберем правилно Христовото учение, трябва да се освободим от много закачки в този свят; не да се отречем от света, защото това би било криво разбиране. Светът има две лица: едно чисто Божествено лице и едно вънкашно лице на нещата, и когато се говори, че трябва да се отречем от света, трябва да се разбира – да се отречем от всички ония елементи, които имат преходен, измамлив характер, които не носят нищо съществено в нашия живот; обаче всичко онова, което служи за нашето повдигане на земята, ние трябва да го пазим, защото на друго място Писанието казва: Бог толкова възлюби света, щото даде Сина Си Единороднаго, за да му помогне. Че светът има две страни, се разбира от друг стих на Апостол Павел, който казва: Образът на този

свят прехожда, а има образ, който не се мени. Човек се роди, израсте и мисли, че ще оправи света, но дойде към 45–50 годишна възраст и забележи известно отслабване, почувства, че силите му го напушат, и той поумнява и почне да кара младите да работят за него. Стане по-мек, по-любезен, защото е слаб и защото в него се заражда мисъл, че той остарява и че утре може да умре; в него не се зараждат такива мисли, които могат да го направят да възкръсне: съвременните хора са заразени изобщо от възгледа, че човек не може да възкръсне, да оживее отново. Именно там е най-голямата измама в сегашния живот. Човек може да възкръсне тъй, както може и да умре; те са две неща относителни: влезеш ли в противоречие със силите, които действат в природата, твоята форма ще се разруши: не разбереш ли законите, ще бъдеш смачкан. Трябва да се освободим от известни спънки, които съществуват по наследство в нашите души.

Ще приведа един пример и ще обясня един велик закон, който регулира живота. Няколко души моряци, англичани, излезли от парахода да посетят един европейски град. Обикаляли насамнататък из града, влизали в разни кръчми и се напили. На връщане качват се в лодките, обаче забравят да ги развържат от коловете, към които били привързани, и почнали с веслата да гребат; гребали, гребали цяла нощ, като мислели, че приближават парахода; на сутринта обаче виждат, че все на брега стоят. Защо не са стигнали парахода? Това малко въже, което е било завито около коловете, то ги е свързало. Хората не могат да възкръснат именно по тази причина – завързани са за кол. Аз съм виждал често малки деца да хващат птичка и да я пушат да хвърчи с конец; птичката литне нагоре, но пак падне на земята. Така са вързани всичките човеци. Хората трябва да имат идеал. Какъв? – Такъв, който да ги тегли към небето. Хвъркнаха, ама паднаха, не зная защо – вързан си. Имаш съмнение в ума си, имаш важни въпроси, които не си разрешил – отвържи лодката си, загреби с веслата си и върви към целта. Ние не можем да избегнем последствията на причините. Мислим си, че нашите мисли и желания не упражняват никакво влияние; а всъщност всяка мисъл, колкото слаба и да е, упражнява влияние. Мойсей, мисля, казва във Второзаконието, че Бог въздава за престъпленията до четвърти род. В 100 години едно престъпление трябва да се ликвидира. Тези, които са изучавали закона, са забелязали следното нещо: ако някоя черна жена има сношение с бял мъж, в първото поколение може да се роди бяло дете и ако не във второто или третото, в четвъртото непременно ще се роди черно дете. Ако се роди в началото, добре – ще свърши кармичността. Законът действа и обратно: ако бяла жена има сношение с черен мъж, черното дете може да се роди в началото и ако не се роди тогава, то след 100 години непременно ще се роди. И чудят се хората: Откъде Господ ни е дал това черно дете? Някоя ваша прабаба преди 100 години е имала сношение с черен мъж. Този закон работи и в нашите чувства и мисли. Седите денем и ви се явява лоша мисъл. Защо? – Преди 100 години вашата душа е имала сношение с черен мъж. Този черен мъж ние наричаме дявол. Едно лошо ваше желание, то е също ваше дете. Този закон на кармичността е строг; ние трябва да се пазим добре, защото не можем да избегнем последствията. Никога не трябва да даваме място в ума си на лоша мисъл, защото тя ще изработи своя форма и в бъдеще, когато и да е, ще ни спъне. Не е въпросът тука, че някой се родил от бял или от черен мъж; въпросът е, че има вибрации на черни и бели хора, които се различават. Черните хора имат стремеж към земята, а не към небето; те са хората на онова дърво, от което вашата първа майка е яла; белите хора, които сега идват, са хората на Дървото на Живота. Следователно, от което дърво ядем, туй ще станем. А Дървото на Живота – то е Христос. Когато проникне във вас тази велика мисъл за Христа – не отвлечена мисъл, че Христос стои от дясна страна на Отца, но Христос – силата, която е проникнала цялата наша земя, и когато тази струя проникне във всички същества от малки до големи, тогава ще настъпи спасението. Когато Христос умрял, станало тъмно, хората почувствали тази тъмнота, и Писанието казва, че Христос влязъл в ада и проповядвал това учение там, и всички, които го послушали, излезли от ада и дошли на земята. Не бяхте ли и вие там, когато е проповядвал Христос? Бяхте, но сте забравили. И какво ви каза Христос, когато слезе там да ви извади от тъмнотата? Идете и не грешете вече, защото ще раждате, както ви казах преди малко, черни деца, ще идват страдания след страдания. И понеже Христос е на земята, Той е решил да избави човечеството и ще го избави. Няма в света някоя сила, колкото мощна и да е, която да може да противодейства на Христовата сила. Той казва: Овците, които Отец Мой е дал, никой не може да ги вземе от ръцете Ми, понеже няма по-голям от Отца Моего. И ако някой път проникне съмнение във вашата душа, то е вашият черен баща. Скъсайте връзките си с него! Чистата душа никога не трябва

да се преплита с нечиста. Когато детето на една майка се много оцапа, майка взема ли изведнъж да го прегърне? Не: по-напред го понашари добре, после го измие, пречисти го, облече го с чиста дреха и тогава го целува. Това е простата философия на живота. Някой ще дойде да ви каже: Ама ти не ме обичаш. – Кални са дрехите ти, приятелю, кална си, сестро, ела, ще ти платя за банята, поизчисти се, измий си както трябва тялото, така и сърцето, и след като направиш това, само тогава ще възкръснеш. Сега знаете ли защо страда Христос? Кръстът показва човешката къща – кубът разгънат дава кръст; а Христос беше разпнат на този кръст, и Бог казва сега: Измий къщата си, разтвори прозорците, всичко пречисти. Някои казват: Целуни този кръст; но този кръст трябва да се пречисти. Кръстът е вътре в ума, в сърцето. Този кръст не могат да целуват хората, докато не го пречистите. Всички сме кръстове – живи кръстове; трябва да въздигнем тия Божествени кръстове в сърцата си и когато направим това, ще турим една окръжност, която означава вечност, и ще направим от кръста едно колело или витло да се движи.

Следователно Христос със Своето учение иска да покаже основните закони, чрез които да изменим реда на нещата. И можем да го изменим. Трябва да имаме първо идея за това, и второ, да се стремим да я постигнем. Съвременните хора не могат да я постигнат поради една проста причина: в тях съществува един неумолим егоизъм – всякой желае да бъде пръв. Един художник много добре е представил това с една своя картина: нарисувал планински връх, на който се издига идол, и милионите хора гледат нагоре към този връх и ако един рече да възлезе и да стигне до идола, другите го хващат и го не пушат. И така хората все постоянно се борят, и никой не може да отиде горе. При надбягванията в олимпийските игри в стара Гърция онзи, който достигнал целта пръв, той вземал венеца. В подвига за Христа, обаче, всякой може да вземе този венец, стига да се постарее да изпълни Христовото учение.

И тъй, ние имаме тия три неща в учението за Отца и Сина и Светаго Духа. Ако можем да произнесем тия три думи в техния пълен смисъл – като произнесем Отец, да почувстваме пулса на туй същество, което движи света; да го почувстваме така, както една майка може да усеща пулса на своето дете; а да почувстваме Божествената мисъл, то значи да я разбираме и познаем – Тогава – както казва Господ – преди да сте поискали нещо, Аз ще отговарям на вашите желания. Всинца трябва да имаме отлични синовни отношения към Бога – да изпълняваме длъжностите, които имаме към своя Баща. Той не слезе на земята; но Той прати Сина Си. И ние трябва да се жертваме в този свят. Мнозина ги е страх от жертва и казват, че в жертвата няма живот, и мнозина в недоумение се спират пред думите на Христа, Който казва: Ако не ядете от плътта Ми и не пиете от кръвта Ми, няма да имате живот вечен. Ние всеки ден ядем, за да живеем – няма това житно зърно, тия треви, чиито сокове гълтаме, не умират и не се жертват за нас? Но те казват: Ние умираме, стига вие да станете хора. Колко милиарди същества ни слугуват! А какво правим ние сега на земята? Ние се занимаваме със схоластични въпроси, като ония стари богослови в средните векове, които философствали колко дяволи могли да играят на върха на един нож. Все с това се занимаваме и ние.

Казвам, че Христовото учение съдържа в себе си смисъла на живота. Всякога в две велики епохи има една низина. Ако разгледаме нашия мозък, ще видим, че и той има вдлъбнатини и издатини; благодарение на тия бразди може да циркулира човешката мисъл. И земята е с такива вдлъбнатини, които създават известни течения, благодарение на които ние може да живеем. Някой казва: Аз не искам да живея в долина. – Ами къде искаш да живееш? Колко дяволи могат да живеят на един планински връх? Всички не могат да живеят там. Всякой в браздите на своя живот: веднъж в долина, друг път на връх, трети път пак в долина, четвърти – на връх, ще има слизане и качване, докато се разбере законът, че еволюцията е движение по една начупена линия. Обаче когато човек научи Христовото учение за кръглото движение във вечността, ще влезе в друга еволюция, която няма да върви нагоре-надолу, а ще върви в кръг.

От друга страна, учението на Духа е учение реално, което съвременните хора отказват. Когато Божественият Дух у нас работи, Той подразбира единство, подразбира и множество. Отец е сътворил нещата, Духът е множество от единия и другия полюс, а Христос представлява соковете, които постоянно текат в Дървото на Живота. Духът представлява условията, в които живеем. Съвременните астролози казват, че човек се намира в съобщение с цялата вселена, т.е. че всички същества се намират в известно съотношение; сърцето, умът, ушите, очите съответстват на известни същества в пространството и когато между тях стане борба, тогава човек усеща в съответната част, в

краката или главата, някои действия. Някой път те заболи ръка или коя да е друга част, това е влияние, което иде отвън, – влияние, както го наричат, на Юпитер, на Сатурн, на Марс. Може да възрази някой: Как Марс може да влияе на хората? Ние казваме: Англия упражнява известно влияние, земята на Англия, или народът, който живее там, английският народ със своите мисли упражнява това влияние. Следователно и ония същества, които живеят на Марс, ни влияят чрез своите мисли през пространството, като образуват едно течение, и ние, когато дойдем под това течение, ставаме войнствени. Сега всички хора са под влиянието на Марса; ще се бият, докато туй влияние извърши своята цел, за която то съществува в света. Не мислете, че учението на Христа е учение на мира; то е на мира, но наруши ли се това равновесие, ще има война; а само чрез войната може да се възстанови след време нарушеното равновесие. И ние знаем този закон от практическия живот: жената, когато иска да извади масло от млякото, бие го в бутилката. И войната в света ще престане само когато се добие масло. Сега защо воюват хората? Христос казва: Аз искам масло – като се намажете, ще станете по-мекички, защото сега сте твърди и груби. Сега се бие маслото и като ви намаже Христос, вие ще станете по-нежни. Че това е тъй, показва и притчата за ония глупави девизи, които забравили да вземат масло за светилниците си и останали вън. За да влезеш в Царството Божие, непременно трябва да имаш масло.

Това е учението на Духа. Аз говоря в алегоричен смисъл; но ако и вие размислите, ще разберете отношенията на ония сили, които действат смекчително. А Господ е създал съвременния свят, знаете ли защо? Ония духове, които бяха създадени най-първо, станаха кристали; след това трябваше да се създаде нашата земя, за да се образуват нови клетки, не по кристална, начупена, геометрическа форма, а в кръгообразна форма. Един кристал, един диамант трябва да стане жива клетка, за да може да се развива – като растение. Ако вникнете добре в тази мисъл, ще разберете, че и най-благородното растение трябва да преобърне своите дървени неподвижни клетки в месо и нерви, за да може да чувства и да се движи, както се чувстват и движат животните. Така и ние трябва да платим всичко, за да образуваме оная клетка, която създава светиите. Ние сме сега мъртви; в небето ние сме насадени с главата надолу. Трябва да се пожертваме, за да станем разумни клетки, да станем едно с Христа и като минем през Неговото тяло, през Неговия ум, през Неговото сърце, само тогава ще можем да се тонираме, да разберем дълбокия смисъл на нещата. Разбира се, тия неща са много отвлечени и ако бих се впуснал да ги обяснявам, ще се отвлека от темата си, а това няма да ви ползва.

Първото нещо в живота е послушанието. Един гръцки ученик в древността искал да изучи тайните науки и затова отишъл в Египет, в училището на тъй нареченото Бяло Братство. Главният жрец на храма на Изида, като го развеждал, завел го пред една статуя и му казал: Това е Истината. – Защо не ме доведохте по-напред при Истината, ами ме развеждате другаде? Трябваше още първия път да ме доведете тук – възразил ученикът. Не може, рекъл жрецът и добавил: Да не вдигаш завесата на тази статуя, не се докосвай до нейното було, изучавай я отвън. У ученика се заражда голямо желание да види какво има отдолу, под туй було; рекъл си: Като вдигна това було, ще намеря Истината и когато се върна в Гърция, ще обладавам голяма сила. Една вечер излиза тихичко, докопча се и влиза в храма, вдига завесата, обаче сутринта го намерили паднал мъртъв пред статуята. Какво е научил той? Някой казва: Я вдигнете завесата, искам да видя Истината. Опасно е, ако се вдигне булото: човек трябва да е готов за момента. Христос е дошъл да ни пригответи да посрещнем без страх този момент. Най-първо, трябва да разберем кой живот ни води към спасението; след туй трябва да минем през друг процес, – за което Той казва: Ако се не родиш свише, няма да видиш Царството Божие. И на Никодим е казал, че ако не се роди от вода и дух, не може да влезе в Царството Божие. Значи има две раждания, но не прераждания, защото прераждането подразбира всеки процес на пресекването. Прераждането е закон на дисхармонията в света: да се преродиш, то значи да почнеш отново работата, която си напуснал. Улавят те, затварят те и като излежиш 20 години, останат ти 15, избягаш, връщат те и те турят още 10 години, та стават пак 25 за излежаване: след 5 години пак избягаш, хващат те наново, затварят те за трети път и ти налагат още по-голямо наказание. Туй е и прераждането – човек, който не иска да си излежи затвора; или в друг смисъл – когато вие сте пратен на земята и не искате да живеете както Бог е определил, а искате по лесен начин да избягате, тогава ще ви хванат и ще ви турят в затвора, и ако все бягате, няма да се свърши вашето затваряне во веки веков. Законът на новото раждане

подразбира – да изпълни човек волята Божия. И не е мъчно да я изпълните. Мъчнотията лежи винаги в дълбоките причини на неразбиране на живота. У съвременните хора има склонност да критикуват; всякой вижда грешките на другите: Еди-кой си не живее така, както трябва; ами ти живееш ли така? – Той не мисли правилно; ами ти мислиш ли правилно? – Той не е добър; ами ти добър ли си? Преди всичко човек трябва да познае себе си. Трябва да проучи своята конструкция. Проучили ли сте защо Господ ви е турил нос, защо ви е турил две очи и защо на някои очите са черни, на други – сини или зелени, и защо са тия веждички отгоре? Образува се една осморка; какво значи туй число? То показва числото на работата. И носят, то е рало. Като турите човека хоризонтално, това показва, че той трябва да оре, и тогава Божествената благодат ще слезе и ще изникне онова, което е посеял. В какво се състои мисленето? – Да съсредоточиш мислите си. А в какво се състои това съсредоточаване? Срегнах веднъж във Варна един българин, невярващ, със свободни възгледи, който ми се оплака: Бях спечелил 8,000 лева, дадох ги на един търговец, който фалира, и така изгубих; но, добър Господ, ще спечеля пак. Казах, този човек е разбрал закона: той не е окултист, но признава един закон, който ще го научи да спечели пак – Господ дава, Господ взема. Тия неща са преходни в живота; Господ с тях ни опитва, както майка опитва децата си. Вие може да опитате какво ще бъде вашето дете. Майките често казват: Моето ангелче; но опитайте и вижте дали ще стане то ангел. Дайте му една ябълка и му я поискайте пак; ако ви я върне, ще стане ангел; не върне ли ви я, ще стане дявол. Господ ви дава едно благословение и казва: Дайте го и на други. – Не мога да го дам – ето едно неизвестно, което не си разрешил. – Не вярвам в живота – имаш друго неизвестно, друг x , който не си разрешил; бягаш от живота – имаш трети x . Казваме: x е равен на еди-какво, а не можем математически да намерим на какво е равен. Този x има съдържание, неговата стойност ще намерим, като работим. За да разрешим този x , трябва да впрегнем своите мисли и чувства. Често човекът, като не може да разреши хиксовете на живота си, плаче и е нещастен. Светът е училище – кой те кара да влизаш в това училище, като не искаш да се учиш, да се съсредоточаваш? Тогава по-добре влез в растението, в минерала. Чрез упорито съсредоточаване ти ще научиш учението на Отца и Сина и Светаго Духа – и ще възлюбиш Господа. Казват: Любовта е глупост. То е пак x , който има известна стойност, и аз мога да разреша, според това учение, загадката на Любовта.

Сега, Учителят на това учение идва всяка сутрин и хвърля в душите ни по една мисъл, но ние въпреки това обедняваме. Защо обедняваме? Понеже не можем да оценим тази мисъл, която Христос ни дава. Аз искам слава, искам това и онова. Благата, които дава Христос, са много по-съществени: славата Божия в този случай струва много повече, отколкото славата на човеците. Христос иска всинца ви да тури на власт, да станете господар над живота и смъртта. И знаете ли кой създава смъртта? Тия милиарди духове, които постоянно разрушават. Всеки ден вие се изпълвате със съмнения, зависти, и искате при това да бъдете хора на прогреса! Срещат се дори хора, които за окултизъм говорят, а мисълта им не е свободна, и те не разбират живота. Христос възкръсна; Той показва пътя, по който трябва да минем – през процеса на раждането. А знаете ли що е раждане? Толстой разправя за един свой сън – как сънувал една нощ, че е труден и се мъчил да роди, и усещал такива болки, щото когато на сутринта се събудил, попитал такива ли болки усещат жените при раждането, и като му отговорили утвърдително, рекъл: Мъчно е човек да бъде жена. Във вашия ум се зароди една мисъл, докато родите, колко страдания тя ще ви причини. Но да не мислите, че страданията са лош признак: както майката, така и вие трябва да дадете нещо от себе си на вашата рожба, трябва да дадете живот и сила на някоя благородна мисъл – и най-после, трябва да имате смелостта да отвалите камъка, да не седите като съвременните философи и да питате и разсъждавате дали може да възкръсне Христос или не. Има хора, които са били там, когато Христос възкръсна. Ще каже някой: Докажи! Мога да ви го докажа; но ще заемете същите отношения. Има известен закон, който трябва да се спазва. А що е доказване? Ще заведеш човека на известен път, ще му посочиш начина, ще опита и ще провери истината.

Настанал е последен час, всинца трябва да възкръснем, и ще възкръснем. И при туй възкресение трябва да се запитаме не дали Христос е възкръснал, а дали е приближило нашето време да възкръснем – ето въпросът. Питат дали Христос е лежал три дена в гроба. Вие от 8,000 години лежите все в този гроб, и не е ли достатъчно това време? Достатъчно е. И този ангел отгоре е зов Христов, че второто пришествие иде. Как ще ви намери Христос? Ако камъкът на вашия гроб е

затворен, как ще каже Христос: Лазаре, излез вѣн? Вашите ближни и приятели трябва да ви направят тази услуга, да отвалят камѣка от гроба ви, и тогава Христос ще каже: Станете! – и ще възкрѣснете.

На всички, които ме слушате тази сутрин, аз отвалим вашите надгробни камѣни: Христос иде... Той ще застане пред вашите отворени гробове и ще каже: **Излезте вѣн!**

Беседа, държана на 22 март 1915 г.

Многоценният бисер

... който, като намери един многоценен бисер, отиде и продаде все, що имаше, и купи го.
(Ев.Матей 13:46)

Тази сутрин ще ви говоря върху най-маловажния наглед стих от прочетената глава от Евангелието на Матей, в свръзка с друг един закон, седмият и най-велик закон на природата – законът за рода.

Вѣв всяко нещо има род – мъжки и женски. Кой не знае що е мъж и що е жена? Има само спор кой от двата пола седи по-високо. Казват: В началото, когато Бог създаде човека, направи мъжа; и мъжете, като защитават този вѣпрос от свое гледище, изкарват, че те, поради това, стоят по-високо; жените пък, като защитават своята кауза, казват, че те именно сядат по-високо от мъжете. По този вѣпрос има спор и в науката – между учените хора. Дълго време учените хора са претегляли мозъците на мъжа и жената, за да видят колко грама тежат, и по тежестта са определяли техните качества и са казвали, че понеже мозъкът на мъжа е по-тежък, мъжът седи по-горе. Обаче има аксиома в херметическата философия, че всяка истина е наполовина истина, и обратното, че всяка лъжа е наполовина лъжа, т.е. че всяко твърдение е наполовина вярно, и всяко отрицание – пак наполовина вярно. Следователно, когато човек твърди нещо, ако иска да е прав, трябва да снесе 50% от своите твърдения. Нали знаете онази българска поговорка за мъжа, който се уплашил и рекъл: Жено, видях 100 мечки и избягах! – Посмали малко, рекла жената. – Да, нямаше 100, но 80 сигурно имаше. – Посмали, посмали. – Поне 60 имаше. – Много са – къде ще се съберат 60 мечки да те гонят! – и мъжът свалил, свалил, докато ги докарал до една и най-после рекъл: А бе, нещо шумна в храсталака, приличаше на мечка, ама мечка ли беше, не зная. И в съвременната философия има много преувеличени неща. Туй произлиза отчасти от това, че хората не разглеждат предметите обективно, значи от мъжка страна, а субективно – от женска страна. Съзнателното – това е мъжката страна, подсъзнателното – женската страна. Вѣв философията има термини: казват, че един човек има обективен ум, а друг – субективен ум. Всеки предмет трябва да се разглежда от гледището на тия два ума, и тогава ще имаме едно вярно понятие.

Сега ще кажете: Какво отношение има прочетеният стих към мъжа и жената? – Има. Вземете предвид как се образуват бисерите. Казват, че някой път попада в мидата малко пясъче и мидата почва да изпуска от себе си една течност, която обвива това малко пясъче, за да не я безпокои – извайва го като скулптор. Не само че го направя гладко, но същевременно и ценен бисер. Това пясъче, ако не попадне в мидата, не ще има никаква цена. Понеже то има известна грапавина, почва да безпокои мидата и я накарва да мисли: да го изхвърли не може, да го изрита, крака няма; да му каже: Излез вѣн!, език няма; дохожда и? на ум да го направя ценно – Ти си мой неприятел, но аз ще те възлюбя и ще те направя ценно. Ето учението на Христа, Който казва: Възлюбете враговете си. Вие бихте изхвърлили това пясъче навѣн, но мидата от него създава бисер, за който вие плащате скъпо. Не само това, но Христос похвалва тази мида, че е извършила прекрасна работа. Питам: Ако дойде Христос, ще намери ли вашите работи така свършени, както работата на тази мида – ще намери ли бисери? Вие казвате: Условия нямаме; жените казват: Когато ние трябва да работим, мъжете ни спват, условия нямаме, къща нямаме, това и онова нямаме, не можем да работим; а мъжете, от своя страна, казват: Не можем да работим, защото жените ни смущават; това нямаме, онова нямаме, обществото ни пречи, и спират. А тази мида не казва, че няма условия; без крака, без ръце, без език и без човешки мозък тя от пясъче създава бисер, и Христос я похвалва. Аз ви питам: Не можете ли и вие да направите толкова, колкото тази мида? Можете и повече.

Но да дойдем до основния закон. Вѣншните форми са резултат на вѣтрешните различия, които съществуват между мъжа и жената. Всеки отенък, всяка черта на човешкото лице се дължи на

една вътрешна, дълбока причина в душата на човека. Като разглеждате предмета, вижда ви се, че между мъжа и жената няма разлика. Някой път жената иска да стане мъж, но мъжът се отвърща да стане жена. Ако ви попитам какви искате да се родите, всички ще пожелаете да се родите мъже. Какъв прогрес би имало тогава в света, ако всички биха се родили мъже? Нали Бог най-първо направи мъжа; последният обаче каза: Тази работа не може да я бъде, сам не мога да я свърша, как ще обработвам сам тази толкова голяма градина – раят, дърветата, които са в нея, па и животните, които са в нея, не могат да ме разберат. Тогава Бог каза: Много добре, аз ще ти направя другар, като тебе, да ти помага. И тъй се яви на сцената този велик закон, този процес, който движи света. Никакъв прогрес, никакво развитие, никакво облагородяване не би имало, ако не съществуваше този закон. Вие гледате само външната страна на нещата, но в тях има много по-дълбок смисъл. Единственото нещо, което знаете в природата, то е само женски пол: мъжкия пол е невидим. Туй слънце, което виждате, то е женско слънце – мъжкото слънце не се вижда; това слънце черпи енергия от мъжкото слънце. И съвременната наука го потвърждава – че всякога енергията се проявява в отрицателния полюс на електрическите токове. Думата отрицателен или пасивен някои хора вземат в лош смисъл: под пасивен разбират: слаб, безхарактерен, безволен; но то е криво разбиране. И затуй са заменили думата отрицателен с израза катодни лъчи – полюсът, в който се появява всяка енергия. Въз основа на този принцип ще изясня много неща. Човек има мозък, но някой път вие си казвате: Нищо няма в ума ми. Защо няма нищо? Защото вие сте една безплодна жена, която не ражда. Не мога да обичам – вие сте неплоден. Онзи, който не може да мисли и чувства, бил той мъж или жена, не може да ражда, а всяко нещо, което не ражда, – в Писанието е казано, – е близо до пъкъла. Всеки от вас бих желал да знае да ражда: най-голямото благословение е, когато човек знае да създава и отхранва. Как може човек да не ражда, да не създаде една добра мисъл, едно добро желание в себе си? То е творчески принцип, който е достоен за мислещи същества. Разбира се, не говоря за онзи творчески принцип, който от нищо може да създаде нещо – за Твореца, а за туй същество от мъжки и женски пол; туй, което в Християнската философия наричаме Христос-Богочеловек. Онзи принцип, за който Христос казва: Отец живее в Мене, никой не го е видял: Бога никой не е видял; никой не е видял Бащата на света. Майката знаем. Бог се явява в нас като майка, която твори, храни и възпитава; Него ние знаем. И казва се в Писанието: Христос дойде на земята да ни изяви Отца. По същия закон човекът, който е слязъл от Небето, първоначално е приличал на онова малко пясъче, безформено, нищожно, и Божественият Дух, след като е работил дълго време, направил е един бисер. И за туй, което има във вас, трябва да благодарите на тази мида, в която сте влезли; ако имате сега някаква цена, трябва да благодарите на туй Божествено съзнание, което е работило дълго време над вас.

И според това схващане, някой път ценността на нещата стои в тяхното съдържание, някой път в тяхната повърхност. Вземете един мраморен камък изработен, изваян от един велик скулптор, който е вложил в камъка една прекрасна идея – къде лежи тази идея? В ония тънки чертици, които този художник е прекарал над камъка. Ако някой глупак дойде и разруши тези чертици, ще остане един прост камък, който няма никаква стойност. Всичко, което ви придава цена, то са ония ваши благородни мисли, желания и дела, които един Божествен Дух е начертал върху вас. Само ония черти, които може да тури Бог върху вашия мозък, върху вашето сърце и вашата душа, те ви дават цена. И в научна форма пак същото е казано: съвременните учени твърдят, че толкова повече мисли може да произведе вашият мозък, колкото повече гънки има. А що са гънките? То са ония вложени черти, които се виждат върху него. Тия гънки, тия вадички канализират вашите мисли. Някои хора искат лицето им да е гладичко, като топка: мислят, че човек е красив, когато е гладък. Не, тогава лицето е маска. Трябва да има известни черти върху него, да показват: първо, че е добър; второ, че е справедлив; трето, че има в него любов, че е мъдър, че е истинолюбив – всичките тези неща трябва да се проявяват навън. Следователно всички хора са една написана книга, върху която се четат техните качества. Някои хора ме питат: Ти слушал ли си Господа, чул ли си Го? Отговарям: Не само Го слушам, но Го и виждам, виждам Го, като ми говори, и слушам и чувам Неговите думи. Човешките думи може само да се слушат, но Господните може да се виждат. Бог, Който е слава, се е въплътил в Христа и е станал видим. И всеки един от вас е Божествена слава, изказана, въплътена, видима – и ме питат чул ли съм и говорил ли съм с Господа. 2,000 години Го чувам. Христовото учение е една отлична философия – не философия, с която пипаме в мрачината, но философия, с

която може да виждаме, да пипаме, да миришем и да вкусваме. Има анекдот, че един учен европейец, който се занимавал с окултни науки и искал да проследи дълбоките тайни на природата, попаднал веднъж в едно общество, дето всички хора били слепи, с очи вдлъбнати навътре; като се разговаряли с него, рекли: Ами този човек по що се отличава от нас, и като го барали, разбрали, че неговите очи били изпъкнали – само тази била разликата! Рекли си: Чакайте да му мръднем тази височина навътре, за да прилича на нас. И съвременните философи са от този калибър – като намерят човек с изпъкнали очи, оглаждат ги и казват: Ти сега ще разсъждаваш като нас, ще имаш понятие за света, за мъжа и жената тъй, както ние мислим. Добре, но тази философия има отношение към живота, към една велика реалност, която трябва да проверяваме всеки ден, всеки час, всяка минута, всяка секунда, защото трябва да работим, да градим. И се питаме: Защо са тези нещастия? Нали имате положителна философия, вие сте умни хора, измервате пространствата, небето; знаете колко звезди има на небето; знаете да правите разни съединения, знаете какво е кислород, водород, азот, а не знаете да уредите вашия дом. Значи има неща, които не знаете. Някои казват: Там има неща непостижими. Но като говорим върху тия неща, всяко нещо е относително – не е абсолютно непостижимо. Всяко нещо е постижимо, но се изисква време за разбирането му. Едно дете първо почне да разбира малко, после повечко и повечко и като стане възрастно, неговият възглед върху света се изменява. И сега задавам ви този въпрос: Като дойдете пак след 1,000 години на земята, какви ще бъдат вашите възгледи? Разбира се, ще бъдат като сегашните, плюс нещо – едно и отгоре плюс.

Да се върна. Туй различие защо е? Хората не трябва да бъдат еднакви. Законът е такъв, че хората по същество са еднакви, но различни по степен: всякога трябва да съществува разлика между хората. Това е Божествен закон. И ако искате някой човек да ви обича, между него и вас трябва да има разлика, но тя трябва да бъде хармонична – както в тоновете на музиката има различие, и именно в това хармонично съчетание на това различие седи хармонията, от която ние се възхищаваме. Да дойдем до обяснение на тази хармония, която трябва да съществува у мъжа и у жената, да приложим този Божествен принцип. Жената е емблема на Любовта. Любовта не може да се появи у мъжа – не в мустакатия мъж, защото и жена може да има мустаци, както имат някои животни, но има известни качества, които я отличават, и тия качества вечно ще пребъдват в нея – но у мъжа се намира оная друга Божествена сила, която се казва Мъдрост. Когато Любовта и Мъдростта се оженят, ражда се Истината. Искате ли да узнаете Истината, трябва да намерите баща си – Мъдростта, и майка си – Любовта, и те, като ви родят, ще ви кажат кое е Истина – ще се прояви тази Истина. Истината е по бащина линия, тя е пак мъжки пол – тя е синът на тия двама. Бащата и майката, т.е., Мъдростта и Любовта, като заченат пак, ще родят Добродетелта; това е вашата сестра. А Добродетелта и Истината съединени, това е Правдата. Така седи този въпрос.

Искате ли да създадете този бисер, вашата душа именно трябва да го обработи. А хората с какво се занимават? Често питат: Ами ти проповядваш ли неща, съобразени с църквата? Отговарям: Аз проповядвам неща, които са съобразени с великия Божествен закон; пред Господа не лъжа; дали моето учение е съгласно с вашите възгледи, за мене е безразлично; за мене е важно моите възгледи да бъдат съгласни с великия закон, да не бъде лъжец пред Бога, пред Небето, пред ангелите, пред светиите – то е важният въпрос за мене. Ако всички така схващат учението и така мислят, няма от какво да се плашим. Някои казват: Ама ти имаш цел да образуваш някоя секта. Ония, които образуват секти, са, според мене, много дребнави хора. Секта всеки може да образува – вземи брадва, нацепи дървото, ще направиш секта; или вземи чук и начукай камъка, ще направиш секта; влез между хората, скарай ги, ще образуваш секта. Секти лесно се правят. В една американска черква се скарали по един въпрос – когато се освещава причастието, дали да се вдигне чашата; но ония, които викали, че трябва да се вдигне, забравили да я вдигнат. Често и ние забравяме това, което проповядваме, и оня принцип, който ни съединява. Нашата задача е във въдворяване Царството Божие на земята. Искам да образуваме една секта, но каква? Да станем проводници на Божия Закон, който да завладее всички умове и сърца, да станат всички – и мъже, и жени, и деца – синове на Царството Божие, да заживеят на земята живот, какъвто трябва. И сега, когато хората ми се оплакват: Големи нещастия настанаха, аз им казвам: Радвам се, че вашите затвори се разрушават, вашите стари убеждения падат, защото ако от едно шише не се излее застарялата вода, не може да се сипе в него нова. Когато Христос дойде, евреите трябваше да се очистят по същия начин и да

заживеят нов живот; но те казаха: Ние Мойсей познаваме, Тебе не познаваме; Ти искаш да образуваш секта. Но Той, както виждате, секта не образува, макар че от еврейско гледище Той беше еретик. Някои ме питат: Ти правоверен ли си? Може да бъде правоверен пред Бога, но от гледището на църквата да не бъде такъв. И на Христа казаха: Той иска да унищожи нашия народ; но след 2,000 години не трябва вече да разсъждаваме като евреите. Питам: Какво спечелиха евреите, като разпънаха Христа? – Нищо; разпръснаха се по целия свят. Да се разпне човек, от това по-лесно нещо няма – четири гвоздеа стигат.

Да се върна на нашия предмет. Искам от вас да разсъждавате, да мислите дълбоко върху нещата. И ще ви кажа в свързка с този принцип за мъжа и жената още едно нещо. Първо, трябва да любите Господа с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичката си сила; второ, да любите ближните си, както себе си; трето, да любите и враговете си. Аз току-що ви говорих за враговете ви – за онова малко пясъче. И Христос, като дойде на земята, не дойде да спасява благородните, праведните, а ония остри пясъчета – за тях слезе в ада, да ги извади навън. И за да се извадят тия бисери от мидата, трябва тази мида да се хване и разтвори. По същия закон се хващат хората на Небето и като се разтворят и се намери в тяхната душа този бисер, той се изважда. Някой като умре, казват: Умря мидата, и тръгнат подир мидата и редят: Горката мида, отиде! Аз казвам, че тя е отишла на Небето, за да занесе бисера, който е създала и обработила, защото ако не беше го направила, тя нямаше да отиде на Небето, не щеше да струва нищо.

Да се върна върху някои основни черти на мъжа и жената. Онези, които дълго време са изучавали човешката конструкция, казват, че външните черти на човека се дължат на вътрешното негово естество, т.е. какъвто е човек вътре, такъв е и вън. За това две убеждения няма. Те казват, че ходилата на краката у правилния мъж или жена трябва да съставят една шеста част от неговия ръст: лицето трябва да съставлява една десета от ръста; гърдите – една четвърт; дължината на ръката от китката – пак една десета; мярката два пъти около китката на ръката трябва да е мярка на врата. Разбира се, като дойде до отделния човек, има известни дребни различия: някои мъже и жени са с по-продълговати, крушообразни, други с валчести лица. На какво се дължи това? Хората с валчести лица не са толкова активни, те са хора примирителни, дипломати – били те мъже или жени. Валчестите лица са по-свойствени на жените, те спадат към категорията на майка си. Като ви описвам тези работи, искам да дам ново направление, да схващате християнството в неговия дълбок смисъл, като наука за живота. Християнството е положителна наука, която трябва да ни научи как да живеем. Само в приложението хората се различават – има едно приложение във физическия живот, друго в духовния живот. Мъжете и жените не могат да бъдат еднакви – трябва между тях да има разлика. Ако мъжът е активен и пъргав, ти се радвай и не казвай: Аз искам да бъда мъж. Във всяко проявление трябва да има активност – ако не на физическото поле, то в умственото; ако не в ума, трябва да бъде в сърцето; но винаги човек трябва да бъде активен. Активност значи работа, произвеждане в трояко направление – физическо, умствено и духовно. Всички хора не могат да работят едновременно на едно и също място, в едно и също направление, а в различни полета. Туй различие, което е между вас, може да роди и дисхармония, и хармония – зависи от вас. Когато и двамата са сприхави, единият като каже нещо, другият трябва да го изслуша; единият като свири, другият трябва да слуша. Този е законът, който действа във физическия свят. Ако единият мълчи, другият оценява това чувство на търпение и ще се отплати в друго отношение. Обаче ако жената не държи това поведение, мъжът ще каже: От моята жена по-лоша няма; тя има много дълъг език; да ни освободи Господ: или мене от нея, или нея от мене. Не мислете, че ще бъдете освободени: на другия свят пак ще се преследвате, ако тук сте се преследвали. Туй, което може да измени вашия живот, то е разбирането на Божествения Закон и приложението му в живота. Ще правите много грешки, може да правите с хиляди, за тях Господ няма да ви съди, Той ще ви прости – уверявам ви, че ще ви прости, – ако само научите Божествения Закон и работите.

Но ако след 100 грешки не сте научили никакъв урок, Господ няма да ви ги прости. Всички неща в света трябва да се използват. Ако крушата има тръни, ако розата има бодли, то е в реда на нещата – те не са току-така поставени. Ама – ще кажете – има бодли. Онзи, който ще се качи на крушата, не трябва да се качва с меки дрехи, за да не се съдерат. Аз съм видял много деца да остават на крушата, че после със стълба ги снемат. Който не знае закона, казва: Тази круша е бодлива, трябва да се отсече. Бодлива е, но хубави круши дава.

Ще ви кажа друг един пример, който еднакво засяга мъжа и жената, но примерът е за последната. Една жена, която била много нервна, упорита, не изпълнявала никак волята на мъжа си: каквото и? казал, тя все противното вършела. Един път искала да седне върху кладенеца. Той и? казал: Не сядай, жено, че ще паднеш и ще остана без жена. Тя не го послушала – Ще седна. Седнала, но паднала в кладенеца и потънала във водата. Той взел да плаче и да вика: Нали ти казвах да не сядаш; да беше ме послушала, нямаше да паднеш. След един час гледа, че от кладенеца изкача един дявол с побеляла коса. Какво има?, пита го мъжът. – А – казва, – главата ми побеля в един час отгоре от една жена. Казал това и избягал. Мъжът почнал да мисли как може да използва този случай, и най-после намислил. Като почнал да посещава домовете, в които имало зли духове, и като употребявал всички средства – заклинания, молитви, – за да ги накара да излязат от тия домове, и те пак не излизали, сетил се да каже: Бягайте, че жена ми иде!, и тогава всички избягали. По този начин жената, която паднала в кладенеца, направила много голямо добро на света, защото като влязла в кладенеца и мъжът и? видял, че изплашила дявола, разбрал, че дяволът само от жена се страхува, а не от мъж, и като извика само: Бягайте, че жена ми иде!, пропъжда всички дяволи. Като пострадал един, хиляди се освободили.

Ето защо жените имат ключовете на Царството Божие. И когато Христос каза на Петра: Давам ти ключовете на Царството Божие, Той подразбираше този дълбок вътрешен закон, че между мъжа и жената трябва да има всякога едно съществено различие. В това различие седи основата на обичта, която има мъжът спрямо жената. В деня, в който жената измени позицията, в която Бог я е поставил, мъжът няма да я обича: каквито ще диаманти, пръстени, огърлици и копринени рокли да си тури, никаква външна сила не е в състояние да накара мъжа и? да я обича. Мъжът е Господ за жената; тя трябва да вижда, че Господ живее в него, и за да я обича Господ, тя трябва да заслужи Неговата обич, като извърши някаква работа за Него. Понеже сам не може да слезе на земята да работи, Той ни дава и ум, и сърце, и сила, – всичко за да завладеем земята, да турим ред и порядък, в замяна на което Той ще ни изпрати всички добрини.

Някои казват: Господ ще дойде да оправя света. Той и сега го оправя, но не сам, а чрез други; немците, от една страна, русите, французите, англичаните, от друга страна, го оправят със своите топове. Някои питат: Кога ще престанат да се бият? Естествено, когато се разчупи тая стена, която разбиват. Математически може да се изчисли колко удара може да издържи известен камък. Някой камък се счупва от 100 удара, друг – от 200, трети – от 500. Така също може да се отгадае и кога ще се свърши войната. Естествено, когато се изгърмят потребното количество снаряди и патрони – когато се всели у хората едно ново съзнание за тяхното назначение на земята. И тогава хората ще кажат: Свършихме една прекрасна работа.

И Христос, като се обръща към Своите ученици, казва им, че този човек, който търсил бисера – смисъла на своята душа, – като го намерил, отишъл, че продал всичкото си имане, за да го купи. Ако вие не сте готови в този свят да пожертвате всичко, трябва да пожертвате нещо, но да спечелите някакъв бисер, нещо разумно, защото има хора, които жертват цялото си състояние, но никакъв бисер не спечелват – жертват го за пианство, за билиард, за карти. Ако аз бих намерил у сиромаха този бисер, за който говори Христос, бих продал всичкото си имане. Не е достатъчно да раздаде някой цялото си имане на сиромасите, за да направи добро, защото когато Христос казва, че трябва да се прави добро, Той иска да каже, че това добро трябва да се прави разумно. Не би било разумно да даваш на един вълк всеки ден по едно агне. В зоологическата градина го правят, защото там държат вълците за чешит, но в едно общество този закон не можем да го приложим; ние не можем да жертваме агнетата за вълците: за хората можем да ги жертваме – има си смисъл.

Друг един пример. В миналите предисторически времена съществували две царства, преградени с една непроходима планинска верига. И в двете царства се явявали учени хора да казват, че онзи човек, който може да прокопае тази планина, за да направи път между двете царства, той ще принесе най-голямо благо на тия два народа. И това може да стане, обаче при условие, щото този човек, който почне да работи, никак да не се обръща назад, докато прокопае планината. Мнозина се явявали, започвали да копят, но като дохождали до нейде, някой минувач дойде, бутне го: Какво работиш, байно?, той се обърне да му разправи, и в това време всичко изкопано се засипва. Най-после, явил се един царски син и започнал да работи. Минавали хора, запитвали го какво работи, но той си мълчал. Добре, но дошъл един философ, който искал да му покаже по-лесен

начин, за да пробие планината. Тогава и той се измамил, обърнал се да го изслуша, но когато погледнал напред си, видял, че дупката, която бил прокопал, пак се запълнила с пръст. Зарекъл се за последен път, че кой за какво ще да го заприказва, няма да се обръща, и като започнал да копае, идвали пак да го запитват, но той действително останал глух за тях, докато прокопал планината, съединил тия две царства, и тогава се оженил за царската дъщеря на другото царство и тия два народа заживели още по-щастливо. Това не е само една алегория, това е една велика истина. Голямата планина, която разделя тия две царства, е човешкият грях, който разделя земята от небето. И ако сте ясновидец, ще видите между земята и небето тази черна стена с крепости, оръдия и стражи. Тази планина Христос прокопа, направи дупка – затова слезе, – и когато Той казва: Само един път има, който води в Царството Небесно, Той подразбира тази дупка, този тесен път. 2,000 години има как е прокопан този тесен път, но малцина са онези, които ходят из него. Широки пътища има много, но те не водят там, където води тесният. Мнозина хора не вярват и казват: Докажете ми това нещо. Разбира се, че то може да се докаже, стига човек да излезе навън от къщата си. Но той казва: Не излизам. Обаче ще отиде до тази стена и пак ще се върне. Затуй, като знаете, че вие ще минете през тази дупка само чрез закона на рода между мъжа и жената, вие трябва да се сродите. И когато ние говорим за новораждане, за покаяние, подразбираме, че трябва да се образува една хармония между нас и Бога. Ако Господ не ви обича, кой може да ви обича? Някой казва: Нямам приятели; този не ме обича, онзи не ме обича; Господ не ме обича. Не е вярно: Господ ви обича; научете се и вие да Го обичате. Той не е невидим; навсякъде може да Го видите. Този Господ, за Когото ви говоря, всеки ден най-малко по 10 пъти ви говори, Той ви среща, съвет ви дава и прочие. Когато мислите да направите нещо и срещнете на улицата някой приятел, който ви каже: Не го правете, Господ ви е говорил чрез този, който ви е срещнал. И сега, когато аз ви говоря, пак Господ ви говори. Думите са мои, обвивката е моя, но съдържанието е от Господа. Вие приемате един подарък, ще снемете опаковката, обвивката и ще намерите съдържанието. Следователно вие, мъже и жени на земята, трябва да се разберете. Вие имате известна опаковка наоколо, искате да станете велики в света, богати, да имате къщи, да имате знания, сила, да ви обичат всички, каквото пожелаете, с един замах да го направите. Е добре, но туй с лотария не става. Трябва да научите този Божествен Закон и отвътре, от себе си да започнете. И ако, примерно, вземете този стих за бисера и в годината или месеца прекарвате само по 10 дена в дълги размишления върху него, знаете ли какви тайни щяхте да научите от него? Както един учен, като взема няколко призма и ги тури в известно съчетание, може да види под тях най-малки микроскопически животни, които с просто око не може да види, така и вие, ако турите в известно съчетание призмите, които съществуват във вашия ум, ще видите много работи, които с просто око не се виждат. Както ученият, като разгледа една капка вода под микроскоп, ще види вътре цяло движение, цял живот, цял свят, а обикновеният човек няма да види нищо, така и онзи, който се ползва от Божествената Мъдрост, може да вижда всичко, което другите не могат. Вие ставате някоя сутрин неразположени, не знаете причината. Не успявате в някоя работа – има си причина; боледувате – има си причина; не сте красив – има си причина. Красотата трябва да бъде идеал, както на мъжа, така и на жената, защото всички ангели, свети, Исус Христос са красиви. Когато жената каже: Мъжът ми не ме обича, аз подразбирам, че тя е грозна. Душата, в която са написани: Добродетел, Правда, Любов, Мъдрост, Истина, тази душа е велика, красива, всеки може да я обича. И ако вас не обича никой, значи, че вие нямате тия черти. Идете при Господа и кажете: Господи, тури повече твоя чук върху мене и напиши тия добродетели. Ако Господ не работи със Своя чук върху някого, той ще бъде един обикновен камък, без стойност.

Да дойдем сега до приложението – как трябва да работят мъжът и жената. Те искат да имат деца. Децата са носители на Истината. Вие, които искате да разберете Истината, само вашите деца могат да ви я разправят; вие, които искате да научите смирението, само вашите деца ще ви кажат какво нещо е смирението. Една жена, която никога не е раждала, не може да бъде ни добра, ни смирена, тя всякога ще бъде горда. Същото се отнася и до мъжа. Всяка негова мисъл, всяко негово желание, когато се родят, те са живи; в тях се крие едно велико същество, един ангел, който един ден ще ви бъде приятел. Децата, които имате сега, едно време са били във вашия ум само една мечта, на която вие сте дали дреха. Това бисерче, за което Христос говори, вие го имате, само че някои от вас искат, вместо да го облагородят, както мидата – пясъчето, да го изхвърлят от себе си. Казвате: Господ не го е направил добре, и го поочукват. Но то си изгубва смисъла. Не очуквайте

линиите, които Господ е турил на човешката душа. Аз съм против онези философи, които казват, че светът не е направен, както трябва – Чакайте да го поодяламе. Жената, например, за да бъде малко по-тясна, стяга се с корсет. За да не затлъстявате, постете. Сега ядете три пъти на ден. Опитайте се един път или два пъти да ядете, да видите как ще се развият у вас благородни черти. Вие казвате: Без храна не може. Знаете ли колко трябва да ядете на ден? В живота има известни закони, които регулират яденето. Няколко дена нямате охота да ядете, не яжте; чакайте, докато се възбуди у вас желание да ядете. Но мъжът казва: Жена ми трябва да яде, защото инак ще се развали. Ами че тя е сега развалена, ако не яде, ще се оправи. Има и животни, които когато са неразположени, не ядат.

Та казвам, бисерчето, за което говори Христос, вие го имате, само че някои от вас искат да го изхвърлят, а то е помятане, а най-голямото зло на съвременната жена е помятането. Статистиката констатира, че в град Ню Йорк през 1905 г. е имал 100,000 помятания. Не е позволено на човека да помята дете нито от ума си, нито от утробата си, нито от сърцето си, ако иска да бъде християнин. Дойде ли ви добра мисъл, вие казвате: Ще я пометна. Ще я пометнеш, ама после ще боледуваш. Някой казва: Аз помислих лошо. Не е грях, дете си помислил, но грехът се състои в помятането. Всички помятват и се чудят защо не е оправен светът. Вие имате вече в света идиоти. Лошите мисли, които ви мъчат, дяволите, те са ония деца, ония мисли, ония желания, които вие сте помятали някога, защото те казват: Ти си една недостойна майка, те ви препятстват във всяко едно начинание и вие ставате един нещастен човек. Затова най-добре е за вас, ако искате да бъдете щастливи, да се удостоите да влезете в Царството Небесно, отсега нататък да не помятате и да се молите на Господа да ви прости за лошото използване на всички ония добри мисли и желания, на всички ваши деца, които сте пометнали, които сте убили и окрали тяхното богатство.

Ето защо в бъдеще ние трябва да отхранваме всяка една благородна мисъл, всяко едно благородно желание, защото те ще дадат един отенък върху нашите носове, вежди, очи, и ние ще добием аполоновски типове. Сега-засега хората приличат на страшилища, грозотии; сега да идат на Небето, като видят хубавите ангели, те ще избягат от там.

Затова трябва да се молим на Господа да ни помогне да се избелим. А това не е много мъчно. Ако една мида можа да направи един бисер, за който Христос я похвали, вие като влезете в Небето, за какво ще ви похвали Христос? Някой ще каже: Аз бях в България пръв министър, но Христос ще го попита: Е, какво добро си направил за българския народ? – Никакво. – Бисер имаш ли? – Нямам. – Ха навън, пак долу на земята, дотогава, докогато направиш бисер, защото без този бисер няма да те приема в Царството Божие. Дохожда един владика: Ти какво си направил?, ще го попита Христос. – Е, учих хората на добро, вярвах в Тебе. – Направи ли някакъв бисер? – Не съм. – Навън! А на този, който е направил някакъв бисер, ще му каже: Радвам се, синко, че не си ме засрамил, ела, ти си достоен син. Също и вие, мъже и жени, като идете в Небето, ще срещнете някой син – вашия бисер, – който ще ви каже: Благодаря, майко, че когато бях един голям грешник, ти ме взе вътре в утробата си и ме направи човек. Сега в този свят аз ще бъда слуга за тебе с всичката си душа. Туй ще бъде вашата радост.

Туй е, което Христос иска да каже с тия стихове, от които аз избрах най-маловажния, а виждате колко нещо той съдържа в себе си. Другите съдържат много по-дълбоки работи, които вие ще научите един ден не тук на земята, а като идете в Небето, понеже тогава ще има у вас ново разбиране, нови чувства и нови способности. Тогава може да видите други картини, които може да разберете. Засега толкова може да ви се даде. Ако ви се даде нещо повече, вие не можете го понесе; то би значило да се надуе един сапунен мехур повече, отколкото трябва, – той би се пръснал. Ето защо, когато Христос казва: Вие, жени, сте емблема на Божествената Любов, във вас живее Бог, жените трябва да слушат мълчаливо, скромно и трябва да се показват достойни да го носят. Вие казвате: Трябва да знаеш, Господи, че светът сега не е такъв, какъвто си го направил. Няма защо да учим Господа. Когато Той говори, ние трябва да мълчим. А когато Той млъкне, ще започнем ние урока си: ще кажем: Аз направих това тъй, онова – инак, и тогава Той ще каже: Еди в що си прав; еди в що не си прав. Следователно учението Му е да Го слушате и да приложите това учение в живота. И когато Христос казва на жената: Обичай ближния си като себе си, подразбира да обича мъжа си като себе си; също когато казва на мъжа да обича ближния си, подразбира да обича жена си като себе си. И ако вие дадете тези примери, тогава вашите синове и вашите дъщери ще ги следват. Това е то създаване на бисера – алхимическият закон, приложен на физическото поле.

Новото основание

Защото никой не може да положи друго основание, освен положеното, което е Исус Христос. (I Кор. 5:11)

Аз съм пътят, истината и животът. (Ев. Йоан 14:6)

Тия два стиха имат съотношение. Какво трябва да разбираме под думите: Никой не може да положи друго **основание**? Аз ще взема стиха в неговия обикновен, широк смисъл. Основа – това е една прозаична дума. Кой не говори за основа? Градиш къща, казваш: Турям основа; правите някое химическо съединение, търсите пак основата. В геометрията основа наричат опорната точка. Следователно и за съществуването на самия живот потребна е такава основа, такава опорна точка. В какво седи именно тази основа? Казва се, че не може да се положи друга основа, т.е. ние не можем да изменим основата на живота; не можем да изменим човешката мисъл, човешките желания, човешката воля, т.е. не може да ги изменим в тяхната същина. Вие не можете да направите една мисъл да не е мисъл; вие можете да я направите добра, лоша или неутрална, но повече от това не можете да я измените. Значи вие можете да измените нейната външна форма, но никога не и нейната същина. Следователно аз ви говоря за един основен закон: Никой не може да измени това основание, което Христос е турил. Това основание е, че ние се намираме под властта на един закон, под една основа на добро и зло; ние стоим върху една основа, която същевременно произвежда: и радост, и страдание; и въздигане, и падане; и забогатяване, и осиромашаване; и здраве, и болест. Туй основание, което Христос е положил – и по тази причина той слезе от Небето на земята, – има две опорни точки. Това е принцип. Когато вие правите един мост върху някоя река, може да построите този мост само върху двете опорни точки, двете крайнини, и всичката тежест ще пада или върху едната, или върху другата страна. Е добре, Небето и земята са двете опорни точки, върху които е съграден човешкият живот. Най-дълбоката мисъл, до която ние проникваме, то е първата основа, първата опорна точка; желанията – това са втората основа, втората опорна точка; а това, което ние наричаме воля, това е процесът на градене. Когато някой говори за човешката воля, ние подразбираме, че трябва всякога две опорни точки: като почнем да градим върху тях, ще се прояви нашата воля. Следователно, според този принцип, човешката воля никога не може да се прояви, ако няма две опорни точки; само при граденето може да се прояви. Ние трябва да разбираме добре дълбокия смисъл на Христовото учение. Да не си мислим само, че го разбираме, а всъщност да не го разбираме. Една госпожа ми разправяше следния анекдот за една мома софиянка, която преди да се ожени учила всичко, но по готварство не свършила, и като се оженила, искала да сготви на мъжа си боб, но не знаела как; отива при една своя съседка и я пита: Как готвите боб? – ама не казва, че тя не знае. – Е – отговаря съседката, – турим го да се свари, тъй нарежем лук, тъй турим масло. – Е – казва другата, – и ние тъй готвим. След една седмица тя пак пита съседката: Ами месото как готвите? – Еди как си. – И ние тъй го готвим. – Но съседката, като искала да я изпита, дали наистина знае да готви, намислила да я излъже. И когато един ден мъжът на неопитната млада булка донесъл охлюви, и последната отишла да попита пак съседката си как готви охлюви, тогава съседката и? казала: Счукваме ги в чутура, туряме ориз и вода и ги сваряваме. – И ние – казва другата – така ги готвим. Връща се у дома и наготвя охлювите по същия начин. Идва мъжът и? на обяд и като видял сготвените охлюви, разбрал колко жена му знаела да готви. В съвременните религиозни вярвания има също такива сготвени охлюви. Не се готвят обаче такива охлюви; трябва едно коренно разбиране на нещата. В какво седи човешката мисъл – един от основните велики закони, който твори? Преди всичко, ние сме мислещи същества; второ, същества, които чувстваме, и трето, които действаме и градим. Вън от това вие не можете да положите друго основание, не можете да действате по друг начин; ако действате по друг начин, може да се деградирате. Може да вървите само по две посоки: или нагоре, или надолу; среден път в този свят няма; понеже всичко се движи, не можете да седите върху една опорна точка. Двете опорни точки са всякога неподвижни, но всичко около тия точки е подвижно.

За изяснение ще ви приведа един пример от съвременната наука, за да видите какви са нашите илюзии за живота. Ако пуснем електрически ток под купчина железни стърготини, известна стърготина, която е най-близо до тока, ще се намагнетизира и ще привлече към себе си всички други. Тая стърготина се обръща към другите с думите: Виждате ли как аз със своята сила ви привлякох? Ако аз не съм тук, и вие няма да бъдете около мене. Но ако преместим тока, друга стърготина ще се намагнетизира и ще стане център, около който ще се съберат всички други. И когато казвате: Аз мога да направя това, или: Хората се събират около мене, аз съм влиятелен, това значи, че токът действа близо до вас; в момента, когато токът се измени, вие ще идете към периферията. Следователно трябва да знаете, че основата не е вътре във вас, в туй, което вие мислите и чувствате в даден момент. За да може да познаете дали имате основа, дали сте я намерили, трябва в момента, когато намерите своите опорни точки, да почувствате в себе си дълбок мир. Ред философи учат света, а самите те не са намерили своите опорни точки, не са спокойни.

Когато Христос е казал: Аз съм пътят и истината, с това Той е посочил двете опорни точки, а животът е един процес, който произтича от този път и от истината. Върху тази основа ние не можем да градим другояче. Например, какво нещо е стремеж? Стремежът на един дух в пространството е да се въплъти; стремежът на едно дете, което се е въплътило, е растенето; в този растеж то захваща от едната точка, стига до известна височина, после почва да слиза, образува крива линия, която се свършва на другата опорна точка: младина и старина са двете опорни точки от живота. Като минете от детинство до старост, ще намерите двете опорни точки на вашия живот; след туй, като се върнете втори път, ще градите върху тия точки, ако не сте ги забравили; но ако сте ги забравили, ще почнете отново. Има хора, които само кръстосват, но никога не градят. Върху двете опорни точки трябва да се тури една крива линия. Това е законът на движението. Туй движение се изразява в човешката мисъл. В какво седи човешката мисъл? То е законът на полагане, на трупане на материал върху тия две основи. Трябва да градим пак по един известен план. Нека дойдем до човешкото тяло. Да ви приведа друго едно изяснение. Когато човек се заражда в този свят, той си образува най-напред крайниците на тялото. От всички органи най-после се образува белият дроб. Когато се образува дихателната система, детето трябва веднага да се роди. Ръцете са продукт на човешката воля; лицето, носът, устата, дробовите, стомахът, – това са човешките желания: там изпитваме това, което искаме да вкусим. Мозъкът на човека е орган на човешката мисъл, там ние можем да изпитаме мисълта. Когато говорим за мисъл, подразбираме мозък. Но като дойдем до човешкия мозък, ще видим, че според дебелината на сивото вещество е и производителността на човешката мисъл. Колкото по-големи набраздявания има в туй сиво вещество, толкова по-силна е тази мисъл. Някои казват, че мозъкът сам по себе се произвежда мисълта. Това не е право. Човешкият мозък е подобен на земята, която сама по себе си не ражда, а творческата сила иде от пространството – тя е слънцето, което действа върху повърхността на земята, и понеже има основа, върху тази основа слънцето гради, произвежда, твори. Човешкият дух е човешкото слънце, което като грее върху човешкия мозък, поражда тия мисли. Всяко едно същество мисли. Вие мислите, че волът не мисли? И той мисли, но по волски, ограничено; и змията, и гущерът, и мухата, и всяко същество мисли и, според своята мисъл, създава своята къща за живеене или своето тяло, своя организъм. Сегашният наш организъм е плод на мисълта, която имаме: според тази мисъл, която е вътре в нас, се гради човекът. Вие можете да направите вашите дробове много широки – един метър, например. Ако човешкият дух прави усилие, може да направи главата си много голяма, но не е важно само големината на главата; важното е дали той ще може да я обработва. Защото и земята е голяма, но когато Господ прати човека на земята, каза му: Иди завладей земята, елементите, и понеже ние не можахме да завладеем земята, Господ ни даде една малка земя, която е вътре в нашата глава – нашият мозък: като знаем как да завладеем нашия мозък, ще намерим законите, чрез които ще завладеем и земята. Ако не можете да владеете вашите мозъчни центрове, вашите чувства, ако не можете да насочите вашата воля, как ще насочвате друго извън вас? Значи не можем да положим друго основание. Има известен закон, който ограничава нашата деятелност; само по известно направление и вътре в него ние можем да сторим всичко, да бъдем всесилни. И нашето щастие или нещастие ще почива върху тази велика мисъл – доколко ние правилно вървим.

С тази беседа искам да ви наведе на мисълта да започнете да градите вашия живот. Един пример за изяснение. В дирите на един пътешественик, който ходил да прави изследвания на изток,

попаднал един див бик, който го погнал. За да се избави, този пътешественик намерил един празен кладенец, влиза вътре и се хваща за едно дръвче, което е било израстнало в този кладенец. Бикът дошъл отгоре, почнал да гледа, обаче същевременно пътешественикът забелязал, че долу в кладенеца го чака змия, и той се замислил какво да прави: нагоре не може да излезе, надолу също не може да се пусне, държи се здраво за една ветва. По едно време забелязва, че горе на това дръвче има малко медец и като забравил, че горе е бикът, почнал да ближе меда и да се радва, обаче след малко забелязал, че от стените на кладенеца излязла една мишка, която почнала да прегризва туй дръвче. Казал си пътешественикът тогава: И този мед няма да ме спаси: един ден дръвчето ще бъде прегризано, и аз ще падна долу при змията. Този бик е съдбата, която тласка човека, а змията е смъртта, която очаква човека. Но всъщност бикът – това е рождението, змията – това е старостта; те не са неща опасни. Защо ви гони бикът? За да работите. Мързеливи сте, иска да ви накара да бягате. Що са всички страдания в света? Те са този бик, който днес гони света: и царе, и генерали, и офицери, и съдии – всички бягат и проповядват свобода на хората. Като ги срещнеш, всички са умни философи; разсъждават, че светът бил зле устроен. Но как вие можете да разсъждавате, когато нямате основа? Човек, който бяга, може ли да разсъждава? Не е злина, че този бик ни гони, защото ако сме силни, ние можем да се върнем, да го хванем за рогата, и той ще се спре. В еврейската история има един герой – Самсон, срещу когото излязъл някакъв си лъв, но той го хванал за устата и го разчекнал. Този страх от бика се дължи на факта, че ние не сме намерили двете опорни точки.

Никой не може да положи друга основа, освен тази, която Христос положи. Е, каква основа положи Христос, как живя Той на земята? Като вземете деветте блаженства, Той е дал девет правила, по които човек може да живее. Той е дал и два велики закона: любов към Бога и любов към ближния. Това са двете опорни точки, върху които трябва да градите вашия живот; върху тях трябва да се гради и съвременният обществен живот и семейството. Жена, която не обича Господа, която не обича мъжа си, къща не върти; мъж, който не обича ближния си – жена си, къща не върти. Разбира се, когато аз говоря за мъж и жена, не подразбирам вашите тела, тъй както сте си във вашите къщи, защото както ги виждам, те са доста скромнички. Аз подразбирам човешката душа в нейното високо проявление, тази душа, която в бъдеще може да си направи много по-хубава къща, отколкото сега има. Тази душа, която се показва невежа, един ден може да има много по-големи знания, може да бъде много по-учена. За да намерите двете опорни точки, върху които трябва да градите вашия живот, трябва да направите крива линия и да започнете да градите. Не трябва да се лутате като съвременните философи. Измежду ония, които в науката изследват слънцето, едни казват, че то имало пет милиона градуса топлина, други казват два милиона, трети – 100,000; един господин си позволява да казва, че има само 32 градуса, друг – че топлината му е под нула, трети – че слънцето било разтопено, затова пращало топлина. Обаче сега се намират други учени, които възразяват на това и казват: Ако това би било вярно, тогава цялото пространство трябваше да бъде топло, а факт е, че колкото отива човек по-нагоре, там настава такъв студ, че може да замръзне. Затова тия учени казват, че слънцето изпраща само енергия, а последната се трансформира само тук на земята: именно земята произвежда топлина и светлина, защото, наистина, като се изкачите нагоре, ще видите, че там, в небето, е тъмно, мрак. Тия хора спорят, обаче фактите показват, че и едните са прави, и другите са прави, но има едно неразбиране. Аз казвам: Ако сте много чувствителни към топлината, слънцето има топлина, но ако не сте чувствителни, слънцето няма да има никаква топлина за вас; топлината е относително нещо. Някои хора турят в чая си пет бучки захар, други една, и пак им е сладко. Ето защо най-първо ние трябва да се избавим от тая илюзия да мислим, че знаем всичко, като онази жена, която мислила, че знае да сготви счукани охлюви. Не трябва да готвим така и истините. По същия начин и Европа сега готви охлювите; втори път европейските народи ще готвят по друг начин.

Но да се върнем на съществената мисъл. Трябва да творим. Някои от вас, които ме слушате тая сутрин, са нещастни, някои недоволни от живота, пък някои имат големи амбиции, голямо мнение за себе си. Преди няколко дена един мой приятел ми казваше: Преди да почна да изучавам науката за ръката, имах много високо мнение за себе си; като почнах да гледам линиите, намерих, че на ръката ми има само малко гордост и тщеславие, почнах да се срамувам от себе си. Така и вие мислите, че знаете много, но като влезете в живота, не можете да се справите с него. Някоя мома, преди да се ожени, мечтае: Като се ожена, тъй ще си наредя къщата, тъй ще се обличам, с мъжа си

тъй ще живея – нареди си един проект, както се редят проектите за закони – но като се ожени, след един месец и двамата тръгнат разчорлени, значи проектът не се е изпълнил, както и законите, приети в камарата, често остават неприложени, защото не са били нагодени съобразно с нашите условия. И когато някоя наша мисъл не се приложи в действие, ние казваме: Нещастни сме, съдбата ни гони. Никаква съдба не ви гони, а вашата глупост ви гони на всяка една крачка. Трябва да се научим да мислим правилно. Като дойде един човек при вас, трябва да си съставите за него едно правилно понятие и да постъпите с него така, както вие бихте желали да постъпят с вас в дадения случай. И трябва да постъпим добре, понеже каквото вършим, това ще ни постигне. Преди 45 години във Варна някой си господин, свършил в Европа по музика, станал учител и започнал да учи децата на варненските чорбаджии да свирят, да танцуват и прочие. Обаче един ден този господин се скарал с гражданите, и те го уволнили. Човек крайно честолобив, горделив, изхарчил си парите и три дена седял гладен. Среща го един свещеник, който бил запознат с него, и го поканил на гости. Господинът му благодарил и след като му разправил историята си, свещеникът изважда и му дава две бели меджидии: Като ги похарчиш, идвай пак у дома, докато си намериш работа. Минали се един-два месеца, и понеже господинът владеел много добре турския език, назначават го секретар на тогавашния турски валия. След една година набедяват свещеника, че бил комита: имал писма и книги подозрителни, вземат ги и ги дават на този учен българин секретар да ги прегледа. Той ги разгледал, отделил всички подозрителни книжа, скрил ги, и така свещеникът се оправдал, но останал учуден от поведението на секретаря, който му казал: Двете бели меджидии, които ми даде, когато не бях ял три дена, те ти спасиха главата. Ако този господин знаеше как да постъпва, не щяха да го изпъдят гражданите, но ако и свещеникът не беше поканил този човек, който е гладувал три дена, да го нахрани и да му даде двете меджидии, последният, като секретар, щеше да му окачи въжето. Така и ние трябва да се справяме с всяка наша мисъл и действие в нашия живот, като се запитваме кои са причините на нашето нещастие, ако сме нещастни; кои са причините на нашата гордост, жестокост, алчност за богатства и прочие.

Следователно трябва да почнем да мислим. Ти си жесток – това не е твое; то е един капитал фалшив, може би, оставен за тебе в наследство от някого. Един пример за изяснение. Преди години в София при един евреин се явява един арменец с мостра от диаманти, каквито той имал цяла торба, но искал да му ги продаде много евтино – за 20,000 лева – понеже успял да ги внесе без мито. Евреинът се зарадвал и се условили арменецът да му донесе диамантите на еди-кое място, дето той му броил 20-те хиляди лева и взел торбата с мисълта, че е станал притежател на много голямо богатство; като си отива у дома, евреинът разгърнал торбата, но що да види? Само мострата била истински диамант, а другото – обикновенни стъкълца. Така и вие може да носите тази торба у вас и да мислите, че сте богати, но като я разтворите, ще видите, че е пълна с джамчета. По закона за наследството нашите прадеди ни оставят някое богатство, и то е добродетел, а другото е джамчета – то е злото у нас. И тъй, ние имаме едно фалшиво схващане за живота; ние мислим, че сме добри, когато не сме, т.е. мислим, че имаме известен капитал, когато всъщност още го нямаме. Значи имаме една фалшива основа за живота. Апостол Павел, като се обръща към тогавашните християни, казва: Никой не може да положи друго основание, освен това, което Христос е положил. А Христос казва: Не дойдох да сторя Своята воля, а волята на Бога – първата опорна точка, – и после: Не дойдох да взема живота на хората, а дойдох да дам Своя живот на тях – втората опорна точка. И наистина, заради това дойде Христос – да ни даде живот. Той проповядва и осъществи любовта към ближния, защото християнството е любов към ближния; то е наука за Любовта, и който научи тази наука, той може да гради. Но тази наука не седи в сладки думи, целувки и подаръци, защото аз се съмнявам, когато един човек почне да дава подаръци на някой, че му мисли добро. Пример за изяснение. Мухата се спряла при един паяк, който почнал да я хвали: Колко си красива, какви хубави очички имаш; пък крилцата ти колко са напъстрени – такава хубавица аз никога не съм виждал. – Нима може да бъде вярно това? – запитала мухата. – А – казал паякът, – като тебе красиви същества няма. Аз имам едно огледало, влез да ти го подаря да се оглеждаш. И влязла мухата да се огледа, но никога не излязла. Когато някой ти казва: Ти си много хубава, ела, аз ще ти направя това и това, ти ще влезеш, но няма да излезеш, като мухата. Това са то подаръците, то е разврат. Не казвам да не давате и да не приемате подаръци, но в подаръка трябва да взимат участие и устата, и мисълта, и сърцето, вътре в него трябва да са вложени човешката мъдрост, знание, любов. Аз зная

много жени, развратени от мъже с подаръци. Жената придобие часовник, пръстен, капелчица, но тя веднъж завинаги е изгубила своята честност, опозорила се е. Зная мнозина качили се на власт, но слезли опозорени, опетнени, изгубили своята чистота. Обществото ги хвали: Този е знаменит човек. Да, знаменит е, ама едно време беше диамант, а сега е кал. Значи ние не можем да турим друга основа. Ако можем да изпълним своите длъжности в света тъй, както изискват законите, по които ние вървим, движим се и развиваме, добре; ако ли не можем – никак не ги изпълняваме. Не се качвайте на власт да управлявате хората, когато се опозорите, когато се продадете. Извършете всяко едно действие безкористно, както Христос. Някой казва: Не мога. Как не можеш? А да одумваш, можеш; да мразиш, можеш. Човек, който може да хвали, трябва да може и да люби; както едното е възможно, тъй и другото е възможно. Който не може да мрази, той не може и да обича, но който мрази, може и да обича. Законът е същият. Ти имаш само едната опорна точка, намери и другата, и като се съединят омразата и любовта, ще дадат необходимото в живота, ще ви дадат насока в живота. Аз не ви препоръчвам да бъдете светии в обикновен смисъл на думата. Истински светия значи да можеш да владееш двата принципа на живота тъй, че да ги употребиш за твоето повдигане; както можеш да укротиш един лъв, една змия, по същия начин можеш да укротиш и един дявол; не можеш да го направиш добър, но можеш да го направиш безвреден. Започнете от вашите мисли. Една мисъл, която ви терзае, това е един лъв, една змия. Не се старайте да ги изпъдите или убиете, а ги укротете, победете. Имайте смелостта на негрите, които са схванали психологията на лъвовете, та когато някой негръ срещне лъв, не се отбива от пътя си, защото при най-малкото отклонение или обръщане назад лъвът ще се хвърли върху му и ще го разкъса, а напротив, той тръгва насреща му и започва да му говори: Ти си безобразник, и почне да го плюе и върви право срещу него. Лъвът, като наближи 3–4 крачки до негръ, прави му път. Така трябва да правите и вие. Срещнете ли на пътя си лъв, не се обръщайте назад или наляво или надясно, а го гледайте право в очите, кажете му: Махай се, безобразнико, от очите ми, и той ще се махне. Ама ще кажете: Възможно ли е това нещо? Който е сръчен, може да го направи, който е страхлив, не може. Когато се срутва една къща, и да бягаме, пак може да бъдем затиснати. Ако един ден земята почне да се разрушава, ако сме хора с вяра, ще се издигнем и ще идем към небето – на другата опорна точка, на другия край на моста. Има ли опасност на единия край, ще минем на другия и ще защитаваме позициите си. Затова, като имате този мост, неприятелят никога не ще може да ви направи лошо, понеже вие ще бъдете силни да вдигнете този мост и между вас и неприятелят ще остане всякога един трап, който неприятелят няма да може да премине. Този неприятел трябва да знае много добре законите, за да може да ви атакува на това положение. Затова добрите хора не могат да ги побеждават, защото те имат две опорни точки и щом се намерят в голяма опасност на едната, те отиват в другата и оттам защитават позициите си. Туй е основанието, което трябва да приложим. Исус и Христос – двете думи означават двете опорни точки. Исус – това е страдащият човек на земята, човешката душа, която страда, която изработва своето спасение; Христос е Човекът, Който е победил, Който служи на Бога, Който е готов да се жертва. Следователно и вие трябва да бъдете Исус и Христос. Някой казва: Ама той е Исус. Да, Исус всеки може да бъде, като страда и като герой носи страданията; ако му турите кръст, ще го носи; няма никога да роптае. Той ще бъде като Сократ, който се оженил за най-лошата жена в Гърция и като го попитали защо се е оженил за такава жена, отговорил: Ако аз мога да победея тази жена, ако мога да се справя с нея, тогава другите мъчнотии са нищо за мене. Следователно, ако вие, мъже и жени, можете да се справите едни с други, вие сте разрешили една от най-великите задачи, но ако не можете да се справите, с нищо на света не ще можете да се справите. Някои питат защо се женят хората? – Затова – да се справят един с друг. Мъжът и жената – това са двете опорни точки, върху които се гради животът. Казват: Защо му е трябвало на Адам жена, да го туря в бяля? – Не му създаде Бог бяля, а му създаде работа. У Ева имаше инициатива и ум. Тя беше много умна жена, много по-умна от вас, които се мислите за умни. Съвременната култура и знания се дължат на нея. Тя направи грях, но после се яви, че го изправи, като каза на мъжа си: Аз те турих долу, аз ще те вдигна горе; сега ще те спася, да се научиш на ум, защото ти нямаше ум; ако беше умен, не щеше да ме искаш да дойда на земята. Ако вие, жените, разбрахте този закон, както вашата стара майка, бихте били много умни, но не го разбирате, а се само сърдите. Аз не ви харесвам. Вие сте лоши дъщери; майка ви е много по-умна от вас. 8,000 години как тя работи и много умело. Не мислете, че Ева не работи. Днешната цивилизация на нея се дължи. Адам само

изпълнява нейните заповеди. Той знае само да се бие, нож да вади, и като се върне при жена си, тя го пита: Свърши ли го? – Свърших го. – Хубаво си го свършил. Тука трябва да положим ние основание. Напуснете онези илюзии да мислите, че като идете на Небето, там ще ви научат. За да ви научат на Небето, трябва да носите рохък материал със себе си. Какво носите с вас, кажете ми? Аз бих наел един трен да ви заведе на Небето. Но колко дена бихте седели там? Някои от вас надали щяха да имат пари да седят един-два дена; други след десетина дена ще си похарчат парите и ще кажат: Да се върнем на земята да печелим. Значи ние трябва да турим една основа, като разберем в какво седи дълбочината на християнския живот. Аз няма да ви говоря за спасение и прочие, както са ви говорили някои – те са елементарни работи. Сега се изисква едно разумно градене върху този обществен строй. Трябва да се запитаме: Как трябва да се възпитават нашите бъдещи поколения, какви трябва да бъдат нашите бъдещи съдии, учители, свещеници, бащи, майки, сестри, приятели, търговци, машинисти и прочие. Времето – казват – ще ги създаде. Но времето не пита: Какво искате да създам за вас? Както при Ева се явила змията и казала: Защо не ядете от плода на дървото за познание на доброто и злото, така сега и Христос се явява при нея и казва: Защо от хиляди години не ядете от плода на дървото на живота? – Защото ни е забранено, казва Ева. – Защо ви е забранено? На Ева и? се иска да излъже, но после се решава да каже истината: Защото съгрешихме. – Ха – казва Христос, – щом изправите вашия грях, щом го хвърлите от себе си, ще ви се позволи да ядете от това дърво на живота и както когато ядохте от забранения плод на дървото за познание на доброто и злото, изпитахте неговата зараза, така и сега, като вкусите от плода на дървото на живота, ще последва друга наука, друг обществен строй, диаметрално противоположен на съвременния. За вас тия неща може да са алегорични, но за мене са една действителност. Тия дървета са в нашия мозък: едното дърво за познание на доброто и злото е отзад, а другото – на живота – отпред. Русите казват: Рускии? человек живет задным умом. Сега русите почват да живеят с предния ум – отказаха се от пиянството. В Русия никой досега не мислеше, че хората могат да живеят трезвено. Сега с един царски указ се забрани пиенето. Значи същият закон, който произвеждаше едно зло досега, произвежда едно голямо добро.

Та сега Христос казва: Готови ли сте вече да мислите? Не да живеете със задния си ум, не да опитвате, а да мислите, да градите, както Аз ще кажа. Ама ние казваме, както съвременните неутрални държави: Какви гаранции даваш? Всеки иска гаранция: и Италия, и Сърбия, и Гърция, и Румъния, и България – без гаранции не можем да напуснем неутралитета. Така и ние казваме на Христа: Ние вкусихме от дървото за познание на доброто и злото и видяхме какво зло ни сполетя; чакайте да обмислим малко дали няма да ни сполети същото зло, ако вкусим пък от дървото на живота. Неутралитет пазим, ни казва дядо Радославов, но с неутралитет няма да се свърши работа. Неутралитетът – това е едната опорна точка. Трябва да се намери следващата, за да почнем да сновем. Така и в християнския живот неутралитетът се пази до известно време, след това трябва да започнем да воюваме. Имаш една лоша мисъл, то е война; раждаш се, умираш, това е война; богатееш, сиромашееш, това е война: животът от единия край до другия е война, само че тая война трябва да бъде обоснована на принципа да печелим, а не да губим. На Италия тройното съглашение или съюзът дават гаранции, но в състояние ли са те да изпълнят докрай своите обещания? Един вълк като ял една овца, заклешила се една голяма кост в гърлото му и почнал да реве. Дохожда му на помощ един щъркел, бръкнал със своя клюн в устата на вълка и му извадил костта, и след това му поискал да му се отплати за услугата: Ти се благодари – му казал вълкът, – че не ти отхапнах врата. – Това е то гаранция. Ние, които градим по същия закон, и ние решаваме един велик въпрос в живота. Не само България решава дали да воюва или не, но и ние решаваме с Небето. Христос ни поставя на всинца ни въпрос: с нас, или против нас? И ние трябва да решим: с Христа или против Христа? Неутралност сега няма: има голямо състезание в света, всички воюват и всеки ще трябва да иде на една или на друга страна, и ще се реши един велик въпрос. Туй, което става в света, става същевременно и вътре в нас. Сега искам само да ви избавя от заблудението, да не мислите, че без да пострадаме, можем да спечелим. Не! Печалбата всякога се обуславя от една голяма загуба; радостта всякога се обуславя от едно голямо страдание. Ако майката не изгуби своята красота, никога не би имала деца. Ако младата мома не би напуснала своята девственост, никога не би станала майка. В природата такъв е великият закон. Ние трябва да знаем как да смиламе нашите мисли, как да мислим. Дойде ви една лоша мисъл да извършите едно престъпление – да откраднете.

За да се отървете от нея, насочете ума си в друга посока; обърнете погледа си към душата на този човек, залюбете го, кажете си: Ако аз бях на негово място, бих ли желал да ме ограбят така? Дойде ли ви мисъл да направите зло на някой, спрете се веднага и си помислете: Ако аз бях на негово място, бих ли желал той да постъпи така спрямо мене? Вие, жени и мъже, как решавате тия въпроси? Някой път вие се разгневявате на мъжете си и ви минават лоши мисли през ума: да се махнат тия мъже и да си намерите други, с които да живеете. Или пък мъжът казва: Да се махне тая жена, по-добре ще ми бъде да си намеря друга. Все жена, все от същата кал са направени. Затова не трябва ние, мъжете, да се заблуждаваме от външността на жените. Нека мъжът и жената в такива случаи, когато се разгневят, да си поставят въпроса така: Ако аз бих бил на мястото на моята жена, как бих желал мойт мъж да постъпи с мене, и обратно, и какъвто отговор получат, така да разрешат въпроса. Ако жената каже: Мъж ми е лош, не мога да го търпя, тя не е жена, тя не мисли правилно. Зная случаи, когато син и дъщеря искат да убият баща си, защото бил лош. Отде знаят, че е лош? Какво нещо е лошо? Този, който днес е лош, утре може да стане много добър. Днес жената мрази мъжа си, пък не се минава един-два дена, казва: Обичам го. Как така? Може ли някого, който не е добър, да го обичаш? – Не може. Значи има една привидност, трябва да мислим правилно.

Туй основание трябва да се приложи в живота. Това не е мъчно: дойде ли ви мисъл да извършите нещо лошо, кажете си: Аз съм един слуга или син на Господа, Който ме е изпратил от Небето на земята, и в тоя момент мойт Господар или Баща ме гледа – и веднага вашата мисъл ще се измени, защото ще си помислите, че Той няма да ви похвали. Какво ще каже бащата, когато види дъщеря си, че изтезава мъжа си? Има една поговорка, че на този свят има три вида жени и три вида мъже, но аз ще го повторя само за жените, защото каквито са те, такива са и мъжете. Един анекдот казва, че едновременният Ной имал само една дъщеря, за която се явили трима кандидати, които дотолкова я обичали, че никой не искал да я отстъпи на друг. Ной се намерил в чудо. За да задоволи и тримата, той преобърнал и магарето си, и котката си на красиви моми като своята дъщеря и оженил и трите за тримата кандидати. След една година отишъл да ги обиколи. Като попитал единия си зет: Харесва ли ти се дъщеря ми? – Хубава е, ама понякога драще. – Е – казал Ной, – природата и? е такава. Отишъл при втория зет: Харесва ли ти се дъщеря ми? – Хубава, ама по някой път рита. – Природата и? е такава. Отива при третия зет: Харесва ли ти се дъщерята? – А – казва, – тя е ангел. Ной си казал: Това е същинската дъщеря. Значи, за да бъдете същинската дъщеря, не трябва нито да ритате, нито да хапете. Това е то основното Христово учение – нито да хапеш, нито да риташ, а като човек да размишляваш и да изпълняваш своите длъжности на земята: дето влезеш, радост и веселие да внасяш; като видиш натъжен човек, да го утешиш, да осветлиш ума му. А за това знания ни трябва. Да изучавате вашите глави, ръце – това е наука. Като почнете да ги изучавате, ще си съставите правилно понятие за своето развитие; ще видите как са живели ред поколения преди вас и вие на каква степен на развитие сте, ще имате правилно схващане и ще знаете правилно да се ориентирате. Ръката никога не лъже. Чрез пипането можете да имате най-вярно понятие за човека: като се ръкувате с него, можете да му познаете и сърцето, и характера, и разположението. Казват, че някой човек е глупав. Глупав е, защото няма много възли на усещания, на впечатления по ръката, защото забелязано е, че по ръцете на глупавите, на лошите хора тия възли са малко. – Защо? – Защото на тях това им не трябва, онова им не трябва, а само ядене и пиене. Човекът иска култура, и в тази култура Христос е внесъл основанието: Аз съм пътят, истината и животът, любов към Бога и любов към ближния. Ако можете да приложите тия два закона – любов към Бога и любов към ближния, няма да има в света сила, която да може да ви се противи; няма да има мисъл, която да не ви се подчини и да не дойде да послужи за вашия идеал. Единият закон на Любовта стои отзад; ако го прилагаш, ще обичаш хората, но ако нямаш Божествения закон на мисълта, първият закон ще те въведе в много лоши работи. Само Божественият закон може да регулира и облагороди човешката любов, защото от голяма любов човек може да умори този, когото обича, да му изсмучи всички чувства, да му открадне сърцето – да го умори. Това не е любов, това е незнание, това е паразитство. Така правят октоподите, които като уловят жертвата си, от обич изсмучат и? кръвта със своите пипалца, и тя отслабне, укроти се. Някои мъже така укротяват жените си. Не е укротяване да вземеш силата и? и да кажеш: Жена ми сега е станала по-умна, поумняла. Това не е поумняване. Днес вие ще уморите една жена, утре друга жена ще умори вас. Христос казва: Аз дойдох да дам живот, а не да взема живота на другите. Можете ли вие да дадете

живот на мъжа си, т.е. да го накарате сам да мисли, а не вие да му казвате: Аз искам да те накарам да мислиш? Вие можете да направите вашия мъж да стане точно такъв, какъвто искате, но трябва да го турите не на наковалнята, а между тия две сили, между тия два закона, които ще го нагорещат, и той ще се измени. Красотата на човека зависи от това нагорещаване; колкото по-далеч сте от центъра на тия два закона, толкова по-грозен ще бъдете. Желязото е черно, но като го нагорещите, става червено – имаме червена раса – след туй ще пожълтее и най-после ще стане светло, и ще кажете: Желязото стана красиво. Да, красиво е, но премахнете ли топлината, пак ще стане грозно. Следователно можете да бъдете красив, умен, светъл дотолкова, доколкото тия два закона действат върху вас. Това не е само една хипотеза. Направете вашия заден и преден мозък да работят по-съразмерно, да имате една опорна точка, и веднага можете да придобиете това, което искате: и най-добри деца, и приятели, и всичко в света. Но трябва да почнете да работите вътре в себе си и като прилагате закона на Исуса Христа: любов към Бога и любов към ближния, да правите опити. Когато е за добро, думата не мога да се заличи от вас и да се замести с думата мога; когато дойдете да грешите, кажете не мога; щом е за добро, кажете мога. Дойде ли ви добра мисъл, кажете мога; дойде ли ви лоша мисъл, кажете не мога. Както жената изтъква своето платно, като мести совалката от едната ръка до другата и после от нея пак в първата, по същия начин нека изтъква тя и своите мисли, своите желання, своя характер, като се мести ту на отрицателния полюс, когато и? дойде лоша мисъл, ту на положителния полюс, когато и? дойде добра мисъл; и като изтъче така своя характер, Христос ще и? прати един майстор да и? скрои един костюм, в който всичко ще бъде на място, и тогава всеки ще я обича. Същото се отнася и до мъжете.

Това е новото основание, което Христос иска да тури – да знаем как да работим. Не се съмнявайте в Господа. Някои казват: Има ли Господ? Оставете тази глупава мисъл на една страна. Единственото най-силно доказателство за Бога, е: Аз съществувам, следователно и Бог съществува. По-силно доказателство от това няма. Аз мисля, следователно и Бог мисли: моята мисъл подразбира мисълта на Бога; моето действие подразумява действието на Бога. Всеки, който би мислил другояче, той няма логика, той не разбира основните правила на логиката. Аз любя, значи Господ люби. Бог е съвършено, велико същество, което движи и направлява всички хора. И когато някой човек почне да се съмнява в Бога, той вече се е усъмнил в себе си и в своя ближен. Не мислете, че ние ще го смутим с това. Нему е много приятно, когато види, че не Го слушаме. Когато дяволът съгрешил, Господ го турил на един огън да го гори, докато признал, че Той му е Господар. Така и за този, който философства много на земята, Господ казва: Я ми донесете този човек и го турете на огъня, и като почне да го нагорещява, ще ги пита: Какви сили действат върху тебе? – Мъча се. – Не, разсъждавай какви са причините, де ти е умът? – Ами това е ад. – Защо е ад, кои са причините на това нещо? Адът е едно място, дето Господ учи хората да разсъждават. Някои питат: Ами къде е адът? Ние всички сме в ада, земята е тринайстата сфера. Ще ни тури Господ на този огън и ако сме добри, ще излезем от този ад, без да ни изгори огънят, както са били хвърлени в огнена пещ и тримата отроци еврейски, които ходеха, пееха и славеха Господа посред пламъците. Да, ако аз ида в огъня, в ада, там ще пея. Някои треперят от ада. Ако аз ида там, ще пея същата песен, която вие пеете. Няма лошо място. То е нещо относително. Е ли Бог с тебе, няма мъчнотия, всякъде е добро. Не е ли, не разбираш ли законите Му, навсякъде е лошо. Значи първото основание, първата опорна точка сте вие; втората е Христос – съединете се, както се съединява мъжът с жената, както брат и сестра се съединяват, защото в съединението е силата, в съединението има работа, градеж, мисли, чувства, стремежи, цивилизация.

Това е мисълта, която ви оставям: Никой не може да положи друго основание. А основанието е, че този живот, който сега живеете, е най-добрият живот, който Господ ни даде на земята; по-добър от него Господ по никой начин не може да ни даде. Той е отличен, пълен с такива блага, че ние можем да направим чудеса; вие още не подозирате какво голямо богатство е вложено в него. Вие не подозирате какви сили носи за вас бъдещето, какво можете да бъдете, какво можете да постигнете. Малкото дете в утробата на майка си е микроскопично, но на деветия месец става самостоятелен организъм и майката го ражда, дава му условия да се повдига и расте; след други 20 години то става мъж и почва да мисли. По същия закон човекът сега е микроскопично същество спрямо Бога, но един ден, като се развие и роди наново, като се издигне по-високо, ще разбере по-великите работи. Но за да можем да се повдигнем, трябва да изменим формата на своята глава, на

своя ум, на своето сърце, на своя характер, да почувстваме великото съзвучие на живота в своя дух, и тогава ще минем в чина на ангелите, ще се приближим към Небето. Това е то новото основание на човека.

Беседа, държана на 10 май 1915 г.

Божественният Промисъл

Но и космите на главата ви всичките са изброени. И така, не бойте се: вие сте от много врабчета по-добри. (Ев. Лука 12:7)

Съвременните хора трябва с много аргументи, факти и логически заключения да убеждаваш, че има Божествен Промисъл, Който чрез известни закони направлява човешкия живот. Всички мисли, желания и действия се определят от известни закони. По някой път на туй, което се случва в живота, което е странно за нас, ние даваме криво тълкуване и вследствие на това сме си образували с течение на времето и в ред поколения една чудновата философия, че всичко в света било произволно, т.е. че нямало ред, порядък, че правото било на силния, на умния, на хитрия и т.н. Има ли нужда да доказвам, че това е голямо заблуждение?

Като наблюдаваме живота на Христа, виждаме, че Христос всякога е обръщал внимание върху малките неща. Той казва направо на учениците Си: Не бойте се: вашият живот е осигурен, и им привежда пример, че от петте врабчета нито едно не пада на земята без волята на Отца. Защо Христос не е взел едно врабче, а е взел числото 5? Тук има един закон, и всеки, който се намира в този закон на числото 5, той не пада без волята на Отца. С второто сравнение Христос ни казва: Вие сте осигурени, космите на главата ви всичките са изброени – и спира там. Може да си кажем: Каква важност има, че нашите косми са били изброени? Именно там е важното. За да бъдат преброени тия косми от Господа, да ги държи Той в Своята сметка, те трябва в себе си да имат някакво значение. А знаете ли колко са тия косми на главата? Мнозина са ги преброявали. Някои хора имат 250,000, други 320,000 косъма. И за всички тия косми се държи сметка от Господа, както един градинар държи сметка за своите плодни дървета – туря на всяко дръвче номер. Ние можем да изтръгнем един косъм от главата си и да го хвърлим, но този косъм извършва известна служба, много голяма длъжност на главата ни. Ако сега се впусна да ви разправам за значението на космите, аз ще се отвлека от въпроса, но ще дойда на сравнението с врабчетата, което подразумява, че нашият духовен живот е под закрилата на Божественния Промисъл; па и сравнението с космите на главата подразумява, от своя страна, че и физическият ни живот е тъй също под закрилата на същия Божествен Промисъл. Необходимо е да се създаде в нас вяра в този Промисъл, защото само когато вярваме в Него, ние можем да се развиваме правилно. Всяко съмнение, което прониква в умовете ни и в сърцата ни, че в света нямало Промисъл, ни отдалечава от правилното разбиране реда на нещата и ни кара да се стараем да си създадем друг ред и други правила, съобразно с нашите възгледи. Мъж и жена, като се оженят, мислят, че Господ им е турил власт; мъжът казва: Ти при майка си си живеела така, но сега в моята къща влизаш под нов закон. Аз съм малко сприхав, честлюбив, лесно се докачам – да се пазиш, защото ако ме обидиш, ще приложя този строг закон. Жената пък казва на мъжа си: Аз съм много чувствителна, деликатна, на работа не съм научена, да ме не караш на тежка работа: ако престъпиш този закон, работите веднага ще се изменят. Както виждате, всички хора си приготвят свои закони. Но какво става в края на краищата? Скарват се и двамата. Защо? Защото положението, което те са взели, е фалшиво в самите основи. Истинската добра женитба не е нещо, което е направено на земята. Три вида женитби има: едни, които се извършват на Небето, други – на земята, а трети – в ада; едни, извършени от Бога, други – от хората, а трети – от дявола. Когато встъпите в брак, установен от Бога, той ще донесе любов, мир и радост в дома ви; между мъжа и жената ще има съгласие винаги; лоша дума няма да се чуе; те ще прекарат блажен живот. Когато ви съединят хората, то ще бъде само да се усъвършенствате: ще има между вас търкане, за да се изгладите, защото два остри камъка брашно не мелят. Тази женитба не е Божие творение, а човешко; според вашия ум ще бъде и работата ви. Когато Господ прави една работа, като всемъдр, всичко добре нарежда; когато хората уреждат нещо, ще го наредят дотолкова, че все да има търкане, което е необходимо за самоусъвършенстването, за изглаждане на характера. Когато пък дяволът ви жени, тогава вкъщи сигурно ще има раздор, разврат – всичко лошо. Във всеки дом, дето има такъв

живот, женитбата е станала от дявола. Прочее, дайте на всяко нещо неговото точно определение и не смесвайте Божиите действия с човешките, нито пък с дяволските.

За да можем да мислим правилно и логически, ние трябва да разбираме източника на нещата. Ако има нещо разумно в днешните науки, то е това, дето те установяват, че в света съществуват известни закони, които регулират отношенията на нещата, на елементите, на телата; имаме установени закони на физиката, на химията, на човешката душа, които закони урегулирват отношенията на нещата, и никой не може да престъпи тия закони, без да понесе последствията в един или друг смисъл. И така, има три вида хора: едни, които схващат нещата по Божественому, други – по човешки и трети – по дяволски; първото положение е, когато схващаме нещата, както са отредени в началото от Господа; второто е, когато човек мисли, че Господ не се меси във всички неща и че ние трябва да се намесим, да поизгладим тия неща; когато Господ направи една работа, ние казваме: Господ не е могъл да я доправи; чакай да я корегираме; третото положение е, когато всеки сам иска да стане Господ. Преди хиляди години хората са схващали нещата по Божественому, но в упадъка си те са изгубили това схващане. Па и вие, когато сте в добро настроение, в душата си вярвате в Бога; вървят ли работите ви добре, казвате: Слава Богу, Господ се грижи за нас; но щом дойде нещастие, казвате: Господ ни забрави. На какво основание твърдите, че Господ ви е забравил, че Той е причината на вашите страдания? Господ казва: Понеже вие Ме забравяте, и Аз ще ви забравя. Ако вие се отдалечите от Него, и Той ще се отдалечи от вас. Някои мислят, че Бог, Който е неизменен, постоянен в Своята любов, когато почнат да се отдалечават от Него, Той ще трябва и тогава да тръгне подир тях, като майка подир своето дете, и да вика: Чакай, синко, не се отдалечавай от Мене. Не! Господ седи на Своето място и когато вие казвате: Господ се отдалечи от мене, аз разбирам, че вие сте се отдалечили от Него, а не Той от вас. Пътят на движението на някои хора около Господа е правилен, с незначителни изменения: малко се поотдалечили от Него, но пак се приближи, както е пътят на земята около слънцето; на други обаче пътят е като на някоя блуждаеща комета: някой път се приближи твърде много до слънцето, а после с векове не се приближава. Така и вие, като се отдалечите от Господа, казвате: Забрави ни Господ. Аз ви казвам: След 75 години, като се приближите към Него, подобно на Халеевата комета, Господ пак ще Си спомни за вас: зависи от орбитата, по която вие се движите около Господа – като наближи пътят ви до Него, Той пак ще Си спомни за вас. И сега всички вие се движите по известен път, но вие не можете да ме разберете еднакво – защо? – защото всички вие не се движите в една и съща орбита. И аз не ви осъждам: аз гледам на нещата много обективно, философски. Но ще възразите: Такъв е пътят ни. Въпрос е, дали пътят ви е такъв, или вие сте го направили такъв. Аз ви казвам, че не е такъв пътят ви. Между София и Варна има железен път, който постоянно се разваля и поглъща големи разноси; този път Господ ли го е направил? Ако Господ беше го построил, той щеше да бъде построен много умно; но хора са го направили, и затова са го направили толкова умно! Ако при постройката на един железен път вие постъпите съобразно със законите на Божествения Промисъл, никакви нещастия няма да стават. Все пак техниците имат по-добро схващане за нуждите на постройките, отколкото вярващите християни – за живота; те казват: Ние трябва да пресметнем математически много добре железницата какви завои и какъв наклон трябва да направи по пътя си, за да се регулира силата на движението, защото ако не се направи това, ще има катастрофа, а християните си думат: Господ е добър; Той промишлява за нас; какъвто наклон и да направим, все едно е. А като се катурне колата, казват: Не ни вървят работите. Не ще ви вървят, разбира се, защото глупаво постъпвате; влакът ви се катурва, защото не сте взели в съображение законите на Божествения Промисъл при установяване завоите на железните линии.

Ето защо вие духовните в някои случаи ще трябва да си събирате опитност от светските хора, ученици да им станете. Не е срамота да бъде човек ученик. А когато дойде до духовните работи, непознати на светските хора, там вече последните трябва да бъдат ваши ученици. Навсякъде не може да бъдете учители – някъде ще бъдете учители, някъде ученици.

Божественият Промисъл е строго определил всички неща и явления; нищо не е случайно; всички събития, от какъвто характер и да са те – физически, психически или обществени, – се ръководят и направляват от едно висше Същество, което бди за техния ход. Тъй както поставят машинист да бди върху машината на трена, защото животът на пътниците зависи от машиниста, така и нашата земя, която се движи в пространството, има свой машинист, който по някой път туря

в машината повече огън, по някой път по-малко. Пътят и на земята има известни кривини, завой, земята някой път се приближава до някоя по-голяма планета, която и? въздейства. Те са работи далечни, които в бъдеще ще изучите и разберете. Но сега за Божествения промисъл, Който е необходим за вас, ще ви приведа един пример – един разказ, който може да вземете за предисторическа легенда, защото събитията, които се разправят в него, са неимоверни, алегорични. Някои отнасят този разказ към времето на Соломона, но тия неща, които се споменават в разказа, се отнасят към много по-ранна епоха. Разправят, че някога имало един много учен и умен цар, който разбирал езика на всички животни; като събирал животните всяка година на събор, той ги учил, наставлявал ги, и в края на краищата заключавал своята реч с думите: Онова, което Господ е направил, никой не може да го развали. В един от съборите присъствали два големи орела, наречени рока; един от тях казал: Аз мога да разваля онова, що е Господ направил. Царят казал: Много добре, докажи това фактически, и разпуснал събора. В същата година се замъжила дъщерята на друг един цар, пак за царски син. Когато ги венчали и те се връщали от храма, радвайки се един на друг, спуснал се един от орлите, задигнал невестата, отнесъл я на един далечен остров и я свалил в гнездото си на едно голямо дърво. Младоженецът, останал сам без другарка, отчаял се и тръгнал да пътува. Качил се на един кораб; след няколко месеца плуване корабът се разбил и вълните изхвърлили отчаяния пътник на същия остров, на който била отнесена другарката му. Започнал той да се оплаква на Господа: Не стига ли ми, Боже, нещастieto, че изгубих жена си, ами сега да бъда изхвърлен на този пуст остров? По-добре да не бях се раждал! Жена му, която била в гнездото на същото дърво, под което младоженецът оплаквал съдбата си, чула, че плаче човек, слязла и като видяла, че е същият неин мъж, скрива го в гнездото. Като приближило времето за следващия събор на животните, дохождат двата орела, вдигат гнездото с невестата и го занасят на събора. Царят започнал отново своята беседа и в края пак заключил с думите: Което Бог е направил, никой не може да го развали; тогава орелът се обадил пак: Аз развалих едно дело на Господа. – Докажи, му рекъл царят. Орелът, като разправил историята на сватбата, царят поискал да види невестата. Орелът извикал на невестата да излезе от гнездото. Но когато излязла тя, с нея заедно излязъл и младоженикът. Орелът, като видял, че онова, което Господ направил, той не можел да развали, пръснал се от гняв. Под орела трябва да се разбира човешкия ум. Ние казваме по някой път, че можем да развалим онова, що Бог е направил, да изменим формата на нещата, но в края на краищата нещата остават тъй, както Бог ги е наредил, а ние, като горделивия орел, в яда си се пукаме.

Съвременните учители на всяка крачка казват: Опичайте си ума: с глупости светът не върви. Аз казвам: Благодарете на глупавите, защото Господ заради тях държи света. По-умни духове от дяволите в света няма. Влизали ли сте в тяхното царство, да видите как живеят? Говорите за човешка интелигентност, но ако слезете при тия паднали духове, ще намерите понятия и за физика, и за химия, и за душевни проявления – много знания да излъжат, да измамат, да направят всичко. Ала техните знания не може да внесат ред и порядък в нещата, защото не почиват върху ония елементи, които могат да циментират живота. Знанията трябва да се циментират чрез Божествената Любов. Следователно, когато някой говори за знания и за факти, питам: Имаш ли цимент да циментираш тия работи? Ако имаш този цимент, действително имаш Божествени знания; но ако имаш голи факти, без цимент, те не може да бъдат в услуга. Аз ви питам: Ако вие съберете 200,000 или милион овчи влакна и не знаете как да ги съедините, какво ще ви ползват те? Само когато ги изпредете и изтъчете по определен начин, може да си скроите дрехи и да се облечете. По същия закон, когато можем да циментираме вътре в себе си нашите мисли, нашите желания чрез този Божествен цимент, Божественият Промисъл, ние ще можем да скроим дреха, с която да облечем своята вътрешна голота. Прочее, необходим ни е този Промисъл, за да можем да живеем и да се развиваме. И затова Христос казва: Не бойте се, и пита защо петте врабчета не падат. Вие имате цифрата 5 и другаде: 5 чувства, 5 пръста; то е емблемата на човека на земята. Числото 5 представлява човека – умния, мъдрия човек – и казва, че този мъдър човек не пада дотогава, докогато не сгреша. Докато сте умни и изпълнявате волята Божия, вие няма да паднете; в деня обаче, в който сгрешите, Господ ще позволи едно от тия врабчета да падне на земята, а щом падне, ще почнат да падат и космите ви от главата, което ще рече: ще почне да се разрушава вашия живот.

И тъй, имайте винаги предвид, че Божият Промисъл бди върху вас дотогава, докогато вие вървите неуклонно по Неговите закони; отдалечите ли се от Него, вашият живот почва да се разпада. Обърнете се пак към слънцето на този Промисъл, за да почне растенето наново.

Беседа, държана на 24 май 1915 г.

Стари и нови мехове

И никой не налива ново вино в мехове ветхи... Но трябва да се налива новото вино в мехове нови, и се завардят и двете. (Ев. Лука 5:37–38)

Тази малка притча е класическа по израз и съдържание. Христос прави велико обобщение на идеите: казва, че никой не бива да налива ново вино във ветхи мехове, защото последните ще се разпукнат. Трябва ли да вземем казаното в пряк смисъл? – Не. То е вярно в преносен смисъл. Прави се аналогия на новото учение с ново вино и на старите хора със стари мехове. Старото вино, като прекипяло, може да стои в стар мях, но новото, понеже ферментира, ако се налее в стар мях, ще го пръсне. Тази притча съдържа една скрита мисъл, един велик закон: че за Божествените идеи, които се влагат в този свят, потребни са нови мехове, по-еластични, да издържат напора на ферментацията, т.е. хора, които имат ум и сърце възприемчиви за новата истина. Когато умът е ангажиран със стари идеи, мисли, чувства, новото не може да проникне в него; с други думи, в старите форми не може да се очаква да се прояви сила за подвиг. Младите хора в това отношение са щедри; от 90-годишните хора трябва да искаш 90 пъти, докато дадат едно петаче, защото те имат природен страх, чувстват се слаби и недъгави да разполагат със своите сили и средства, както младите. И затова Христос казва, че новото вино трябва да се налива в нови мехове.

Когато новото учение се влее в света, поражда реакция у старите – те мислят, че не е добро и че ще развали света. При все това, няма баща, който иска да му се роди син със стари идеи; всеки мечтае син му да бъде съвременен, да възприеме мислите и идеите на века.

Виното само по себе си представлява сила. За да се даде подтик на човешката еволюция, трябва сила; тази сила не е друго, а човешкият дух, взет в широк смисъл, сила разумна, която работи и гради съобразно с Божествените закони. В целите на Бога е всичко да расте и да се развива; Бог не обича старите мехове; Той ги туря в долните изби, както правят винарите; ще дойде време, когато ще се намерят хора да пият и от старото вино. Когато възприемете новото учение, вие се лъжете, ако мислите, че то няма да ферментира у вас, че ще останете същите човеци – това е невъзможно: то е същото, като ваятелят да работи с чук върху мрамор, без да отчупи някое парче. Много парчета ще отхвъркнат наляво и надясно, и старите хора трябва да стоят малко по-далечко, ако се боят да не ги удари някое парче по главата. Не е виновен ваятелят, а старите хора, ако не се отстранят. – Аз вая статуя за бъдещото поколение – казва той – и всеки трябва да се пази. Може художникът да работи с четка, може да работи с лък, може да работи с чук – зависи от начина, по който той работи; то не е важно, важното е, дали работи съгласно с Божествения ред на нещата. Когато при работата почне търканица, не трябва да викаме: Нас ни гръмна главата: вечно спокойствие съществува на гробищата; който иска да върви напред, който се стреми към Бога, който иска да расте в Божествения живот, трябва му работа и борба. В този стремеж седи доброто на индивида, доброто на обществото, доброто на цялото човечество. Онези, които искат да почиват, да останат със старите разбирания на живота, не схващат активния живот на новите идеи, изразени чрез притчата за новото вино. Знаете ли колко време е трябвало на лозовата пръчка да събере туй вино? И още знаете ли неговата сила? Най-първо то е сладко, после почва да реже и най-после става силно дотолкова, че ако препиете от него, изгубвате нормалното си състояние.

Та който иска да възприеме новото учение, трябва да се освободи от старите мехове. Ако нямате нови мехове, стойте надалеч; ще дойдат други, нови хора, и в тях ще се налее новото учение. И във вас може да се налее, но първо трябва да продадете старите мехове – да се освободите от всички желаниа и пороци, които ви спъват във възприемането на новото учение. В Индия има прочути змиеловци, които опитомяват и изпращат много екземпляри змии в Европа. За това си служат с каци, дето събират змиите от най-малки до най-големи, безопасни до много опасни, и там ги опитомяват. Една вечер, обаче, по непредпазливост, като затваряли кацата, не могли да я затулят хубаво; през нощта всички змии се измъкнали из кацата и се увидели около ловеца им; сутринта той

се събужда и като вижда какво е станало, не се мръдва, защото едно помръдване ще му коства животът; имал присъствието на духа да кротува. По едно време идва слугата и се чуди защо господарят му още не излиза навън; отваря вратата и вижда, че всички видове змии се увили около него; слугата обаче бил много съобразителен: веднага отива, взема един голям котел със сварено мляко и го поставя в стаята; змиите, щом подушили млякото, отвили се сами от господаря му и отишли към млякото; индиецът станал и внимателно пак ги затворил в кацата, като си казвал: Тази каца трябва хубаво да я затварям. И вие някой път ще се намерите в положението на този змиеловец, и тогава ще ви трябва присъствие на духа и мляко, а това мляко е разумният живот.

Христос казва: Не бива да туряте ново вино в стар мех, защото ще ви разстрои. Ако някой религиозен се разстрои, той е стар мех, който не е могъл да издържи новото вино – новото учение. Не може да се примирят две идеи, които се сблъскват. Мойсеевият закон казва: Зъб за зъб, и око за око, но според Христовото учение законът е тъкмо обратен – да любим враговете си; ако ни ударят от едната страна, да обърнем и другата. Това ново учение как ще примирите със старото, ако и него задържите? Мойсеевият закон е за стар мях, Христовото учение иска нов мях. Според Мойсеевия закон, понеже старите хора не са способни да се борят с новото, искат да хванат противника и да му извадят очите, да не може да ги вижда и намери, а Христовото учение казва: Вашите противници може да направите ваши приятели, можете да ги обезоръжите и дори да ги накарате да ви служат.

Сега, нека дойдем до вътрешния психологически смисъл на Христовите думи. Никога не трябва да мислим в живота, че сме разбрали напълно истината и че вече няма какво да учим: ще бъдем такива стари мехове, които са спрели своето развитие на земята. Учени сме. – Ама в какво седи вашата ученост? – Чели сме много писатели. – Що от това? Трябва да вникнем в онази философия, която може да изправи живота ни и да ни даде онова щастие, което търсим. И друг път съм обяснявал думата ШТАСТИЕ: тази дума от кои букви се състои? Буквата Ш – три резки, обърнати нагоре, представят човешката ръка, която работи. Т-то показва директива или сила, с която се тика работата. След тия две букви идва А, то е човешкият нос – трябва не само работа, но и ум, да знае как да работи. Като вземете буквата С, тя представя човешкото сърце, а като я обърнете нагоре, ще стане лодка – това, което се припечелва, ще се складира. При буквата И има едно слизание и възкачване – отгоре надолу и обратно; тия два ъгъла, като ги турите един до друг, образуват диаметрите на кръга – колелото, което движи колата напред. Е-то показва центъра, за който трябва да се държите. И, следователно, на вас трябва: ръка, сила, ум, сърце и цел нагоре.

Ще приведа един анекдот из българския живот. У нас вярват, че треската, когато идва, е жива. Един овчар се спрял на един мост и слушал какво си говорят две трески. Едната от тях казала, че ще иде да хване оня овчар там в планината. Втората запитала как ще го хване, а другата и? отговорила: Ще вляза в първата лъжица на млякото, което той ще глътне през пролетта. Овчарят, като чул, че става дума за него, намислил да вземе предпазителни мерки. През тоя ден му умряла една овца; той я одира и направя от кожата и? мях. Като дошло определеното време да го хване треската, той я турил вътре в мяха и го завързал. Тогава треската надула мяха и всеки ден по обед все го тресяла. На есента овчарят отвързал меха и пуснал треската да си иде. Пак се събрали двете сестри под моста и едната запитала другата: Имах нещастieto да вляза в празния овчи мях! И вие, ако искате да си служите със старите мехове, ще приличате на тази треска и като ви пуснат, ще кажете: Научихме се как да тресем меховете. Такива хора аз виждам постоянно и като ги пуснат в живота, казват: Научихме се как да тресем меховете. Такива са съвременните догматици, които само мехове тресат. Тясно ни е, казват. Не, широко им е, но храна няма до тях. В народното вярване, за което току-що ви говорих, има цяла философия – трябва да се вразуми кадията, защото неправилно решава съдбата, да дойде нова съдба на света. Трябва да се вложи в нашите деца новото вино, защото то е сила. Майките, които искат да имат добри деца, трябва да са проникнати от нови идеи. Ако сте със стари, не ви препоръчвам раждане. Какво ще родите? Негодници за живота, каквито има с хиляди. Свещеното Писание казва: Плодете се и множете се; не казва да раждате недоносчета, а хора по образ и подобие на Бога. То е новото учение, което Христос проповядва и което, ако се разбере, ще поправи света. И лозата, и соковете са в нас; когато един ден нашето лозе даде грозде, соковете на гроздето ще почнат да ферментират. То е неумолим закон в света и онзи, който мисли да живее, без да ферментира, не разбира живота. Христос на друго място казва: Който иска да Ме последва, да вземе кръста си; новото вино – то е кръстът. Кръстът е сила за оня, който

разбира. В света има разни кръстове, и хората се оплакват от тях; но Павел ето що казва за кръста: Аз ще се похваля с кръста Христов. Оплаквате се от вашите страдания и казвате, че са необикновени, непоносими; но вие приличате на онзи, който се оплаквал от тежината на своя кръст, и ето какво станало с него. Господ рекъл: Вземете му го, и го въвел в една голяма зала и му рекъл: В тази зала има големи и малки, златни, сребърни, железни и каменни кръстове, избери си един; човекът, като избирал, намерил един малък кръст и рекъл: Туй кръстче искам – Ами че това е кръстът, който ти носеше досега; този кръст бях ти дал; рекъл Господ. Често ние преувеличаваме нашите страдания и искаме да изменим своята съдба; не можем да я изменим, да изхвърлим товара, който трябва да носим. Вие казвате: Като си поуредя работите, аз и жена ми, па и децата ми, ще тръгнем в новия път, и тогава новото вино ще ферментира. Ако мислите да уредите житейските си работи и тогава да последвате Господа, вие се лъжете. Възпитанието е процес, който трябва да върви едновременно за всички – бащата, майката и децата: когато бащата и майката се възпитат, ще се възпитат и децата.

Ще приведа друг пример. Разправят за американския проповедник Муди, че когато проповядвал, едно дете, което го слушало, попитало баща си: Татко, защо не пееш? – Аз съм утвърден във вярата, вие трябва да пеете. Тия работи са за вас, ние старите сме слушали, слушали, отговорил той. И детето си казва: Много добре, че имам баща утвърден. Един ден бащата впряга малък кабриолет с кон и тръгва на път, но по едно време към върха конят спира, тогава детето казва: Татко, конят се утвърди. Щом спрем, ние сме се утвърдили, ние сме стар мях, в който новото вино не може да ферментира. А се готвим за Небето, мислим да влезем в рая да заживеем ангелски живот, да разберем Божиите истини! Как ще ги разберем, когато живеем в тези изби? Затова Христос се обръща и казва: Трябват нови мехове. Старите човеци са стари мехове, а младите човеци са нови мехове; старите човеци нищо не ги смуцава; но младите казват на старите: Чакайте и във вас да налеем от новото вино. На старите не трябва да се дава ново вино: старите са привършили своята еволюция. Новото вино трябва да мине в артериите и вените на новите човеци. В нас има борба, има оплаквания, защото старото с новото вино се борят. Христос иска да каже: Не влагайте новото вино в себе си, ако не сте готови, затова казва: Очистете се по-напред: Всяко учение и всяка философия може да ни ползва, когато сме чисти. Пластичност в прогреса, подем духовен – това разбира новото учение. Ако можем да погледнем, от окултно гледище, в съзнанието на стария човек, ще видим свещ, която мъждалее; ако погледнем новия човек, ще видим, че неговата свещ свети ярко. Можем да уподобим стария човек на земя, която се осветлява от месечината, а младия – на земя, която се осветлява от слънцето. За душевното развитие е необходимо ново вино. Да се попитаме, дали го имаме? Онзи, който е пил старо вино и не е вкусвал сладко, казва: Старото е похубаво; но виното, щом ферментира и се уталожил, стане старо, по-нататък не може да ферментира; то може само да упоява хората, да ги поразвесели малко, но да ги накара да работят, да прогресират – никога. Ако сме нещастни, то е защото нашият живот ферментира, виното се превръща в кисело или резняк, не е вече сладко. Наблюдавал съм българите, когато излизат от черква и отиват в кръчмата да пият, първо се съберат двама по двама: Дайте една половница от старото вино – наздраве!, пият по 1–2 чашки; после се съберат трима–четирима, продължават да пият и разговорът става по-оживен, цялата кръчма почне да говори; по едно време се вдига шум и като видиш, започнали някого да бият. Защо го бият? Не си е съградил на нивата плет – в кръчмата трябва да го набият, за да си съгради плет! Това не е само в кръчмата: посетете борсите, дето стават търговски операции, ще кажете, че всички хора там са луди. Даже една жена, която посетила борсата, казала на мъжа си: Защо ме доведе в тази лудница, аз искам да ме заведеш при благородни хора – в борсата. Щом почнат да се карат и делят вкъщи, виното е почнало да ферментира – като не могат да създадат ново нещо, искат да обсебят чуждото; също както майка, която не може да ражда, взема чуждо дете. Прочее, за новото вино, което ще ни даде нов живот, което ще ни научи как да живеем и работим, как да създаваме силни отношения между нас, нужни са нови мехове. Това е Христовото учение. Казват, че то не било приложимо. Приложимо е. Я спрете се на ден по 5 минути и мислете върху него. Вземете тази притча, прочетете я и спирайте се на ден по 5 минути да помислите върху новото вино, ще видите какви резултати ще има. Спрете се 5 минути и мислете за Бога, за добрите хора на земята, които безспирно работят; за добрите майки, които отглеждат с търпение своите деца; за добрите бащи, които се грижат за семействата си – ще видите какъв процес ще произведе

това ново вино. Жената казва: Омъжих се, но мъж ми не струва. Е, кой ви накара да вземете стар мях? Знаете ли, че с това приличате на онзи, който в турско време откраднал магарето и казал на съдията: Аз бях на крушата и паднах на магарето, и то ме отнесе? Кажете си: Мене ми трябва ново вино, и в идеите, и в сърцето, и в света. Станал 60–80-годишен, ще се жени и деца ще има! Разбирам, има изключения, както Авраам роди на стари години; ама той беше с нови идеи, не беше остарял: сегашните на 40 години остаряват – Да са живи децата ни, свърши се с нас! Ти си тогава стар мях, трябва да те турнат в избата; ти си ленивец, който не иска да разбере волята Божия. Трябва да кажеш: Господи, разбрах Те, сега искам да работя за Тебе, както работи един юноша. Долу вашата старост, турете вашите стари мехове настрана, махнете ги надалеч! Хора със стари мехове и старо вино не са за Царството Божие. Не искам те да излеят старото си вино, но искам новото да турят в нови мехове. Когато схванат тази Божествена мисъл, тя ще ги подигне със своята сила. Чудят се как да възпитат хората. Методът е много лесен. Когато лодка в морето се пробие, поставят в дупката запушалка; ако не турят запушалка, лодката потъва. Вижте вашата лодка, дали не е прибита, запушете я, тогава ще бъдете в безопасност. Някой ден сте недоволни – имате дупка в лодката, пукнат ви е мехът; нищо добро не ви очаква, ако не запушите дупката. Има моменти, когато човек трябва да бъде строго послушен, както онова дете на един машинист, чиято къща била до железницата: детето си играло и когато експресът наближил, извикали му отдалече: Лягай!, детето послушало, легнало и така се спасило. Някой път ви казват: Лягай! – Ама защо? – Лягай, не питай защо – когато мине експресът, ще видиш защо. Има моменти опасни, когато трябва да коленичим, и като мине опасността, да благодарим на Бога.

Ама някой казва: Не искам да се приспособя към условията, не искам да бъда еластичен. Ще се приспособиш. Дъждът няма да се съобразява дали си облечен или не; слънцето също – дали можеш да понесеш неговата светлина, а трябва ти да се приспособиш към всички промени, да си готов да ги понесеш. Дъждът и слънцето много добре си вършат работата. Нека слънцето грее, нека се вълнува морето, нека се пукнат старите мехове – това да не ви смущава, защото Господ е решил да пръсне старите мехове и да налее новото вино в нови мехове. Ако хората със стари идеи и мисли искат да живеят при новите условия, горко се лъжат. Такава е съдбата, такъв е Божественият закон. Господ иска да се подмладите, да се преродите, ще се образува форма нова, в която ще вложите вашия живот, форма реална, не мечта. Ако бихте разбирали закона, под който сега живеете, можехте да се подмладите. Как може да бъде това? Когато научите закона, ще се обновите вътрешно в душата си. Когато говорим за възкресение, разбирам ония форми, с които Господ работи в нас. Трябва да приготвим новите мехове; тогава ще каже Господ: Донесете ги, за да турим в тях ново вино. Питат някои: Какво прави Господ сега със света? Нови мехове приготвя, ново вино твори. И затуй казва Христос: Отец Мой работи, и Аз работя за вас. И ние трябва да бъдем готови не да развалим тия мехове, защото много лесно нещо е да се развали умът и сърцето на човека, но много мъчно е да се поправи. Нека види Господ, че сте заработили. Вие се питате защо този живот е такъв. В очите на мнозина виждам, че са упоени от старо вино, махмурлии са, препили са. Трябва да изтрезнеят, трябва радост да пълни сърцата ви, защото този свят е създаден за вас, с всички условия за развитието ви. Ама война, нещастия. – Ничего!, както казват русите. – Ама се губи свят. – Ничего!, нищо не се губи. Ще се разрушат, може би, хиляди къщи, стари мехове, но ще се създадат нови. Сега Господ влива новото вино в нови мехове. Само опиянените се бият; мъже и жени, ако се бият, опиянени са. Дето има ново вино, има музика, пеене, спогаждане. Това е Христовото учение. Четете Евангелието и вложете в себе си това учение, мислете по 5 минути на ден за вечния живот, за Бога, за добрите хора, за добрите майки и бащи, за добрите приятели; мислете за нещо благородно, и то ще ви подигне. Тогава ще разберете по-дълбоките работи. О, какви работи има да учите! Но предварително трябва да се приготвите за туй разбиране. Какъв ще бъде бъдният живот? – Отличен – туй, което не сте видели, чували и сънували. Как ще види човек хубостите на света, когато спи? Вашите спящи души трябва да се пробудят; трябва да турите котела с млякото; за да приберете злините. Бъдете носители на новото вино, на новото учение; проповядвайте радост, веселие в света, и когато страдате, кажете, че страдате, защото не сте изпълнили Божия закон.

Често казваме, че условията създават живота. Но и човек създава условията. Разправял съм ви вече за един английски лорд, който тръгнал със своята дъщеря и своя слуга на пътешествие, и за станалото с тях корабкрушение. Та в света можете да бъдете и господар, и слуга. Имате знание как

да приложите Божествените закони – вие сте господар; не знаете как да ги приложите – вие сте слуга. Който иска да господарува, трябва да се проникне от новото учение: то носи разгадката на живота. Този лорд, ако не беше попаднал на пустия остров, не щеше да знае как да култивира живота; там той е научил това изкуство. В живота може да изпаднем в нещастие, някой да ни стане господар; нека се научим да слугуваме, и Господ ще ни изведе из пустия остров. Благодарете на Провидението, че сте попаднали на острова да се научите как да обработвате житото, т.е. живота. Досега не сте научили как да култивирате ума и сърцето си и вследствие на това има глад и недоволство във вас. Ядете по 4–5 пъти, затлъстявате и пъшкате, такова затлъстяване има и в ума ви. А тази тлъстина трябва да се преобърне на енергия. Забелязали сте, че хора, които работят усилено умствено, които се подвизават духовно, никога не затлъстяват. Наберете ли мас, турете я в автомобила на духовния живот и вървете към реализиране на благородни ваши мечти. Там е вашето благо.

Беседа, държана на 12 юли 1915 г.

Свобода на Духа

Дето е Духът Господен, там е свобода. (II Коринтяни 3:17)

И тъй, условие за свободата е Духът. Под думата свобода разбираме един свободен живот, разбираме вътрешния смисъл на нещата, техните отношения – отношенията на мислите, желанията и волевите побуждения, които се проявяват в света. Дето има жива душа, там има и движение, което пък е резултат на волята. Но това движение може да върви в определена посока, а може да върви и в разни посоки. В Новия Завет се говори: Дето е Духът Господен, там е свобода, и на друго място: Син Божи ще ви освободи. Синът и Духът са едно и също нещо; Синът е проявление на Бащата и Майката; интелигентността на Сина е израз на интелигентността на Бащата и Майката, както слънчевата светлина е израз на вътрешното състояние на слънцето: по нея познаваме слънцето. Как можем да познаем човека? По светлината на неговите мисли, желания и действия.

Говоря за свобода на Духа, понеже у религиозните хора има една опасност: някой, като стане религиозен, става дважд по-лош, отколкото светските хора. Някой път мене не ме радва, дето хората са религиозни. По думата религиозен разбирам човек, свързан за нещо, както са свързани с въже крава, кон и други животни. Свързан за къщата – и то е религия; свързан за някоя политическа партия или за някое философско учение – и то е религия; да, религиозно учение, но какво? Кое то свързва свободата на човека или обществото. Ако си свързан с едно учение, което те понижава, което ти отнема свободата, то е отживяла религия, стар мях, а всички, които търсят тази свобода – смисъла на живота, както наричат съвременните философи туй висше съзнание, или гражданство, както го наричат политическите хора, можете да го наречете още както искате, – имат тази разумност в себе си. По какво ще познаят, че имате Духа? Ако сте хора разумни и ако със своите мисли, желания и действия се отличавате със силата на своята свобода и навсякъде, където влезете, носите тази благодат.

Под думата свобода в съвременния живот се разбира светлина. Когато пътувате вечерно време, не сте свободни, както когато пътувате денем, по простата причина, че пътят ви не е ясен. Тъй и всички религиозни хора, като се заблуждават, имат нещо смътно в своите понятия. Вие не знаете какъв е Бог и Господ, а тукашните царе и управители вие познавате; както те наказват, така и Господ наказва. От туй схващане се раждат тия резултати, които виждаме в света. А от това вътрешно робство трябва да се освободим. Как ще се освободим? Трябва да стане коренно променение в устройството на нашия мозък. Вие още не сте изучили това устройство. Всяка сутрин се молите и търсите Господа, викате и казвате, че понякога Той не ви слуша. Господ слуша само ония хора, ушите на които са отворени; глухите той не слуша и на тях не говори. Трябва да имате ухо много деликатно, схватливо, от малко нещо да разберете какво ви говори Господ. Той обича да гледа и слуша хора, които се трудят, които не се занимават с празни работи, защото Той не се занимава с глупави неща.

Проследете съвременните религии и ще забележите на каква степен на развитие те се намират; във всяка религия има известни заблуждения. Ще ви кажа кои са. Като искаме да разберем една религия, ние често излизаме от едно общество и влизаме в друго. Един момък поискал да

потропа на хорото и взел назаем чужди ботуши; онзи обаче, който му ги заел, му казал сред хорото: Слушай, по-малко тропай, не ти ги дадох да тропаш силно. Друг се приближил и му рекъл: Защото те засрами този, аз ще ти дам моите ботуши. И като почнал да играе, взел да му вика: Тропай приятелю, и да ги скъсаш, други ще ти дам. Дали ще каже тропай или не тропай, то е все едно – оня човек не е вече свободен. Дали малко си тропал или много, то е безразлично: щом те засрамят, отнета ти е свободата. Прочее, нашият ум трябва да бъде осветлен върху истинската свобода.

Христос е дал едно определение на свободата: Това, което не искаш да ти правят другите, не го прави и ти на тях. Това правило трябва да бъде вътрешен наш закон. Трябва да говорим и вършим онова, което дава свобода на другите. Преди няколко дена дойде при мене една госпожа и ми каза: Чудя се на съвременните хора: застанат да се молят, молитвите им са отлични, но щом престанат молитвите, почват да се одумват: тази видяла нещо, другата не видяла добре, на едната това, което видяла, не било от Бога, а от дявола, Ти лъжеш, Не, ти лъжеш; виждаме, че никоя няма и не дава на другите свобода. Аз искам да имам свобода, да служим на Господа, не, разбира се, на техния Господ. Казах на тази госпожа, когато се намери пак между тях, да им каже това, което на мене каза. Щом нямате толерантност към хората, не им давате свобода, вие не разбирате учението на Христа, вие имате карикатурна представа за него. Изхвърлете тия карикатури от вас, не си представяйте по тоя начин Бога.

Сега, какво нещо е религия? Едновременно наука за формите и наука за Божествената Любов. Ако изучите едната външна форма, а не и вътрешното и? съдържание, ще се заблудите и ще я промените тъй, както оная дама, която всякой ден мени костюма си. Като живее 50–60 години, може да направи 10–20 костюма от разни цветове, да тури разни хубави панделки и копчета, но тия дрехи не са дамата, формата още не е религия. Тия форми са, наистина, необходими за религията, както костюмите за тялото, но те не съставляват тялото на дамата. Някой близък умре, почват хората да казват: Трябва да се почерня, не бива да нося бяла дреха. Носете такива дрехи, каквито искате, и черни, и бели, червени, зелени, сини, пъстри – всевъзможни, то не е грях. Само че когато отидете при някой умрял, няма да носите бели дрехи, както когато улицата е кална, няма да обуете бели обуца, а такива, каквито изисква сезонът. Светските хора са много умни, те стоят в моите очи 10 пъти по-горе от много религиозни хора. Чрез светските хора Господ е решил да оправи света. Политикани и социалисти – те ще оправят света, защото те искат свобода. Ама ще каже някой: Как тъй, те разрушават. Когато градите нова къща, не разрушавате ли старата? Ако не изхвърлите един застарял ваш възглед, няма да поникне във вашия ум нова мисъл. Някои искат да дадат наука на хората, как да мислят само Седем ката нагоре, седем ката надолу – наука на молчат, не разсъждават – което е написано въвн от това, то е от лукаваго. Други казват, че тяхното е от Бога, а онова от лукаваго. Това значи да бъдеш крепък задним умом. За дадено учение трябва да съдим по неговите резултати: може ли да се приложи в обществения живот и да даде добри резултати, то е добро; не може ли, то не е добро. Трябва да приложим свободата на Духа; задайте си този въпрос: свободни ли сте, имате ли този Дух в себе си? Когато Духът дойде, Той ще произведе светлина и в ума ви, и в сърцето ви. Това е признакът. Щом почнете да ограничавате духа на човека, как той трябва да мисли, чувства и действа, веднага ще ви остави, както когато учителят дойде в клас и иска да предаде урока: ако учениците шумят, той си излиза. Тогава ще дойдат, разбира се, техните бащи и настойници и ще ги набият, защото не слушат учителя. И тъй, Мойсей бе настойник на евреите, дойде да ги набие и да ги пита: Слушате ли вашия учител? И сега, когато казвате: Защо ни сполетя това наказание, аз ви отговарям: Защото не сте слушали Духа, трябваше да го слушате.

Да обясним думата свобода. Ако намерите вързан човек за ръцете и краката и седнете да го утешавате: Добър е Господ, ще те развърже, когато вие можете да го развържете сами, питам: Проповядвате ли учение на свободата? – Не! Извадете ножчето си, разрежете връвта и го отървете. А вие какво правите? Завързвате го още по-силно, да не избяга. Трябва да се развързват хората. И когато Христос казва: Идете и проповядвайте, Той подразбира именно това развързване. И тази свобода трябва да бъде чисто вътрешна. Всички нервирания и недоразумения между хората се дължат на липсата на свобода. Ако е работа за нервирание, колко повече трябва да се нервират Господ, Който е създал този свят и вижда какво върши светът. Ако Господ се гневи, то е добре, но ако аз се гневя, каква полза? – Никаква. Но и Господ гневи ли се? Господ не се гневи. В Стария Завет се казва, наистина, гняв Божи, но това трябва да се разбира въвн вътрешен смисъл. Че не се

гневи Господ, се вижда от фразата на Христа: Защо Ме наричате учителю благи, благ е само един Бог. Който е благ, не може да се гневи. Пророци хора са писали, че Господ се гневи; аз оспорвам това; я да ми каже някой, де е казал Господ сам, че се гневи. На едно място Йеремиа казва: Господи, излъгал Си ме, излъгах се; как ще съгласите това противоречие? – Това е заблуждение. Не трябва да вкарваме в ума си такива заблуждения за Господа. Може да признаем, че те са наши схващания. А правото е да кажем: Дето е Духът Господен, там е свобода – това, което наистина е казал Бог. Любовта не може да се пробуди без свободата; докато човек е сляп, не може да го обичат. Никой не обича оногова, който мъчи. Това, което носи разрушение, не може да носи свобода. Молим се на Господа и в молитвата някой от нас сгреша, другият го бутне – това не е свобода, това е актьорство. Долу тия маски! Да се мушкате, когато стоите пред Господа, това не е молитва. Човек, когато се моли, трябва да забрави околната среда, да се уедини, да влезе в своята тайна стаичка, в своята душа, нищо външно не трябва да го смущава. Всички вие, които ме слушате тука, не сте свободни: аз виждам как сте вързани за един кол, други за два, три, десет кола. И мога да ви го докажа 10 пъти и сега дори, не само теоретически, но и практически.

Понеже се готвите за един свят на свобода – Царството на Христа и Царството Божие е царство на свободата, – с тия стари форми, с остарели мехове не можете да влезете в него, едва ще можете да припарите до неговата врата. Не ви съдя, че сте заблудени, но ви показвам пътя, понеже търсите свободата. Причината на вашето робство не е жената, нито пък мъжът – причината знаем – робството дойде, като ядоха и двамата от оная покварена ябълка.

Ако искаме да разберем Христа, нашият дух трябва да бъде свободен. В еврейския език има две думи: едната руха, която показва висшето проявление на Бога, а другата нефеш, която показва низшето състояние на душата. Вземете едно дете, което още не е развито; то почва да плаче и да си криви лицето и със своя плач налага волята си на майка си; най-после майката му даде цицка и то и? казва: Ето така трябва да ме слушаш, и майката постоянно изпълнява волята на детето. Това дете защо ти е пратено: ти ли да се подчиняваш, или то? Ако си дух свободен, трябва да научиш отношенията на нещата.

Как можем да добием тази вътрешна свобода? Често и в молитвите, и в събранията има добра и лоша страна. Когато двама се събират, трябва да са на един и същ уровень, за да става обмяна на магнетически сили; инак се раждат спорове, понеже във всички хора духът на свободата преобладава и те нямат еднакво въззрение; затова и в християнството е даден процесът на очистиането преди да се отиде при Господа. Първото нещо е – да се утаите в себе си. Как става това утаяване? Преди да се молиш купно с хората, моли се сам, защото когато влезеш между хората, трябва да бъдеш донейде готов. Най-напред трябва да се молиш сам, после с двама, трима и т.н. И всички трябва да съзерцавате. Духът ще дойде само да ви даде известни уроци. И когато Божественият Дух дойде и влезе в две души, веднага ще установи за тях мир и разбиране. Когато един говори, друг внимателно ще слуша и ще намира удоволствие в говора на събеседника си. А когато не намира това удоволствие, той си казва: Твоите глупости ще слушам, ти ще ме учиш! Там не е вече Духът, там е дяволът. Събирането и моленето – и то не става по заповед, а по разположение на духа: ако духът иска, ще се моли, ако не, ще мълчи. И първото нещо е – да даваме тази свобода и да имаме търпение да слушаме, когато някой говори, като че Господ говори. Ако влезете в някое религиозно общество и станете по-нервни, нищо не сте спечелили, напротив, сте изгубили. Много лекари и хора знаят как човек е устроен; знаят физиологията отлично; знаят кои храни са полезни и кои вредителни за хората, а карат живота постарому. Казват, че пушенето на тютюна е лошо, пък самите те пушат; че пиенето на винце вреди, а сами пият; че яденето на месо вреди, пък сами ядат. Имат знание, но когато дойде да го прилагат, да градят, не вършат това, което говорят и проповядват. Де е, тогава, свободата на духа им? А Христос иска тази свобода. Някои искат свободата само за себе си, а другите да им се подчиняват. Може други от страх да се подчинят, но там няма Любов. Ще приведа за това един анекдот. Един български абаджия някога бил повикан от една фамилия да скрои и ушие на младоженеца потури и салтамарка; надигнал своите ножици и напръстник, взел със себе си слугата си и отишъл. Било към обяд. Опекли му една кокошка, но майсторът, за да изяде цялата, казал, че слугата му не ял кокошка, а ял боб. Слугата, пред когото господарят казал това, рекъл, че ще си отмъсти. И подир обяд казал на домакините насаме: Моят господар по някой път е смахнат: ако вземе да се обръща насам-нататък, да знаете, че

е полудял. Преди да почне господарят му работа, той скрива напръстника му. По едно време господарят му взел да се върти, да търси напръстника си; домакините, като видели това, нахвърлили се отгоре му и го вързали. На отиване слугата се обърнал към господаря си: Твоят слуга кокошка не яде, боб яде, а? Не казвайте, че вашият слуга кокошка не яде, защото един ден, когато почнете да търсите напръстника си, ще ви направи да ви вържат.

Първото нещо в нашите отношения към другите е взаимно почитание. Забелязъл съм в моите наблюдения, че някои искат да се учат и идват първоначално със страхопочитание, а подир почнат да говорят: Ние знаем повече от него, и се разпуснат. Като ония млади булки, които първо стоят хрисимо и се срамуват; мине ли обаче един месец, отварят ей такава уста и развалят къщата. В черква, докато са булки, стоят мирно, но венчаят ли се, като че добиват граждански права и си показват истинските образи. Те втори път пак ще се омъжат, но онзи, който веднъж се е оженил за тях, втори път няма да се ожени. Не трябва да огорчаваме Бога с нарушение на Неговия Дух за свободата и когато някой ни предизвиква. Виждам какви мисли по отражение стават в мене и във вас – цял тефтер кривизни са се образували, както резките на телеграмите. Колко ваши телеграми има написани – цял сноп. Там е показано колко сте свободни. Един ден тия телеграми ще се представят на Господа, когато отидете на онзи свят. Всичко в света е явно, нищо не може да се скрие пред Окоето на Господа. И това не ви говоря, за да ви плаша, не! Бог в Своето битие е Дух, Който иска всякога да поучава и поправя, а не да наказва и отмъщава. Туй, което забелязваме в света като страдание и наказание, то е само по отношение на формата. И ако в това отношение често ни наказва Бог, то е, за да ни освободи от робството. Ако речете да освободите една овца от устата на вълка, няма ли тя да пострада, докато я извадите?

Свобода, вътрешен мир ще принесат спокойствие и радост и ще подигнат нависоко нашия Дух.

Сега пак върху религията. Тази религия, с която искаме да служим на Бога, в какво седи? Христос казва на едно място: Огладнях, и не ми дадохте да ям; ожаднях, и не ме напоихте; странен бях, и не ме прибрахте; гол бях, и не ме облякохте; болен и в тъмница бях, и не ме посетихте. (Матей 25:42–43.) Ето затова ще съди Господ света. Вие може да се молите 10 пъти на ден, като старите фарисеи по улиците; вие може да заприличате на оная майка, която е била почнала да се моли, че и? прегорява яденето. Знаете ли какво нещо е психическо пиянство? То не е религия. Мома, която често обича да се среща с някой момък, не че печели нещо, а усеща някаква приятност, но тази приятност, туй гъделичкане не показва, че е Божествено настроена. Тя харчи напразно енергия. Когато Бог се приближи към нас, ще усетим, че Неговото действие е не един миг, а дълго време. И туй разположение ще го усетим в душата – тайно. Когато някои хора се карат, аз отивам при тях, но не им казвам да млъкнат, защото аз трябва първом да млъкна: като се карат двама, аз да отида, няма да им помогна. Не им проповядвам морал, а се спра и се помоля за тях на Господа. Във Варна преди 30–40 години имаше един поп Ганчо – орман-папаз го наричаха, – той често укоряваше ония, които го опопили; вижда, че един гагаузин бие жена си, взел един камшик и почнал да бие мъжа, за да отърве жената, но и двамата, мъжът и жената, веднага се нахвърлили върху него, а жената рекла: Какво право имаш ти да биеш мъжа ми, ние сами ще се разправим и ще си уредим работата. И сетне попът казва: Що ми трябваше да отървам жената от мъжа. И вие, като поп Ганчо, може да влизате да уреждате хорските работи. Не влизайте. Можете да влезете само когато двамата, мъжът и жената, ви повикат да ги разправите. Покажете им закона за свободата и как да уреждат отношенията си.

И тъй, религията трябва да носи на хората свобода, мир и радост. Ако се подигнат старовременните гонения, светът няма да се оправи. Колко съмнения ще се подигнат за външните форми на религията; ще вземат да викат: Твоето учение е от сатаната, Ама твоето не е ли от дявола? Който не е от сатаната, трябва да служи на човечеството безкористно, от Любов към него, и дори да се жертва за него. Щом искате награда, или първо място, или да оправите света, не изпълнявате закона за свободата, Духът не е във вас. Трябва да бъдете последни в света, за да бъдете първи пред Бога. Станете ли първи в света, вие сте последни пред Бога. Това е, което аз зная. Не искам човешка слава, предпочитам Бог да мисли добре за мене. Като проповядвам това, някои от вас не го вземат за себе си и казват: Аз не съм такъв, еди-кой си е такъв – това е от лукаваго. Всякой вътре в себе си трябва да забрави другите какви са, а да мисли, че той е по-грешен от другите. Това е право. Че сте в

туй положение – не ви съдя, но понеже искам да излезете от него, посочвам ви начин, по който можете да излезете. Следвайте Духа, който е във вас: искате свобода, дайте я на другите; искате любов и справедливост, дайте ги на другите. Подобното подобно привлича – туй е закон. Ако обичате хората искрено и чистосърдечно, и те ще ви обичат; тъй както се оглеждате във вашето огледало, ако сте красив, и то ще покаже отсреща красиво лице. И когато срещнем някого, не му казвайте: Аз те обичам, не говорете за любов, защото тя се изгубва, тогава всъщност вие не го обичате. Човек, който най-много говори за любов, най-малко я има. Онзи, който най-много говори за свобода на духа, най-малко я има и най-малко я дава на другите. Ако моите отношения към вас не са каквито трябва да бъдат, не е сладката проповед, която звучи като сладка музика, която ще ги направи такива. Музика, която създава благородни пориви, принася полза; оная, която оставя в човека само едни гъделичкания, не принася никаква полза.

И сега вече да престанат между вас тия търкания на тесни и широки, там е Духът, там не е Духът. Който от вас има Духа на свободата, нему ще дам бяло камъче, дето ще напиша името си, и когато дойде Господ, ще види написаното. Когато погледна очите ви, зная духа ви: когато Духът влезе, очите не са много тъмни, но не са и много светли. Може някой път очите да лъщят, като на някоя змия, но то е нефеш, желанието да глътне, да изяде някого. Видели сте как вечерно време лъщят очите на котката – тя търси мишки. Светлина от светлина има разлика. Има светлина, която граби, която убива, а има светлина, която оживотворява. Духът е чувствителен към слабостите на хората и има свойството да влиза в ония, които са в Пътя.

Като се съберете пак, ще се види от телеграмите, дали ще има мушкания. Такива молитвени събрания Господ не иска. За да бъдат всичките молитви приети от Господа, ще ви дам метод. Ако срещнете една неутешена, отегчена душа, помолете се на Бога за нея и с нея; ако срещнете беден, помогнете му. Господ не иска да се събират богати с богати, а богати със сиромаси, учени с невежи. Не е необходимо само да се събирате и да пеете в концерт; идете в някой концерт светски – по-добре ще направите. Онази госпожа, за която преди малко ви говорих, ми каза още, че като била в онова молитвено събрание, подир половин час жените почнали да се оглеждат и да си шушукат: Тази ни видя; и тя, като забелязала, че ги стеснява, излязла си. Не казвам, че е в София. Говорим, че в черква и другите хора не се молят правилно – но и ние се молим така. Изпъдете стария дявол, дайте свобода и уважение на другите, молете се тайно във вашата душа, никой от вас да не говори и одумва другите. Щом се съберат 2–3 жени, почнат да говорят за някого. Човек, който одумва хората, психически не може да се развие. Който има тази слабост, да я напусне. Дойде ли ви някой път на ума да говорите за някого, спрете се, не пущайте дявола да влезе, не му ставайте глашатай. Затворете своя телефон и не му предавайте мненията му. Дяволът никога не казва добри думи, той говори за хората: Ти си вагабонтин, крадец, блудник; подмамя ви да му помогнете и си свърши работата, па когато дойдат страданията, чрез тях Господ ви казва: Друг път да не слушате дявола. Гневливост, завист, омраза, подозрение, лъжа, всички отрицателни неща в света – това е свойствено на дявола. Изхвърлете този стар баща навън и ще бъдете свободни, ще бъдете с Господа, Който е всемъдър, добър, справедлив, съобразителен и любящ, Който прощава и помага на страдащите и бедните. Ако 100 пъти съгрешите и се обърнете към Него, Той ще ви прости! Той наказва само дяволите, Той ги е проклел и е създал за тях голям огън. Тъй че който не иска да бъде свързан с дяволите, трябва да бъде милостив и съобразителен.

Нека отсега нататък започнем да прилагаме Христовото учение – не да се показваме на света, че сме религиозни хора: нека нашата набожност да бъде скрита в нас, а пред света нека сме както красивите дами, които излизат с покрито лице, да не ги изгори слънцето или да не почернеят от праха. Скрийте своята красота вътре, не парадирайте с нея отвън. Не разправяйте колко сте добри, великодушни, готови за благотворителни дела, и че по 3 пъти на ден се молите, за да не станете посмешнице на света. И Христос казва: Бъдете в света умни като змиите и незлобливи като гълъбите. Светските хора не са глупави, а умни. По отношение на висшия живот те са по-лоши, но по отношение на ума те са по-умни, ние сме глупави. Дайте им пример за някое добро дело, за да ви дават и те от своя ум. Сега казват, че трябва да бъдем праволинейни, не трябва да бъдем щедри. Че как тогава ще оправим света? Като ни погледне някой накриво, ние се разгневим; ами колко пъти ние сме погледнали хората накриво – не си даваме сметка за това. Господ не ни е създал с криви

очи, а с прави. Религиозен живот е именно това – да имаме и да даваме свобода на хората, да извиняваме техните погрешки и да търсим всяка възможност да се сплотим духом.

Сега, нека речем да приложим учението и да го проповядваме на другите. Никакво одумване занаяпред. Да се заречем през цяла една година да не одумваме. Направете си тефтер и кажете: Днес, слава Богу, за никого не съм говорил, турете бележка 7; щом говорите, турете единица и дръжете през цялата година сметка, колко седморки и колко единици ще си турите, доколко сте успели да се сдържате. Гледам често някому трепери устата: И аз да кажа нещо, И аз имам думата, И аз зная нещо: започва да говори, започват и други, и току-виж, че някой стане предмет на одумване. Утре пак ще започнат същото нещо. Когато някой момък приближава да се жени, залюбват го много моми и всички го хвалят и се надпреварват коя да му припише повече качества: Баща му, майка му благородни, фамилията им много благородна. Избере ли той вече някоя за жена, всички, които са го дотогава хвалили, започват: Той е дивак, глупак, простак. Когато и те трябва да кажат: Много добре е направил, че е избрал мома измежду нас, ние се радваме. Знаете ли вие на какво прилича това? Аз съм привеждал и друг път една случка за посрещането на един княз в един голям европейски град: от избраните 12 най-красиви жени, които били поканени да гласуват коя да поднесе букет на княза, всяка пуснала бюлетина за себе си. Сега и вие в това движение гледате още не напълно подготвени кой да даде букет на Христа – всеки казва: Аз. Не гласувайте за себе си. И без да гласувате, Христос знае кои заслужават. Това е Христовото учение: да бъдем съобразителни, да не говорим за другите това, което можем да знаем за тях. Окултистите казват: Ако искаш да бъдеш силен, не говори за хората, защото в момента, когато започнеш да говориш, влизаш в свръзка с неговия дух и се заразяваш с лоши мисли. По-добре е да мислите добро за хората, отколкото лошо, защото инак себе си повреждате. Онзи, когото одумвате, психологически се ползва. Нали Господ казва: Като си богат, дай от своето; колко имаш печалба? – 10,000. – Дай половината. Когато говорим добро за някой човек, Господ него хване и му рече: Колко спечели? – 20. – Дай половината на оня, който мисли добро за тебе. Когато говорим добро за другите хора, ние печелим, а когато говорим лошо за хората, те печелят. Такъв е законът. Ако съзнателно го правите те да печелят, ще се радвам на туй самоотричане. Но тогава пък не се оплаквайте. Нали сте велики духове? Ако някоя от вашите сестри има някой недъг, молете се 10 пъти да се отърве тя от него, и тогава идете и и? кажете благо: В тебе, сестро, има един порок, но да не ми се сърдиш, дето ти казвам. Тогава ще бъдете благословена.

Та изпъдете от вас сега този дявол – одумването. Господ е решил тая година дяволи да връзва. И никой да не се сърди, когато бъде свързан. Ще го впрегнат на работа. Както на земеделеца му трябват волове, за да оре, така и дяволите са потребни за работа. Или ние ще бъдем впрегнати, или те. За да ги впрегнете, трябва Духът да бъде във вас, трябва да бъдете силни и мощни. Аз пак ще говоря върху този въпрос за свободата на духа. Сега ще направя един малък опит, да видя колко сте използвали днешната ми беседа. Религиозната свобода трябва да бъде абсолютна: Бог е Бог на Любовта, на свободата. Тогава всякой от нас ще намери своето място. И когато оре, и когато копае, и когато върши каквато и да е работа, ще я върши с благодарност. Такъв трябва да бъде животът на земята според свободата на Духа, според свободата, с която се отличавал и Сократ. Той беше последен човек, но много царе се забравиха, а неговото име остана. Човек може да заема много високи длъжности и пак да не бъде благороден. Духът изисква да бъдем и като царе, и като последни хора еднакво свободни. То е учението на Христа, което проповядвам – да имате и да давате свобода, да имате и да давате свобода, и пак да имате и да давате свобода: и умствена, и сърдечна, и религиозна, и гражданска, и домашна – свобода навсякъде.

Беседа, държана на 23 август 1915 г.

Рождението

Защото днес се роди вам в града Давидов Спасител, Който е Христос Господ. (Ев. Лука 2:11)

Роди се – това е най-ободрителната дума в живота на земята. Какво съдържа тази дума? Раждането съдържа възвишеното, мощното и силното, което подтиква цялото човечество към съвършенство. Често запитват: Как може да се влезе в Царството Божие?, Как можем да се

освободим от ограниченията на законите, на природата, и можем ли да ги владеем? Аз отговарям: Когато се родите. Говоря за думата раждане, а не за прераждане: човек се е прераждал хиляди и милиони пъти. Започнал своя живот от микроб, увеличавал се, преработвал се, за да се роди, най-сетне, като човек в пълния смисъл на думата. Прераждането е процес, а раждането – един завършен цикъл от този процес. Като се казва в Евангелието Днес се роди, разбира се, че Онзи, Който е заченат преди милиони години, най-сетне Се е родил. Кой се е родил? Христос Господ – Той Се е родил. Думата раждане съдържа велика идея, която Бог е вложил в Духа. И когато всеки от вас почувства, че се е родил, тогава ще се избавите и ще разберете смисъла на живота. Защото мнозина от вас не сте се родили още, а се прераждате и в прераждането трябва да се родите един ден, и ангелите да кажат за вас: Роди се в града Давидов. Във всяко сърце и във всяка душа трябва да се роди Христос. Съвременните хора казват: Той се е родил в Йерусалим, и отиват там на поклонение, но при все това те не разбират смисъла на туй раждане: в тях няма стремеж да живеят като Христа. Той се роди между евреите, които бяха избраният народ, но и те не разбраха дълбокия смисъл на Неговото раждане – това, което Той носеше в себе си за цялото човечество: Божията Любов.

Всяко раждане се придружава със страдание. За да се роди, следователно, Христос в човешката душа, непременно трябва да се премине това страдание. То е същото, както когато майката ражда – трябва да претърпи известни страдания, да вземе всички грижи за детето. По същия закон и всеки народ или човечество, в което трябва да се роди Христос, трябва да вземат всички грижи, да подготвят почвата, да се роди и да отрасне това дете. Може би тази идея да е малко смътна, но това да не ви безпокои: то зависи доколко нещата са далеч или близо и с каква светлина можем да ги разгледаме. Всеки може да разбере нещата дотолкова, доколкото той има светлина. Ангелите, като възвестяват: Днес се роди Спасител, определят каква радост носи той на човечеството: мир – най-високото изявление на Бога. Господ се изявява като мир. А мирът е закон на хармонията, на единството на разсъдъка, на възвишения характер, на Любовта, на Мъдростта, на Истината, на Добротата, на Правдата – това е мирът. Може да се роди само онзи, който носи мир – вие не можете да се родите, докато не разберете тези дълбоки истини, докато не придобиете мир в себе си.

Сега нека разгледаме психологически думата раждане. Тази дума има отношение към мистицизма. Един християнин, който иска да стане мистик, да проучи Божествената природа, да се удостои с името човек, трябва да разбира добре думата раждане. Чели сте в Битието, че Бог направи човек от пръст, вдъхна в него и той стана жива душа. Тогава е царял процесът на вдъхването, а сега – процеса на раждането. Аз бих ви обяснил думата вдъхване, но и моето обяснение ще бъде непонятно, защото в тая дума има нещо необяснимо за сегашните хора. Обаче ще дойде ден да я разберете. Сега да преминем на противоположностите, които изисква законът за раждането, който е закон за вечното развитие. Чрез тоя закон Господ напълно се изявява на нашата душа и чрез него Духът положително работи. Всичките ви въздействия са под закона на раждането; чрез него се проявява и усъвършенства висшето, Божественото съзнание у човека. Обикновеното човешко съзнание е тъмно понятия. Върху раждането има различни схващания. Ако ви попитат за тази дума, ще кажете: Раждане значи да се зачене и роди дете. Раждането не се разбира по отношение на тялото, а по отношение на човешката душа, т.е. зачеването на онзи Божествен зародиш, за който ви говорих, и раждането му, и когато кажем: Роди се човек, освен процеса на завързването и растенето, ние подразбираме и процеса на знанието и мъдростта. Докато няма знание човек, не може да каже, че се е родил. И животните, и рибите, и микробите се прераждат и имат стремеж да завършат този цикъл на прераждането. В българския език думата прераждане подразбира преработване на нещата. Да преживяш, като вола, не е нищо друго, освен да преработваш. Значи и ние тука на земята не вършим друго, освен да преработваме известна опитност, която сме придобили от милиони години.

Някои питат: Откъде идем? – От голямото море. Може да запитате: Колко години сме стояли там и как е станало нашето излизане? Като ви е пекло хиляди години, слънцето на живота ви е вдигнало нагоре и по закона на изстудяването на телата вие сте слезли долу. Значи Духът ви е вдигнал, както слънцето вдига парите от морето, и ви е пратил на земята. Не мислете, че тук е голямо нещастие за вас – то е голямо благо. Казвам ви, че няма на света по-велико знание от това, да знаете да страдате. Най-високото проявление на Любовта е страданието. Който не е разбрал смисъла на страданието, той е още животно, микроб, който ще се преражда много, и обратното, оня,

който е разбрал смисъла на страданието, той се е родил, той е човек. Страданието е дял само на човека. Животните не страдат, както човекът: ударите за тях са само масаж. Кучето квичи от пръчката, която се слага върху му, но щом се махне тя, и страданието престава. В страданието е дълбокият смисъл на живота, тъй наречената мирова скръб. Тайната на живота се крие в страданието. Ако искате да усвоите Божествената Мъдрост и тайните на природата, казвам ви, че няма друг път, освен страданието. Когато човек иска от Бога да го прати на земята, Бог го пита: Искаш ли да минеш през закона на страданието? Ако искаш, да те пратя. Ако каже: Не искам, ще му рече: Стой при Мене, в голямото море, защото щом излезеш от него, ти си вече работник, който трябва да се труди и страда на земята. А що е земята? Тя е голямата жена, ваша майка, която ражда и отглежда хората. Веднъж като ви приеме в себе си, тя ще ви държи милиони години да ви преработи, докато най-после ви извади готови и каже: Ето моето дете, което вече може да ви говори с Божествения език на нещата.

Ще направя малко отклонение. В раждането се крие една велика сила на движението; то е най-силният импулс, който може да се даде на човек. Ако бихте се пренесли на слънцето с окото на един ясновидец, вие бихте разбрали с каква грамадна енергия изпраща своите лъчи. Вие казвате, че топът бил много силен, понеже могъл да изхвърля една граната с такава сила, че я праща на 120 километра разстояние. А представете си с каква сила и бързина всяка секунда слънцето хвърля вълните от своите лъчи и колко километра преминават, докато се спрат на едно място! Според физиците те са 300,000 километра в секунда. Можете ли да си представите тази сила? Тия лъчи постепенно отслабват и намаляват светлината, понеже светлината зависи от силата на движението. Колкото по-силно е движението, толкова по-силна е и светлината, докато този изстрел срещне крайния предел и се спре и преобърне на тъмнота. А знаете ли що е тъмнота? То е обратният процес; изстрелът на светлината е отдолу нагоре, а движението на тъмнотата, което достига крайния предел – е движение отгоре надолу, т.е. от периферията към центъра. То е най-слабото движение. И тъй, тъмнотата е горе, а светлината е долу. Ама ще кажете: Нали знаем, тъмното място – това е адът. Адът що е? Някои мислят, че адът е специално място на мъчение. Що е място на мъчение? Жена, която иска да роди, мъчи се; също и земята е заченала, и милиони и милиарди същества в нея и над нея се мъчат да родят. То е адът. Някои не искат да бъдат там, а искат да бъдат на небето, и казват: Аз не искам такъв ад. Докато не минете през ада, човеци няма да станете. Затова именно раждането подразбира този ад. И той не е така страшен. Човек, който се е родил и е прегрешил, отклонил се е от закона; предстои му падане и то ужасно. Пак ще бъде турен в топа на слънцето, изхвърлен със силен изстрел и ще пътува в пространството милиони години и някъде ще се спре – ще зависи с каква сила ще бъде хвърлен от Господа. И ако бъде хвърлен с голяма сила и пътува 100,000,000 години, толкова години ще му трябват да се върне. Колкото по-силно се движи в пространството, толкова по-бавно ще се движи назад към Бога. И когато вече го наближи, Бог ще го привлече с по-голяма бързина. И тъй, да се роди човек, то значи да достигне крайния предел, до който неговата душа е хвърлена в пространството, дето ще се спре и поеме своята еволюция наново. И когато завърши така своите прераждания, той ще се роди.

Човечеството, с прегрешението на Адам и Ева, изгуби надежда. Родиха им се две деца, но смъртта ги завладя; нямаше кой да ги утеши, и те, като някои богати, които нямат деца, се оплакват: Нямаме наследници – всичко туй ще остане на чужди хора, и са обезсърчени. Човечеството се намираще в такова положение, но Бог му даде безсмъртно дете, за да го избави – то е Христос.

Във вашите умове често се раждат нови мисли. Слушах веднъж един виден проповедник да казва: Аз имам толкова много идеи, че в 10–20 години не биха могли да се изкажат. Но само след 10 проповеди той изповяда, че е изхвърлил всичкия си материал. Когато мислите, че имате много идеи, вие сте в закона на прераждането. Нали най-напред са създадени по-нисшите животни – бърбъзанци, мушици и прочее. Многобройните ваши мисли толкова струват, че не можете да ги впрегнете да свършат една свята работа; те не могат да усъвършенстват вашия живот. Обаче когато дойде оная основна Божествена мисъл, тя ще бъде жива и едно с вас; ще се развива като новородено дете. Туй, което християнството нарича идване на Духа, то е тази Божествена мисъл, която едни наричат подсъзнание, други – съзнание, трети – свръхсъзнание; теософите я наричат събуждане на висшето Его, окултистите – проявяване на сублимното, и прочее. Когато дойде във вас туй положение, вие ще усетите мир, постоянна радост, която не семенява. Някой ще каже: Аз

имам тази радост; не се минава половин час и гледаш тази негова радост изветряла! Тази радост е преходна, несъобразна със закона. Как може един скъпоценен камък да изчезне? Ти се заблуждаваш: то не е радост, а е мушичка едnodневка, която умира, и ти почваш да плачеш. Някой казва: Аз имам мир, спокоен съм; утре му дойде някое вълнение, веднага започва да бръчка мускулите на очите си; къде е тогава мирът? Не го напуска, но той не е бил действителен мир. Аз съм християнин, 10 години се подвизавам, чел съм еди-кои писатели – Спенсер, Спържи, Апостол Павел. Всички те много хубаво казват, ами ти какво казваш? Защото като отидеш при Господа, няма да те пита какво е казал Апостол Павел и какво е направил Спенсер, а какво ти си направил. Няма да занесеш там Апостол Павел, нито Спенсер: те сами ще отидат при Господа, но ти с кого ще отидеш?

И тъй, тази е основната идея, върху която днес трябва да мислим.

Зная, някои между вас имат криви схващания за Духа: някои мислят, че Светия Дух и лошият дух са едно и също. Добрият и лошият дух са неща диаметрално противоположни. Няма такъв закон, дето един източник да излива и сладка, и горчива вода: както горчивата вода е винаги горчива, и сладката винаги сладка, тъй и доброто е винаги добро, а злото винаги зло. Какво нещо е доброто и какво злото, това е един много дълбок въпрос, и ако мислите, че в 5–10–100 години ще го изучите, вие се лъжете; трябва най-малко 1000 години да ви учи Христос, тогава ще имате какво-годе понятие върху едното и другото. С това ни най-малко не искам да ви обезсърча, но искам да ви кажа какви са законите, които направляват нашия живот, за да се освободите от някои свои излюзии. Всеки ден, всеки час в живота има своята програма; ние трябва да завършим тази основна работа на деня, от която зависи нашият прогрес. При туй, няма защо и много да се безпокоите дали ще се развиете: ще се развиете, аз ви го казвам положително. Някои питат: Дали ще се развия? – Като те хвърлят на земята, не само ще се развиеш, но и оттатък ще минеш. Колко време трябва? – 1000 години. – Много е. Но 1000 е човешко число; то не е много голямо число. 100 години е много пъти повече от 1000; 10 години е още повече. В този процес е обратното: 1000 години е най-малкото число, 100 години е по-голямото. Вие сте смутени. Числото 1000 има три нули, които показват трите условия, трите етапа, през които ще минете. В 1000 години трябва да формирате три тела – в крайната нула ще формирате вашето физическо тяло, като минете във втората нула, ще формирате вашето сърце, а като влезете в третата, ще формирате вашия ум. Като дойдете при единицата, вие ще се родите, ще възлезете нагоре и ще кажете на Господа: Ето ни пред Тебе, Отче – сега и ние можем да работим за Тебе. Това е раждането. И с раждането на Христа се отбеляза една велика епоха в света – явяването на Сина Божи. Затова всички ние трябва да тържествуваме.

Временните страдания, които имате, са най-голямото благословение за вас. Няма по-хубаво нещо от страданието, защото само чрез него Господ ще ви даде благословение. Когато някой ми се оплаче от своите страдания, аз му казвам: Дай ми от твоите страдания, аз ти давам моята радост. И прибавям: Сега усещам приятност от живота. Той си казва: Този човек е много добър, но и аз казвам в себе си: Благодаря, защото ми даде повече, отколкото взе; за мен скръбта повече струва. И Господ предпочете да напусне Своето величие, Своята слава, да слезе на земята да страда. За това има причини и то е най-великата Любов, която Господ изяви. Когато почнем да схващаме, да разбираме вътрешно страданието, ще дойдем до истинския процес, който християнинът нарича спасение. Не можем да бъдем спасени, ако не признаем, че страданията са благословение. Спри се и кажи: Страдание, ти си ми необходимо, за да се родя. Ако страдаш повече, туй показва, че си по-близо до Бога. Когато страданието дойде до крайния предел, веднага се ражда радост. Майката изпитва най-големите страдания, когато ражда; в този краен момент всички бягат и се крият: но когато се роди детето, всички се радват. Да, за да се роди, всички трябва да викат – и жената, и мъжът. Мен ми разправяха за една случка в село Николаевка, станала преди 50–60 години. Жената на един виден турчин я заболяло зъб. В селото имало един българин, който вадел зъби. Турчинът я завел при него да и? извади зъба; кадъната се качила горе – къщата имала два етажа, – турчинът останал да варди долу. По едно време жената започнала да вика, но и мъжът почнал да вика долу. Зъбарят взел да се чуди: Аз вадя зъба на едного, защо вика другият? Така и ние сме свързани – когато чужд зъб се вади, трябва и ние да викаме. Аз ви говоря това, понеже се подвизавате в една епоха на велики страдания. Трябва да гледате на нещата като мистици, а не като обикновени безучастни зрители; да знаете, че страданията са най-голямото благословение, което ни дава Господ. Един ден ще го

проверите. Избиват се хора, настава глад, мор, бащи и майки изгубват децата си, сестри обезчестени, семейства опозорени – от всички тези страдания вие трябва да извлечете полза, на страдащите да изпратите радост и да кажете: Дайте ни от вашите скърби. Вие седите и казвате: Добре, че не сме на бойното поле и че не гладуваме. Каква опитност ще извлечете от това? Напротив, влезте в положението на душите, които страдат, идете и им помогнете; тогава ще бъдете благословени. Ама как можем да помогнем? – То е най-лесното нещо: ако не можете непосредствено, можете духовно да помагате на хората. Всеки човек е длъжен да вземе поне половината от скърбите на другаря си и да му даде своята радост. Казвате му: Господ да те благослови! Господ чрез вас благославя хората. Ама казвате: Нека намери друго, не чрез мене. Електрическият ток, като мине през желязна пръчка, магнитизира я. Ако Божественият ток не мине през вас, как мислите да се подигнете? И сега всинца мислите, че вашите идеали са разрушени, съсипани. Не са съсипани. У вас са се наплодили много мушички, бръмбарчета, риби, птици, млекопитаещи и когато се очистите от тях, вие ще станете умни. Когато постепенно съградите вашия храм, ще дойде и ще се роди в него Господ. Че се е родил Исус Христос преди 2000 години в Йерусалим, това ни най-малко няма да ви ползва. Може да пеете тази песен още 4000 години, тя няма да ви помогне. Ще се издигнете само тогава, когато ангелите влязат във вашата душа и кажат: Днес се роди в дома Давидов Спасител. И когато се роди Христос, там ще бъде и Ирод, и Пилат, и първосвещеникът Кайафа. Сега ще кажете: Ама това дете – то е беля, я да се освободим от него, и може да го дадете и на Пилата да го разпне, и то ще отиде при други. Както Христос напусна евреите и отиде при езичниците, така и вашето дете ще отиде при други – при ония, които ще му дадат подслон. И вие ще бъдете избран, но изоставен народ! И като ви питат: Защо страдате?, ще отговорите: Защото предадохме нашето дете на Ирод и Пилат, за да го разпне. Затуй казвам, че трябва да се застъпвате за вашия Господ и да кажете: Ще живея с Господа; живее ли Той, и аз ще живея; умре ли, и аз ще умра. И както след страданията Христос възкръсна, така и вие ще възкръснете – ще научите закона за безсмъртието. Има хора, които са близо при възкресението; апостолите са възкръснали и работят на земята. Ще кажете: Защо не ги виждаме? Възкръсналият може да види възкръсналия, както музикантът разбира музиканта, както докторът разбира доктора и т.н. Трябва да имате тази способност да разбирате, и затова именно стоите на земята.

И тъй, Христос се яви сега. Сега Той живее, Той е между вас, Той работи във всинца ви. И тъй, което хората наричат възкресение, то е раждане, тъй наричат християните възкресението – да излезе от гроба. За мен вие всинца сте гробове – някои по-големи, други по-малки. Виждам разни надписи върху вашите надгробни паметници: еди-кой Иван, толкова години живял; еди-коя Елена, живяла толкова години; друг пък като умрял, пак бил заровен в същия гроб. Колко пъти е умирала тази Елена и носи своя надгробен паметник, с надпис на всички свои роднини. Питате: Кога ще възкръснем? Днес можете да възкръснете, но надгробните ви камъни са много тежки. Трябва да слезе някой ангел да ги отмахне. Ако за Христа трябваше да слезе ангел да отвали камъка от гроба Му, колко повече трябва да слезе за вас. Христос в 33 години претърпя едно велико променение, което в своя край се нарича възкресение. Под думата възкресение разбирам борбата и победата на едно дете върху смъртта. И затова се ражда човек – за да се бори и победи смъртта. Когато победите смъртта, ще дойде денят на възкресението. Някои казват: Когато се роди Христос и ангелите отгоре възвестиха мир на човеците, защо хората не се поправиха? – Защото не са научили Христовото учение както трябва. Христос пак ще проповядва в този свят; ще Го видите, положително ви казвам. Някои от вас няма да го видят. – Защо? – Много естествено – защото са слепи. И дълго време ще викат като онзи слепец: Сине Давидов, милост към мен, допри ръката Си на очите ми! Като ви пипне очите, Той ще ви попита: Виждате ли? – Виждаме, Господи, хората като дървета. После пак ще ви пипне: – Сега какво виждате? – Хората мърдат. Това какво означава? Че вашите мисли и желания първо са неподвижни, като дърветата, а когато почнете да виждате, нещата стават живи, като хората. Тогава ще разберете какво нещо е и добродетелта. Христос е дошъл да покаже, че трябва да се борим със смъртта, да я победим и да възкръснем. Това означава рождението.

Беседа, държана на Рождество Христово, 1915 г.

Истината

Истината ще ви направи свободни. (Ев.Йоан 8:32)

Пилат зададе въпрос на Христа; Що е истина? Ето един дълбок философски въпрос. Лесно е да се зададе, но мъчно е да му се отговори. Истината в себе си е нещо конкретно, реално, неизменяемо – вечна светлина, вечна мъдрост, вечна любов, вечна правда, вечен живот. Но самото пък туй определение изисква да установим по-конкретно какво нещо е Истината. Ще се спра на мисълта: Истината е, която дава свобода. Свободата е стремеж на човешкия ум, сърце, душа, дух; свободата – това е животът; а животът е предназначен да търсим Истината и да я търсим не както Толстой разправя в своята книга: Моето обръщане. Той говори там за един свой сън, който ясно характеризира неговото душевно състояние преди обръщането му. Намирам се, казва Толстой – предавам вкратце неговия разказ – насъне легнал на легло, нито ми е много удобно, нито пък ми е приятно; мърдам се да видя какво е това легло, от какво е то направено – от желязо или от дърво; забелязвам по едно време, че пръчките на леглото откъм главата и краката ми започват една по една да падат; най-после остава под кръста ми само една пръчка. В това време един глас извиква: Не се мърдай повече, ни с главата, ни с краката – пази равновесие! И виждам отдолу под себе си един голям стълб и бездънна пропаст. Често има философи, които лежат на гърба си и изследват Божествения свят, но само една пръчка остава под кръста им, и Господ им казва: Пази равновесие! И вие щом изговорите Равновесие!, катастрофата е избегната. Когато изследвате Истината, трябва да стоите изправени на краката, а не да лежите на гръб; само умрелите лежат така. Вземам думата умрял в преносен смисъл – човек ограничен, който не мисли. Трябва да бъдете обърнати към изток, та като се зададе Христос, да Го посрещнете. Мнозина постъпват като Толстой, но Христос им казва: Равновесие!

Истината ще ви направи свободни. Истината е реална, тя е същинският живот. Да не мислите, че е нещо въображаемо. Тя е свят, който има своята красота, своите краски, тонове, музика – свят, който е съществувал и ще съществува винаги. Христос казва: Който разбира този свят, тия закони и сили, той ще бъде свободен. И още: Аз за това се родих – да свидетелствам за Истината. И тогава Пилат Го попитал: Що е истина? Съвременните хора имат странни понятия за Господа. Господ – това е Истината. Когато един ден вие се почувствате радостни и весели и започнете да пеете, ето че Истината – живият Господ – е във вас. Помислите добро, направите добро дело – Господ е във вас. Истината – тя е движение, подтик. И когато Христос казва: Аз съм Пътят, подразбира, че човек трябва да има движение, да не стои на едно място, като някое вързано животно. В този свят нещата са строго математически определени, няма нищо непредвидено, случайно; вашият живот, вашите страдания, мъки, изтезания – всичко туй е предвидено. Те са плюс и минус. В Истината влизат четирите аритметически действия: събиране и изваждане, умножение и деление. Който има много, събира; който има малко, и той събира; само че събирането тук е различно. Имате 2,000 лева, но с минус или с плюс – да давате или да вземате. Това ще определи отношението. Ако кажете: Аз имам 2,000 години, и турите минус, подразбирам, че в миналото вие сте живели 2,000 години порочен живот. Ако кажете: 2,000 години плюс, подразбирам, че сте живели живот отличен и, следователно, сте наистина богат.

Христос казва: Истината ще ви направи свободни. Свободата е необходимост за мъжа и жената; върху нея почива целият обществен строй. Всеки се стреми към свобода и има право да живее свободно; но тази свобода ще му се даде дотолкова, доколкото той може да използва благата на Истината. Страданията на един народ са необходими за последния, както за отделната личност. Мъченията и изтезанията са наши изобретения. Мъжът ви взема заплата, да кажем 50 лева, които едва стигат да изкарате месеца: Ама идва – казват – Великден; няма за козунаци – захарта и яйцата са скъпи, няма за обуца, за шапка трябва 50–70 лева, защо да нямаме 150–200 лева? За да има мир, оставете козунаците за догодина – не е само един Великден на тоя свят. – Не, сега! Ама Господ е отпуснал само 50 лева, задоволете се с това, което има, не разваляйте Великдена. Жената в това отношение трябва да даде свобода на мъжа, и мъжът – на жената. Долу козунаците! Ето това е свободата, а също и Истината. И затуй Писанието казва: Бъдете на всичко благодарни. Да не мислите, че Бог не ви е дал богатство; дал го е, всинца сте богати, но трябва да го издирите.

В схващането на Божествените наредби трябва да имаме вътрешна свобода, да не бъдем предвзети. Истината е независима от вашите и моите схващания; дали ще мислите по един или друг начин, дали се приближавате или отдалечавате от нея, вие няма да измените нейните отношения, тя винаги ще съществува, каквато си е, в този свят, който е много разумно създаден. Виделината, която имаме, произтича от светлината на Истината. Любовта идва отгоре, от Истината, и когато тя завладее света, ще ви направи свободни. Любовта има всякога стремеж към Истината. Красотата е също израз на Истината: каквото е красотата по отношение на човека, такава е Истината по отношение на Божествения свят; тя е едното лице на тоя свят, който е свят на хармония, на красота. И когато кажете: Защо сме нещастни?, Истината ви отговаря: Защото сте невежи, защото престъпвате Закона. Зная, едно време във Варна гагаузките се влюбоваха в българите и искаха за тях да се женят; гърците били пияници, а българите приличали на хубави и кротки магаренца. Но това не е разбиране на Истината. Истината е наука: да научим какви трябва да бъдат взаимните разумни отношения между хората. Докато човек не доведе своя ум, своето сърце в равновесие, в съгласие с Истината, не може да бъде свободен. Само така ще може той да се съедини с Божествения свят.

Мнозина питат: Не може ли без страдания? – Може. – И без мъки и изтезания? – Може, как не! Но страданията са необходими за еволюцията на човека. Човек иска да изучи света, затова непременно страда. А земята е място на страданията. Ама – казва – отде да зная? Защо, преди да слезеш, не си питал горе разумните същества? Едно време едно малко ангелче, което слушало да приказват много за хората, рекло на един голям ангел: Искан ми се много да видя тия хора; я ме заведи на земята да ги видя. Свалил го на земята. Ангелчето тогава рекло: Аз поисках да ме заведеш при хората, а ти ме заведе в пъкъла. – Но пъкълът – това са хората, отговорил големият ангел. И наистина, пъкълът – то сме ние. Под думата пъкло у нас разбират кипене, бълбене отдолу, хващане за гушата, биене брат с брата – защо един взел повече от наследството на бащата, а другият – по-малко. Равенство трябва. По-голям е – нека вземе повече.

Ние на земята имаме тъкмо ония отношения, които Бог е поставил и за които Неговите закони свидетелстват, и когато ги прилагаме според Истината, резултат техен ще бъде свободата. И който иска да изучи Истината, трябва да изучи качеството на свободата. Ако ме попитате що е музика всъщност, аз не мога да ви определя; но какво ражда музиката сама по себе си – мога да определя. То е хармония, отношение на тоновете. Седнете пред едно пиано или какъв да е друг инструмент, свирете и ще видите що е музика. Но за проявлението на музиката са необходими три неща: първо, идея в нашия ум за някоя песен; второ, инструмент, и трето, артист. Трябва, значи, музикална способност вътре в ума, ухо чувствително, и тогава един артист да свири. И ако ме попитате какво нещо е учител, мога да ви кажа какво произвежда учителят. Той дава знания. А научите ли що е знание, ще бъдете близо при учителя. Питате що е добродетел; по-добре попитайте какво тя ражда. Преди да се впуснете да изучавате същината, изучете резултатите на нещата.

По какво се отличава свободата? По това, че дава широк простор на действие. В необходимостта имате само един път – вие сте впрегнати. Кошумът ви може да бъде златен, много хубав, но вие трябва да вървите само в една посока – напред; спрете ли, камшикът ще се стовари на гърба ви. В свободата, наопаки, имате избор. Имате избора да се качите на един планински връх, да се качите отвсякъде, но когато се търкаляте надолу, вие вървите вече само по една посока. Ама защо човек мисли тъй? – Свободен е да мисли. #8211; Ама безбожник е. – То е временно заблуждение. Лош е. – Съзнанието за добро не се е развило у него. Греша. – Волята му не е урегулирана. Еди-коя си незаконно родила. – Уредете отношенията между половете. Аз считам хората свободни. Не са свободни страхливите, и те именно вършат престъпления; нямат геройството да поемат отговорност. Кои хора са силни в света? Които са свободни и които могат да понесат мъчности и страдания, оплювания, опозорявания – тия неща са изпитания и който ги понесе, върши геройство. Страданията са дадени да се изпита кой е герой и кой страхливец. Който не иска да страда, който иска наготово да му шетат, минават го в каталога на страхливците. Страдате ли – вие сте герой. Я кажете, българският народ кои величае – ония ли страхливци, които в турско време предаваха народа, или пък ония, които са страдали за тоя народ? А колко повече ще бъдат възвеличени ония, които страдат за Истината! Принципът е същият. Затуй науката за Истината е наука за обществения живот. Истината прави хората всякога свободни. Ония, които умират за другите, правят хората свободни. Ако не беше умрял Стефан, не щеше да се роди Павел. Когато умря Стефан, духът му се

всели в Павел, и тогава двамата почнаха да работят заедно за Господа. Стефан научи Павел да страда, да изтърпи три пъти по 39 тояги. Павел за това търпение е знаменит. И знаете ли защо са били 39 тояги? $3+9=12$: числото 12 е законът за закръгляване еволюцията на всички дни от човешкия живот. И когато бият така на земята, в другия живот няма вече да го бият. Ако питате защо биха Христа, Той ще ви отговори: Аз страдах, за да сте свободни вие. Когато тук, на земята, те удари някой, една нишка, която те държи вързан с твоята зла съдба, се скъсва. Ето защо казва Христос: Ако те ударят от едната страна, обърни и другата. Само силният може да бие, и когато бие силният, то е благодат. Селяните какво правят? Когато искат нивата да роди повече, пращат овцете в нея да я тъпчат; за нивите знаят този закон, но за себе си не го знаят. Та, най-после, нека ви потъпчат малко овцете на света. Христос казва: Затова се родих. Раждането се разбира тук не външно, а вътрешно – във всеки ум и всяко сърце, за да засвидетелства тази Истина. Когато Истината започне да се ражда във вас, вие ще захванете да чувствате свободата. Жена, когато се омъжи, иска да има деца, защото тя се прониква от Истината, че само така може да спазва закона – да наследи имот. И в духовния свят е така – нямаш ли Истината, не можеш да наследиш Божественото богатство. Значи трябва да се роди Истината във вас. Тогава ще имате богатство и по-леко ще прекарате своя живот. Има една легенда за Мойсей: когато отивал на Синайската планина, видял един овчар радостен и го попитал: Защо си толкова весел? Овчарят му отговорил: Понеже днес Господ ще ми дойде на гости, заклах едно агне, да го гостя. – Господ агнета не яде; то е заблуждение на твоя ум, възразил Мойсей и си тръгнал. Обаче на овчаря станало мъчно; той бил убит духом. Като стигнал Мойсей на Синайската планина, забелязъл, че Господ е недоволен от него, дето е направил голяма погрешка, и той се върнал при овчаря да му съобщи, че Господ ще му отиде на гости и ще яде от неговото агне. Като казал на овчаря какво му поръчал Господ, взел да наблюдава скришом какво ще стане. По едно време вижда, че овчарят заспал спокойно, а от небето слиза огън и изгаря агнето. Става овчарят и казва: Колко съм радостен, че Господ слезе и изяде агнето! И когато Истината слезе във вас, нейният огън, Любовта, ще направи жертвоприношение угодно Богу. Това е ралният свят на Истината. За някои той е нереален. Но има много, не са един-двама, нито десетина, а с хиляди по целия свят, които познават тази Истина. Тя трябва да се насажда още дълго време. Виждате колко са хубави тия цветя пред вас – жълтички, червенички, синички, и ги откъсвате, но разбрали ли сте смисъла им? Казвате: Туй цвете мирише много хубаво. Какво означава тази миризма? Тя показва голямата тъга на цветето. От неговата скръб се образува нектарът, предназначен за вашия живот. Има хора, които сред богатството си казват: Няма Господ, но щом изгубят богатството си или здравето си или общественото положение, стегне ги Господ – започнат да миришат: Има Господ. Богатството би убило техния ум и Господ като им го отнема, те започват да гледат правилно на нещата. Това, което виждате на земята, е нещо преходно, то не е реално. Млади, красиви момиченца, мине ли известно време, почнат да се бръчкат лицата им и донякога станат стари баби; питам, де отидоха ония момиченца, от които по-рано толкова много се възхищавахме? Също и с момците: де се дяна тяхната левентност? Вие още не познавате себе си; когато научите закона на Истината, той ще ви даде власт над материята, да разбирате нейните вътрешни съчетания и да усъвършенствате вашия живот. То е законът на движението – човек да се видоизменява постоянно и да премине от временното към вечното, за да разбере неизменяемата същина на Истината.

Хората казват: Христос се роди и проповядва Истината. Нека видим каква е тази Истина. Христос иска да внесе бодрост във вашия ум, да ви даде подтик към една мисъл, да влезете в свръзка с Божествения свят. Вие всинца сте вечно свързани с Бога. В света вие имате приятели, и ако тия приятели по някой път се показват безчувствени, то е по причина на вашите отношения, дължими на невежеството. Павел казва: Бог презираше хорското невежество и остави хората да вървят в своя път, но сега ги вика да се изпълни Законът. Какво трябва да направи майката, която е повикана също да изпълни Закона? Най-първо, трябва да роди добри и умни деца – това е нейната задача. Някои жени се оплакват и казват: Защо съм жена? Кой, тогава, трябваше да бъде на тяхно място, питам аз. Мъжът трябва да приготви този материал на мисъл, воля, характер, да предаде, а жената да роди.

Хората търсят в света удобства, но те трябва да разберат онзи съществен закон, който съществува и в музиката – за минорната и мажорната гама. Господ е поставил някои на минорна

гама, турил ги е в бемол – в скръбта, в тъгата, в дълбочината на чувствата; други е турил на мажорната гама, турил ги е в диез, в плиткостта на живота, понеже нямат дълбочина на чувствата. В един танц или марш какво може човек да види? Танцуване, маршируване и... умора. В тъжната песен няма да се движите, ще мирувате и ще разсъждавате. При минорния тон Господ ви е създал да мислите за онзи свят, а при мажорния – за този свят. По някой път искате да вземете чужда роля; ама може ли религиозни хора да играят? Може да играят, но каква игра? Давид, като носеше ковчега, скачаше, и жена му казваше: Виж, какво се кълчиш пред целия израилски народ! – Защо да не скачам пред Господа?, и? възрази той. Господ не ни е ограничил, Той ни е дал велика свобода да вършим добро и зло; но доброто в известни отношения може да бъде зло. Ама – ще кажете – как може да бъде това? Ето. Мъж и жена живеят много добре. Христос от своя страна казва: Раздай имането си, мъжът, в желанието си да изпълни учението на Спасителя, иска да раздаде имота си, но жената му казва: Какво си полудял, искаш жена ти и децата ти да останат нещастни ли? – Ама аз искам да изпълня Божия закон. – Аз пък не искам този закон. Нямах право да раздавах имота на жена си и децата си, той е техен. Имаш 100,000 лева, раздели ги и само дяла, който ти се пада, имаш право да раздадеш. С техни пари нямаш право да правиш помен на Господа. То е Христовия закон. – Ама аз имам право. – Нямах право. Кой ти даде това право? Жена си отде я зема? Не от краката, а от ребрата ти Господ ти я е направил другар, и ти нямаш право да я изтезаваш. – Това сега, разбира се, изнася на жените, и те си казват: Тъй, тъй! Никога не разглеждайте въпросите от ваше гледище, а от взаимно гледище. Във всемирния живот има много възможности; в сегашния живот сте мъж, но в друг може да ви направят жена и обратно. Ако в този живот напишете: Никаква свобода на жената не давам, във втория живот, когато ви направят жена, ще изпитате сладостите на това законоположение. Не е хубав – ще речеш тогава – този закон. – Ама ти си, който по-рано го написа. Мъже, поставете добри закони, защото втори път, като жени, ще бъдете под тяхната сила. Разбира се, не само мъжът пише закони, но и жената пише такива, и сами си създават ограничения едни на други. Много жени са написали лоши закони в своите дъщери и синове, да мразят бащата – Баща ви е нехранимайко, вагабонтин. Такива закони не пишете, защото Баща ви е само един; този мъж или тази жена е станала оръдие на Божествения дух, за да се облече във форма една идея, и когато се оплаквате, вие роптаете против Господа. Не бива да изменявате основните черти на въплътената във форма идея. В сенките може нещо да промените, да ги направите по-светли или по-тъмни, но главното, което олицетворява Божествената идея, трябва да остане.

Беседа, държана на 24 април 1916 г.

Растете в благодат!

Но растете в благодатта и в познанието на Господа нашего и Спасителя Христа. (II. Петрово послание, 3:18)

Растенето е процес на развитие. Кое трябва да расте? Често казват: Трябва да расте ябълка, дърво, клончета, листа, цветове – трябва да растат и да се развиват. Но в цитирания стих се подразбира, че трябва да расте човешката душа. Човешката душа да расте, а човешкият дух да достигне познанието на благодатта. Коя благодат? – Божията. Думата благодат е обширна, тя подразбира условията, в които човек трябва да живее горе на Небето и долу на земята. Земята, за която често се говори в свещените книги, е толкова голяма, че на нея може да живеят безброй много хора. В Писанието тя е наречена Обетована. Вие се стремите именно към тази земя, която Бог е създал първоначално. Тази земя, на която вие живеете, е толкова малка, микроскопична, че, сравнена по големина, тя не съставя даже остров, например като Крит. Павел и Петър казват, че небесата ще се разгорят, и земята ще мине през огън. Мнозина тълкуват огъня като разрушителен елемент; той, наистина, разрушава, но същевременно и гради. Огънят, който е слязъл отгоре, от слънцето, той е съградил нашата земя, той е съградил вашите тела; този огън е вложил мисли и желания вътре във вас. Без огън всичко се смразява. Значи думата растеж подразбира и огън. Огънят, който разрушава, е грубият огън. В съвременната наука са правени такива опити: ако се подложи човек на електричество от 2–3,000 волта, той умира, и затова на някои места, когато искат да екзекутират някого, подлагат го на такъв силен ток. Обаче ако се прекара през човека 10–50,000 волта електричество, всички болести у него изчезват, лицето му става свежо, с една дума, човек се

напълно подмладява. Според съвременните понятия на логиката, при този огън човек би трябвало да изгори. Огънят, който разрушава човека – това са неговите страсти. Те разрушават едновременно тялото и душата. Няма ли човек страсти, ще рече: не се грее на разрушителен огън. Павел, като казва растете, подразбира действие под влиянието на Божествения огън – тези 10–50,000 волта, които като минат, ще пречистят и обновят хората.

Думата познание иска да каже: Да се разберат законите, според които този растеж може да стане. А растежът е двояк – и нагоре, и надолу. Когато се оглеждате в огледало, вие имате отражение; ако някой ви запита по какви закони става това отражение, лесно ще отговорите – има отражение; но аз бих желал да зная онзи основен закон, който образува това отражение. Физиците обясняват механичката страна на предмета, тъй както и астрономите обясняват механичката страна на вселената, например какво било слънцето, какви били елементите му, каква била температурата му и т.н.; но какво в действителност е слънцето, това е една тайна. От земята ние можем да предполагаме и едното, и другото, но когато човек стане духовен, той ще бъде в състояние да провери истината за това растение, за което Павел говори. Искаш да знаеш, има ли живот горе на месечината или не, има ли вода или не, ще вземеш торбичката си и билет, и в няколко часа ще може да провериш тази истина. Така може да се отиде и до слънцето, да се провери какво е то. А сега ние изучаваме нещата само чрез отражение, тъй както то става, но отраженията не са всякога верни. В едно отражение има външна и вътрешна страна; вие имате само външната, а вътрешната за вас е скрита. Познавам този човек. Познавате неговата сянка. – Казвате: Неговите очи са черни. Това е неговата сянка. – Бяла му е брадата. Това е сянка. – Красив е. Всичко е сянка. Този човек, който ви се вижда денем красив, вечер е черен. Ако в известно отношение се измени светилникът, ще се измени и светлината на човека. Това е растение на сенките, защото и сенките растат; една сянка може да се намали и да се изгуби; например сутрин, като изгрява слънцето, сянката е по-голяма, а към обед сянката съвсем се смалва, а като залезе слънцето, съвсем изчезва. Аз ви правя тази аналогия, защото сте хора на сенките – изучавате нещата на кинематографа. Ако ви говоря другояче, вие ще кажете: Докажи това нещо. Но за да ви го докажа, ще трябва да ви взема билет, да дойдете с мене, да отидем на слънцето, на месеца. Вие сте хора на сенките, вие сте същества фиктивни, а не реални. След 50 години вие сами ще видите, че сте фиктивни. Де ще бъдете тогава? За да не бъдете сенки, вие трябва да минете от временното към вечното, да потърсите Бога – подразбирам да търсите светлина и топлина. И тази светлина ще внесе във вас онзи идеал, за който копнеете. Човек се ражда малко детенце, става голям – все е недоволен; иска да се ожени, търси хубава мома, мисли, докато я намери, но като я намери, пак е недоволен – била зла като змия. След това искат деца, имат ги, но се оказва, че и те били лоши; надяват се на децата, дано те, като се оженият, да се оправят, но и от това нищо не излиза. И тъй, животът на съвременните хора е само в сенките. **А в сенките няма никаква реалност.** То е един приятен живот, но в него няма никакъв растеж, няма никакъв Божествен процес. И тъй, под думата растение подразбирам: **Духът да расте** и се развива – само реалното, неизменното. Може да стават милиони, вечни промени в тази субстанция, която е вложена в нас, тя се изменя сама по себе си. Това е велик, Божествен закон. Някой път ви се навява лоша мисъл – това е сянка. Казвате: Аз мразя някого, например, мразя Иван. Как може да го мразиш, като не го познаваш? Също как можеш да искаш пари от човека, ако никога не си му давал? Сенките в света съществуват само по една необходимост, да може битието на нещата да изпъкне. Колкото повече сенки имаме в света, толкова повече нашият ум ще изпъкне и ще бъде основа за познаване на нещата, защото без сенки знание не може да съществува. Вие казвате, че страдате – това е една сянка, за да изучите себе си. Умирате – това е една сянка, за да изучите условията на новия живот. Следователно растежът е причина на всички промени, които сега стават и вътре, и вънка. И тъй, като разберем живота, ние ще дойдем до самата реалност, т.е. да проверим нещата. Когато едно учение е съгласно със самата реалност на битието, или е съгласно със законите, които Бог е вложил в света, всякога може да се направи опит. Дойде един лекар и казва: Аз имам едно лекарство, което може да лекува тази болест; ако това лекарство е истинско, трябва, щом се даде, да излекува болния; ако то не стане, то не е лекарство, и този лекар заблуждава. Дойде един човек и каже: Аз имам едно учение и като го приеете, ще се подигнете. Ако ви подигне, то е истинско.

И тъй, растенето е един процес, необходим за съграждане на нашето духовно тяло. Физическото тяло е необходимо като една скеля отвън – ако то се не подигне, духовното тяло не може също да се подигне. И най-напред е направен физическият свят, като една скеля, а духовният свят постоянно се съгражда и устройва. Има в Писанието стихове, които казват, че първоначално е било създадено Небето, а то е Божествен свят; после е създадена земята – физическият свят. Земята не е била още устроена, Господ и до днес я строи. Той създаде света в шест дни, в шестия направи човека, а в седмия си почива. Сега пак е на работа. Мойсей казва: Господ си почива. Христос казва: Отец Ми работи, и сега Той е още на работа. Почивката на Бога е да излезе от Своето битие, да разгледа от там всичко, което е създал, и после пак се връща да продължи работата. Сегашната Му работа носи със себе си огън. Той казва: На този свят не му достига огън. Като дойде този огън, ще дойде растенето и познанието в благодат. Когато говоря за света, аз разбирам всякога човека. За вас светът е толкова познат, колкото имате съотношение с него. Всички елементи от външния свят в природата са свързани с вашето тяло и вашия ум, и всички промени, които стават с вас, някое неразположение, което става във вашия дух, зависи от промяна в природата. Един вълк като не яде 3–4 дни, седмица, изгладнее и моли Господа за храна; долавяте неговата мисъл, че този вълк страда, страдате и вие заедно с него. Та всички неща са свързани: и радостите, и скърбите еднакво ги преживявате. Някой казва: Не мога да търпя този човек. Ще го търпиш, защото той е част от тебе. Ако го съсипеш, ще съсипеш и себе си. Прочее, в това растене подразбирам растене на нашето духовно тяло, от което ние съставяваме единица в тази Божествена хармония. Казвате: Светът не е устроен още. Не е устроен, но за да се устрои, ще трябва да се работи, а ние сме фабриките, които трябва да работят; ние възприемаме и обработваме материалите и ги даваме на Господа. Изядеш някоя кокошка, овца, агне – това съставлява частица от тебе, и всичко отива да съгради света. Един ден всички страдания ще се оправдаят от това гледище. Всички в света сме страдали, но затова пък ще живеем всички заедно. Някога ще видите, че и бубулечките са ваши братя. Когато бубулечка ви ухапе и смучи от вас кръв, тя казва: Аз трябва да направя това нещо за съграждане на тази къща. Всички същества имат съзнателен и несъзнателен процес. Съзнателният процес е толкова силно развит, че вие в кратък период трябва да израстете, както житото през месец май, и в кратък период трябва да завържете, защото растенето има предвид цвета, а цветът има предвид плода. Растенето е живот, в него се проявява цъфтенето, връзването и узряването. Без цвета няма плод и узряване. Цъфтиш ли? – Не. – Няма да се проявиш. И в хората, както в цветята, само тогава има проявление, когато те цъфнат и завържат плод. Любовта се проявява само когато растенията цъфтят; така е у хората. Когато има цъфтене на физическо поле, има физическо узряване, физическа любов; когато мине този процес, има духовно цъфтене и узряване в човека. Човек трябва да цъфне най-малко 7 пъти, т.е. да завърже най-малко 7 плода; трябва да цъфне едновременно в 7 светове, а това цъфтене става последователно. И тъй, когато у вас цъфтенето във физическото поле изгуби смисъл, вие ще трябва да пренесете това цъфтене горе. Защо умираме? Умирането не е нищо друго, освен отиване в по-висок свят на растеж. Когато нямате условия за растене, вие умирате, а когато има условия, вие се раждате. Онези, които не са запознати с дълбокия смисъл на живота, намират, че в цъфтенето на клоните и растенето на корените има известно противоречие. Когато водата от един извор излиза, няма ли тази вода да се пръсне по всички посоки? Вземете едно въздухообразно тяло; в едно гърне имате водни пари, като отворите това гърне, няма ли парите да се пръснат по всички посоки едновременно? Значи животът, който е излязъл от центъра, праща корени надолу. Науката казва, че денем ние сме с главата нагоре, а вечер, когато земята се обърне, сме с краката нагоре. Така е и с дървото: в 24 часа най-напред клоните са обърнати нагоре, а по-после корените са нагоре. Ще кажете: Ние сме нагоре. Човек е двойно дърво: има корени горе, които означават Божествения свят, има корени долу в стомаха, които означават физическия свят. Когато земята се обърне, вие се обръщате с краката си към Бога, тогава корените на вашия стомах са към Бога. Тъй че на всеки 24 часа и краката, и главата ви се обръщат към Бога. Главата и краката имат еднакво значение пред Бога, защото ако влезете в духовния свят, основа на нещата – това са краката; върху тях почиват нещата. Казват някои: Защо ми са краката? Защо ви е основа? – За да съградите вашата къща. Следователно те са почва, върху която градите вашата къща, и почва, върху която вашето битие може да расте.

Сега, в това растене ние трябва да обичаме всички хора в себе си, живи и умрели, които имат отражение и живеят вътре в нас. Вие имате един Иван вътре и един вън; имате един ангел вътре и един отвън; имате един дявол отвътре и един отвън – и Небето, и земята едновременно живеят във вашата душа. У вас има добри и лоши духове, които се спогаждат. Някои хора, които мразят лошите духове, казват, че има спор между тях и ангелите, и мислят, че те се карат. Спорът е само когато ние се намесим, а иначе между тях има равновесие. Щом се ние намесим, има борба. Когато има спор между два духа, вие ги само слушайте. Спорът е разговор между тях. На учениците не е позволено да се месят в работите на учителя. А лошите и добрите духове са велики учители. Нямаме право да съдиме, вие трябва само да слушате. Законът е такъв. Ако се намесите в тая работа, ще ви бият; ще ви кажат: Слушай, ти си едно бебе, не трябва да се месиш, а да слушаш! Често някои се оплакват, че ги нападнали лоши духове; но аз им казвам: Тези лоши духове не искат да знаят нищо за вас, те не искат да знаят за вашето съществуване; те под сянката на вашето дърво само са се спрели да разговарят, а вие сте ги подслушали. Вие сте бебета, още не сте се родили. Казват ми лошите духове това и онова да правя. Те не го казват на тебе, а на себе си, и ти си казваш: Чакай да го направя. Затова апостол Павел казва: Растете в благодатта Христова, за да познавате духовете. Досега светът все заклинания отправя към злите духове, църквата с Василиевите молитви все заклинания изпраща към тях, а те все пак си съществуват. Затова казва Христос: Не противи се злomu. Лошите духове си имат своя работа; когато си я вършат, оставете ги – нека си я вършат. Слушал съм някои християни да се карат често помежду си: Ти си невежа, аз зная всичко, аз съм свършил университет. Ако си свършил университет и си научил нещо, ти ще мълчиш, защото в мълчанието има разговор, то е сила, растене. Който не знае да мълчи, той няма никакво знание – знае само да яде бой. Мълчанието наистина е растеж: така растат и растенията; те мълчат, само вечер се чува някакво слабо пукане – те си тихо шепнат. А не като хората – направят някакво добро, цял свят ще ги чуе. Тъй е и с кокошката: снесе едно яйце, закудкудяка – всички я чуят. Какво от това, че е снесла яйце? То и? е дълг. И въпрос е още, дали тя го снесе, или и? го снесоха. Когато един осел го натоварят с драгоценности, той пренася товара и казва: Аз ги пренесох. Ние трябва да знаем, че в света сме служители на Бога. Някой казва: Човек има свободна воля. Само който живее в този съществен, неизменен свят, дето Бог живее; който служи на Бога и разбира Неговите закони и повеления, само той е свободен, само той може да има свободна воля.

Ние трябва да намерим време да ускорим този растеж, за който говоря, т.е. съграждането на нашето тяло. Често давате причини за неслушане, като казвате: За това няма време, за онова няма време. Един английски проповедник посетил едно бедно момче метач и го запитал: Идва ли някой да те посещава? – Да, Гладстон. – Кой? Английският държавник? – Чудно нещо – си казва проповедникът, – при многото си работа, която той има, имал време да посещава този беден метач! Защо? Кой живее вътре в този метач? Гладстон съзнава, че в него живее негов брат, и казва: Трябва да го посети. Сегашните хора, като се подигнат малко, не познават дори баща си и майка си, като мислят, че тяхното положение и величие ще се накърни. Няма по-голямо величие от това – да познаваме своите длъжности. Най-великата черта у Бога се състои в това, че като е зает с толкова много и велики работи, винаги намерва време, като Гладстона, да посети някоя грешна душа. Господ всякога намира по няколко минути свободни да посети някого, да остави една добра мисъл, да даде своя помощ. И когато всички се нахвърлят отгоре ви, както често комарите се нахвърлят върху човека, Господ се явява и казва: Не бой се, Аз съм тук, Аз съм с тебе, Аз ще ти помогна. А когато Господ направи това, казвайте Му: Дай ни сила да растем – да се освободим от преходните неща, да познаем Твоята воля, а не казвайте: Те се нахвърлиха върху мене, ама ще видят. Често четем Господнята молитва: Да бъде волята Твоя. Ти не познаваш името Божие, царството Божие, а искаш да изпълниш волята Божия. Човек, който не познава името Божие, не може да изпълни волята Божия. Ти ще приличаш на онази майка, която прави ризи и гащички за деца, които няма още на света. В този процес – търсенето името Божие, царството Божие и волята Божия – ще дойде царството Небесно. Трябва да имаме доблестта на онзи руски цар, за когото Толстой разказва една легенда. Убийството на Петър I, в което бил замесен Александър I, възбудило съвестогризене и помрачило душата на последния, който нийде не намирал покой. Блясъкът на трона и суетните удоволствия не могли да го развлекат и успокоят. Той все повече и повече се затварял в себе си и най-сетне решил да абдикира и заживее в Таганрог като обикновен гражданин. Веднъж, като се

разхождал извън този град, видял, че се трупат много хора около войници, наредени по пътя в две редици, без оръжие, а с тояжки. По едно време докарвали стар войник, вързали му ръцете за дръжката на една пушка, смъкнали му ризата и, при биенето на барабан, подложили го на страшното наказание минаване през пръчки. Александър се вгледал в лицето на нещастния войник и бил поразен от чудната прилика между войника и него. Попитал за вината на войника; казали му, че последният, като се научил, че баща му в село бил на умирање, поискал позволение да отиде да го види за последен път, и като му отказали, опитал се да избяга; арестуван, сполучил да избяга пак, но го хванали отново и за това второ бягство го осъдили да мине между войниците под ударите на 8,000 пръчки. Това наказание означавало сигурна смърт. Александър, като слушал глухия шум на пръчките, смесен с воплите на нещастника, който скоро изнемогнал и млъкнал, ужас го обзел – Боже мой! – помислил си той. – Поискал да види баща си, да му целува ръка и да изпроси последна бащина благословия, и само за това тъй жестоко го мъчат, и то в мое име! Сравнил своето поведение спрямо баща си с онова на войника спрямо своя и видял колко низко той стои пред войника, и горко заплакал. Като се осведомил от лекаря, че войникът не ще живее след нанесените му 4,000 удара, нагласил с лекаря войникът да бъде скришно облечен с неговите дрехи и отнесен в неговата квартира, а той с облеклото на войника се подложил на останалите 4,000 удара, които издържал, понеже войниците, които мислили, че е изнемогелият войник, от пробудено съжаление удряли по-слабо. Преоблеченият в императоровите дрехи войник, отнесен в квартирата на Александър, наистина се поминал, а приликата му с последния послужила да се обяви официално, че императорът се поминал, когато всъщност той се изгубил и се предал на богоугодни дела. И Толстой завършва разказа за смъртта на Александър със следните думи: Какъв тържествен момент трябва да е била неговата смърт!... Какво висше освобождение на душата!... Аз питам: Колко от моите любезни слушатели биха били готови да понесат поне 10 удара? И ние имаме претенции, готвим се за Небето!

Ето какъв е вътрешният смисъл на растенето – човек да разпознае сенките от самите неща, да освободи своята душа, като понесе всички страдания. И когато крушата и ябълката растат, те растат само по една причина – да дадат място на един плод, който ще завърже ново същество. И вие също сте дошли тук на земята да дадете живот другиму. Някои искат да се женят и народят деца. Защо? Ще ви кажа защо. Искат да се оженят, защото са вече уморени, не могат да вършат друга работа; като се оженят, ще им се роди син или дъщеря, които ще довършат тяхната работа. Някой казва: Аз не искам да се женя. Ще рече, ти си силен. Но не можеш ли да свършиш сам работата си, трябва да се ожениш. Да не мислите, че това е алегория, това е една истина. Развитие подразбирам работа, която Бог ни е предал и която или трябва да свършим, или да дадем мястото си на други да я свършат. Ето защо хората на земята се раждат и превъплътяват – слизат и възлизат. Един ден, като кажеш, че си се уморил, ще те пита Господ: Искаш ли да отстъпиш твоего място на брата си – той да свърши твоята работа? Това е. Тези познания са елементарни; в бъдеще вие ще научите нещо повече. Бог е вече започнал преустройството на света. В тази епоха на растене ние се намираме при най-благоприятни условия, при действието на Божествения огън, и в този Божествен огън потвърдите вещества ще се стопят, материята ще се префини, и Господ ще образува с нея свят с други порядки. Онези, които не ще завършат своето развитие, Господ ще изпрати на друго място. Погинване в света няма, има само лишаване от длъжност, от работата, която не вършим. В нашите училища, в известен клас ще те задържат 2–3 години, докато го минеш; същото е и за самия живот. Желателно е тази мисъл да стане централна във вашия ум. Не е важно каква работа вършиш: математик ли си, химик ли си, доктор ли си, това са сенки, форми в живота; същественото е: осветяваш ли името Божие, влагаш ли волята Божия в душата си? Човек, който иска да бъде силен, трябва да държи тези неща отпред: името Божие, което е най-висшето благо, царството Божие – по отношение на човешката душа, и волята Божия – по отношение на земния живот. Духовният свят има връзка с физическия: човек едновременно е същество духовно и физическо. Тези два елемента съществуват едновременно, има една връзка между единия и другия, която ги съединява и управлява, а тя е душата, която е полудуховна и полуматериална. Това състояние вие никога не може да измените. Под думите физическа материя разбирам света на формите, необходима за проявата и битието на нещата; под духовен свят подразбирам онези сили, които работят за създаване на тези форми; а под душа разбирам условията, които подготвят съграждането на тези

форми. Следователно без форми животът не може да се прояви. Всяка душа трябва да има тяло в света, за да се прояви като индивид, единица. Тя трябва да има тяло, за да я посети Господ. Без къща може ли да повикате гости? Когато човек иска да се ожени, най-напред трябва да си направи къща, тъй както птиците, преди да снесат, си приготвят гнезда. Втасахме я!, ще си рекат ония, които нямат къщи. Да не схванете думите ми буквално. Аз разбирам да си имате къща в духовния свят. В Небето без такава къща няма да ви приемат; трябва да имате такава. Растене – подразбирам да имате в тази къща: градина, плодни дървета и цветя, които да я красят. За да растете, трябва да забравите вашите сенки, вашите недоразумения. Всички неща, които сега съществуват в света, са сенки – като заспите дълъг сън, всичко ще изчезне: и Франция, и Англия, и Германия ще изчезнат от вашия ум; няма да има никакви войни, ще забравите и за захар, и за ориз; ще забравите вашите дългове – всичко ще забравите, защото всичко това са сенки. За да познаваш човека в същинския смисъл, трябва да го любиш; само който люби, той познава хората. Но ще каже някой: Аз любя, но страдам, страхувам се. Щом се страхуваш, няма Любов. Любовта не търпи страх при съществуването си. Всички противоречия в едно или друго направление създават неприятност. Човешкият дух без мъчнотии в света не може да се развива. Това учение трябва да се проповядва на сегашните, на културните хора. Само тогава домовете ви ще се освободят от страдания, които всъщност са фиктивни. Има магнетизатори, които като хипнотизират някого, теглят пред него линия и му кажат, че щом дойде до там, ще срещне стена, и хипнотизираният, действително, не може да я премине, когато пък вие не виждате там никаква стена. Духне ли магнетизаторът, тази стена изчезва. Сега дяволът е издигнал такава стена в умовете на хората – просто една линия, и вие виждате много мъчнотии, които всъщност са сенки, а не действителност. Няма нищо невъзможно в света – всичко е възможно. Как е възможно всичко?, ще попита някой. Например, ако съм гладувал няколко дни и се помоля на Бога за парче хляб, Той ще ми даде; ако Му поискам 7–8 самуна, няма да ми ги даде. Казвам ви верни неща, които вие сами можете да опитате, проверите. Трябва да се откажете от лакомия, да не искате повече от онова, което ви трябва. Например: имате едно кило захар, задоволете се с него и не искайте 2–3 и повече кила. Може ли всички хора да бъдат едновременно милионери? Както растенето на едно дърво има предел, така е и с човека на физическото поле: като стигне човек на една височина до двадесет и първата си година, започва да расте вече не тялото му, но неговият ум, душа и дух. Това са велики неща, и когато ви се отворят очите, ще ги разберете. Някой път трябва да се помоли някой на Бога да ви отвори очите, тъй както едно време направи един от израилските пророци – Елисей. Сирийският цар изпратил против Елисей през една нощ голямо войнство, да го уловят и доведат при него. Слугата на Елисей, на сутринта, като видял войнството, уплашил се и казал: Какво ще правим сега, господарю? – Не бой се, защото повече са онези, които са с нас, отколкото тези, които са с тях. Помолил се Елисей и рекъл: Господи, отвори, моля Ти се, очите на слугата ми, за да види. Отоворил Господ очите на слугата и видял той гората пълна с коне и колесници около Елисей. Когато дошли към него сирийците, Елисей се помолил Господу и рекъл: Порази, Господи, очите на тези да прогледнат. Отоворил Господ очите им, и се видели всред Самария, при израилския цар. Като ги видял израилският цар, казал на Елисей: Да ги поразя ли Отче мой? А той рекъл: Не ги поразявай! Нахрани ги и ги изпрати при господаря им. А ние, съвременните хора, казваме: Какво ли ще стане с нас? Които са с нас са повече, отколкото онези, които са против нас. Кои са против нас? Нашите мисли, нашите сенки, които ние създаваме от години. Кажете си: Тези мисли, тези вълци и мечки, аз сам съм си ги създал – не се боя от тях. Някои казват, че са силни във вярата; бихте видели колко е силна тяхната вяра, ако биха ги турили при мечки или вълци, в някоя менажерия. Щом се страхуваш, щом се съблазняваш, щом мразиш – Господ не е с тебе. Юнаци трябва да бъдат християните, юнаци се искат за този свят. Трябва да понасяме твърдо всички нещастия и да кажем: Да се свети името Божие и да дойде благодатта Божия. Ще речете: Измряха толкова хора. В моите очи те не са измрели, а възкръсват. Аз бих желал с тях да отида – славно нещо е да отидеш на Небето! Някои хора се боят от смъртта. Обичат Господа, но когато дойде смъртта, търсят лекар. Господ не е с тях. Наближи ли смъртта, кажете: Ида, Господи, пригответи ми там друга работа. Всички, които ме слушат днес, искам да не сте страхливи. Влезте между вашите лъвове, тигри, змии и ги погладете; докато не се научите да гладите змията и милвате крокодилите, Господ не е с вас. Вземете за пример Даниила, който беше между лъвовете: той не пострада от тях, а си каза: Господ,

Който е с мене, ще укроти лъвовете. Аз бих желал и вие да повикате Господа, когато бъдете между вашите лъвове, да затворите устата им. Бъдете по-решителни, а не малодушни.

Друго. Трябва да се проповядва навсякъде равенство и братство, но не само наглед, а и в действителност. Хората на науката и великите хора трябва да дадат пример, как трябва да се живее. Химик ли си, астроном ли си, съдия ли си, свещеник ли си – впрегни всички свои сили за благо на човечеството. Не сме далеч – огънят иде: сгорещяване голямо ще бъде. Но не бойте се: онези, които са с нас, са повече, отколкото тези, които са против нас. Нека всички знаят, че Господ иде в света да тури ред, законност, справедливост. И вие, мъже и жени, които Бог ви е кръстил с тези хубави имена, ще се подчините на новия ред. По-хубаво име от мъж и жена няма в света. Но сега и мъже, и жени се оплакват от своето положение. Мъжете казват: Горко нам, мъже, дете сме се родили такива, да ходим на война! Жените пък казват: Горко нам, дете сме се родили жени, да раждаме! Не е горко никому; напротив, благословение голямо е, че сте се родили такива, че сте определени за такава работа. Подайте си само ръка вътрешно. Как да се помирим?, ще рече някой. – Не говори нищо за него, вътре в душата си се примири с всички свои братя, свои поданици, които имаш, призови Господ да се освети името Му и да се прослави Духът вътре в тебе, и поискай да пораснеш, за да може да изпълниш това, което Бог е определил за тебе. Няма да умрете, отсега нататък идват добри условия и наука за вас: ще изучавате астрономията, математиката и прочее. Някои казват: Математиката е много лесна наука до числото 10. Но колко милиони съотношения има между тези 10 числа! Някои казват: Да бъдем добри – то е 1; Да бъдем справедливи – то е 2; Да бъдем любящи – то е 3; Да бъдем мъдри – то е 4; Да бъдем истинолюбиви – то е 5. До 5 сме стигнали. Хайде да бъдем добри и справедливи – то е 1 и 2; Хайде да бъде добри, справедливи и любящи – то е 1 и 2 и 3; Хайде да бъдем мъдри – то е 1 и 2 и 3 и 4; туй не е никаква наука. При едното трябва да разберем закона на едното, почвата, елементите; трябва да употребим химията, да видим какво расте в едното, и после ще кажем: В него растат: ябълки, череша, грозде, жито, ориз, зеле, моркови и др. В това едно ще се намерят колко елементи са потребни за ябълките, за крушите. И в нашия ум може да си кажем: Да бъдем добри. Но за да бъдем добри, трябва да работим. Справедливи да сме – може, но ще трябва да работим. Добро, справедливост, мъдрост – всичко иде отгоре. Казвате: Искаме да бъдем добри. Елате при мене, аз ще ви науча, ще ви кажа как да бъдете добри. Ще взема един гвоздей, ще го нагореша, той ще стане добър. Де е огнището? – То е вътре във вашето сърце. Вземете огъня, духалото, въглища, турете гвоздеа – вашите мисли – и ги сгорещете. Това е процесът, по който трябва да работим в себе си. Християнството в този смисъл е алхимическа наука. Вие ме слушате и си казвате: Мене ми е тежко, мъчно ми е. Защо? Защото сте затворили прозорците и не пущате Божествената светлина през тях. Господ живее, но не сте Му отворили прозорците да влезе. Някой път Той може да ви плесне, кажете: Боже, благодаря, че си ме посетил. Тълкувайте плесницата на мъжа си така. Защо брулите ореха? За да паднат орехите. Така и Господ дохожда и пита: Имаш ли плод да ми дадеш? Като те плесне някой брат, вземи го, напои го, нахрани го – нахрани го с новото учение. Ако го научиш на това ново учение, той ще вземе полка с ръка да къса орехите, а иначе той ще ги брули с камъни. Така е днес навсякъде: мъже, жени, учители, ученици, свещеници, проповедници – всички се брулят с камъни. Сегашните страдания са най-великото благословение. Аз благодаря на Бог за много неща; благодаря, че Той е цар, а пък аз съм слуга. Като е Той Цар – това е най-голямото благо, както за мене, тъй и за другите. Сега вие сте слуги, но ако искате да сте в бъдеще истински царе, царици, приложете Божественото учение. Всяка сутрин, като станете, кажете си: Боже, благодаря Ти, че съм останал жив, за да мога да Ти служа и днес. Как ставате сутрин вие? Някой стане с лицето, друг с гърба си нагоре! Каква трябва да е първата ви мисъл, като станете? Кажете: Благослови, Господи, душата ми, благодаря Ти, че съм станал днес, за да свърша работата си, както трябва, дете и да е, и да мога да израсна толкова, колкото трябва. Това е първото основно учение. А какво правите вие? Ако някой от вас е учител, казва: Ех, днес имам да поправам 40–50 тетрадки! Ако е съдия, казва: Днес имам толкова дела. Проповедник ако е, ще каже: Ех, днес проповед ще трябва да се държи, нищо не съм приготвил! Майка ако е, ще каже: Тези деца какво са се разплакали? Господ не е при тях, и работата им през целия ден не върви добре. Духнете и кажете: Хууу, очисти ме, Боже, от лошите мисли, благослови душата ми. Опитайте това нещо. Някои казват: Бог е бил толкова милостив, че кръвта Си проля за нас, заковаха Го. Как бе закован? С главата нагоре. Затова, като ставате сутрин, трябва да ставате с

главата нагоре, а не надолу. И когато излизате, да се покажете с главата към Господа, не с краката си да излезете. Аз бих ви обяснил по-подробно това, но няма време сега. С главата си да излезеш и да благодариш в душата си на Бога. Тогава всички светли духове ще те заобиколят, ще добиеш сила, мъдрост и ще възрастеш. Господ е, който възраства нещата. Аз ви говоря сега това защо? Господ е, Който върши работите чрез хората. Някой път аз като ви говоря, казвате: Господин Дънов тъй казва. Туй, което аз говоря, това са го казали отгоре, това го говори цялото Небе. Повтарям, че Господ иде чрез огън да очисти земята, да съблече старите дрипи на хората, да им даде нови тела, да внесе Любов в сърцата им, да подигне умовете им, да отстрани от тях всяка злоба, омраза. Това възвестява Божественото учение в новата епоха. Сутрин, като станете, направете опит и кажете: Благодаря Ти, Боже, за голямата благодат, която имаш към нас. Ние Те познаваме, че си добър, всемилостив, всеистинен и всемъдър. Повтаряйте това всеки ден в продължение на един месец и елате при мене, ще видите каква ще бъде температурата на душата ви тогава. Това е всичката тайна. Ако го повтаряте 10 месеца, ще бъде още по-добре. Това е А-то, началото. Едно време, когато бях на вашите години, когато учех тази наука, като ставах, тъй започвах: Благодаря Ти, Боже, за всичко, което си ми дал и си ме научил. И вие започнете така. Това е велико учение. Ако не започнете с него, вие ще бъдете във вечна тъмнина, вечен мрак наоколо си. Ако го приложите, и Господ, и ангелите, и светиите – всички ще ви се усмихнат и ще ви помогнат да станете синове Божии. Да понесете 4,000 удара на вашия гръб и когато дойде Христос, да каже: Нека Той отиде на моето място – Аз ще понеса останалите. В преносен смисъл разбирам това и така ви говоря. Разнесете това учение на народа. Само така, а не по друг начин, всеки народ ще може да се издигне. Който иска да опита, нека приложи това учение и ще види резултата. То е една положителна наука. Всеки народ, всяко общество, всеки дом, който работи така, ще бъде благословен. Това е благовестието, което преди 2,000 години Христос донесе за обновление на човечеството.

Който има уши да слуша, нека слуша.

Беседа, държана на 7 януари 1917 г.

Марта и Мария

А Марта се мълвеше за многото слугуване; и застана, та рече: Господи, небрежиш ли, че сестра ми ме остави сама да слугувам? Речи и?, прочее, да ми помогне. Отговори Исус и рече и?: Марто, Марто, грижиш се и се мълвиш за много нещо; но едно е необходимо: а Мария избра добрата част, която няма да се отнеме от нея. (Ев. Лука 10:40–42)

Върху Марта и Мария много се е говорило. Те представят два принципа в човешката душа – активният и пасивният. В Марта и Мария ние имаме две жени, два характера противоположни, две състояния на човешкото сърце: едното състояние е тихо, спокойно, безмълвно, ум отправен към един вечен принцип, крепящ се на една вечна основа; а другото състояние е като на морските вълни, като на малките клончета на дърветата – постоянен кипеж, постоянно клатушкане. Христос обаче посочва на Марта кое е същественото, като и? казва: Ти се мълвиш за много неща, които не са съществени, които са извън действителността, но Мария избра нещо по-съществено. Мнозина от вас спадат към тия два характера – някоя е Марта, друга – Мария. Мариите са изобщо благородни жени. Те са добри, имат отлично телосложение, лице красиво, поглед мек, чело симетрично, нос правилен, а по сърце те са меки, нежни, отзивчиви към страданията на хората, готови да помагат. Мария на еврейски значи солена вода. Мария всякога посолява света; благодарение на нея, той не се разваля, не се кисва, не гине, и когато вие имате мариения принцип у вас, вашето сърце не се разлага. Марта излиза от мара, което значи горчив, кисел, буен; тъй че този горчив принцип у вас постоянно се люти, гневи, недоволен е, и това той го прави не от зла мисъл, но защото е един принцип много активен, който откъдето мине, иска отворен път. Ако е Марта, ще видите, че сутрин, като стане вкъщи, всички слуги са на крак, вик, крясък; вдигне ли метла, всички бягат на половин километър; тя казва: Всичко тук трябва да бъде в ред и порядък. Тази Марта е и в черкви, и в училища, и в съдилища – навсякъде я има. Тя е необходима: но не давайте преимущество нито на нея, нито на другата – нито на единия, нито на другия принцип.

С тези два принципа ще свържа други два принципа, които формулирам така: принцип на висшето и принцип на низшето. Принципът, който се олицетворява в Мария, представя висшето,

което показва как да служим на Бога, как да сме в хармония с висшите същества, светиите, ангелите, които знаят повече от нас, знаят да се подчиняват – ще седнем тихо и спокойно при нозете на Учителя да се учим. Ще кажете: Колко са учители? – Един е Той, един Учител аз познавам. Той може да има 250,000 косми на главата, но това не ще рече, че са 250,000 учители. Едно дърво може да има много клончета, но те не са дръвчета. Обаче в дървото и клончетата му прониква един живот. Така трябва да стои единството в ума ви. И когато дойде Учителят, духът, който е във вас, били сте мъже или жени, трябва да слушате дълбоко в себе си този глас на меката нежност, на Любовта. Любовта не е кисела. Кое в живота обичате? Да си представим, че всичко в света е само от Марти; задигнали метли, вдигнали високо прах, викове – каква музика ще бъде то? Вярвам, че къщите щяха да бъдат добре наредени, щеше да има мебели хубави, хубави дрехи, всичко щеше да бъде в ред и порядък, щяхме да имаме прекрасни форми, но живот не щеше да има. Обратно, ако бяха само Марии, тогава всичко щеше да бъде сол, но ако нямаше Марти, какво щеше да се осоялява? Тази Мария има отношение към нещо друго, към някакъв друг принцип, към някаква друга основа. Висшият принцип, Мария, ни показва пътя, по който трябва да служим на Бога индивидуално. В това служене ще намерим смисъла на нашия живот, и то доколкото разбираме вътрешния смисъл на нашата душа, ще разбираме и другите същества, които живеят около нас. Щом научим първия, висшия принцип – да се подчиняваме на Бога, тогава ще научим и другия принцип – да се подчиняваме на всички низши елементи – да подчиним низшия принцип у човека. И когато съвременната наука твърди, че иска да подчини природата, аз подразбирам, че тя иска да подчини Марта, която вдига толкова шум. Трябва да се научим да бъдем добри господари. Онзи, който не се е научил да се подчинява, да слугува на Бога, не може да бъде господар, и всеки от вас, който иска да бъде господар, най-първо трябва да се научи да бъде слуга, слуга на Бога, да се подчинява: да научи този висш закон, да седне, както Мария, при нозете на Христа. И казва Христос: Тази добра част на Мария няма да и? се вземе. Ще приведа един пример за обяснение на тази идея. Може да е легенда. Разправят за великия цигулар Паганини, че един ден, в обиколките си по Европа, дето давал концерти, по пътя си в един град забелязал един стар 60-годишен цигулар, с ръце треперещи, с премрежени очи, на земята пред него стои копанка, цигулка също, понеже не може да свири. Паганини се спрял пред стария цигулар, взел цигулката му и като започнал да тегли лъка, мало и голямо се събрало наоколо му. Свирил 2–10–20 минути, и всички хора започнали да тургат в копанката златни и сребърни монети. Свирил, докато копанката се напълнила. Ето тъй Паганини принесъл своя дар на бедния старец. Бедният този старец стоял при нозете на Паганини, както Мария при нозете на Христа, и не казал: Чакай да видя какво ще излезе, а е слушал как майсторът свирил. Да – казал е, – виждам сега моя велик учител, майстор на живота. Копанката – това е съсъд, в който са се сипели велики добри мисли. Когато и у вас дойде да засвири този велик Учител, вашата копанка ще се напълни с благородни мисли и желания, и вие няма да бъдете кекави и немощни, но млади, свежи, добри и силни. Аз бих желал в даден случай и вие да направите това. Не да посветите целия си живот на това, защото Христос, като похвалява Мария, иска да ни каже: Аз не искам да ми дадете всичкото си време, а само това, което не знаете как да употребите, па колкото малко и да е това време. А другото време, през което сте заети, свободни сте, вършете си своите длъжности в живота. Великото учение ни най-малко не подразбира да оставим другите си длъжности в живота; но онзи час, който е определен за Мария, трябва да го дадем. Този Паганини не всякога се спира, то е рядкост. Остава цигулката и заминава. Така и Христос ще се спре някой път при вас в живота ви, когато сте обременени, отегчени, когато мислите, че вашият живот няма смисъл, не сте полезни, като че изкуството, което учите, няма цена; тогава Той ще се спре и ще посвири с вашата цигулка. Там е щастието – да чуеш един велик учител как свири, или да видиш един велик художник как рисува. Това учение трябва да учим – учението да благовеем пред Бога и да Му се подчиняваме, в което подчинение ще научим велики добродетели. От какво произлизат съвременните стълкновения между хората? От това, че хората са кисели, не са меки, нежни. Ако всички хора бяха меки, нежни, животът би бил щастлив – вътрешно и външно. Ако хората биха се взаимно почитали, ако имаха взаимна отстъпчивост, щеше да има велика хармония в живота. Аз не облажавам хора, които всеки ден се карат един с друг: те всеки ден роптаят против Бога. Слушам само роптания: и на учени, и на свещеници, лекари, професори, проповедници – всички роптаят. Свещеници, лекари, като им дават пари, недоволни са от даденото, малко било; Господ на други дал

повече, а на тях по-малко – това е вече роптание. Ако е овчар, ще каже, че кошарата му е малка, иска повече – и това е роптание. Ученият и той роптае, че малко способности му са дадени. Кой е виновен? Все Господ! Не само за вас говоря, които сте тук, а и за онези, които са отвън – всички роптаят. Законът на висшето е винаги да блика благодарност и обич към Бога.

Някои питат: Къде е Господ? Как да го намерим? Господа могат да намерят и малките деца. 2,000 години вече става как философите аргументират да докажат де е Господ – на небето ли е, на звездите ли е, на земята ли е, или в човешкото сърце. Още Го търсят, никой не Го е намерил. Проповедниците казват, че е в човешкото сърце; астрономите – че е във вселената, като теготение; някои казват, че Го има, други казват, че Го няма. Ще ви представя една фигура, за да видите на какво се базират вашите философи. Представете си, че Господ, както слънцето, изгрива и залязва всеки 24 часа от изток към запад; представете си още, когато Господ изгрива, вие заспivate и спите, докато Той залезе, и когато залезе, вие се събуждате и Го търсите цяла нощ. Като не Го намерите, вие отново заспivate, когато зората пукне, и като залезе, отново цяла нощ Го търсите. Минава ден, два, месец, година, 10 години, много време минава, вие все Го търсите и не Го намирате никъде. Аз казвам: Изменете само отношенията на нещата – спете вечер, а бъдете будни сутрин, когато изгрива слънцето, и ще видите Господа, ще Го намерите. Аз Го виждам всеки ден, спя вечер, а сутрин, като пукне зора, ставам да Го посрещам. Ето философията на живота. Господ като слънце изгрива. А какво правят сегашните хора нощем? По концерти, балове, театри, а когато Господ изгрива, спят. Аристократи, от благородното добро утро! Всички хора, които спят сутрин и през деня, са от културата на бухалите. Ето защо те страдат. А тази нощна култура трябва да се замести с дневна култура. Щом се пукне зора, ще станеш, ще се изправиш и ще чакаш най-малко половин час, Господ след това ще се покаже на твоето лице, ще почерпиш от Него сила, енергия, здраве и през целия ден ще бъдеш бодър и силен да се бориш. Някои философи пък казват: Господ е аристократ, Той не приема всички, трябва да се облечем пред Него. Аз ще ви представя друга фигура за възмущение: когато слънцето изгрива, всички животни, и добри и лошо, и красиви и грозни, всички излизат със своята премяна, каквато имат. Господ огрива всички: и змиите, и гущерите, и комарите, и всички гадове, които правят толкова злини. Той не им казва: Ти трябва да се скриеш в дупката си. По същия начин явете се и вие пред Бога и напечете се. Това е смисълът на живота. Ние не страдаме от това, че на земята има много змии: тяхното число е определено, те са на мястото си, но когато станат два пъти повече, отколкото трябва, непременно ще се унищожи излишното число. Когато вълците са определено число, те са на мястото си, но когато се намножат, излишното пак число трябва да се унищожи. И тъй, ако не впрегнете всяка мисъл и всяко желание вътре в себе си, т.е. ако не сте се научили да служите на Бога, тази мисъл, това желание ще ви заповядва. И тогава, по същия закон, както вие се противите на Бога, така и вашите желания и мисли ще ви противодействат. Това, което ви говоря, ако може да го приложите в живота си, ще видите колко ефикасно е.

Някои казват: Да възпитаваме света, хората. В този смисъл аз не вярвам на възпитанието, защото всички хора са индивидуални клетки на Божествения организъм, на Божественото тяло, та всеки отделно трябва да възпита сам себе си. Аз не мога да ви заповядвам: то би значило да светотатствам – да лъжа Бога. Аз не искам да заповядвам. Защо? Защото тези хора са господни, нямам право да заповядвам и злоупотребявам с чуждите неща; имам право да бъда господар само на моите мисли и желания; на тях мога да заповядвам; но на всичко, което е извън мене, ще трябва да слугувам. Така и вие трябва да правите.

Тогава ние ще слезем към низшите елементи – към неразумното. Какво казва Библията в първата глава? Бог създаде небето в първия ден, а после – земята. Небето, разбирам, Мария, а земята – Марта. Земята била неустроена, значи кисела. Учените хора казват, че когато тази Марта се явила, около нея имало буря, ураган, огън, издигане на па?ра, и тогава Бог казал на Марта: Марто, Марто, много шум вдигаш, прогресът не е там; Мария избра добрата част – погледни нагоре. Земята, Марта, погледнала нагоре и започнала да се върти около себе си и около слънцето. Така се образувал живот около нея, обазували се много същества и най-после човекът. Като свършил Господ работата Си, казал: Всичко около Марта е добре. И стана ден първи, а след това дойде ден втори до седми. Сега, някои от вас са Марта – вдигат шум, от сърцето и от ума им излизат пламъци. Няма Марта езера, ни река, и великият Учител казва: Марто, Марто, не се смущавай, само едно е необходимо, Небето, разумното, великото в света, погледни нагоре, то е, което ще ти даде смисъл.

Когато и вие повдигнете погледа си, веднага вашият дух ще почне да се движи правилно около своя център, около който да се движиш, който център всеки ден да изпраща необходимото и нужното за теб.

И тъй, Бог е създал едновременно в нас и Мария, и Марта – те са двата полюса на човешката душа. Аз бих могъл да ви обясня някога вътрешния смисъл на тези два принципа, които действат в света. Но от многото казано, знанието, когато се натрупа и не се прилага, образува известни утайки, и хората почват да се смущават, кое да вършат. Един ученик от едно евангелско училище при един урок по българска граматика, която малко разбирал, като дошъл учителят, за да се оправдае, казал: По български език има много граматика, от Икономов, Григоров и др., по коя да уча? Веднъж, дважд, най-после учителят му отговорил: Слушай, приятелю, какво говори граматиката на Икономов, на Григоров, аз не искам да зная, ти ще учиш по моята. Като дойде Господ, казвате Му: Има философи, като Кант, Шопенхауер, Толстой, които еди-какво си казват, но има противоречие в тях, какво да следваме? Господ ще ви рече: Ще следвате това, което Аз ви казвам. И когато искате да следвате Божествената Истина, трябва да се вдълбочите във вашата душа; тогава ще разберете живота в друг смисъл. Във вас ще се образуват други способности, ще видите, че около вас има други същества, много по-велики, които творят, и ще кажете: Колко сме били слепи! Питам вас, които разсъждавате: Ако бяхте в положението на една мравка и ако един философ стъпеше върху вас и ви смачка, какво щяхте да мислите за неговите крака? Щяхте да кажете: Една канара падна върху нас и ни смачка; а тази канара съставлява малка частица от този гигант. Някой ден казвате: Съдбата ме преследва, гони. А това не е нищо друго, освен кракът на някой велик философ, който ви е настъпил. Не трябва да се изпречвате на пътя на философите, на учените хора: те няма да се спрат заради вас; те вървят по своя път и ако се изпречите, кракът на философа ще ви смаже. Когато ми се оплаквате, ще ви кажа: Не ви е мястото на този философски път, вие сте мравки, други пътеки си изберете. Ето философията на живота. Като гледам нещастieto на един човек, поглеждам нагоре и виждам един гигант, който го е настъпил и смазал.

И така, Господ е направил света, всички светове. Има в млечния път 18,000,000 слънца, и всяко едно от тях се движи по своя определен път, и между слънце и слънце има по 25 милиона километра разстояние, за да не стане сблъскване. Господ е начертал тия пътища. И около вашия живот Той е начертал известен път, известно пространство и ви казва: Никога да не преминете границата на вашето царство. Вие искате да направите договор с други царства; мъжете и жените от две царства направиха договор, за да образуват едно царство, и се скараха. Защо се карат? Нека всеки царува в своето царство. Ела – казва някой – да си турим парите на едно място и да си ги пазим. Всеки да си държи парите в своята кесия. Никому не поверявайте парите си. На земята, комуто и да ги поверите, ще ви ги задигне. Затова казва Христос: Внесете богатството си горе. Горе, горе! Това е истинският смисъл на живота. И тъй, ние сме криви за това, че искаме да изопачим живота си, който Бог е наредил. Аз зная, някои хора мразят някого и го носят навсякъде със себе си. Оставете го, дръжте само Бога: Той е, Който осветява, Него пуснете в своята светая светих. Днешните хора са много божни: имат богове на труда, на славата, на силата и им кадят тамян. Вземете вашия чук и всички тези идоли изхвърлете във или ги строшете; седнете след това при нозете на вашия Учител и вие ще разберете вътрешния, дълбокия смисъл на вашия живот. Това е, което Христос иска да каже – че доброто, което Мария има, няма да и? се отнеме. Ти се тревожиш за много работи, казваш: Туй имам, онуй имам; ти си господар на тези неща, вземи ги и ги изхвърли. Аз съм забелязъл, някои господари, седнали на стол, като мене сега, и заповядват. Искане да му се подаде нещо, което и той сам може да си вземе, дрънка звънеца – Дрънн! Никой не се явява. Вика един път, вика два пъти и най-после ще излезе да се кара. А бе приятелю, стани, вдигни си сам това нещо, може да си го направиш сам. Обущата му са на 5 крачки от него – Дрънн!, да дойде слугинята да му ги донесе. Ще вика и ще се сърди. Вземи си ги сам, защото спокойствието и мирът, които имаш, струват повече, отколкото това, че слугинята не е донесла навреме обущата. Може и сам да го направиш; вземи си обущата, а после дай един морал на слугинята да идва навреме. Това е, което Господ изисква, защото тази слугиня не е слугиня на вас, а е някому другиму слугиня. Някой път аз ви казвам, че съм слуга, но не на вас, не на хората аз съм слуга, а на Бога. В града Лондон, един баптист проповедник отива при друг проповедник, на име Спърдъжън, и за да си даде по-голяма важност, написва на картичката си: Един твой брат в Христа те чака във да те види

Спърджън написва на другата страна на картичката: Кажете му, че сега имам работа с Господаря му. Дойде ли някой отвън и ти каже: Твой брат в Христа те чака вън, ти му кажи, че се разговаряш с Господаря му. И тази слугиня, която ти си викал отвън за общата, тя имала работа с Господаря си, и ако ти нарушиш нейното спокойствие, Господарят и? ще те хване за ухото. Това е най-великата философия, която съвременните хора трябва да изучат. Слуги трябва да бъдем на Бога! Когато научим този велик закон, отношенията между нас ще дойдат в нормалния си път. Аз следя хората: разположен ли си, всички хора ти са приятни; неразположен ли си, станал ли си неправилно, излязъл ли си с краката навън, през целия ден хората са ти криви. Това състояние може да продължи седмица, месец; него ние наричаме нова философия – песимизъм, а хората – песимисти. За да оправдаете неговия недостатък, казвате: Той е песимист – според думите на Шопенхауер. Всички сте философи. Българите стоят по-високо даже и от Шопенхауер: у всички има тази отсянка на песимизъм; българинът скоро се обезсърчава, отчайва, и тогава дохожда философията на Шопенхауер – дохожда Марта. Аз казвам само едно: Ти си длъжен да се подчиниш на Бога, не му слугуваш, и затова всички тези неща са те сполетели. Никаква друга съдба няма в света, и в деня, когато ти се подчиниш на Бога, на съдбата си, всички други ще ти се подчинят.

Това е учението за Мария и Марта. Мария – това е Небето, Марта – земята. Мария – това е висшето в сърцето, Марта – низшето в сърцето. Мария – то е висшето в ума, теософите го наричат висш манас, Марта – то е низшият манас и т.н. Вие, като отидете във вашите домове – аз ги виждам, те са величествени, – тогава кажете си: Ела Марто, ела Марио, вие сте две добри сестри. Христос, Той е висшият Дух, висшият Принцип. Ако Мария отговореше на Марта, трябваше да каже: Чакай малко да послушам, после ще ти помогна. Христос говореше, затова Мария нищо не работеше. Като се върнете сега къщи, ако се разсърдите, развикате, ще кажете: Марто, знаеш ли какво казва Учителят? Ти трябва да се подчиняваш. Мария трябва да бъде благородна, деликатна, да говори сестрински, да и? каже: Чакай малко, сестро, аз после ще ти бъда в услуга. Така трябва да говори Мария. И когато сестра и? говори строснато, тя да каже: Колко хубаво, колко приятно говориш!, защото между благородното и неблагородното има известна хармония, между Любовта и омразата има сродство. Аз ги зная и двете тия сестри. Но който влезе между тях, те от обич го задушават. Задушават го, а като умре, казват: Какво направихме! Но Любовта казва: Хайде да го възкресим. Омразата казва: Аз ще го заровя. – Добре, казва Любовта. Турят му пръст, но после дохожда Любовта и като го напече, хоп, изскочи – възкресява го. Омразата и Любовта постоянно работят в света, а вие имате толкова лошо мнение за омразата, за завистта. Те са змии, гущери, но приятни в някои случаи. Какъв би бил светът без гущери, змии, мушички и т.н.? Покажете такъв свят. Де е вашият по-добър? Не, тъй, както е направен този свят, е велик по своите замисли, велик по своите изражения. А това, от което се постоянно оплаквате, то е дисхармонията, която е вътре във вас, то е Марта, неустроената земя; този шум, който постоянно вилнее в нас, той именно нарушава тази хармония. Дух Божи трябва да слезе и да си каже думата. И тъй, Духът е слязъл и заповядва. Той работи. Имайте вяра непреодолима в този велик принцип, който живее в Мария; имайте вяра и в принципа, който живее в Марта; имайте вяра в Христа, защото Христос, Който седи върху тях, ги съединява. Съединете и вие тези три: вашият дух, вашата Мария и вашата Марта, и започнете новата година с това. Аз не довършвам, оставям една голяма междина между всичко казано, за да видя как ще решите ребуса. Аз съм ясновидец, и като гледам на вашето бъдеще, виждам как едни стават, други падат, виждам как едни вървят по пътя, а други криволичат; но всички в края на краищата ще бъдат добре, само че ще има клатушкане и закъсняване. Когато се качат на някой голям параход в океана, някои от клатушкането на парахода повръщат, а други – не. Колко са интересни тези аристократи в океана: в първия ден напети, облечени, украсени с пръстени, гerdани, всички весели, доволни; но като се залюлее праходът, всички стават замислени, като философи, като че слушат някоя важна проповед. Втория ден започват да усещат в корема някакво разстройство, почва яденето на лимони, лягане на пода и повръщане. Но като излязат на суша, – Как минахте океана? – Благополучно. Ох-о-о! Този океан от земята до Небето докато го минете, колко пъти ще повръщате! Ще кажете: Много мъчна работа е! Но като излезете на суша, ще имате отличен апетит, защото много хубаво ще бъдете пречистени. Тази Марта в океана вдига голям шум наоколо си, разтърсва параходи, създава виковете, плач, но щом излезете на брега, щом дойде Мария, вие казвате: Слава Богу, минахме благополучно. Не бойте се, бъдете винаги при вашия велик

Учител, за да може да разрешите въпроса на живота. Много сложни задачи имате в живота: възпитание на децата, отношения на мъжа и жената един към други, отношения към обществото, отношения към човечеството. Много задължения имате. Как ще ги завършите? Някои мислят, че като станат християни, нямат задължения. Не! Тъкмо обратното, християнинът има повече и трябва да изпълни много добре своите задължения, и когато завършва деня, трябва да усеща велико спокойствие, че е свършил онова, което е трябвало да свърши, а което не е направил, да го тури в програмата си за другия ден. Един ден ще бъдете Марта, друг ден – Мария, а когато бъдете при нозете на вашия Учител, тогава нека и Марта, и Мария, всички да утихнат, за един час всичко да утихне.

Там е учението и мисълта, която Христос прокарва. Научете се да служите на Висшето, за да бъдете господари на низшето.

Беседа, държана на 14 януари 1917 г.

Двамата господари

Никой слуга не може да двама господари да слугува. Не може да работите на Бога и на Мамона. (Ев. Лука 16:13)

В света работят два разумни принципа. Като казва, че не може да служите едновременно на тези два принципа, Христос подразбира, че не може да бъдете два пъти по-активен, отколкото може да издържите, т.е. в един котел не може да се произведе по-голямо напрежение, отколкото той може да издържа. Тези два принципа не могат да се съберат в един котел. В окултизма тия принципи се наричат първи и втори, а в науката – положителен и отрицателен. Положителният принцип е всякога по-силен, а отрицателният – по-слаб. Творческата сила всякога се проявява предимно в слабия принцип. Това, което гради в света, то не е силното, а слабото. Затова онези хора, които разрушават, всякога са по-силни, отколкото добрите, меките хора. Вие може да усетите тези два принципа у вас едновременно, например когато станете активни, когато се разгневите и извикате: Скоро ред и порядък, тогава всички слуги, жени, деца се изплашват и се подчиняват. Но този принцип не е творчески, той нищо не създава. Само когато се оттеглите вътре в себе си, като се успокоите, тогава всичко взема своя нормален ред. Първоначалният принцип, от който произлиза злото, омразата и лъжата, сам по себе си не е лош. Вие имате особени понятия за омразата и лъжата. За да може човек да лъже, трябва да е умен: глупав човек не може да лъже. Това е най-голямата философия, а в съвременното общество наричат го висша дипломация. Тази дипломация и жените я нямат. Когато мъжът е по-силен, в първия принцип, жената ще го глади, ще го нарича миличък и най-после с мекота ще го укроти, за да асимилира този висш принцип. След като се уравни тези два принципа, почват да работят заедно: първият принцип от излишъка си дава на втория. Христос казва: Не може да служите едновременно на Бога и на мамона, не може да служите едновременно на първия и на втория принцип, не можете да служите едновременно на омразата и Любовта. Това са две неща, които се изключват, понеже са диаметрално противоположни: не се движат в една посока. Вземете, например, двама търговци, те могат да работят заедно, защото имат еднакви интереси, движат се в една посока, но един търговец и един лекар не могат да работят заедно.

Под думата Господ се разбира най-възвишеното, най-благородното начало, което твори. Този принцип е мек и пластичен, но с това той не е ограничен, и е безсмъртен – в този принцип, втория, не съществува смърт. В първия принцип съществува смърт, и то само затова, защото силният, със силата, която има в себе си, сам се разрушава. Само силните хора могат да се самоубиват. Вземете за пример скорпиона, ако бъде заобиколен с огън и не може да излезе от там, той извива опашката си и се самоубива. Той предпочита да се самоубие, отколкото да изгори жив. Първият принцип е създал космоса, материалния свят, всички видими светове с вашите тела и техните енергии и сили, които са необходими за съграждането им. Когато искате да се откажете от първия принцип, вие трябва да върнете всичко, което той ви е дал. А като му върнете всичко, какво ще остане във вас? Вие ще се върнете във втория принцип, ще станете едно с Бога. Няма да има тогава ни Иван, ни Драган, няма да има ни ангели, ни дяволи, и в света ще настане едно общо състояние на тишина и спокойствие. Няма да става въпрос, коя от двете воюващи страни ще победи, какво ще стане след

войната; всички тези въпроси ще се разрешат, всичко това ще се слее в първия принцип и той ще се оттегли в себе си. Когато човек иска да стане енергичен, трябва да се подсоли: злото в света е подсоляване, и човек трябва да стане лош, за да се осоли. Когато човек се обезсоли, Бог изпраща първия принцип, за да образува солта. Но човек не трябва да слугува на този принцип. Христос го взима както се проявява на земята, а не както се проявява горе, между ангелите. Човек не може да бъде едновременно богат и благочестив. Аз не вярвам на такава благочестие. Когато кесията на един човек е пълна със злато, със сребро, и той претендира да е светия, съмнявам се в неговата святост. Всички богатства на света принадлежат на Господа, и в момента, когато помислиш, че силата, влиянието, което имаш, е твое, ти слугуваш на първия принцип. Тоя принцип е индивидуален, той разединява всички същества, защото не е майстор да обединява, а да разединява. Той може да създаде хиляди хора, но не може да създаде условия, при които те да живеят, и най-после той се разгневява, започва да бие и ги умъртвява. За обяснение на тая мисъл, ще ви разкажа един анекдот. Един селянин нямал никак деца и често молил Бога да му подари деца. Един ден взел един чувал, в който имало цяла крина житни зрънца, и се помолил на Бога да превърне тези зрънца в деца. Бог чул молбата му, и всички зрънца се преобърнали в деца. Като станал сутринта, всички деца започнали да викат, плачат, искат да ядат. Това много разгневило селянина, и той казал: Тези деца ще ми изядат главата, и взел да ги бие и избива. Едно от децата успяло да се скрие зад вратата и като дошъл неговият ред, започнало да плаче и да му се моли: Остави поне мене живо. Това е първият принцип у вас – злото, което действа, и когато дойде, казва: Аз ще руша. Но когато дойде в света вторият принцип, който хората наричат Любовта, майката, силата на нещата, той веднага смекчава първия принцип и, съединени така, двата раждат най-великото, най-възвишеното в света. Като служите на Господа, само чрез Него може да влияете на първия принцип: само Господ е в сила да ви избави от смъртта. Не служите ли на Господа, ще бъдете погълнати от първия принцип, защото законът е такъв. Откъдето изтича водата, пак там се връща; откъдето излизат парите, пак там се връщат; откъдето излиза силата, пак там се връща – всичко се връща назад. Всички тези неща са излезли от първия принцип. А в Любовта имате едно проявление на абсолютния Бог в света, Когото никой не знае какъв е – незнаен Бог, за Когото хората нямат никакво понятие в света. Този Бог, Когото вие не знаете и му се покланяте, Него аз ви проповядвам, казва Павел. Само Той държи в себе си тези два велики принципа, чрез които се проявява. И тъй, понеже единият принцип разрушава, а другият гради, вие не може едновременно да разрушавате и да градите. Като мразите – разрушавате, а като любите – градите, създавате. Някои подразбират, че първият принцип има наглед у хората желание да съгражда, но той пак поглъща. Обичам те, обичам те, но ще те изям, така котката си играе с мишката, най-после я стисне и погълне. Това наричат хората любов! Някои, като говорят за индуската философия, под нирвана разбират сливане с Бога, а не съграждане. Това отчасти е вярно: ще има и сливане, и съграждане. Трябва да се влезе в съгласие с втория принцип и да се живее с него. Във втория принцип има вечен стремеж да докара всички същества в едно, да ги обедини; то е стремежът на Христа, да се прояви Бог индивидуално във всяка душа. Бог иска да създаде в света малки къщички, в които да живее. Велико е онова същество, което може да разбере този дълбок принцип. Мнозина съвременни философи са оплетени от тези два принципа. У всички песимисти, анархисти и тям подобни, като ги вземете в религиозно и обществено отношение, първият принцип е взел надмощие. Аз следя тези неща и имам за това цяла статистика. Мъж и жена се оженят, но след 2–3 години жената го изтощи, разсипва, уморява го и втори път се оженва. Уморява и втория мъж. Оженва се трети път, но и с него става същото. Най-после казват: Тази жена е кутсуз. Случва се и обратно: мъж не може да живее с жена, в него първият принцип е надделял и като вземе жена, ще я умори. За такъв мъж и за такава жена вторият принцип трябва да е толкова силен, че да се уравни с първия. И в религиозните общества често се срещат такива спорове, в които изпъква първият принцип. Например, често се явява въпрос, кой да заеме първо място до олтара в църквата. На физическо поле не е възможно да има много столове до олтара, и ако речете да си наредите всички горе пред олтара столове, свещеникът няма да се вижда. Същите въпроси се пораждат и между учители, кой да бъде директор. Колко директори може да има? – Само един. Подобни въпроси се пораждат между военни, между проповедници – все за първенство. Тази борба е естествена, тя е един велик Божествен процес, през който са минали всички ангели. Много от тях са минали изпита, минали са през първия принцип и са влезли във втория, и сега служат на Бога, а

други не са го минали, паднали са и са останали да служат на първия принцип, на мамона, затуй ги наричат демони. И между хората има служители на първия и на втория принцип. След време, когато човечеството завърши своето развитие, вземе своя венец, всеки ще отиде на мястото си. Затова Христос казва: Без Мене – подразбира втория принцип – нищо няма да направите. Тук е дълбок смисъл – останете ли сами да се борите в света, ще станете слуги на първия принцип и тогава ще се проявят във вас всички отрицателни качества: умора, завист, отвращение, недоволство, които постоянно разрушават. В този принцип не може да намерите благо за света, не може да видите никакъв смисъл в живота. Затова казва Христос: На Бога и на мамона едновременно не може да служите. Ако служите на мамона, ще бъдете в дъното на ада, ще бъдете във вечно недоволство и никога няма да разберете дори защо сте мъж или жена. Може да минете през всички форми на създанието, но всякога ще бъдете недоволни, понеже човек сам по себе си никога не е доволен. А под думата недоволство се разбира, че не може да бъдеш доволен от своя външен изглед. Защо човек е недоволен? Неговият дух е много по-велик, изисква по-широка дейност от онази, която проявява. Имаш малко тяло, а духът иска по-голямо. Започва една вечна борба. И в тази борба казвате: Правото е на силния, то е първият принцип, а когато кажете: Правото е на слабия, то е вторият принцип. Някой направил престъпление, но като даде на съдията 2–3,000 лева, той го оправдава също както в средните векове с индулгенция, прощават ти се греховете. Обаче в съграждането на нашия живот Христос не търпи разединение. Щом сте разделени в себе си, трябва да се дигнете над туй разединение и да работите вътре в Бога. Само тогава ще разберете вътрешния смисъл на тия сили, които действат във вселената. Онези, които са тръгнали в Пътя, посветените, имат по-голяма опитност. Защо? Те страдат повече, отколкото светските, защото в християнството едновременно с първия принцип се усилва и вторият. Дето се проявява Любовта, ще се прояви и първият принцип, който остава само една сянка – сянка на битието. Под сянка разбирам принцип, който умъртвява. Първият принцип сам по себе си е тъмен и носи тъмнина, а вторият принцип всякога носи светлина на ума. Щом дойде първият принцип, усещате голяма скръб, безсмисленост в живота, дойде ли вторият принцип, веднага се разполагате, подигате се. В първия принцип търсите изход, и ако не го намерите, дохожда ви мисълта на скорпиона – да се самоубиете, за да се освободите от неблагоприятните условия на живота, които сами сте си създали. И тъй, първият принцип е крайно алчен, ненаситен, в него желанията нямат граница. Какъв живот може да има в това, което е ненаситно? Например, пътувате през вселената с бързината на светлината – какъв смисъл може да има за вас това движение? Да влезеш в една, две, три и повече къщи няма смисъл. Има смисъл да се запознаеш с ония, които живеят там, да встъпиш в общение с техния ум и сърце. Запознаване, приятелство в света е да влезеш в съгласие с този Божествен принцип, който тук, на земята, е изразен в Христа.

Първият принцип е създал много илюзии в човешкия ум. Понеже той носи всички сенки, той е силен, създал е комбинации, с които може да даде възможност да се изрази Божествената Любов: Любовта намира в него израз, той и? става почва. Неговото желание е да подчини втория принцип – Любовта, но тя не се подчинява. Тя е закон, който регулира нещата в света. Първият принцип се бои от втория, защото когато се изпречи пред втория, проявява се светлина и като види своя образ, почва да се плаши. Също когато отидете при някого, който ви обича, сърцето ви почва да тупа. Той казва: Дохождате при майстора си – тъй мнозина съм поглъщал. Мъже, жени, деца – на всички треперят сърцата. Мъж или жена – и двамата имат скрита мисъл – първият принцип – искат да владеят, но като усетят, че този принцип не се поддава, казват: А, тук е моят майстор; тук е вторият принцип, Божественият, който носи израз на живот и безсмъртие. Писанието казва: Любовта изпъжда във всеки страх, и за да бъдем щастливи, непременно трябва да се съединим с Христа – иначе пътят ни е изгубен. Щом не служим на Бога, ще служим на мамона. Ако служим на Бога, съборили сме мамона – ако не служим на Бога, ще дойде мамон и ще каже: Ти ще ми служиш! Това всеки от вас трябва да знае. Някои казват: Аз искам да съм свободен. Свободен ще си, ако служиш на Любовта, иначе ще слугуваш на мамона и ще бъдеш роб. Едновременно на Бога и на мамона не можете да служите – по никой начин! Често някои казват: Аз да го набия, та да ми има страх. Ти можеш да го набиеш, можеш да го наплашиш, но той няма да те обича. Аз бих желал да видя някого от вас, който чрез бой е обикнат от друг. Такъв човек не съм срещнал. Това го говоря не само аз, говорили са го всички велики хора, всички светии.

Когато първият принцип вземе надмощие в човешкото сърце, човек става сух, корав, започва да затвърдява. У него всичко закоравява – сърцето, мускулите, ръцете, краката, артериите и т.н. Тогава лекарите казват, че в такъв човек се явила болестта артериосклероза. Аз казвам, че това се дължи на първия принцип, който е втвърдил сърцето и обсебил човека. Като забележи, че първият принцип е завладял човека, Бог започва да разединява, т.е. започва да действа втория принцип. Като влезе в първия принцип Любовта, почва да го организира в себе си. Това е борба, която действа механически в света. Тя се явява във всички слоеве на обществото, в умовете на философите, в религиозните общества – навсякъде. Тя ще се явява, докато вторият принцип вземе надмощие и организира нашите сърца, нашите тела, и ние станем безсмъртни. Желанието на Христа, желанието на втория принцип е да вземе надмощие над клетките, монадите, и да ги направи неразрушими, безсмъртни. Само тогава ще минем от преходното към неизменното, ще влезем в областта на вечното съединение – вечната Божествена хармония. Затова е създаден светът, за да минат сърцата и умовете на хората от първия принцип във втория. Процесът е отляво надясно. Как работите вие, например? Отивате наляво, за да действа дясната ръка по-силно. Има и изключения, някои са левичари, но изобщо, когато се работи, отива се отляво надясно. Този принцип е станал причина да се измести сърцето малко на лява страна. Съвременните физиолози обясняват изместването на сърцето с това как е лежало детето в утробата на майка си. Но причината не е тази. След време сърцето трябва да се премести в средата между двата дроба, и само тогава ще има хармония между Мъдростта и Любовта. Сега, като говоря за вашето сърце, подразбирам такава хармония и между вашите мисли и желания. Всякога вашите желания имат надмощие над вашия ум. Вие мислите много добре и казвате: Аз ще направя това, ще направя онова, но като се разсърдите, разрушавате всичко. Мъж и жена се обичат, но един ден жената среща друг мъж, по-красив от нейния, с хубави мустачки, черноок, и казва: Намерих го, най-сетне! И този дом, който се гради 20 години, се разрушава. Тази жена е нещастна: намерила е тя първия принцип. Същото нещо се отнася и за мъжете, и за децата. Едно дете намира баща си глупав, лош, и казва: Онзи баща е по-добър от моя. Често някои деца сравняват своята майка с други майки и казват: Майката на онези деца е по-хубава, по-добра от нашата, и веднага в техния дом се явява дисхармония. Промъкнал се е първият принцип. Аз ви говоря за тази философия не в нейната дълбочина, но само да ви изтъкна колко сте слаби. Пред мене вие сте такива, както ви виждам, слаби; вие сте още гвоздеи, които тепърва трябва да се забиват от чука! Като дойде чукът, ще ви пита: Познаваш ли ме? – Познавам те. Ще се забиеш и даже навън ще излезеш. Ще познаете, че сте гвоздеи и че силата не е във вас, а в чука. Чукът пък казва: Видиш ли, като те ударя, накъде отиваш?; силата обаче е в дръжката на чука, не в чука. Тази сила е в ръката, а не в дръжката. Ръката пък казва: Силата е в мозъка, а не в самата ръка. Ако мозъкът не даде заповед да се дигне ръката, какво ще стане с нея? Така е и с хората. Двама приятели, два гвоздеа се събират и се разговарят. Единият казва: Аз съм забит 20 сантиметра, знаеш ли колко товар закачват на мене? Никой не може да ме изтръгне, най-голяма работа върша аз. Това са разсъждения на гвоздеи. Влиза някой християнин в църква и казва: За Господа аз направих едик какво си, обърнах едного към Господа. Обърнал си го! Ти си като крадец, когато вземе кесията на някого и я отвори; бръкнал си в сърцето му и си го задигнал, и оставаш онзи човек да си оплаква дните и живота. Някои майки смятат, че са дали живот на детето си и го изпратят в Майчин дом. Дала си му живот! Ти не трябва да лъжеш това дете. Вторият принцип не търпи лъжа. Между лошите хора лъжата, силата, омразата, завистта – всички тези неща са съвместими; те са естествени неща и когато двама лоши се набият, усещат временно удоволствие. Така е и с един вълк, лъв – когато те разкъсат и изядат една овца, временно са доволни; след 5–6 часа, обаче, те имат нужда да разкъсат друга жертва. Такива примери има много и в съвременната цивилизация. Случило се е нещо подобно в Америка, констатирано от съдебните власти в Ню Йорк. На един американски лекар му правело голямо удоволствие да убива хора, и действително, в късо време той убил 25 души. Взел той една жена за своя секретарка и първо нея убил. И как? Започнал да я рече парче по парче, като наблюдавал ефекта от своето дело, отрязъл и? пръстите на краката, на ръцете, извадил очите и?, отрязъл носа, ушите, докато най-после я умъртвил. Това същото направил и с други 24 души, след което ги турял в една печка и ги изгарял. В този човек е настъпвало животинско озлобление, когато е умъртвявал жертвите си. Той бил изследван френологически в Нюйоркския затвор: челюстите и очите му били обезобразени. Той е бил под влиянието на първия принцип.

Често в такива престъпници се явява желание да пуснат големи бради. Голямата брада е признак за присъствието на първия принцип. От това не искам да отидете в друга крайност и да ме разберете криво. Голямата брада дава повече сокове в човека, обаче в престъпника тя ще бъде остра, груба. Когато вашите косми станат остри, първият принцип е взел у вас надмощие. За да познаете колко сте добри, опитвайте всяка сутрин вашите коси, вашата кожа. Когато кожата ви стане суха и почне да надебелява, у вас е първият принцип. Този принцип ще ви погълне тъй, както змията поглъща жабата. Той ви улавя за краката и ако се не обърнете към Господа, ще слезете в дъното на ада, ще познаете другата философия на живота, ще познаете какво е да служиш на мамона. Никой не може да избегне от тази вечна съдба на нещата. Затова Христос казва: Обърнете се към Мене.

Животът в съвременното наше състояние се проявява в две посоки: в доволство и недоволство, в качване и слизане. Други посоки на мисълта няма. Право е, че богат човек не може да бъде светия, но и сиромах не може да бъде светия, ако е недоволен. Под думата богат разбирам човек, който е недоволен от себе си; сиромах – човек, който е доволен от себе си. Като забогатее човек, става недоволен от положението си: купува една къща, втора, трета, мебели – търси начини да разшири този кръг. Недоволен – богат; доволен – сиромах. Но като казвам доволен, не разбирам да си индиферентен, тъй както в Индия има факири, които се хипнотизират и заспиват. Имало един, който в продължение на 20 години съсредоточавал мислите си и стоял неподвижен дотолкова, щото птиците го смятали за дърво и започнали да правят гнезда на главата му. Не разбирам такова състояние на доволство, – да се завъдят птички в главите ви. Бог е създал за тази цел дърветата, а ти, за да си доволен, трябва да работиш за Бога, да слугуваш Нему. Да си доволен, то значи: ако днес си спечелил 3 лева, радвай се за това и благодари на Бога. Утре, като станеш, ако спечелиш пак 3 или 4–5 лева, пак благодари на Бога. Не казвай: Малко спечелих. Доста е на деня неговото зло. Един грош спечелиш, благодари на Бога; 10 гроша спечелиш – пак благодари на Бога. Достатъчно ти е това. Едното прави човека щастлив. Двама като те любят, не могат да те направят щастлив, ще бъдеш нещастен. Любовта може да съществува между двама души, между трима тя не съществува. За да се прояви третият елемент, и двамата трябва да вложат по равно количество, и тогава ще произлезе тяхното дете. Бащата казва: То обича мене повече. Майката казва: Не, мене повече обича. Някой път бащата се намръщи, защо детето обича повече майката, и обратно. Защо ли? Защото този принцип у двамата не се е уравнил. Вашите добродетели, вашите сили всякога ще съответстват на вашето вътрешно състояние – ни повече, ни по-малко. Това е цяла истина. Когато хората говорят за мене, казвам: Заслужавам си го, пада ми се. Онзи, който говори лошо за мене, не му се сърдя – той работи върху мене. Нека той да ми направи добро, и аз трябва да му благодаря. Затова казва Христос: Любете вашите врагове. Ти не можеш да победиш този враг, първия принцип, с друго, освен с Любов: зло със зло не се побеждава. Да се снишаваш, да се гушиш, то не е Любов, а да го любиш с всичката си душа. Ще кажете: Този човек има право да ме мрази. Не мислете, че вълкът, като хване една овца и я изяде, Господ му казва: Не направи добре. Не, Господ му казва: Много добре правиш. Овцата, като се оплаче на Господа, Той и? казва: Хубаво правиш, че плачеш; ти си длъжна да плачеш, а той е длъжен да те изяде. Овцата излезе на полето, откъсне трева и я изяде, Господ и? казва: Това е твоята работа, ти изяде тревата, един ден тебе вълк ще изяде. Това е сегашната еволюция в живота, но това не е живот в истинския, дълбокия му смисъл. Да трошиш хиляди години камъни, за да правиш пътища, да носиш вода – това не е живот. Може да бъдеш някое товарно животно, да пренесеш през живота си 10,000 тона злато, но какво от това? Това не е живот. Чел съм еди-какво си, бил съм на църква и съм слушал един проповедник. Какво от това, що знаеш? Пренесъл си 10,000 тона злато, какво знаеш? – Знам, че елементите могат да се съединяват и как се съединяват. – Какво от това? Аз зная повече. Какво от това? Ако бих знаел от колко частици е съставен материалният свят, какво ще ми допринесе това знание? Ако имам много богатство и не умея да го използвам, каква облага от това богатство? Ако имаш жена, която те обича, а твоето сърце е закоравяло, и децата ти, когато те целуват, не чувстваш нищо, каква облага от това, че имаш жена и деца? Философията в Любовта е да дадеш и да вземеш едновременно, та обмяната да бъде правилна. Казвате: Той не ме обича – това е първият принцип; Няма Господ – това е пак първият принцип. Когато казват философите, че всичко в света се движи, това е вярно, защото първият принцип е във вечно движение. Животът се проявява във втория принцип, в правилното съграждане на нещата. Вторият принцип действа във вас. Всеки трябва да съедини тези два принципа с Христа.

Така само ще бъдете навсякъде полезни: на обществото, на народа, на жените, на децата си и т.н. Това е казал Христос на евреите преди 2,000 години, но те приеха първия и отхвърлиха втория принцип и затова ги сполетя голямо нещастие. И днес хората с тази война изпитват първия принцип на гърба си. И той ще действа, докато хората се изтощат. След като си свърши работата, той ще прояви Любовта, т.е. Бог. Хората казват: Който много мрази, много люби. Това е наполовина вярно. Бог предоставя енергията си на втория принцип, и когато тя дойде, разумният Му Дух почва да гради. Не можеш едновременно да любиш и да мразиш. Не се лъжете, това е лъжлива философия, лъжливо учение. Когато дойде Божественият принцип в нас, само тогава можем да любим и да кажем: Бог е Любов. Само тогава ще разберем истинския смисъл на материалния свят, понеже Любовта е необходима за развитието на нашия живот. Както къщите са необходими за хората; както гнездата – за птиците, така и този принцип е необходим за света. Някои питат: Защо Господ направил така света? – То не е ваша работа – другояче не можеше да бъде направен. Питат някои: Защо Господ не направи онова? – Защото не можеше Той да измени на Своето естество. Защо Той не се изяви? – Защото не можеше да измени на Своето естество. Защо не направи света по-добър, защо не ни тури на правия път? – Той ви е турил, но вие не Го разбирате, защото мислите по своему, а между вашите мисли и Божиите има такава разлика, каквато от земята до небето. Карат се двама и казват: Защо, Господи, не слезеш да ни примириш? Господ не е в разделението. Когато един ден се очукате и станете на пясък, Господ ще погледне отгоре с окото си и ще види дали ще може да стане нещо от този пясък. Като гледа Господ на днешните хора, като гледа на тези земни философи и на враждуващите царства, поусмихва се малко и оставя тези деца да се борят, чукат и плачат. Искаме някой път да жегнем Господа, като някой комар да го поухапем, да почувства. Той е, разбира се, спокоен и не иска да знае от това, но ни чуква с пръста си, и нас ни закарват тогава на гробищата – там го изпраща Бог. Царе, князе, полковници, съдии, свещеници, проповедници и философи Господ ги чука безразлично. И за вас е същото нещо. Ако много философствате, ще хвъркнете. И вие сте като комарите, гледате да поужилите някого, но като тръгнете да отидете при Господа, не бива да мъкнете и своето жило, жилото на комара, а да се спрете, да си дигнете нагоре очите и да въздъхнете. Не мислете, че Господ спи и не вижда. Още когато сте тръгнали от земята, Господ ви вижда. И ако сте тръгнали с Любов към Него, Той ще ви погледне, ще се смиле и ще каже: Разбрал си смисъла на живота – ела при Мене. Който обича да хапе, Господ го отгласква, докато си научи урока. Аз ви давам тези мисли, за да разсъждавате и да съградите вашия живот не тъй, както сте го градили досега. Най-първо, откажете се да хапете. Когато се оплаква мъжът от жена си, че тя хапе, Господ какво ще направи? Ще я чукне, тя ще умре, и той ще се освободи. Жена, като се оплаква от мъжа си, Господ какво ще направи? Ще го чукне, и мъжът умира. Син извадил своето жило, Господ го чукне и той умира. Така постъпва Господ. Някои мислят, че Господ постъпва като хората, че прави каквото Му скимне. Това не е вярно. Той не прави абсолютно никакви погрешки – в това отношение Той е всемъдър. И Неговото дълбоко, вътрешно желание е да се примирим, да живеем братски, да не се изнасилваме, да не крадем и т.н. Какво има да се примиряваме, какво сме изляли и изпили в този свят? – питате. Срещнете някой човек – не ви поздравява и се обиждате. Какво ви е дължен? И двамата сте еднакво малки бубулечки, които се движат по земята. Друг казва: Ама ти трябва да бъдеш кавалер, не ме тласкай! Друга е силата, която тласка. Ако вземете 100,000 малки пясъчета и ги бълникате в едно шише, те ще се питат: Защо се тласкаме, защо се караме? Ако влезете в този първи принцип и той ви клатушка, вие ще питате: Защо, Господи, ни мъчиш? Като се пръсне шишето, вие се разсипвате, Господ ви освобождава. Така Господ се е завзел сега да чука. Той чука със средния пръст; средният пръст е законът на Сатурн, на съдбата. В закона на Божествената Правда всеки ще пожъне, каквото сее. Искам да бъдете свободни от вашите стари навици и очите на вашия ум трябва да са отворени, когато Господ почва да чука. Щом си извадил жилото, Господ ще те чукне. Ако те чукне вечер, няма да осъмнеш. А като те поглади, помилва, ти ще възкръснеш. Бих желал Господ да поглади всички хора, т.е. вторият принцип да ги поглади. Това е християнската философия и с нея може да се обяснят всички противоречия, които съществуват между хората. Недоразуменията произлизат от това, че ние не си разбираме от езика. Искате да ви дам факти. Какви факти мога да ви дам? Ако ти давам пари, не мисли, че те обичам: може да кроя да ти задигна къщата. Мъж дойде при някой беден, помага му. Жената на този беден човек е красива; знаете ли какви побуждения има този благодетел? Отде

знаете, че той е искрен – че няма да задигне жената? Какво доказателство имате за това? Само едно доказателство има, а то е: откато се е родил, докато умре, ако не направи никаква пакост, той е искрен, няма измама. По-силно от това доказателство в човешкия живот няма. Така всеки трябва да живее. Ако философствам само и не живея както трябва, това е лъжа в моя живот. Ако живея съобразно с този велик закон в живота, няма лъжа. Вие всичко това знаете. Гледам някои, като идат отвън, сериозни са, а като влязат, поухилят се. Това е изкуствено. Знаете ли как турците казват за жена, която се усмихва? Те казват: В очите ми се засмя; мислят, че тя е вече с тях. Усмихването за тях е лош признак, а ние го смятаме добър признак. Да, ама ако ви хване за крачето, като жаба ще ви погълне. Не визирам вашия личен живот, а просто констатирам един факт, който става вътре в мене, става и във всички вас. Студът и топлината, светлината и тъмнината – аз усещам. Тези неща произлизат вън от нас. Това не сме ние, то са неща отделни от нас. Светлината и тъмнината не представляват нашия живот, но когато те се съединят в един принцип, проявява се животът, т.е. третият принцип. И този принцип може да се прояви само на екватора на живота.

Прочее, не можем да служим едновременно на Бога и на мамона. Ако служим на Бога, ще бъдем щастливи, а ако служим на мамона, ще бъдем нещастни; ако служим на Бога, ще бъдем здрави; ако служим на мамона, ще бъдем болни и бедни; ако служим на Бога, стомахът ни ще бъде здрав, ако служим на мамона, ще бъде разстроен; ако служим на Бога, ще бъдем почитани от обществото, ако служим на мамона, хората ще ни презират; ако един народ служи на Бога, ще бъде възвишен, а ако служи на мамона, ще се снишава и изражда; ако служим на Бога, умът ни ще се развива правилно, ако служим на мамон, умът ни ще се смущава и потъмнява. Това са двата принципа. Ставаш сутрин, смутен си, ще отидеш при Господа, ще отправиш ума си към Него, и ако Той положи ръката си отгоре, ще вложи равновесие и ще измени настроението ти. Затова казва Христос: Елате при Мене всички, които сте обременени, и аз ще ви успокоя и утеша. За да избегнете лошите последствия от първия принцип, който носи нещастие, всеки ден дружете с Христа. Първият принцип сам по себе си не иска да носи нещастия, а ги туря на другите: такова е неговото естество.

Днес научихте да се пазите от средния пръст на Господа. Като благославят свещениците, съединяват палеца и безименния пръст и вдигат другите два нагоре, но те самите отдавна са изгубили ключа, забравили са смисъла на Божията наука. За това ще ви държа друга беседа. То е цяла философия, която е съществувала 10,000 години преди християнството. Но ще кажете: Преди толкова години светът не е бил създаден, какъв свят имаше преди Адам? Преди падането на Адам имаше друг Адам, една друга велика култура. Като падна Адам, хората се изродиха, и сега ние казваме: Ние сме първият Адам. Вашият първи Адам е ягорида, която само на края на опашката си е Божествена и после еволюира. Като нямало от що, Господ взел малко пръст, направил от нея Адам и го оставил да живее в един малък рай, като градинар. Казваме, че нашият първи баща бил гол. Гол е бил, защото мъж, който се оставя да го води за носа една жена, е глупав. Жена, която се оставя да я води една змия, и тя е глупава. То е още по-смешно даже. Не е син Божи този Адам, когото вие знаете. Христос е бил преди Адам, преди Аврам. Той е, Който се нарича Син на Бога Живаго. Христос, когато дойде, каза: Аз съм Онзи, Който беше преди Адам и Аврам. Той живеел в онази велика епоха, велика култура, когато ангелите са пели в Божествената зора на живота, в златния век на човешкия живот. Когато дойде грехът в света, тогава дойде великият баща – дяволът, който живее сега вътре във вас, и затова вие сте чада на дявола. Ако не познаете, че сте в греха си, ще умрете; всякога ще служите на мамона и никога няма да бъдете щастливи. Когато казвам вторият Адам, разбирам Христос. Той е втори по отношение към закона на Любовта, но по изявлението на Бога Той е първото начало. Сега вярвам, че като се върнете у дома си, ще започнете да търсите в себе си третия принцип. Онези, който малко се занимават с математика, да започнат да изучават уравненията и тогава в резултата на едно уравнение ще намерят третия принцип. В първата част на уравнението ще турите вашия ум, във втората част – вашето сърце, а в третата част ще влезе вашето тяло, и в тия отношения ще намерите какъв ще бъде вашият живот. Турете в умовете си мисълта да се съедините с Христа. Животът е в съединението и в хармонията. Всяка горчива дума, всяко недоволство да изчезне и всяко желание да ухапите вашия ближен да изгасне. Това значи да служим на Бога. Какво служене ще бъде, ако искам в дадена беседа да ви изблича, като имам пред себе си вашите грехове, и да ви кълва? Това е лъжливо учение. Кълването е много лесно нещо; то значи да

взема един чук и да ви удрям, а един ден вие ще издигнете същия този чук върху моята глава. С каквато мярка мерите, с такава ще ти отмерят. Тъй че от това, което слушате, не мислете, че аз ви кълвам, защото аз мога и да мълча, но аз ви говоря една велика истина, която след дълги години вие сами ще я научите. Това съм научил аз след дълги години, които съм прекарал в материята тук на земята. Оплакват се: Лош е моят мъж; ще кажа: Първият принцип е у него. Мъжът казва за жената, че е зла; казвам: Първият принцип е у нея. Дъщерята е недоволна – първият принцип е у нея. Българският народ се бие – първият принцип е у него. Ще разсъждавате върху всичко това и кога да е, ще го разберете. Да бъдем добри – то е вече вторият принцип. Когато ще се укроти всичко, когато настане мир, ще дойде третият принцип.

И тъй, турете си мисълта да служите на Бога – там е вашето спасение.

Да бъде благословието на Любовта на живия Господ с всички ви.

Беседа, държана на 21 януари 1917 г.

Блажените

Блажени гонените заради правдата, защото е тяхно Царството Небесно. (Ев. Матей 5:10)

Ще взема от този стих думата блажени. Христос не казва: Блажени са онези, които имат много пари, които имат много къщи, които са много учени, които са силни на деня, но казва: Блажени са онези, които са гонени заради правдата. Думата гоня има добро и лошо значение. Ако човек не бъде гонен, няма да прогресира: трябва да има движение в света. Когато един българин иска да овършее своето гумно, своето жито, той гони конете си. Тази гонитба защо е? За да може да се овършеят снопите. Всички неща в живота имат смисъл. Онези, които разбират вътрешния смисъл на живота, няма защо да се спъват от противоречията, които съществуват в света. Всички тия противоречия са израз на една велика истина, която има две страни, две лица: страдания и радости; страданията – това са тъмната страна на тоя живота; а радостите са най-възвишените неща, светлата страна на живота. Всичко туй е съобразно със законите на природата. Земята си мени лицето в продължение на 24 часа: едната страна е светла, а другата тъмна. Следователно в 24 часа на вашия живот вие ще бъдете тъмни и светли, ще страдате и ще бъдете радостни. Туй е неизменен закон, който обаче няма нищо общо с греха. Някой път грехът се преплита със страданието, но тези две неща не бива да се свързват. Страданието е един велик закон. Няма човек, който да не е страдал и да не страда. Дори Бог страда заедно с нас. Никой не страда повече от Него. Когато някой каже, че страда, аз казвам: Ти едва си започнал с тази наука. Не е лошо да страда човек. С тези чувства, с които може да изпитате най-приятните неща в света, ще изпитате и най-неприятните. Когато вашето око е разстроено, не е в хармония със светлината, ще изпитате най-неприятните усещания от светлината; но когато вашето око е нагласено в хармония с нея, то ще изпита най-приятни чувства. Следователно, когато във вас се яви някоя дисхармония, това показва, че вие сте разгласени. Само чрез страдания може да се нагласяват. Онези, които свирят на китара, често настройват китарата си за известни песни; ще рече, вършат известно нагласяване – трябва да се промени гамата от мажорна в минорна или в хроматическа. В хора, които се стремят към благородното, този стремеж е свързан със страдание. Страданието и радостта са два противоположни полюса в живота. Всеки, който иска да се развива, трябва непременно да страда: страданията са врата, необходимо условие за радостта. Не искате ли да страдате, няма да имате радости в живота. Радост и скръб са две дъщери на Бога. На кой Бог? – ще запитате. – На Онзи, Който е изявен на човечеството. Вие ще кажете: Бог има ли дъщери? – Има, Той има дъщери и синове тук на земята и горе на Небето. Думите брат и сестра са Божествени идеи, те са много по-велики понятия от онези, които ние схващаме и разбираме. Нашето братство и сестринство се е издигнало само една педя. Когато на някого някой брат вземе една педя земя от неговата нива, скарват се и братството се разваля. Вземете лекари, търговци, учители, свещеници, проповедници и други – само до една педя е достигнало братството. Ето съвременният обществен растеж, до който сме дошли в схващане на братство.

Христос се обръща и казва: Блажени сте, когато ви гонят за Правдата. Ще кажете: Защо ме гонят? Аз пък питам: Защо да не ви гонят? Често се казва, че мътната вода е много по-приятна за почвата, отколкото бистрата: тя, като мине през почвата, оставя известни утайки, от които растенията се ползват. Така река Нил всяка година нанася милиони тонове чернозем, от който

старият Египет е произвеждал грамадни количества жито. Страданието е също онази Божествена утайка, която слиза от висотите и като се утаи във вашите полета, оторява ги и Бог казва: Сейте сега, и от тези ваши утайки – грехове, недоразумения – ще излезе най-добър хляб, и вие ще кажете до време: Слава Богу! Много хубаво е било всичко това. Ако няма страдания, няма да има и хляб. Христос казва: Аз съм живият хляб. И действително, Той е жив хляб, защото всеки ден Го ядат хората.

Блажени сте, когато ви изгонят и когато върху вас рекат всяка зла реч на лъжа заради Мене. Ако кажат за вас зла реч, когато я заслужавате, то не е похвала; щом сте виновни и ви осъждат, заслужавате го. На правдина, за пра?ва Бога трябва да страдате. Сега мнозина страдат за крива бога. Аз питам: Ако Христос днес би дошъл, какво учение би дал на света? Всички хора искат да са щастливи, блажени, да имат добри мъже, добри жени, добри деца, но отде ще вземете всички тези добри мъже, добри жени, добри деца? Посадете най-хубавото жито в пясъка, то ще стане хилаво. Турете тор на този пясък, след време житото ще започне да се подобрява. Аз разбирам този закон вътрешно. Какво става вън в света? Там всичко си върви нормално: става, каквото трябва да стане.

Апостол Павел казва на едно място: Всички живеят и се движат вътре в Бога. Ако се движите и живеете вътре в Бога, от какво се плашите? Стоите вътре в една лодка в морето, дигне се буря, и вие се уплашите; питам: Де е вашата вяра? – Ще потънем. Ако сте грешни, ще потънете. Ако приличате на злато, сребро, желязо, ще потънете. Но ако сте една лека перушинка, ще останете на повърхността, а другите ще потънат, защото носят голям товар – горко на тях! Следователно недейте товари умовете си никога с такива мисли, които да ви обременяват. Не е важно какво мислят хората, важно е какво Господ мисли – Той, Който е жив. Господ е навсякъде, дето има разумни същества. Той не е в мъртвите, не е и в грешните. Под думата Бог аз разбирам приятните чувства, мисли, които усещате, изпитвате в себе си – вашето съзнание да разберете Бога. Той живее в нас и има сила да ни възкреси. Ако Господ не е в свързка с мене, ако Той не може да ме оживява, защо ми е този Господ и каква полза, че имало някакъв Господ? Затова казва Христос на едно място в Писанието: Ако думите Ми пребъдат във вас и вие пребъдете в Мене, всичко, каквото попросите, ще ви се даде, ще оживее. Христос казва, че Той е живо Слово – Думите, които Аз ви говоря, те са вътре във вас, те са живи. Ето защо Христовото учение, което е вътре в нас, само по себе си има сила.

Радвайте се и веселете се, защото е голяма на Небеса вашата заплата. Това значи, че такива ги чака бъдещ живот. Кое подразбира бъдещ живот? Някои мислят, че като умрат, ще отидат в друг свят. Не, няма да отидете в друг свят, но просто ще преминете от едно състояние в друго, както става с бубата. Бубата, като стои на листа и го чопли, мисли, че това е нейният свят, но като се превърне в пеперуда, получава крилца и почва да посещава цветята и изменя своите възгледи за света. И ние, докато чоплим листата на материалния живот, сме червеи; но като минем през пашкула и станем души, облечени с хубави дрехи, ще схванем живота в по-високото му проявление. Без да се обиждаме, мнозина сега са гъсеници, т.е. те са в положението на една гъсеница. Казват: Трябват бели пари за черни дни – гъсеница сте. Трябва къща за черни дни – гъсеница сте, защото на гъсеницата е необходим този лист. Питам: Ако гъсеницата стане пеперуда, за какво и? са тези листа? Като почнете да се издигате, ще кажете на братята си: Аз оставям тези листа на вас – подарявам ви ги. Затова Христос казва: Това, което не ти е потребно, дай го на другите, които са в твоето положение – нека те да се ползват. Христовото учение е, наистина, за всички, но не всички хора са еднакво готови да го схванат и приложат; то може да се приложи само според степента на развитието на всеки човек отделно. Ще рече, трябва да съзнаем своето положение. Ония, които са назад или напред, не трябва да ги осъждаме, нито да им завиждаме: един ден всички ще минем по този път доброволно или по необходимост. Ако не вършеете доброволно, Господ ще дойде с камшик, ще ви върже, като кон на вършачка, и ще овършеете гумното, и първия, и втория ден, и т.н. с години. Като ви питат: Защо сте станали коне?, ще отговорите: Да вършеем житото. Гледам, мнозина от съвременните хора вършеят на Божественото гумно. Като гледам някой кон, че вършее, казвам: Той върши добре работата си. Питам и аз себе си: Върша ли и аз добре своята работа? Ако искате съвременните хора да разбират добре Христовото учение, трябва да се въдвори Божествената хармония между тях. Може ли да опитате доколко сте блажени? – Може. Хората постоянно се оплакват и казват: Аз съм най-нешастен! Отговарям: Ти си най-блажен, защото Христос казва:

Блажени нещастните. – Боледуваш; що е болест? Признак, че Божественият живот работи върху тебе и иска да те възкреси. Имаш мъчнотии в своето развитие, не можеш да разрешиш някой въпрос – Божествената мисъл иска да те подигне, да те осветли. Стяга ти се сърцето – Божественият живот работи, иска да омекчи твоето сърце. Господ работи вътре в нас. Съвременните хора приличат на онези деца, които обичат да дигат прах из училищните стаи. Като влезе учителят, вижда прах навсякъде и започва да киха. И аз виждам навсякъде кихане: учители, проповедници, майки, бащи – всички кихат. Защо? Прах има. Отворете прозорците, проветрете стаите, измийте пода, ще престане това кихане. Гледай стаята ти да е изчистена, тогава няма да има кихане. Кихане – значи има прах, подозрение, съмнение. В света трябва да има светлина, за да се разбере смисълът на живота. Питам ви: Вие от колко време сте на земята, преди 200 години де бяхте? Баща ви и вие преди 400 години къде бяхте? Вие, баща ви, дядо ви, пралядо ви, баба ви, прабаба ви преди 1000 години де бяхте? Ще кажете: Не ни трябва да знаем това. Не ви трябва, но когато дядо ви остави наследство, как ходите по банките да го търсите, да научите всичко за наследството! Защо? Защото има да наследите нещо. Но ако дядо ви е направил дълг, вие се правите, че не го познавате, защото иначе ще плащате зарад него. Това не е кавалерство. Не си кавалер – значи не можеш да яздиш на кон, не можеш да управляваш своя ум, не си способен да управляваш своята мисъл, не си умен човек. Христос казва: Блажени са онези, които разбират така смисъла на живота. Богатството е скрито в нашия мозък, в нашата мисъл, в нашето сърце. Някой богат момък се влюбва в някоя бедна мома; тя може да е бедна, но има богатство скрито в нея. То е изразено в нейното лице. Има хиляди примери, когато царе и други знатни и богати мъже са се влюбвали в бедни момичета, които по този начин са се издигали; но те имат едно вътрешно богатство, което Бог е вложил в тях. Когато човек е добродетелен, справедлив, когато у него има Божествена Любов, Мъдрост, Истина – всички тези неща живо изпъкват в него. Аз съм срещал Добродетелта, разговарял съм се с нея; какви блага бликат от нея! Знаете ли каква красива дъщеря е тя на Бога? Аз съм срещал и Божествената Правда; тя е много красива, но строга, не прощава погрешките. Но ще и? кажете: Аз съм слаб. Слаб или силен, ти не трябва да престъпваш заповедта на твоя Баща. А Любовта – тя е много хубава и нежна: тя не вижда хорските погрешки. Пред нея каквото и да направиш, даже и най-лошото, тя ще те целуне, поглади, очисти, преоблече и ще те заведе у дома си. Мъже и жени трябва да се любят. Някои казват: Жена ми не ме люби. Не си намерил онази, която те люби. Твоята жена на земята е сянка на Любовта. Жената казва: Ще го взема, ще се оженя за него, защото е богат, има 10,000 лева приход, и къща. Тази жена взема, но не дава, тя не може да направи мъжа си щастлив. Мъжът казва: Аз се ожених за нея, защото е богата, макар и да е грозна. И този мъж не може да направи жена си щастлива, защото всяко учение, което взема, а не дава, не може да прави хората щастливи. В основата на християнското учение е самопожертването. Има два вида жертви: или сам ще се пожертваш, или ще те пожертват. Например, на Гергьовден защо колят агнета? Турят им венец, осветяват ги и после ги колят. Защо дават тази жертва? – За ядене. Има духове в света, които и на вас един ден ще ви турят венец, ще ви поставят на жертвеника, ще ви заколят – ще умрете. Ще кажат: Еди-кой си умрял; но аз казвам: Той не е умрял, жив е. И вие ще бъдете един ден на трапезата на смъртта, и там ще ви изядат. Ще кажат: Колко е хубаво, добре угоено, това тяло, ами мускулите, сърцето, дробовете, ох! Хората умират, защото има месоядство. Господ учи хората и духовете да не ядат месо. Когато престанат да ядат месо, няма да има смърт в света. Месото на грешните е много крехко; така е и с всички долнокачествени дрехи; дреха, която е направена от хубави нишки, е здрава, не се съдира. Месото на праведните е здраво, жилаво, и затова не го ядат; за праведните няма смърт.

Това Божествено учение ще създаде у нас здрави мисли, здрав ум, здраво сърце. Всеки, който се опита да погълне и унищожи една добра мисъл, едно Божествено желание, той сам ще се унищожи. Такъв човек ще дойде в положението на крокодил, който поглъща малките жабчета. В река Нил има малки жабчета, които крокодилите често поглъщат; крокодилът си отвори устата, жабчето, като скача, попада вътре в устата му, и като е малко, той го гълта цяло, обаче като влезе в корема на крокодила, жабчето иска да излезе навън и за да си пробие път, лека-полека прояжда корема му и излиза; тогава коремът на крокодила се напълва с вода, той обръща гръб и умира. Някои хора се оплакват и казват: Изядоха ме. Ако Бог е с вас, нека се опитат да ви изядат, те ще платят скъпо за това. Ако човек има вяра, не трябва да се страхува от нищо; живият Господ е с него.

Духът на Бога слиза вече отгоре, както светлината. Иде Той и велика виделина носи със Себе Си, огън и живот, който ще пречисти света. Съвременните хора ще опитат тия неща, ще бъдат свидетели на възвръщането Царството Божие на земята. Със слизането Си Бог ще съедини хората и злобата постепенно ще изчезне. Всички недоразумения произлизат от недоверие и подозрение един към друг. Ще ви приведа пример за студа, вятъра и слънцето, които искали да направят опит с един овчар, кой от тях ще успее да му снесе кожата. Започнал студът, разrazil се в най-силна форма, дърво и камък се пукали, и казал: Аз сега ще му снеса кожата. Овчарят обаче, като видял голям студ, загърнал се здраво в кожата си и закрачил бързо за дома. Не успял студът с опита си. Започнал вятърът: засвирил той от всички страни, изкоренявал дървета, замитал всичко по пътя си, но кожата на овчаря не можал да свали, даже овчарят по-добре се увил. Слънцето най-после рекло: Вие направихте вашия опит, сега и аз на свой ред ще направя своя. Усмивало се слънцето благо и весело, изпратило то всичката своя Любов, започнал овчарят малко по малко да се стопля, докато се силно сгорещил и свалил кожата си.

Проповядват се два вида учение: на студа и на вятъра; но сега остава учението на Любовта – то ще свали кожата. Някои ще попитат: Ти какво мислиш? – Погледни ме в очите и ще видиш какво мисля. Като ви срещна, не питам какво мислите, аз зная какво мислите – мислите за някоя къща на 2–3 етаж, с повече мебелирани стаи, мислите да се ожените, да имате деца и т.н. Срещам някой учен; какви мисли виждам у него? Прави изследвания. Срещам някого, който мисли да краде. Всичко, що мисли, е изписано на лицето му. Господ е отворил вече книгата и всичко ясно се вижда. Ако Христос реши да съди света, веднага ще издаде присъдата; ще каже: Според еди-кой си член от Божия Закон, за това и това, което сте направили, тази ви е заслугата. Но друга е сега мисията на Христа: Той призовава човечеството на трезвен живот. Не трябва да мислим, че сме много свети – това искам да кажа. Светията трябва да бъде отличен човек, да знае да слугува, да има здраво тяло, здрав мозък, да има здрави крака, ръце, мускули, да няма нищо в ръцете си, т.е. да не е богат, да не е и сиромаш, обаче да бъде в положението на Толстой – да раздава, да помага на бедни. Такъв е истинският светия. На Небето Господ класифицира светиите на големи и малки. Онези, за които е най-много говорено, които са най-много страдали и са изнесли достойно всичко, те са свети. Защо днес хората почитат Христа? Защото Той изплати всички дългове на хората, понесе всички техни грехове. Ако Христос не беше пострадал, ако не беше дал нищо от Себе Си за хората, Той щеше да бъде обикновен човек. Всеки трябва да слугува на Бога и да знае, че има свое място на земята. Ще кажете: Апостол Павел е бил велик човек, еди-кой си е бил също велик човек. Ако вие изпълните своята роля на земята добре, и вие ще бъдете един ден велик човек. Една жена, която е живяла 20 години със своя мъж и е носила неговия тежък ярем, готвила му е и той я е малтретирал, а тя всичко е понасяла с търпение, ще бъде светица. Така е и с мъжа: един мъж, ако понася търпеливо всички несподобни, предизвикани от жена му, ако тя го малтретира, той ще бъде друг светия. Такива мъже и жени на Небето ще бъдат свети. Виждам всеки ден тук на земята жени, окичени с разни диаманти, огърлици, живеят охолно, безгрижно; на онзи свят те ще бъдат бедни – с окъсани дрехи. Един ден вие ще се намерите в положението на онази богата и скъперница госпожа, която имала слуга, който, макар да получавал 60 лева, раздавал всичките си пари на бедните. Тя често му казвала: Не бивай толкова глупав, не си раздавай парите, защото ще ти трябват за черни дни. Една вечер госпожата сънувала жив сън; вижда един много хубав палат, мраморна постройка – отличен. Чий е този палат?, пита тя. – На твоя слуга. – Ами такъв бедняк отде има толкова пари, да си построи този разкошен палат? – Всичко, каквото има той, го изпраща, за да си съгради на онзи свят палат. Понататък тя вижда една малка колибка: Ами тази колибка чия е? – Твоя е, и? отговорили. Вие можете да сте много големи личности на този свят, но на онзи свят Господ ще ви съди по делата и ще ви отдаде заслуженото. Не трябва да се заблуждаваме, но трябва да знаем истината, да поставим една рязка граница между Божественото и човешкото. Вие казвате, че разбирате думата Любов; не! не я разбирате. Не само думата Любов не разбирате, но не разбирате Правдата, Истината, Мъдростта. Когато вляза в една къща и видя разгневена жена, това Мъдрост ли е? Когато се изговори думата Мъдрост, трябва да настъпи известна промяна в състоянието. Трябва да се разбира смисълът на всяка дума. Ако влезете в един театър, дето има хиляди души, и извикате: Пожар, пожар!, всички ще се втурнат да бягат навън, ще се внесе суматоха, всички ще изпитат ужаса на приближаващата смърт. Това е, защото всички разбират смисъла на тази дума. Но ако някой дойде между тях и каже

думата Любов, всички ще се спогледат, ще се изсмеят и ще вземат този човек за смахнат; ще кажат: Какво иска да каже този човек с тази дума? Това показва, че не разбират дълбокото значение на думата Любов, защото инак и тя би трябвало да произведе същия ефект, както думата пожар, само че в обратен смисъл. Ако видя човек натъжен и изрека думата Любов, трябва всички страдания и недоволства у него да изчезнат, той трябва да се зарадва и засияе като ангел, да се превърне от червей в пеперуда. Ние често казваме: Господи Боже!, но и тези думи не разбираме. Аз рядко произнасям Божието име в душата си: само когато имам голям товар, тогава го произнасям и целият товар ми се смъква надолу. За мене тази дума съдържа всичко. Аз заменям тази дума на български с думата мога. Никога не казвайте: Слаб съм, а мога. На едно място в Писанието се казва: Всичко мога чрез Христа. Турете настрана всичко друго, а вземете Христа. Вие ще разберете Христа, ще разберете Бога само чрез думата мога. Не се смущавам от тъмнината, когато се обръща земята през денонощието: това си е в реда на нещата. Когато на някой човек е тъмно в ума, казвам: Неговото слънце е залязло, в ума му има тъмнина, затова нека си легне, да си почине и да не се безпокои – след 12 часа слънцето ще изгрее за него, ще дойде неговият Господ. Тогава ще дойде в него Любовта и той ще почне да разбира дълбокия смисъл на живота. Така е учил Христос по-рано, така учи и сега. Всички чакат да дойде Христос от Небето – един път е слязъл, Той няма да слезе втори път на земята в безчестие. Бог слезе отначало на земята, когато я създаде, когато направи света; Той и до днес работи върху света. Ще стои Той тук дотогава, докогато всичко уреди, и ще се върне на Небето заедно с всички Свои чада. Този Бог е и работи заедно с нас. Той ще ни събере и ще образува онова дърво на живота, на което ние ще съставяваме коренчета, клончета, листа и плодове; всеки лист ще бъде за изцеление, и всеки плод – жива храна. Тогава ние ще бъдем едно с Господа, тъй както всяка клетка, всяко коренче, всяко клонче и всеки лист съставляват части от това дърво.

Блажени сте, когато ви гонят. Блажени сте, защото тогава вие се движите напред, защото работата, която вършите, е за добро на човечеството, и голяма ще бъде вашата заплата на Небесата. Когато те срещне някой и ти каже: Лош си – право ти е казал; стани добър; Грозен си – право ти е казал човекът, стани красив; Злобен си – право ти е казал, стани благ. Колко пъти за мене хората говорят какви ли не думи, и ако бих обръщал внимание на всичко казано, щяха да ми опадат всички косми от главата. Казвам си: Прави са тези хора, аз съм опасен човек. Защо? Аз съм огледало и като ме срещне някой, огледа се в мене и казва: Ти си вагабонтин. – Право казваш. – Ти си шмекер. – Право казваш. Огледай се и се оправи. Хората приличат на онзи американски проповедник, който полудял и един ден, като се огледал в огледалото, не се познал и казал: Ти трябва да се покаеш, иначе Господ ще те прати в пъкъла. И мене ми е приятно да се оглеждам в хората; и аз искам, като срещна някой добър човек, да се огледам в него, да видя какъв съм, затова и аз се оглеждам. Трябва да има два вида огледала: едни, в които ние да се оглеждаме, и такива, нашите, в които други да се оглеждат; само така ще изправят хората грешките си. Горко на онзи народ, общество, църква, които нямат огледала! Съвременните лекари, и те употребяват в практиката си огледала. Например, когато преглеждат гърло, дали има някаква болест, употребяват огледало. Христовото учение, и то носи огледало, да се разбере дълбокият смисъл на страданията, – че те са необходими за нашето щастие и блаженство в бъдния живот. Страданията са най-голямото благо, което Бог изпраща на хората. Ето що казва Христос: Когато някой от вас страда, е много отегчен, нека дойде при Мене, Аз ще откупя неговите страдания, като му дам нещо друго: ще направим обмяна на чисто братски начала. И тъй, Христос слиза на земята – в слава, за да отнеме този товар на хората, и затова казва: Възложете си товара на Господа. Ще направите една обмяна: Господ ще вземе вашите страдания, а в замяна ще ви даде радости. Като е слязъл на земята, Той е искал да ви направи щастливи. Но за да бъдете щастливи, трябва да бъдете умни, мъдри. Произнасянето на думата Мъдрост да става само когато не можете да разясните някой труден въпрос. Произнесете думата Мъдрост и постойте 10 минути, след това ще настъпи известно прояснение. Ще приличате като на някой слепец, когато проглежда и вижда красотите на света; той тогава казва: Виждам всичко в света хубаво и разбирам колко е велик Господ! И ние трябва да благодарим Богу, че е създал този свят, че е създал дом, братя, сестри, майки, бащи, жени, деца, па и нещастия покрай това – за всичко трябва да Му благодарим. Онези, които са тръгнали в Христовия път, трябва да благодарят на Бога за всичко. Като благодарим на Бога, тогава всички ще се разберем, и като произнесем думата Любов, тъжни ли сме, веднага ще

почувстваме радост, топлина, която ще се разлее по тялото ни, и нашите вкоченявали членове ще започнат да се размърдват, и ще видим, наистина, ангели да слизат отгоре. Това значи да станеш ясновидец. Някои чакат, като умрат, тогава да видят всичко ясно – да станат ясновидци. Не чакайте да умрете, а докато живеете, да възкръснете в Господа. Не казвайте: Като умра, а: Като си променя дрехите, като се обърна от червей в пашкул и от пашкул в пеперуда. Вие казвате: Ще умра, ще ме заровят в черния гроб, и като ме нападнат червеите, какво ще стане с мене? Червеите – то са вашите по-малки братя. Ще дойдат те и ще кажат: Я да ви повкусим малко; Христос беше за вас жив хляб, а вие ще бъдете за нас жива храна. Но хората не са в гробовете, това да не ви плаши, аз не ги виждам в гробищата. Пак ще ви повторя: има два вида хора – едни живи-мъртви, каквито срещаме всеки ден из София, а другите мъртви-живи. Христос казва: Блажени мъртвите-живи, които умряха за Господа, а никъде не е казано: Блажени живите-мъртви. Последните са гъсеници. Мъртвите-живи са пеперуди и са безопасни, не ядат листата на дърветата, понеже листата са необходими. Когато във вашия живот влезе някоя мисъл, която ви разрушава, тя е една гъсеница, изпъдете я навън. А когато влезе мисъл, която ви подига, тя е една красива пеперуда, задръжте я. Следователно всеки ден изхвърляйте навън мислите, които изяждат листата на вашия живот. Това е учението на Христа.

Христос казва: Блажени сте, когато ви гонят, защото голяма е вашата заплата на Небеса. Ще ви обясня дълбокия смисъл на тези думи: като посеете едно житно зрънце, то започва да гние, нападат го много врагове – микроби, но щом излезе нагоре, към светлината, огрее го слънцето, враговете му се разбягват. Следователно и вас трябва да ви гонят, за да излезете нагоре. Христос, като казва: Блажени гонените, подразбира, че блажени са онези, които израстват, пушат коренчета, листа, цветове, плодове, защото голяма е тяхната заплата, когато дойде Господ и намери узрелите плодове. Има ли смисъл това учение? – Има. Това значи да бъдеш гонен за Христа. Ако ме гонят и аз нямам никакъв плод, заслужавам да бъда гонен. Ако бъда гонен, за да дам плод на Бога, и имам такъв, това гонене има смисъл на растене. То ще даде необходимия импулс, подтик. Като мислим така, ще влезем в правия смисъл да разберем защо живеем тук на земята. Затова трябва да се молим за всички хора. Писанието казва: Благославяйте, не кълнете, казвайте истината направо в лицето, като на брат, на приятел, никого не одумвайте: одумването е повръщане от стомаха, устата пък е създадена не за повръщане, а за сладките слова на Любовта. Това е учението, което носят светиите отгоре; това е учението, което праведниците от хиляди години проповядват на света; това е учението на малките ангели, които слизат на земята. Като дойде Христос, и Той същото учение ще донесе; белият кон, на който Той иде, е символ на Неговото светло учение: Блажени онези, които са познали Господа, които са израснали и са се развили, които имат коренчета, клончета, листа, плодове, защото Господ ще ги посети и възнагради.

Аз бих желал всинца ви да сте в това положение – блажени да сте, да намери Господ плод във вашата градина, да Го поканите да гостува в дома ви – вашето сърце. Тогава Той ще ви даде духа на новото учение.

Блажени сте, когато ви посещава Господ; голяма е вашата заплата на Небеса.

Беседа, държана на 4 февруари 1917 г.

Децата

Истина ви казвам: ако се не обърнете и бъдете като децата, няма да влезете в Царството Небесно. (Ев. Матей, 18:3)

За да обясни кой може да влезе в Царството Небесно, Христос взема една обикновена форма, понятна за всички, която съществува от създаването на света – децата. Това, което радва домовете, което радва света, то са децата. Дом без деца – това е пустиня без извор, без трева. Защо човек трябва да стане като малко дете, та да стигне Небето? В Христовите думи под дете се крие по-дълбок смисъл, отколкото ние разбираме под тази дума; Христос не казва: Ще влезеш в Царството Божие, ако си някой скъпоценен камък, поставен на короната на някой цар, ако си някой милионер, а казва: Ако не станеш като дете, няма да влезеш в Царството Небесно – Той влага тук идеята на смаяване.

Детето е символ на едно пасивно състояние, или, тъй да се каже, то представя потенциална енергия, енергия в спящо състояние. Но тази енергия не е в бездействие, защото вътре в нея са

складирани всички условия за нейното развитие; тя е едновременно в потенциално и кинетическо състояние. Потенциалната енергия се превръща в кинетическа и обратно. Кинетическата енергия има по-голяма сила на активност, но нейните размери са по-малки, когато пък потенциалната енергия има размери на безгранично развитие. Разликата между детето и възрастния човек е същата: възрастният човек е по-малко активен и има по-малки размери на развитие, отколкото детето. В идеята на детето има и друг смисъл. Ако дървото не се обърне в малка семка и не се посади наново в почвата, не може да започне своето ново развитие. Развитието на дърветата става по два начина: едни се развиват, никнат чрез семена, а други – чрез издънки, присадки. Има голяма разлика между растение, което се развива чрез присадка, и онова, което се развива чрез семка. Когато растението е от семка, то съдържа по-голяма сила от онова, което е излязло от издънка. Христос казва: Ако не се обърнете на семе в живот, няма да влезете в Царството Божие, защото там се присаждат не дървета, а само семки. Господ няма нужда от стари хора, в Царството Божие няма стари хора. Думата стар е синонимна с човек безсилен; а младите, децата, те са синонимни с думата богати, по ум и по сърце. Така тълкувам и аз: Ако нямате ума и сърцето, т.е. невинността и чистотата на дете в себе си, вие не можете да влезете в Царството Божие, защото условията, при които трябва да растете, изискват вашият ум и вашето сърце да съдържат Божествения живот в себе си. Едно от най-големите заблуждения в съвременните духовни движения е това – да мислим, че сме големи; у всекиго от вас, у самите деца даже, които са едва на 5 години, има идеята за големство. Често съм срещал деца на 5–6 години, у които се е зародила мисълта, че са големи, че са грамадна сила и че могат много нещо да направят. Срещал съм и религиозни деца, които мислят, че са много големи: Не ме закачайте – казват те, – че като махна с пръста, всичко мога да направя. Такива деца, като ги накарате да вдигнат някой чувал, не могат. Защо не могат да го дигнат? Само защото мислят, че са големи, когато в действителност не са. Ако мислеха, че са малки, те щяха да могат да го дигнат. Това можете да го проверите. Останете вътре в себе си в положението на дете, вложете в ума си една мисъл – ако не се тревожите, тя ще има 10 пъти по-голяма активна сила, отколкото ако се постоянно тревожите. Когато се изправите пред ключа на електрическа лампа, какво се изисква от вас? Само да завъртите ключа. И тази сила, която ще употребите, е много малка. Светът е тъй устроен от Бога, че ви пращат само да завъртите този ключ. А какво правят мнозина? Спират се пред ключа и започват да философстват. Така никаква светлина няма да блесне. Не ви трябва никакво философстване тук – едно движение на ръката и светлината – условие, за да може да четете – ще блесне. Същият закон е и сутрин, когато се събудите – завъртвате вашия ключ и казвате: Виждам. И душата, като влезе в човешкото тяло, и тя има ключ, и като го завърти, казва: Виждам слънцето. Ако забравите да завъртите вашия ключ, вие ще бъдете в тъмнота, т.е. умът ви ще бъде смътен, неспособен за работа. Някоя сутрин ставате и забравяте да завъртите ключа на вашето сърце, на вашия ум, и цял ден животът е в безпорядък, намирате, че няма никакъв смисъл в него и т.н. Аз казвам: Вие сте в положението на дете с големи идеи, което като мисли за големи работи, забравя да извърши най-малкото – да отвори малкия ключ, от който иде светлината в света. Постоянно срещам хора с незавъртени ключове, с големи идеи, мечтаят за много къщи и къщи с много етажи, а са слепи. Не ви трябва тези къщи, първо завъртете ключа, а след това си направете къщи. Станете дете на послушанието; само тогава Бог ще заговори и вие ще разберете отношенията, които съществуват между Бог и вас. Съвременните хора са изгубили отношенията си към Бога; мислят, че са свободни, че имат право да вършат това или онова, че имат право да критикуват дори Бога. Аз питам такъв човек: Като стана тази сутрин, завъртя ли ключа? – Не съм. – Да се върнеш въкъщи да завъртиш ключа, защото иначе през целия ден ще бъдеш в тъмнота и неразположение на духа; животът дотогава няма да има смисъл за тебе. Този същият закон е и в отношенията на хората – завъртял си ключа, всички те обичат; забравил си да завъртиш ключа, всичко върви в дисхармония; голям човек, голямо величие си, никой няма да те обича. Никой не обича хора, които много искат. Законът на Небето има символ в децата – в тяхното безкористие. Да носиш много на гърба си и да имаш малко в стомаха си, са две различни неща. Ако носиш 100 килограма жито на гърба си и половин килограм жито в стомаха си, де ще бъде силата? Съвременните икономисти, които товарят държавата с големи дългове, вършат това, защото не разбират Божествения закон. Бих желал по-добре да дадат всекиму половин килограм жито в стомаха, отколкото 100 килограма жито на гърба. За предпочитане е 100 грама знание в мозъка, отколкото 100 килограма товар на

гърба. Може да има някой 100 тома книги, но 50-те грама знание в мозъка, като потенциална и кинетическа енергия, струват повече отколкото това, което е извън него.

И тъй, под думата дете Христос разбира особено вътрешно състояние, да бъдем в съгласие, във връзка с духовния свят, с всички сили, с всички същества. Започнеш ли да мислиш, че си някое велико същество, изгубваш тези връзки. Когато един велик ангел от небето, който е живял милиони и милиарди години, който има в себе си опитност повече, отколкото цялото човечество, на когото историята е много по-велика, отколкото на целия човешки род, реши да слезе на земята и да се въплъти, той ще вземе формата на детенце, ще се смири; оттам той ще започне своето развитие, за да разбере величието на Бога. Затова питаха Христа: Може ли стар човек да влезе в Царството Божие? И ангел да е, и Бог да е, не може. Всеки, който иска да влезе, трябва да се смири – да стане като дете. Всички вие, които ме слушате тук, искате да влезете в Царството Божие, каквито сте. Не, казвам: никога това не е било и няма да бъде. Ако не добиете вътре в себе си свойствата на детето, а именно: пластичност на ума и на сърцето, няма да влезете в Царството Божие. Междината, която дели този свят от онзи, е една стомилионна част от милиметъра – само толкова е разстоянието от единия свят до другия свят. Когато човек тръгне в пътя на развитието, той се движи много бавно. Всички, гледам, които тръгват в духовния път, тръгват като големите хора, а не като децата. Ако човек започва да върви с големи крачки, той няма да постигне целта си. Видите ли човек да излиза от къщи и да бяга, той няма да постигне нищо. Но ако тръгне полека и постепенно ускорява хода си, той ще постигне целта си: той е в положението на дете. Христос казва: Не започвайте работите си с бързане; движете се като малките деца – постоянно вървете и ускорявайте хода си с 2, 3, 4, 5 и 6 и тогава ще намерите смисъл във вашия живот. Докато сте в положението на малки деца, няма да дойде никаква болест, а щом сте в положението на стари, ще ви нападнат всички болести. Който е смутен, той е стар; който има тежест на сърцето, той е стар. Станете млад. Казваш: Тежко ми е на душата. – Стар си. – Какво да правя? – Стани млад. – Как? – Не мисли за велики работи в света. Тури само половин килограм хляб в стомаха си, 100 грама знание в мозъка си и 5 грама в сърцето си – това ти е достатъчно. Моми, когато ги любят 10–15 момци, започват да се кокорят, да се надигат и стават нещастни. Преди няколко години бе убита в София една мома от своя годеник, защото му изневерила. – Защо любите двама? Един Ви беше достатъчен. Всяка мисъл си има своето място. Ако не любите някого, не го лъжете, кажете му истината и той ще си намери друга. И в религиозно отношение хората страдат от същата любов. Казват: Да любим; но знаете ли как се изразява любовта? Човек, който желае много, прави грях, а който направи грях – страда. Който греша, е лош човек, но който греша и не се разкайва, е по-лош; който греша и не се разкайва, нито се моли, е още по-лош, а такъв, който не се разкайва и се моли, е лицемер, а лицемерът е най-лош човек в света. Има в света две лъжи, два вида грехове, – като казват, че любите някого, а го лъжете, постъпвате като крокодилите: те, когато обичат някого, облеят го със сълзите си, за да стане по-гладък, та да могат по-лесно да го глътнат. Не такава любов трябва, а любовта на малките деца. Малко дай, но от сърце го дай. Ако мъже и жени бяха приложили тази философия в живота, домовете и обществата щяха да се изменят на добро. Бащи, майки, деца, учители, свещеници, съдии, всички за велики идеи мислят, велики хора са на този свят, по-велики от тях няма. И питате ме защо страда светът? Страда от велики хора и идеи. Отличен проповедник е – казват, – **велики** идеи проповядва. Да, от велики идеи страдаме всички. Евреите, и те имаха велики идеи, богати да станат, възгордяха се от това, че са избраният народ, 33,000 обещания имат от Бога, но Христос им показа, че величието на един човек седи в това – да стане малък като дете: само тогава Бог ще бъде на негова страна. Не съм видял досега нито една майка да носи в утробата си някой стар дядо, ако ще би да и? заплатят и милиони. А едно малко дете всеки го носи, без да му платят нещо. Защо? Защото то носи в себе си велики блага. Всяка Божествена идея, колкото малка и да е, като влезе, тя носи мир, радост, величие, ето защо всеки може да носи малките деца.

Някои от вас мислят, че великите идеи раждат щастие в света. За пояснение на тази мисъл ще ви разкажа една легенда. Един осиромашал германски принц искал да се ожени за една красавица; но тя му казала: Аз съм жена с големи претенции, ще ми построиш великолепен палат, и каквото ми се доще, ще трябва да ми го набавиш; ако се съгласяваш на всичко това, ще те взема; готов ли си? – Готов съм на всичко, защото с тебе ще бъда щастлив, отговорил принцът. Оженил се той и тръгнал да търси богатства чрез окултизма, да търси духове; намерил принца на гномите и му

казал: Ожених се за една много възискателна жена и ми трябват много пари, ще можеш ли да ми услужиш? – Мога, но с едно условие: за всяка кесия пари ти ще ми даваш по 10 косъма от главата си. – Достатъчно имам, ще ти дам повече. – Не! Само по 10 ми трябват; всеки път, като дойдеш, по една торба злато ще вземаш. – Е, осигурихме се – рекъл си той, – дойде най-последният денят на щастието в моя дом. Започва той неделя след неделя, месец след месец да посещава принца на гномите, взема пари – дава косми. Минават се година, две, три, главата му оголява. Отива пак да вземе пари, но няма вече косми. Да ти дам друго нещо, му казал той. – Не, косми, косми ми трябват. Само тогава той разбрал, че в тези косми се крие човешкият характер. Малките наглед неща той е пожелвал уж за по-големи. Всеки косъм е благородна мисъл, пожелвана за нищо и никакво. Ако имате в продължение на 10 години такъв стремеж, вие жертвите всичко благородно от себе си и оставате една гола пустиня. Тогава вие се превръщате на старо голямо сухо дърво, което е символ на пропаднал човешки характер. Да не се обиждаме от истината. Но всякой, който се обижда от истината, Бог го счита за стар човек. Такъв е законът пред Бога: Господ досега никак не се е обиждал. Няма друго същество, което да е пренесло по-големи поругания от Бога, но Той никога не Си е даже веждите навъсвал. Тихо и спокойно гледа Той и казва: Тези деца ще разберат закона; сега трупат грехове, и затова ще носят този товар. – Тежко, много е тежко, сиромашия, какво ще правим? – Ще работите. – Другояче не може ли? – Не може, ще работите. – Големи сме. – Ще се смалите – ще станете деца. Като се върнете у дома, опитайте се да станете деца и ще видите как ще се подмладите. Остарели сте – защо? – Защото носите света на гърба си. Когато сте в един параход, който се клатушка, и се страхувате, каква полза имате от страхуването? Стойте спокойно, имайте доверието на едно дете. Този, който е направил парахода, ще се погрижи за вас. Параходът ще се поклатушка и най-последният ще спре. Гръм има, буря има, не се бойте. Птиците, които са в небесното пространство, също се клатушкат, но те разбират много по-добре този закон, отколкото вие. Ще ме извините за всичко това. Ако сте стари, ще се обиждате, ако сте млади – ще ви поздравя. Когато говоря истината, никой да се не докача. Който е тръгнал бос през някое каменисто място, ще му кажа: Обуй си цървули, защото ще ти се наранят краката и сред пътя ще се принудиш да се върнеш; цървулите ще те спасят. Ако е някоя дама, тя би предпочела да се нарани, но без цървули да е, за да може нейният любезен да я хареса. Опасно е да ходите боси. Децата са всякога обути. Вижте и пеперудите, тия малки деца на Господа, каква отлична премяна имат: някоя земна царица да би я имала, щеше да се счита най-щастлива. Тези пеперудки, макар и да живеят мимолетно, Господ добре ги облича. Защо Господ ги облича така? – Защото са деца. А защо Господ дава нещастия на хората? – Защото са стари. Защо Господ дава благословение на някои? – Защото са малки деца. Майката прощава на децата си много грешки, но ако мъжът и? направи погрешка, ще каже: Този дъртляк не го ща вече. Така и Небето прощава всички грехове на малките деца; но към старите то е строго и казва: Скоро вълн! Тогава какво се заражда в нас? Недоволство, отчаяние и омраза спрямо живота, понеже срещаме съпротивление и неблагоприятни условия за нашето развитие. За да бъдем обичани от Бога и от хората, единственото нещо е да възприемем вътре в себе си тази Божествена идея – да бъдем малки пред Бога, да имаме ум и сърце отзивчиви. Любовта има степени в своята сила: стоиш при някоя печка на разстояние два метра от нея – усещаш много приятна топлина, но ако поставиш ръката си отгоре на нея, ще те изгори. Старите хора са нажежени печки – по някой път изгарят. Те са обикновено користолюбиви. Не мислете, че говоря за вас – аз говоря за ония стари хора, за които говори и Писанието. Стар човек е онзи, който има мисълта, че е голям, велик, и от такъв човек именно трябва да се пазим. Това е проповядвал Христос, когато е казал: Да станете като малки деца. Като изследвате природата, ще видите, че най-скъпоценните работи не са големи. Например, брилянтът – едно време веществото, което го е образувало, е било въздухообразно, газ, който е заемал голямо пространство и е трябвало да се съгъсти; Господ го е съгъстил, превърнал го е в твърдо тяло, но като същевременно е намалил обема му; станал е малък по обем, но скъп по цена. Знаете ли колко енергия, колко материя е пресирана в един атом? По същия начин, по същия закон и ние трябва да се смалим, да станем малки, като деца, защото велик е само Бог, и за да бъдем като Него, трябва да научим изкуството на преходните неща в битието, стадиите на преходния живот, защо малките неща минават от малки към големи. Едно узряло зрънце, колкото малко и да е, щом падне на почва и има условия за своето развитие, израсте в голямо дърво, но един лист, един гнил плод, колкото и да е голям, падне ли на почвата, изсъхва.

Това е смисълът на Христовите думи. Той е говорил едно време за хората на просветения век, за вас – за онези, които могат да го разберат, които могат да приложат Неговото учение; за онези, които не Го разбират, които не могат да приложат Неговите мисли, Той не говори. Когато някой велик музикант свири, той свири за онези, които имат ухо да го слушат; когато някой ваятел извае статуя, той я предлага на онези, които я разбират и оценяват; когато някой писател напише книга, тя има значение за онези, които я разбират. Господ е направил света и е написал Своя закон за онези, които Го разбират. Онези, които не Го разбират, ще носят товара на гърба си и ще бъдат велики хора. Едно време, когато Бог е създал света, духовете, които са слезли на земята, са искали да бъдат големи, велики; затова те са имали грамадни тела и затова са били създадени и грамадни животни. Ако грамадните животни бяха останали на земята, щяха да я оголят и опустошат – да изпоядат всичко. Господ е трябвало да учи тези въплътени духове, че не трябва да имат грамадни тела, защото величието на едно същество не седи в грамадното тяло. Една идея е велика не когато е голяма по обем, но когато носи нещо, което е велико за развитието на другите. Ако посадите един орех, след 10–20 години той ще бъде грамаден; но като умре, той ще дойде пак в първоначалното си състояние. Говоря ви да станете като малките деца и да направите опит с това. Внесете тази Христова идея в ума си и постарайте се да бъдете малки пред Бога. Представете си, че сега започвате вашия живот в Царството Божие. Вие може да мислите, че сте видни, знатни хора; но колко велики царе, колко знатни хора е имало едно време, за които сега и помен няма. Ние се заблуждаваме: мислим, че хората, които ни заобикалят, са много видни, знатни, но при едно нещастие познава се колко сме знатни. В едно село, варненско, имаше преди 40–50 години един чорбаджийски син, много знатен; цялото село говореше за него; като кажеха: Петран чорбаджията, всички го знаеха; всяка седмица събираше хора за гуляй, заколваше агне и веселбите се продължаваха дълго време. Случи се, че го постигна нещастие, от което той изгуби и стана последен бедняк – всички започнаха да го изоставят и да го подтикват. Този Петран чорбаджи си мислеше, че е знатен човек. Що е знатен човек? То е мъртъв вол – като умре, нахвърлят се псета върху него. И тогава пак говорят за него, но докато го изядат; след това няма нищо вече да се говори. Хората говорят хау-хау, докато има какво да ядат, какво да им дадеш; като умреш и не остане нищо от тебе, престават да говорят за тебе. Това са нещастията на нашия външен живот. Отвън ние сме много красиви, но важна е другата красота – на сърцето и ума, затова чистете сърцето и ума си и не се лъжете с хау-хау. Станете малки деца, за да влезете в Царството Божие – да наследите новия живот. Хората на земята са мъртви, изпояждат ги псета, гарвани и орли, защото са велики. Като прочетете Откровението, ще видите, че Господ вика всички орли и им казва: Елате, вие малки, да си вземете своя дял, елате да се наситите от плътта на юнаци, войводи – все велики хора. Какво означава това? Когато някой голям дъб изгние и се преобърне на пръст, Господ изпраща малки семенца, треви и им казва: Вземете си дела от този дъб, защото едно време той пречеше на вашето развитие. Затова Христос казва: Ако не станете малки деца, няма да влезете в Царството Божие, Бог няма да вземе вашата страна. При новите условия, при които живеете, трябва да турите нов морал, нови религиозни принципи, които да са по-силни, отколкото сегашните. Тези принципи, с които досега сте си служили, са слаби, не мога да издържат. Имате едно въже, което дига 10 килограма, но вие искате то да дигне 100 килограма; какво трябва да направите? – Ще го направите 10 пъти по-яко. Въжетото е моралът – вие трябва да го направите 10 пъти по-силен от пораншния, за да издържи новите условия. Затова именно, по закона на нещата, ние трябва да изменим нашите мировъзрения. И най-лошият човек, ако стане малко дете, ще се измени, и вие ще го залюбите. Между трева и дъб не може да има борба, но между два дъба всякога ще има такава. Посадете ги един до друг, ще видите борбата между тях – кой да стане по-висок, да види слънчевите лъчи. Който излезе отгоре, той ще успее, а който остане отдолу, ще каже: Аз останах малък. Малък, но с големи идеи! Не че си станал малък, а ще чакаш, докато ти дойде редът, и ще кажеш: Аз ще ти стана син, жълъд, а другият ще ти отговори: Аз съм ти баща. – Е, татко, аз ти благодаря за грижите, които ще имаш към мене. И този жълъд един ден ще стане голям и ще размени ролята си с баща си. Христос изисква, щото всеки от нас да стане един вид дърво и върху това дърво да има плод, семка, върху която ще се положи Царството Божие. Ще кажете: Тези неща са отвлечени. Не, вложете тази мисъл: Аз искам да стана малко Божествено дете, затова помогни ми, Боже, да реализирам тази си мисъл. Мислете върху тази мисъл 12 месеца и ще видите как ще се измени животът ви. Но не

тръбете за това нещо: аз виждам, че сте малки. Когато някой голям бук дойде и каже: Аз съм малък, той не говори истината. Когато някой богат каже, че няма пари, то е, защото се бои да не го оберат. Когато някой беден каже, че има пари, и той лъже. Нека всеки казва правото. Имайте вяра в този велик Божествен закон на това дете, и Господ ще бъде с вас. Ако Бог ви кредитира, Той ще ви направи велики. Но ако сами се правите велики, вие сте в положението на един лъжлив търговец, който говори, че има пари, а всъщност няма.

Това е дълбокият смисъл на този стих: Да станете малки деца. Не искам да остане у вас мисълта: Нима ние нищо не сме? Оставете тази мисъл настрана. Какво сте били досега, не е толкова важно, какво ще бъдете отсега нататък – това е важно. Знае се какви са били хората досега – да спи зло под камък. Да бъдем малки Божествени деца – ето бъдещият идеал. Желал бих да бъдете деца на Бога, да използвате великите блага, които Царството Божие ви дава. Желал бих всички да сте умни, щастливи, добри; казвам ви какво виждате, начина как да бъдете такива. Ще речете: Как да гледаме ей на тази малка капка? Не се смущавайте, тя ще порасне: дъждът не завалява изведнъж, а капка по капка, сетне се усилва; но тези малки капки принасят полза на света. Малките деца не знаят що е страх, бабите им ги плашат: Караконджо ще те изяде. Също и слугините, за да се любят с някого отвън, плашат децата с караконджо, за да ги накарат да заспят. Майките, за да отидат на бал, също залъгват и сплашват децата си с нещо. Долу вашите караконджовци, не лъжете малките деца, не лъжете и себе си! Бъдете откровени спрямо себе си и спрямо другите – само по този начин ще се подмладите и разхубавеете. Щом Божествената идея дойде във вас, всичко ще се измени – и устни, и вежди, всичко. В Европа има дегизиране на устни, за да станат по-червени, защото червенината показва богатство и чиста кръв; нека тя дойде по един естествен начин. Да бъдем малки деца, значи да престанем да лъжем Бога. Някой не вярва в Бога – може да има сериозна причина за това неверие. Някой казва: Няма Бог – не си завъртял ключа, ще кажа аз. Животът няма смисъл – не си завъртял ключа. Ама хората са лоши – не си завъртял ключа. Ключът на малкото дете е вътре. И похубава, по-велика идея от тая няма. Някои искат да знаят кой е Христос. – Думите, които Той е казал, това е Христос; може ли да ви ползват тия думи, да станете щастливи, това е Христос. Силата на живота не е в буквата, а в Духа. Аз съм внимателен, съобразявам се с Божествената Истина: говоря винаги това, което е вярно. Не трябва да играем ролята на онзи Сократов ученик, който за да се покаже смирен, отишъл един ден при учителя си със съдрани гащи; учителят му обаче му казал: Твоята гордост се вижда и през съдраните ти гащи. Ние трябва да сме внимателни, и както виждате, аз спрямо вашите сърца съм внимателен, никога не съм казал това, което не е вярно. Всяко нещо, което ви казвам, е истина, може да го проверите. Ако нямате резултат, аз ще се спретна заедно с вас. Кажете си само: Тази година искам да бъда малко Божествено дете. С тази идея ще ви пратя да си идете – да бъдете малки Божествени деца, всички европейски държави да бъдат такива деца: тогава ще дойде истинският, Божествен мир в света.

Беседа, държана на 11 февруари 1917 г.